

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

60. aastakäik

12. oktoober 2017

Sisukord

I Resolutsioonid, soovitused ja arvamused

ARVAMUSED

Regioonide komitee

Täiskogu 124. istungjärk 12.–13. juulil 2017

2017/C 342/01	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Programmi „Horisont 2020“ kohalik ja piirkondlik mõõde ning uus teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm“	1
2017/C 342/02	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „2020. aasta järgne ühine põllumajanduspoliitika“ . . .	10
2017/C 342/03	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Euroopa jätkusuutliku tuleviku järgmised sammud. Euroopa tegevus jätkusuutlikkuse tagamiseks“	20
2017/C 342/04	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Ränne Vahemere keskosa rändeteel“	27
2017/C 342/05	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Rahvusvaheline ookeanide majandamine: meie ookeanide tulevikku hõlmav kava“	32
2017/C 342/06	Euroopa majandus- ja Sotsiaalkomitee aramus teemal „Inimestevahelised ja väikesemahulised projektid piiriülese koostöö programmides“	38
2017/C 342/07	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Idu- ja kasvufirmade toetamine Euroopas: kohalik ja piirkondlik perspektiiv“	43
2017/C 342/08	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Arukas reguleerimine VKEde jaoks“	51
2017/C 342/09	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Euroopa vähese heitega liikuvuse strateegia“	57

III Ettevalmistavad aktid

REGIOONIDE KOMITEE

Täiskogu 124. istungjärk 12.–13. juulil 2017

2017/C 342/10	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimine“	65
2017/C 342/11	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Territoriaalne liigitus ja territoriaalsed tüpoloogiad“ . .	74
2017/C 342/12	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Taastuenergia ja elektrienergia siseturg“	79
2017/C 342/13	Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Energialiidu juhtimine ja puhas energia“	111
2017/C 342/14	Euroopa Regioonide Komitee aramus „Energiatõhusus ja hooned“	119

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

ARVAMUSED

REGIOONIDE KOMITEE

TÄISKOGU 124. ISTUNGJÄRK 12.–13. JUULIL 2017

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Programmi „Horisont 2020“ kohalik ja piirkondlik mõõde ning uus teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm“

(2017/C 342/01)

Raportöör: Christophe Clergeau (FR/PES), Pays-de-la-Loire'i piirkonna volikogu liige

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

A) TEADUSUURINGUD JA INNOVATSIOON EUROOPAS: KÕRGE EESMÄRK, MIS PEAB MINEMA RAAMPROGRAMMIST KAUGEMALE**Raamprogrammi positsiooni tugevdamine Euroopa teadusruumi ja strateegia „Euroopa 2020“ eesmärkide elluviimisel**

1. tervitab järjestikuste raamprogrammide kaudu kuni programmi „Horisont 2020“ rakendatud Euroopa teadusuuringute poliitika suurt edu. „Horisont 2020“ on tiptasemel teadusel ja innovatsiooni kiirendamisel põhinev kõige olulisem integreeritud teadusuuringute programm maailmas;
2. tuletab meelde, et programm „Horisont 2020“ on peamine teadusuuringute ja innovatsiooni arendamise toetusvahend Euroopas osana üldisest strateegiast „Euroopa 2020“ ja peamine vahend Euroopa teadusruumi elluviimiseks;
3. **kinnitab taas strateegia „Euroopa 2020“ tähtsust**, sest selles pakutakse välja teadmiste kolmnurga (teadusuuringud, haridus, innovatsioon) konsolideeritud lähenemisviisi, mille olulised eesmärgid on muuta õppimisvalmidust ja tõsta kõigi haridustaset ning edendada ülikoolide ja ettevõtete koostööd. Komitee soovib lisaks taotleda senisest suuremat seotust ja vastastikku täiendavust programmiga Erasmus+ ja piirkondadevahelisele koostööle keskenduvate Interreg programmidega, sh programmiga Interreg Europe, ning toonitab, et Euroopa teadusruumi elluviimist tuleb jätkata ja selleks tuleb püüelda mitme eesmärgi poole, millest teaduse tiptase on oluline ja hädavajalik, kuid mitte ainus aspekt;
4. rõhutab Euroopa teadusruumi eesmärkide jätkuvat asjakohasust ja seda, et on oluline jätkata nende elluviimist, eeskätt riikidevahelise koostöö, teadmiste liikuvuse, teadlaste ja innovaatorite ühtse tööturu, soolise võrdõiguslikkuse ning teabele ja teadusele juurdepääsu osas;
5. soovib teaduspõhise ühiskonna rajamise toetamiseks Euroopas tuvastada Euroopas andeid ja jälgida teadlaste karjääri, kavandada teadlaste jaoks Euroopas koolitusperioode, mis võimaldavad neil saada kasu toetusprogrammidest teadlaskarjääri üleminekuperioodidel, ning tugevdada teadlaste kaasamist ettevõtlussektorisse;

6. keeldub piiramast eelarvearutelu üksnes raamprogrammiga. Hindamismeetoditest sõltuvalt jääb teadusuuringutele ja innovatsioonile pühendatud ühtekuuluvuspoliitika osa vahemikku 43 –110 miljardit eurot, võtmata arvesse muude poliitikavaldkondade ja Junckeri kava olulist panust;

Innovatsiooni ja teadusuuringute taastamine poliitilise ja eelarveprioriteedina

7. **kutsus üles taastama innovatsiooni ja teadusuuringud ühe esmase prioriteedina Euroopa tuleviku** ja Rooma deklaratsioonis⁽¹⁾ võetud kohustuste üle peetavas arutelus, tugevdama teadusuuringuid, innovatsiooni ja haridust puudutavate küsimuste horisontaalset juhtimist ELis ning tõhustama ELi teadusuuringute ja innovatsiooni eelarve üldist konsolideerimist kõigis asjaomastes poliitikavaldkondades nii praeguses kui ka järgmises mitmeaastases finantsraamistikus. Selles üldises kontekstis ning kooskõlas Euroopa Parlamendi raporti projekti⁽²⁾ ja ELi teadus- ja innovatsiooniprogrammide mõju maksimeerimise sõltumatu kõrgetasemelise töörühma aruandega (raportöör Lamy)⁽³⁾ tuleb raamprogrammi eelarvet märkimisväärselt suurendada, et säilitada vähemalt praeguse raamprogrammi kasvutempo⁽⁴⁾. Igal juhul ei tohi teadusuuringute ja innovatsiooni toetamine kahjustada ühtekuuluvuspoliitika tähtsust, mis jääb ELi peamiseks rahastamisvahendiks majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse ning piirkondade lähenemise saavutamisel. Ühtekuuluvust ning teadusuuringuid ja innovatsiooni toetavate poliitikameetmete kogupotentsiaal tuleb ühendada ja kaasata piirkondliku arengu edendamiseks;

8. kutsus üles seadma uue kollektiivse eesmärgi, mille peaeesmärk ei ole üksnes teaduse tipptase Euroopas, vaid Euroopa kui terviku teaduse tipptase ja innovatsioonisuutlikkus. Selleks tuleb kasutada ära kõigi linnade ja piirkondade kogu potentsiaal, aidata tugevdada nende suutlikkust ning edendada avatud ja koostööl põhinevat innovatsiooni;

9. peab kõnealust eesmärki veelgi vajalikumaks globaliseerumise kontekstis, mille mõju tuleb alles kontrolli alla saada, eelkõige kohalikul ja piirkondlikul tasandil, ning mille suhtes teadusuuringud ja innovatsioon kujutavad endast vastupanuvõimet parandavaid, kõrget lisaväärtust pakkuvaid ja kestlikku konkurentsivõimet loovaid tegureid;

10. soovib edendada terviklikku lähenemisviisi ELi, liikmesriikide ja piirkondliku tasandi rahastamisele, ilma milleta ei oleks kõnealusel eesmärgil ja ELi eelarvearutelul mõtet. Komitee tuletab meelde kõigile liikmesriikidele strateegias „Euroopa 2020“ seatud olulist eesmärki eraldada 3 % SKPst avaliku ja erasektori teadusuuringutele ja innovatsioonile, mis on aga 2015. aastat jäänud pidama 2,03 %-le ja mida kahjustab muu hulgas eraldiste vähenemine paljudes liikmesriikides. Seetõttu peab komitee oluliseks, et teadusuuringute ja innovatsiooni süsteeme tugevdataks iga riigi ja piirkonna eripära arvesse võttes, parandades poliitikameetmete koordineerimist ELi tasandil ja stimuleerides vajalikke reforme liikmesriigi ja piirkonna tasandil, sh Euroopa poolaasta ja aruka spetsialiseerumise strateegiate kaudu;

Selgem arutelu koostoime üle teiste ELi poliitikavaldkondadega

11. peab vajalikuks selgitada koostoime üle peetavat arutelu ning esitab viis tegevuspõhimõtet, mis võiksid olla ELi, liikmesriikide, piirkondade ja linnade jaoks ühised:

- ühtekuuluvuspõhimõte: ühine juhtimine ning suurte eesmärkide, strateegiate ja juhtprojektide ühine valik;
- sobivuspõhimõte: võimalus ühendada ja ühtlustada vahendeid lihtsal ja tõhusal viisil, eeskätt seoses riigiabi küsimusega;
- täiendavuse põhimõte: rollide selge jaotuse ja tegevuse sujuva jätkumise tagamine projektide eri osade rahastamisel ning toetuse tagamine nii algetapis (suutlikkuse suurendamine jne) kui ka lõppetapis (teadusuuringute tulemuste hindamine, turustamine jne);

⁽¹⁾ 27 liikmesriigi ning Euroopa Ülemkogu, Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni juhtide deklaratsioon (25. märts 2017), http://www.consilium.europa.eu/et/meetings/european-council/2017/03/25-rome-declaration_pdf/.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi raporti projekt programmi „Horisont 2020“ rakendamise hindamise kohta seoses selle vahhindamise ja 9. raamprogrammi ettepanekuga (2016/2147(INI)).

⁽³⁾ ELi teadus- ja innovatsiooniprogrammide mõju maksimeerimise kõrgetasemelise töörühma aruanne „Investing in the European future we want“ https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/hlg_2017_report.pdf#view=fit&pagemode=none.

⁽⁴⁾ „Eelarve peaks säilitama vähemalt programmi „Horisont 2020“ aastase keskmise kasvumäära, võttes lähtepunktiks programmi viimaseks aastaks ette nähtud eelarve. See tähendaks praegustes hindades vähemalt 120 miljardi euro suurust seitsmeaastast eelarvet.“ ELi teadus- ja innovatsiooniprogrammide mõju maksimeerimise sõltumatu kõrgetasemelise töörühma aruanne.

- ühise koostamise põhimõte: sidusa lähenemisviisi kehtestamine põhimõttel, et koos rahastamine tähendab koos loomist ja koos juhtimist;
- ökosüsteemide põhimõte: kohalike ühisalgatuste rolli tunnustamine;

B) RAAMPROGRAMMI ALUSE UUENDAMINE STRUKTUURI MUUTMATA

Avatud ja koostööl põhinev programm kõigi hüvanguks

12. tuletab meelde, et raamprogrammi Euroopa lisandväärtes põhineb esmajoonel selle ühistegevuse ja koostöö mõõtmel ja selle panusel teadustöötajate ja innovatsiooni ökosüsteemide võrgustiku loomisse. Seda mõõdet tuleb ka edaspidi eelistada üksikute projektide toetamisele;

13. väljendab muret projektikonkursside keskmise edukuse määra langemise pärast, sest see on madalam kui eelmise raamprogrammi puhul ning takistab tõsiselt programmi levitamist linnades ja piirkondades. Tiptasemele jõudmiseks vajalik konkurentsivõime ei tohiks põhjustada tõrjutust ja liigset koondumist;

14. leiab, et raamprogrammi avatuse säilitamine on hädavajalik tagamaks, et sellega oleksid hõlmatud kogu Euroopa, selle piirkonnad ja ka kodanikud. Komitee kutsub üles tegema rohkem uuendusi raamprogrammi vahendites, et ühendada tiptasemel tegutsemine, kaasamine ja osalemine;

15. tuletab meelde, kui oluline on säilitada tasakaal alusuuringute ja turulähedaste uuringute vahel, aga ka vabade teadusuuringute ja nende teadusuuringute vahel, mida teostatakse vastusena ühiskonna ja majandustegevuses osalejate küsimustele, et hõlmata nii astmeline innovatsioon kui ka murranguline innovatsioon, kuna mõlemad võivad luua uusi tegevusvõimalusi ja töökohti;

16. tõdeb praegust kõrge tehnoloogilise valmisoleku tasemega projektide eelistamist, mis soodustab astmelist innovatsiooni, innustades teadlasi keskenduma valmis ideedele, mida saab lühikese ajaga turule viia. Samas märgib komitee, et madalama tehnoloogilise valmisoleku tasemega projektid on innovaatiliste saavutuste turuletoomiseks samuti vajalikud. Komitee rõhutab madalama tehnoloogilise valmisoleku tasemega uuendustel rajaneva ning uute toodete ja teenuste kiiret turuletoomist võimaldava murrangulise innovatsiooni tähtsust. VKEda turulepääsu abistamine ja jätkusuutlike töökohtade loomine peab igal juhul olema innovatsioonipoliitika peamine prioriteet. See peaks olema Euroopa innovatsiooninõukogu ülesanne;

17. kutsub üles paremini arvestama tipteaduse ja innovatsiooni kõigi vormidega ning tuletab meelde, et mittetehnoloogiline innovatsioon ja sotsiaalne innovatsioon loovad vajaduse uute teadmiste järele, mis võivad kujundada uusi tiptaseme valdkondi;

18. toetab vajadust täielikult tunnustada sotsiaalset innovatsiooni, mis pakub uusi ideid (tooteid, teenuseid ja mudeleid), et vastata ühiskondlikele vajadustele laiemas tähenduses;

19. rõhutab, et teadusuuringud ja innovatsioon ei ole mõeldud ainult ettevõtetele, vaid see puudutab ka avaliku sektori poliitikat, tervishoidu, kultuuri ja ühiskonnaelu, samuti sotsiaalmajandust ja uusi majandusmudeleid, mis aitavad luua uusi partnerlusi, uusi tegevussuundi ja uusi sotsiaalseid suhteid. Seepärast ei peaks innovatsiooni tulemuste kasutamisel keskenduma mitte ainult turul majanduslikku väärtust omava toote kontseptsioonile, vaid ka kodanike jaoks sotsiaalse väärtusega teenuse kontseptsioonile;

Uus lähenemisviis tiptasemele

20. toonitab, et **tiptaseme** mõistet kasutatakse väga erinevate olude kirjeldamiseks. Komitee teeb ettepaneku teha vahet järgmistel valdkondadel, millega raamprogramm peab aitama tegeleda:

- teaduse tiptase, mis põhineb kõigepealt koostöö ja seejärel konkurentsi põhimõttel;
- tiptasemel teadus- ja innovatsiooniprojektid, mida iseloomustab nende mõju ja panus teadmussiirdesse;
- tiptasemel innovatsiooni ökosüsteemid ja eri osalejate vaheline koostöö;
- kogu Euroopa tiptase ja selle üldine innovatsioonisuutlikkus;

Uus lähenemisviis projektide mõjule

21. soovib projektide **mõju** hindamisel nii eelolevate ettepanekute puhul kui ka järelolevate heakskiidetud projektide puhul arvesse võtta järgmist:

- teaduslik mõju, mida mõõdetakse peamiselt tsitaatidega;
- mõju projektide tulemuste levitamise ja kasutamise kaudu;
- mõju avatud ja koostööl põhineva innovatsiooni ning eeskätt VKEde arendatavate uute toodete ja teenuste kaudu;
- mõju piirkondlikele innovatsiooni ökosüsteemidele ja nende kolmele sambale ehk teadusuuringutele, haridusele ja innovatsioonile ning linnadele ja piirkondadele ja nende elanikele, eriti tööhõivele ja heaolule;

Uus lähenemisviis linnade ja piirkondade rollile raamprogrammis

22. soovib, et tippaseme kõigi vormide edendamiseks tuleks **tulevases raamprogrammis suurendada linnade ja piirkondade rolli**:

- ELi teadusuuringute ja innovatsioonipoliitika üldise juhtimise ja raamprogrammi partneritena;
- kesksete osalejatena Euroopa tippkeskuste võrgustikes ja innovatsiooni ökosüsteemides;
- projektides osalejatena lihtsustatud osalemise kaudu;
- peamiste osalejatena programmiga „Horisont 2020“ seotud innovatsioonis, selle kasutamises ja selle tulemuste levitamises;
- teaduse ja ühiskonna vahelise pideva dialoogi edendajatena;

Ühiskondlike väljakutsete arendamine nende asjakohasuse ja mõju suurendamiseks

23. kutsub üles lisama kaks uut ühiskondlikku väljakutset, et arendada tippasemel teadustulemusi Euroopa ühiskonna tulevaste oluliste väljakutsete osas:

- Euroopa oskuste tegevuskava väljakutsetele vastamine: elukestva õppe seadmine Euroopa sotsiaalmudeli ja tulemuslikkuse keskmesse;
- väärtuse, innovatsiooni ja töökohtade loomise, sotsiaalse ühtekuuluvuse ja kestliku arengu piirkondlik dünaamika, muu hulgas seoses Euroopa Liidu piirkondade ees seisvate demograafiliste väljakutsetega;

24. kutsub üles suurendama ühiskondlike väljakutsete kontekstis valdkondadevahelisuse ning humanitaar- ja sotsiaalteaduste rolli ning riskide võtmist, et aidata kaasa uute ideede ja lahenduste tekkimisele, eriti avatud projektikonkursside kaudu;

25. innustab kasutusele võtma uut täiendavat lähenemisviisi, mis põhineb seatud ülesannetel, et edukalt läbi viia uurimistöid ja suuri projekte, ning samuti valdkondadevahelisel keskendumisel, kasutades nutikate linnade, keskkonnaküsimuste või mere- ja merendusuringute mudelit. Komitee tuleb sellega seoses meelde oma üleskutset kehtestada järgmises raamprogrammis eesmärk, et 10 % projektidest peavad andma märkimisväärse panuse mere- ja merendusuringutesse ⁽⁵⁾;

Projektide mitmekesisust soodustavate osalemismudelite edendamine

26. on imestunud, et praeguste eeskirjade alusel olemasolevaid arvukaid võimalusi ei kasutata piisavalt, ning toob välja mitu parandamisvõimalust:

- ulatuslikumad ja avatumad konkursikutsed, kus on võimalik esitada uusi lähenemisviise;
- suurem valdkondadevaheliskus konkursikutsete koostamisel, et koondada kõik tehnoloogiaalased ja muud teadmised;
- humanitaar- ja sotsiaalteaduste tihedam kaasamine, mis praegu on ebapiisav;
- suurem toetus alt üles suunaga võrkudele ja algatustele;
- suurem läbipaistvus ja aruandekohustus projektide hindamis- ja valimismenetluse ja rahaliste vahendite eraldamise kõigis etappides, samuti tagasiside andmisel, mis võimaldab muuta projekte nii, et uus taotlus võib osutuda edukaks;

⁽⁵⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Meremajanduse kasvu käsitleva Euroopa poliitika uus etapp“ (CDR 6622/2016).

- stiimulid uute osalejate suuremaks kaasamiseks esmataotlejatele suunatud projektikonkursidesse;
- mitmeastmelise rahastamise senisest ulatuslikum ja järjekindel kasutamine, kuna sellise rahastamisviisi abil on võimalik jõuda raamprogrammist ebapiisavalt teadlike sihtrühmadeni;
- lihtsustatud menetluste kasutuselevõtt, et vähendada tarbetut bürokraatiat lõppkasutajate jaoks;

27. palub komisjonil esitada need hindamiskriteeriumid, millega õigustatakse suurettevõtjate suurt rahastamist programmi „Horisont 2020“ raames, arvestades, et nende kulutused teadus- ja arendustegevusele on vaid veidi suurenenud, ning teha sellest tulenevalt ettepanekuid järgmise raamprogrammi kohta;

28. rõhutab vajadust rahastada teadustegevust toetuste abil. Komitee peab kahetsusväärseks suundumust asendada toetused laenudega, kuid tunnistab, et kõrgema tehnilise tasemega, peagi turule viidavate projektide puhul peaks saama muude instrumentide hulgas kasutada ka laene;

29. on seisukohal, et rahastamisvahendite väljatöötamine raamprogrammi eesmärkide saavutamiseks on õigustatud ainult juhul, kui partnerluses finantseerimisasutustega saab nendega katta suured riskid, mille puhul turg ei toimi, tuginedes näiteks InnovFini algatuse eeskujule. Komitee peab kahetsusväärseks Junckeri kava praegust vähest kasutamist kõnealust liiki riskide katmise laiendamiseks;

30. juhib tähelepanu vajadusele parandada VKEsid käsitlevate innovatsiooniprojektide rahastamist, keskendudes programmidele „Tööstus 4.0“, kuna see on parem viis ELi tööstuse struktureerimiseks, luues Euroopa arengut soodustava tehnoloogilise sisenõudluse;

C) RAAMPROGRAMM, MIS TOETAB KÕIGI LINNADE JA PIIRKONDADE TEADUSUURINGUID JA INNOVATSIOONI

Piirkondadest ja linnadest lähtuva tipptasemel põhineva lähenemisviisi edendamine

31. **märgib, et teaduse tippase sõltub innovatsioonikeskustest ja innovatsiooni ökosüsteemidest.** Suurem osa programmi „Horisont 2020“ toetusajaajatest (ülikoolid, teadusasutused, VKEd, kodanikuühiskonna organisatsioonid) on oma linnade ja piirkondadega tihedalt seotud ning piirkondade kvaliteet mõjutab teaduse kvaliteeti. Seda asjaolu tuleb raamprogrammis täielikult tunnustada;

32. tuletab meelde, et piirkondlikku mõõdet tuleb süstemaatiliselt arvestada kõigi poliitikavaldkondade kujundamisel, sest aruka spetsialiseerumise strateegiatega (RIS3) luuakse vahendeid teadusvaldkonna osalejate ja ettevõtjate jaoks ning lisandväärtust linnade, piirkondade ja ka kodanike jaoks;

33. juhib tähelepanu sellele, et aruka spetsialiseerumise alased teadusuuringute ja innovatsioonistrateegiad (RIS3) töötati piirkondades välja ja võeti vastu eesmärgiga struktureerida majandusarengu huvides tehtavaid investeeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni selliselt, et need on teiste piirkondadega vastastikku täiendavad, ning et aruka spetsialiseerumise alastesse struktuuriprojektidesse tehtavate piirkondlike investeeringute ja ELi investeeringute omavaheline sidumine suurendab raamprogrammi mõju, vältides kohalikest oludest eemaldunud projektide rahastamist;

34. kinnitab, et raamprogrammiga tuleb edendada teadusuuringute ja innovatsioonisuutlikkuse suurendamist linnades ja piirkondades, arendades samm-sammult nende tippaset eeskätt aruka spetsialiseerumise valdkondades ning suurendades kõigi piirkondade suutlikkust osaleda programmis „Horisont 2020“ kvaliteetsete projektidega;

35. rõhutab linnade suurt tähtsust innovatsioonikeskustena, mis on kesksel kohal tipptaseme loomisel, ning toonitab, et teaduse liiga suur koondumine innovatsioonikeskustesse takistab majandusele ja ühiskonnale ülekanduva mõju saavutamist, ning märgib vajadust luua tippkeskusi peamistest asukohtadest kaugemal. Komitee juhib tähelepanu regionaalpoliitika keskssele rollile kõnealuses valdkonnas;

Uus ühendus ELi teaduspoliitika ning linnade ja piirkondade vahel

36. teeb ettepaneku luua Euroopas ELi, liikmesriikide, linnade ja piirkondade vahel uus tipptasemel teadusuuringute ja innovatsiooni partnerlus, mis põhineb tõhustatud mitmetasandilisel juhtimisel, subsidiarsuse põhimõtte austamisel, ühisel avatud innovatsiooni kultuuril ning kohaliku tasandi algatuste arendamisel alt üles lähenemisviisi alusel;

37. soovib, et raamprogrammiga antaks suurem panus piirkondlike innovatsioonikeskuste ja ökosüsteemide tugevdamise, toetataks senisest rohkem tehnosiirde võrgustikke ning loodaks uus nn piirkondlike ühenduste meede, et raamprogrammi kaudu tunnustada ja rahastada piirkondlike tippkeskuste võrgustikke Vanguardi algatuse eeskujul;

38. kutsub teedrajajaid piirkondi üles moodustama Euroopa konsortsiume, et luua kogu Euroopas murrangulisi uuendusi. Koostöövõimaluste leidmine, väärtusahela osade kaardistamine ning peamiste sidusrühmade ja suutlikkuse kindlaksmääramine aruka spetsialiseerumise abil on olulised etapid ELi lisaväärtuse loomisel;

Piirkondade- ja liikmesriikidevahelise innovatsioonilõhe ületamine

39. **väljendab kahetsust, et programmi „Horisont 2020“ poole peal kahjustab seda ELi 13 liikmesriigi⁽⁶⁾ vähene osalus, ning toob esile erinevused piirkondliku ja kohaliku tasandi osalemismääras.** Komitee tuletab meelde, kui oluline on, et raamprogramm – ja mitte üksnes ühtekuuluvuspoliitika – toimiks ELi kõigis linnades ja piirkondades, et toetada tipptaseme parimaid teerajajaid ja võimaldada neil osaleda Euroopa koostööjõupingutustes;

40. soovib, et programmi „Horisont 2020“ programmi „Tippasemel teadmiste levitamine ja osaluse laiendamine“ jätkataks ja laiendatakse vastavalt. Komitee kutsub üles kasutama spetsiaalset lähenemisviisi nende piirkondade puhul, mis on teadusuuringute ja innovatsiooni arengus tugevasti maha jäänud ja asuvad riikides, mis ei saa kõnealusest programmist toetust, nagu enamik äärepoolsemaid piirkondi, loobumata samas tippasemest kui põhikriteeriumist. Komitee rõhutab, et programmi „Horisont 2020“ kasutatakse kõnealuse programmi jaoks vaid väikest osa (1%), märgib, et puuduvad märkimisväärsed edusammud programmile juurdepääsu osas, ning on üllatunud, et programmi „Horisont 2020“ peamistest kasusaajatest riigid on ka kõnealuse programmi peamised kasusaajad. Komitee on seisukohal, et selline olukord kahjustab raamprogrammi õigusparasust, ja nõuab uusi algatusi;

41. soovib tipptaseme saavutamiseks integreeritud lähenemisviisi, koostades iga riigi ja piirkonna põhise koordineerimiskava, et viia üheaegselt läbi vajalikke reforme, rajada kõigile avatud tippkeskusi, võidelda ajude äravoolu vastu ja osaleda täiel määral Euroopa teadusvõrgustikes. Koordineerimiskava kaasrahastatakse piirkondlikest, riiklikest ja ELi tasandi vahenditest, sh programmi „Horisont 2020“ ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahenditest;

42. soovib selleks tõhustada juurdepääsu Euroopa koostööle:

- suurendades toetust teadustaristule ja tehnoloogilisele arengule ning luues rohkem Euroopa teadusruumi õppetoole, et meelitada ligi paljulubavaid teadustöötajaid ja juhtivaid teadlasi;
- tugevdades stiimuleid uute osavõtjate kaasamiseks esitatud projektidesse ja valitud uute projektide avamiseks uutele täiendavatele osalejatele;
- suurendades VKEde toetamist teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni üksuste loomise ning spetsialistidest inseneride või teadlaste värbamise abil kõnealuste üksuste poolt;
- suurendades toetust VKEde selliste sisestruktuuride loomiseks, mis võimaldavad neil osaleda teadus- või innovatsioonivõrgustikes;

D) ÜHISTE JA JAGATUD VAHENDITE EDENDAMINE TEADUSE TIPPTASEME JA INNOVATSIOONI TOETAMISEKS

Euroopa sidusrühmade võrgustikud tipptaseme ja innovatsiooni sulatusahjudena

43. toonitab otsusekindlalt võrgustikes tehtava koostöö esmatahtsust konkurentsi ees raamprogrammis kooskõlas ELi väärtustega ning rõhutab nende võrgustike tähtsust projektide ja tipptaseme sulatusahjudena;

44. rõhutab sellega seoses seitsmendasse raamprogrammi integreeritud programmi „Teadmiste piirkonnad“ asjakohasust, mis võimaldas head koostöömehhanismi regionaalpoliitikaga, aidates kaasa jätkusuutlike koostööprojektide käivitamisele teadmiste kolmnurgas osalejate vahel piirkondades, kaasates erasektorit (eriti VKEsid) raamprogrammi projektidesse, toetades riikidevahelist koostööd innovaatiliste ökosüsteemide vahel ning kaasates kohalikke ja piirkondlikke osalejaid Euroopa teadusruumi;

⁽⁶⁾ Programmi „Tippasemel teadmiste levitamine ja osaluse laiendamine“ peamised toetusesaajad liikmesriigid. Need on Bulgaaria, Eesti, Horvaatia, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Poola, Portugal, Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi Vabariik ja Ungari (lisateave programmi kohta siin).

45. kutsub üles võtma kasutusele ambitsioonika poliitika, et arendada koostöövõrgustikke:
- teadustöötajate, töörühmade või laborite vahel ja teadustaristute vahel, et määratleda teadusküsimused ning teha projektkonkursside ja projektide ettepanekuid;
 - klastrite, katse- ja näidisprojektide vahel;
 - mitmesuguste osalejate vahel, nagu piirkonnad ja linnad, piirkondlikud innovatsioonikeskused ja innovatsiooni ökosüsteemid RIS3 raames;
46. tuletab meelde, et programm „Horisont 2020“ pakub nende algatuste toetamiseks palju võimalusi, väljendab muret nende väheste rahastamisvahendite ja piiratud kasutuse pärast ning kutsub üles intensiivsemalt kasutama koordineerimis- ja toetusmeetmeid. Komitee innustab linnade ja piirkondade innovaatiliste algatuste suuremat tunnustamist raamprogrammis. Komitee kutsub samuti üles tugevdama toetust aruka spetsialiseerumise alaste teadusuuringute ja innovatsioonistrateegiatega seotud piirkondadevahelisele koostööle nii programmi „Horisont 2020“ kui ka ühtekuuluvuspoliitika raames;

Teadusuuringute ja innovatsiooniprogrammide ühine koostamine koostöös linnade ja piirkondadega

47. märgib, et linnade ja piirkondade kaasamine programmi „Horisont 2020“ elluviimisele on selle käivitamisest alates suurenenud ning üha rohkem piirkondi osaleb partneritena ühistes kavandamisvahendites, nagu ERA-NETi ja Marie Skłodowska-Curie Cofundi meetmed, ning teadusuuringute ja innovatsiooni alastes avaliku ja erasektori partnerlustes, nagu Clean Sky algatus;
48. pooldab ühiselt koostatud meetmete arendamist ning kutsub üles lihtsustama ja ühtlustama rakenduseeskirju ning näiteks hõlbustama liikmesriikide nõusolekul piirkondade osalemist ühise kavandamise algatustes (ELi toimimise lepingu artikkel 185);
49. palub jätkata toetuse andmise haldusmenetluste lihtsustamist, jätkata ja laiendada toetuste ja abi tsentraliseerimist ühtse teabeportaali kaudu, pakkuda teavet programmide kohta kõigis ELi ametlikes keeltes kõigis menetlemisetappides ja toetuste haldamiseks kasutatavas osalejate portaalis eesmärgiga hõlbustada osalejate juurdepääsu;
50. toetab mehhanisme ELi vahendite lisamiseks raamprogrammile, et toetada piirkondades sündinud tippaseme algatusi ning mobiliseerida märkimisväärseid ja mitmesuguseid rahastamisvahendeid;
51. on seisukohal, et aruka spetsialiseerumise strateegiatest ja nende rakendamisest saadud kogemused pakuvad väga kasulikku tagasisidet programmi „Horisont 2020“ ja tulevase raamprogrammi juhtimiseks ning tööprogrammide väljatöötamiseks, milles määratakse kindlaks rahastamiskõlblikud teemavaldkonnad. Komitee kutsub kõnealuses kavandamises osalevaid ametiasutusi üles kaasama protsessi senisest rohkem piirkondi, et suurendada kooskõla kohapeal esinevate probleemidega;
52. peab esmatahtsaks, et programmi „Horisont 2020“ erinevates väljakutsetes võetaks arvesse sotsiaal-majanduslikku mõju piirkondadele kõnealuse programmi rahastamisvaldkondade projekteerimise, kavandamise ja tuvastamise algusest selliselt, et nende valik aitaks tõhusalt kaasa elukvaliteedi parandamisele kõigis Euroopa piirkondades;
53. soovib vaadata läbi kõik raamprogrammi sätted subsidiaarsuse ja täiendavuse põhimõtete seisukohast, et tugevdada eri osalejate vahelist kooskõlastamist mitte üksnes kaasrahastamise, vaid ka rollide uue jaotuse osas, keskendudes raamprogrammi tegevustele Euroopa lisandväärtust pakkuvates valdkondades;
54. teeb ettepaneku töötada välja tippaseme märgis (seal of excellence), mis antaks parimatele VKEdes vahendi raames väljajäänud taotlustele, et sellest saaks tõeline partnerluse vahend, mida juhiivad EL ja piirkonnad ühiselt, et paremini kooskõlastada oma tegevust nii enne kui ka pärast taotluste esitamist. Kõnealused põhimõtted kehtivad kõigi muude tippaseme tunnustusega seotud meetmete suhtes, nagu Marie Skłodowska-Curie meetmed ja Euroopa Teadusnõukogu stipendiumid, ning samuti kõigi muude koostoitmet luua võivate projektide suhtes;

Ülekanduva mõju, innovatsiooni ja teadmiste levitamise tõhustamine partnerluses linnade ja piirkondadega

55. rõhutab, et piirkondadel on riigihangete kaudu tähtis roll katsepaikade ja esmakasutatajana. Komitee taotleb kõnealust tegevust reguleeriva raamistiku lõdvendamist ja uuenduslike riigihangete toetamise süsteemi lihtsustamist. Süsteem on praegu alakasutatud ja avaliku sektori hankijad ei mõista piisavalt selle eeskirju;

56. kordab, kui oluline on 360 kraadi lähenemisviis innovatsioonile, hõlmates nii astmelist kui ka murrangulist innovatsiooni, tehnoloogilist ja mittetehnoloogilist innovatsiooni, projekteerimisel ja kasutusviiside kaudu avalduvat innovatsiooni, sotsiaalset innovatsiooni ning avatud ja koostööl põhinevat innovatsiooni. Komitee tuletab meelde, et kohapeal tegutsevad innovatsioonikeskused ja ökosüsteemid on innovatsiooni-, edastamis- ja väärtustamismeetmete peamised osapooled, ning palub komisjonil võtta Euroopa innovatsiooninõukogu loomisel arvesse kohalike omavalitsuste rolli kõnealustes küsimustes ning kaasata neid innovatsiooninõukogu tulevastes ülesannetes;

57. teeb ettepaneku kujundada järgmises raamprogrammis ümber VKEde vahendi struktuur tagamaks, et piirkonnad oleksid nii eel- kui ka järeltapis kaasatud vahendi programmitöösse ja rakendamisse tagamaks, et vahend oleks senisest rohkem seotud aruka spetsialiseerumise ja kohaliku rahastamisega ning et leevendada madalast edukuse määrast tingitud vähest huvi;

58. on vastu mis tahes ideele viia osa ühtekuuluvuspoliitika rahastamisvahenditest üle raamprogrammi meetmetesse, et rahastada automaatselt suuremat arvu projekte või toetada tagasi lükatud tippaseme projekte. Komitee kavatseb kaitsta regionaalpoliitika autonoomiat ning edendada väljapakutud poliitikameetmete ühisel koostamisel ning vastastikuse täiendavuse ja koostöö tõhustamisel põhinevat lähenemisviisi;

59. toonitab vajadust võtta projektide koostamisetapist alates arvesse ülekanduvat mõju ning tulemuste levitamise ja kasutamise küsimusi. Komitee märgib, et praeguste projektide mõju on selles osas piiratud ning toetabki just neile tegevustele pühendatud ELi ja kohalike programmide väljatöötamist. Komitee kutsub üles suurendama linnade ja piirkondade osalust raamprogrammi raames ellu viidud projektide tulemuste kasutamisel ja levitamisel;

60. toetab samuti selliste vahendite väljatöötamist, mille eesmärk on toetada kontseptsiooni tõestamise etapist turule üleminekut – nagu innovatsiooni kiirtee katseprojekt – ja uute tööstussektorite struktureerimist algatuse INNOSUP ja selle uusi tööstuslikke väärtusahelaid käsitlevate klastripõhiste projektide kaudu, ning soovib nende laiendamist;

61. leiab, et tuleb välja töötada klastreid toetavaid vahendeid, mis on mõeldud pigem ettevõtjate rühmadele kui üksikutele ettevõtjatele, et võimaldada valdkondadevahelisi käsitlusviise ja ELi koostööpartnerlusi. Lisaks peaks roll, mida klastrid täidavad sillana piirkonnasiseste ja -väliste osalejate vahel ning VKEde ettevõtlustoetuse kanalitena, kajastuma ka ELi poliitikas;

62. kutsub komisjoni üles hindama 2013. aastal programmi „Horisont 2020“ ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide koostöö edendamiseks alustatud reformide mõju;

63. väljendab kahetsust, et teises sambas ei pöörata piisavalt tähelepanu arenevatele tööstusharudele, ning on mures liiga vähesel toetusel pärast tulevikutööstusele suunatud tippaseme innovatsioonikeskuste võrgustike ja innovatsiooni ökosüsteemidele, nagu Vanguardi algatus. Komitee tunneb muret jätkuvate raskuste pärast tööstuse katseprojektide ja ulatuslike näidisprojektide rahastamisel ning kutsub seepärast komisjoni üles suurendama viivitamata rahastamisvahendeid ja kavandama uusi meetmeid kõnealuses valdkonnas;

64. teeb ettepaneku luua programm näidistaristute toetamiseks, et edendada katsepaikade, näidisobjektide ja katseprojektide võrkude loomist, võttes eeskujuks teadusuuringute taristute võrgustike loomise mudeli;

Teaduse ja ühiskonna suhete arendamine koostöös linnade ja piirkondadega

65. märgib, et ajal, mil arengu mõiste on vastuoluline ja arutluse all, tuleb seada Euroopa teadusuuringute ja innovatsioonipoliitika tulevikku käsitleva arutelu keskmesse suhted teaduse ja ühiskonna vahel, käsitledes ühtviisi nii teadusuuringute põhisuundi, teadusprojektide elluviimise tingimusi kui ka teaduse uute sotsiaalsete ja tehniliste kasutusvaldkondade arendamisega seotud valikuid;

66. soovib seetõttu edendada usku teadusesse ja arengusse ning arendada kestliku arengu lähenemisviisi. Seepärast kaitseb komitee siinkohal ettevaatuse põhimõtet, mis on mõistlikkuse põhimõte, mille kohaselt tegutsetakse, olles täielikult teadlik riskidest;

67. rõhutab avatud teaduse praegu pakutavaid võimalusi: vaba juurdepääs teadusuuringute tulemustele ja publikatsioonidele, usaldusväärse ja mitmekülge teabe kättesaadavus üldsusele ning arutelu kodanike ja sidusrühmadega;

68. on seisukohal, et avatud teaduse ja eesmärgipõhise teaduse vahel peab olema ruumi dialoogi pidamiseks teadusmaailma ja majandusvaldkonna, ent ka kodanikuühiskonna esindajatega, et arutada seisukohti ja kujundada üheskoos uusi olulisi teaduslikke küsimusi, austades samas üksteise sõltumatust;

69. rõhutab pakilist vajadust edendada teadlikkust teadus- ja tehnoloogiavaldkonnast ja kõigist nendega seonduvatest kutsealadest, sealhulgas tööstuses, noorte ja nende perede hulgas, pöörates erilist tähelepanu sellele, kuidas äratada naistes huvi teaduse ja tehnoloogia vastu;

70. väljendab kahetsust programmi „Teadus ühiskonna osalusel ja ühiskonna heaks“ vähese rahastamise, selle killustatuse ja seetõttu vähese mõju pärast ning kutsub üles seadma esmatahtsale kohale Euroopa lisandväärtusega meetmed, mis viiakse ellu sidusrühmade, liikmesriikide, piirkondade ja linnade tõelises koostöös;

Raamprogrammi rahvusvaheline mõõde

71. kaitseb avatud teaduse põhimõtet, kuid soovib säilitada raamprogrammi eripära, muu hulgas seoses Ühendkuningriigi väljaastumisega EList. Komitee loodab, et lahkumine ei vii raamprogrammi vahendite vähenemiseni, vaid soovib, et kõnealust küsimust käsitletak Ühendkuningriigiga peetavate üldiste läbirääkimiste osana;

72. soovib raamprogrammi raames tehtava rahvusvahelise koostöö tõhustamist, sealhulgas assotsieerunud partnerite ja tärkava turumajandusega riikidega, kuid ka naabruspoliitika või selliste merealade strateegiate raames nagu Vahemere piirkonna strateegia.

Brüssel, 12. juuli 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „2020. aasta järgne ühine põllumajanduspoliitika“

(2017/C 342/02)

Raportöör: Guillaume Cros (FR/PES), Oksitaania piirkonna volikogu aseesimees

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

I. ÜLDISED MÄRKUSED

1. tervitab Euroopa Komisjoni lähenemist kaasata Euroopa Regioonide Komitee 2020. aasta järgese ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) tulevikuanalüüsi. Komitee märgib, et põllumajandus, toiduainete valdkond ja maapiirkonnad seisavad silmitsi suurte väljakutsetega, mistõttu on vaja ühist põllumajanduspoliitikat reformida;
2. rõhutab, et ühisel põllumajanduspoliitikal on olnud ja peab edaspidi olema põhjanev roll Euroopa integratsioonis. Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 39 sätestatud eesmärgid kehtivad täielikult ka käimasoleva läbivaatamisprotsessi raames;
3. märgib, et põllumajandussektor on suuruselt teine tööhõivet edendav tööstussektor ELis, andes tööd 22 miljonile põllumajandustootjale ja 44 miljonile inimesele ülejäänud toidutarneahelas, tagades enam kui 500 miljonile eurooplasele kõrgeima kvaliteedi ja taskukohase hinnaga toiduained. Põllumajanduse mõju tööhõivele on veelgi suurem, kui võtta arvesse põllumajandusmasinate tootmist, parandamist ja turustamist ning põllumajanduslike sisendite tootmist ja turustamist;
4. nõuab, et ÜPP muudetak *õiglaseks, kestlikuks ja solidaarseks ja kvaliteetseks* põllumajanduspoliitikaks, mis teenib põllumajandustootjate, piirkondade, tarbijate ja kodanike huve. Komitee on seisukohal, et vaid tugev ja ühine Euroopa põllumajandus- ja toidupoliitika saab tagada Euroopa toiduga kindlustatuse ja dünaamilised maapiirkonnad;
5. märgib, et põllumajandustootjad on ÜPP peamised osalejad ja kasusaajad. Ilma nende koostöota ei ole võimalik rakendada meetmeid, mille abil saavutada soovitud eesmärgid. ÜPPs tuleb arvesse võtta nende rolli ja mõju ning eeskätt vajadust, et põllumajandusettevõtted oleksid majanduslikult jätkusuutlikud, et nad saaksid pakkuda vahendeid inimväärseks eluks, säilitades samas maapiirkondade elukeskkonna koos piisava tööhõivetasemega;
6. tulevase ÜPP kujundamisel tuleb arvesse võtta Euroopa tarbijaid. ÜPP hüvede levitamine, toiduga kindlustatus ja keskkonnakaitse on väljakutsed, mida Euroopa tarbijad peavad jagama;
7. usub, et põllumajanduse atraktiivseks muutmiseks ning ohutu ja kvaliteetse Euroopa põllumajanduse tagamiseks võimaldaksid reguleeritud turud põllumajandustootjaid paremini tasustada, kasutades põllumajandushindade stabiliseerimiseks avaliku ja erasektori juhtimisvahendeid ja -meetmeid ja võideldes ebaausade kaubandustavadega. Samuti leiab komitee, et vaja on tugevdada põllumajandustootjate positsiooni ahela teiste osalejatega võrreldes;
8. tunnistab, et ÜPP majanduslik, sotsiaalne, keskkonnaalne, territoriaalne ja rahvusvaheline legitiimsus on selle elujõulisuse alus; Euroopa põllumajandussektoril on olulisi omadusi, mis on meie konkurentsivõime aluseks. Need omadused on innovatsioonivõime, tugev logistika ja infrastruktuur, suur mitmekesisus, olulised looduslikud, kultuurilised ja ajaloolised aspektid põllumajanduse valdkonnas ning palju pereettevõtteid ja hästi arenenud ettevõtlusmaastik, samuti rangete keskkonna- ja tervise-eeskirjade alusel toodetud tooted. Kõik need omadused sisaldavad potentsiaali ja me peame neid sihipärase ÜPP abil aktiivsemalt kasutama, et põllumajandust ja maapiirkondi veelgi tugevdada;
9. on veendunud, et ÜPP vajab viivitamatut reformimist, et viia see kooskõlla üldsuse ootustega ja õigustada sellele eraldatud eelarvet olukorras, kus muutumatu eelarvevahendite maht on kõigi ihaldusobjektiks;
10. on veendunud, et ÜPP edu põhineb ühtsusel ning et tulevikus ei tohiks liikuda taasriigistamise suunas, lootes, et piirkondi tugevdatakse subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt. Säilitades oma olemuse ühise poliitikana, peab ÜPP olema paindlik, et võtta arvesse erinevaid põllumajanduslikke tingimusi, iseäranis Vahemere ja äärepoolseimates piirkondades valitsevaid tingimusi;

11. juhib Euroopa Komisjoni tähelepanu sellele, et tarbijate huvi kasvab säästvalt ja kohalikult toodetud kvaliteetse ja õiglase hinnaga toidu vastu, mis vastab loomade heaolu standarditele ja on nii suure keskkonna- kui ka sotsiaalse väärtusega ning millega luuakse töökohti ja lisandväärtust. Sellest annab tunnistust ka nõudluse kasv;
12. leiab, et edendada ja parandada on vaja toidu tootmise viiside jälgitavust, millega tagatakse nii tarbijate kui ka tootjate ohutus;
13. märgib, et põllumajandustootja elukutsel jääb arvukates tootmis- ja allsektorites puudu majanduslikust atraktiivsusest. See süvendab rahvastikupüramiidi, mis on põllumajanduslike majapidamiste uuenemise jaoks väga ebasoodne⁽¹⁾. Komitee leiab, et põllumajandusega tegelevate noorte vähesus seab ohtu Euroopa põllumajandusliku pereettevõtluse ja maapiirkondade elujõulisuse. Komitee peab oluliseks rakendada meetmeid, et toetada noorte põllumajandustootjate sisenemist sektorisse;
14. märgib, et vaatamata oma suurele eelarvele kaasneb ÜPPga põllumajanduse tööhõive tugev vähenemine (Euroopa põllumajanduslike majapidamiste arv on aastatel 2007–2013 vähenenud 20 %). Komitee tõdeb, et ÜPP eelarve on viimase 30 aasta jooksul vähenenud 75 %-lt 40 %-le ELi eelarvest;
15. rõhutab, et põllumajandustootmist tuleks edendada ÜPP raames, nagu on ette nähtud aluslepingus, võimaldades põllumajandustootjatel saada oma tulu peaaesjalikult turult ja tagades, et Euroopa elanike ja tarbijate kulud oleksid mõistlikud ja põhjendatud. Komitee toonitab samuti, et mitmete uuringute kohaselt on ÜPP aidanud kaasa põllumajandustootmise kontsentreerumisele teatud piirkondadesse teiste piirkondade arvelt, vastupidiselt Euroopa territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärgile;
16. on arvamusel, et ÜPP peab peegeldama Euroopa erinevaid põllumajanduslik-kliimatilisi tingimusi iseäranis ebasoodsates piirkondades, nagu künklike rohumaade põllumajandus, mägipiirkondade põllumajandus, Vahemere piirkondade, põhjapoolsete piirkondade ja äärepoolseimate piirkondade põllumajandus. ÜPP raames tuleb arvesse võtta nende funktsiooni maa ja mulla kaitsmisel ning maapiirkondade ja nende kultuuriväärtuste püsijäämise toetamisel, samuti nende rolli aktiivse sotsiaalsüsteemi säilitamisel asjaomastes piirkondades;
17. meenutab, et vaatamata Euroopa Kontrollikoja hoiatustele, on avaliku sektori toetuse jaotus põllumajanduslike majapidamiste ja liikmesriikide vahel jätkuvalt väga ebavõrdne. Komitee sedastab, et otsetoetuste eraldamine pindala alusel on tekitanud põllumajandusmaade ja otsetoetuste tugeva kontsentreerumise, kuigi nende puhul tuleks rohkem arvesse võtta põllumajandusmudelite mitmekesisust, sissetuleku taset, loodud lisandväärtust ja töökohti ning tagada põllumajanduse säilimine kõigis piirkondades;
18. märgib, et suure hulga põllumajandustootjate sissetulek on väga madal, alla vaesuspiiri, ja et see on vastuolus Rooma lepingu eesmärgiga kindlustada põllumajandusega tegeleva rahvastikuosa õiglane elatustase (artikkel 39). Komitee leiab, et vaja on kindlustada põllumajandustootjate sissetulekud (hinnad, otsetoetused);
19. leiab, et ÜPP toetusi tuleks piirata üksnes nende tootjatega, kes tegelevad tegelikult põllumajandusega, ning toetada ei tuleks neid mitteaktiivseid põllumajandusettevõtteid, mille sissetulek on omanike jaoks tühine;
20. täheldab, et liiga sageli on põllumajandustootjad sunnitud müüma oma tooteid alla tootmishinna, mis tekitab kulude ja hindade langemise spiraali;
21. toetab Euroopa Komisjoni põllumajandusturgude töökonna 2016. aasta novembri järeldusi ning kutsub komisjoni üles esitama seadusandliku ettepaneku, et võidelda ebaausate kaubandustavade vastu;
22. märgib, et ELi geneetiliste ressursside, eeskätt loomatõugude eksportimine aitab kaasa oluliste omamaiste tõugude geneerilisele erosioonile, eelkõige kolmandates riikides. See on vastuolus ÜRO kestliku arengu 15. eesmärgiga, milleks on elurikkuse, eelkõige toiduga kindlustatuse seisukohast oluliste geneeriliste ressursside säilitamine;
23. on seisukohal, et – nagu nähtus komitee uuringust turgude vastavuse kava kohta piimasektoris – paljude sektorite jaoks on turgude reguleerimine tõhusam ja vähem kulukas kui tagasiulatavalt kriisimeetmete võtmine ja võimaldaks seega ÜPP eelarvet paremini kasutada;

⁽¹⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Noorte Euroopa põllumajandustootjate toetamine“ (ELT C 207, 30.6.2017, lk 57).

24. on seisukohal, et sissetuleku kaotuse kindlustusskeemid võivad tuua kasu pigem kindlustajatele kui põllumajandustootjatele ja olla maksumaksjatele hindade järsu languse korral kulukamad, mõjutamata hindade volatiilsust. Komitee soovitab läbi viia uuringu ja hinnata Ameerika Ühendriikides kehtestatud kindlustusskeemi. Uurida tuleks ka äärepoolseimate piirkondade erijuhtu koos selle eriliste turutingimustega;
25. peab vajalikuks selget ja stabiilset õigusraamistikku, millega tagatakse põllumajandustootjatele vajalik õiguskindlus keskmise tähtajaga ja pikaajaliste ettevõtlusalaste otsuste tegemisel;
26. rõhutab, et EL – olles saanud maailma suurimaks toiduainete importijaks ja eksportijaks – on suurendanud oma sõltuvust kolmandatest riikidest ja kujundanud kaubanduspoliitikat, mis on vastuolus tema eesmärkidega vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid;
27. märgib, et üha suurem osa varem Euroopas toodetud põllumajandustoodetest imporditakse nüüd madalate tööjõukuludega riikidest, mis seab ELis toodetud kaubad hinna aspektist oluliselt halvemasse konkurentsiolekorda;
28. tõstab esile ka ELi ekspordi positiivset mõju majandusele, kui tegemist on suure lisandväärtusega põllumajandustoodete ja toiduainetega, mis tagavad sissetuleku ja loovad töökohti ELi põllumajandussektoris ja põllumajanduslikus toidutööstuses;
29. märgib, et põllumajanduslikus toidutööstuses võib olla keskne osa ühistutel, tootjaorganisatsioonidel ja tootjate integreerimise teatud vormidel, võimaldades põllumajandustootjatel keskendada pakkumist, vähendada kulusid, osutada erinevaid teenuseid ja tugevdada nende positsiooni toidutarneahelas;
30. märgib, et Euroopa ülejääkide (piimapulber, kana, tomatipüree jne) eksport hinnaga, mis jääb alla nii Euroopa kui ka Aafrika tootmiskulusid, vähendab Aafrika riikide tootmisvõimsust ja soodustab maapiirkondade elanike väljarännet, mis on vastuolus ELi kohustusega võtta arvesse kestliku arengu eesmärke, mille ÜRO võttis vastu 2015. aastal oma poliitikavaldkondade arengusiduse raames. Komitee märgib ka, et Euroopa Liit on suurim arenguriikide toiduainete importija, luues töökohti nende riikide põllumajanduslikus toidutööstuses. Samas tõdeb komitee, et Euroopa import (puu- ja juurviljad, lambaliha jne), mis jääb alla Euroopa tootmiskulusid, vähendab ELi tootmisvõimsust ja võib kaasa tuua toiduohutuse alased ohud;
31. täheldab, et Euroopa põllumajandustoodete hinnad on üha enam seotud madalaima maailmaturul pakutava hinnaga ja et seega on Euroopa põllumajandustootjad silmitsi suurema konkurentsiga, kuigi nad peavad täitma rangemaid keskkonna- ja tervisenõudeid;
32. rõhutab, et põllumajandustootmise lisandväärtus saadakse suures osas varasemates ja hilisemates etappides, seejuures on põllumajandustootjate positsioon võrreldes põllumajandustööstuse ja jaemüügiga paljudel juhtudel liiga nõrk. Ulatuslikum koordineerimine ahelas põllumajandussektori, põllumajandusliku toidutööstuse ja kaubandussektori vahel peab kaasa tooma kasumimarginaali parema jaotuse;
33. märgib, et maapiirkonnad on linnapiirkondadest maha jäämas ja et see lõhe tekitab veelgi rohkem muret oma pideva suurenemise tõttu, mis on tingitud peamiselt sellest, et suurte linnade ja pealinnade areng üha kiireneb⁽²⁾;
34. avaldab kahetsust põllumajanduslike ja looduslike liikide bioloogilise mitmekesisuse vähenemise pärast, mis seab ohtu meie põllumajandussüsteemide ja looduslike alade vastupidavuse;
35. on mures, et säästvate põllumajandustavade puudumisest tingitud erosioon ja mulla degradeerumine seavad ohtu mullaviljakuse ja et üha suurem linnade laienemine põllumajandusmaadele kaotab Euroopa toiduga kindlustatuseks vajalike alasid;
36. täheldab teatud põhjavete ja jõgede põllumajandussaastet, samuti nende vete mõnikord liigset kasutamist kastmiseks;
37. rõhutab, et kliima soojenemine avaldab juba märkimisväärset põllumajanduslikku mõju, mis muudab veelgi tungivamaks vajaduse tootmisviisid ümber suunata;

⁽²⁾ „Investeeringimine majanduskasvu ja tööhõivesse. Arengu ja hea juhtimistava soodustamine ELi piirkondades ja linnades. Kuues aruanne majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta“, Euroopa Komisjon, 23. juuli 2014.

38. tõstab esile vajaduse investeerida digitaalsesse innovatsiooni, mis võib avaldada positiivset mõju sellistele valdkondadele nagu kestlikkus, toiduohutus, ressursitõhusus, jäätmete vähendamine, lühikesed tarneahelad jne. Komitee rõhutab samal ajal, et hoolikalt tuleb uurida nende suundumuste majanduslikke ja sotsiaalseid mõjusid põllumajanduslikule pereettevõtluks, ja on mures suurandmete võimaliku kasutamise pärast eraettevõtjate poolt, mis tekitab ohu, et põllumajanduslikud majapidamised satuvad tehnilise ja majandusliku kontrolli alla;

39. märgib, et Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumise otsus võib kaasa tuua ÜPP ressursside vähenemise ning ELi turgude kadumise Ühendkuningriigis. Komitee kutsub Ühendkuningriiki ja ELi üles säilitama põllumajandus- ja toidusektoris tiheda kaubanduskoostöö;

40. tuletab meelde, et ELi eelarvest põllumajandusele eraldatav osa – kuigi 2014. aastal oli selleks määratud vaid 0,70 % Euroopa SKPst – on samas piisav üksnes selleks, et toetada tõelist ühist Euroopa poliitikat, millel on toiduga kindlustatuse jaoks strateegiline tähtsus, ent maaelu arengu ja teise samba puhul ei saavuta vahendid mitmes valdkonnas piisavat taset, samuti seda, et uues eelarves tuleb arvestada ÜPP uute eesmärkidega;

41. ei nõustu mõttega ÜPP esimese samba kaasrahastamisest, mis õnnestaks ÜPP staatust ELi ainsa integreeritud poliitikana seda tegelikult taasriigistades ning seaks ebasoodsasse olukorda ELi vaeseimate riikide põllumajandustootjad, kes sõltuvad Euroopa rahastusest enim;

42. märgib, et teatud toitumisviisidega, mis soodustavad ülekaalulisust, diabeeti jne, ja teatud põllumajandustavade (antibiootikumide liigne kasutamine teatud karjakasvatustes, pestitsiidide kokteilid) kaasnevad rahvatervise kulud on palju suuremad kui ÜPP eelarve. Komitee kutsub üles põllumajandus- ja toidupoliitikat tihedamalt koordineerima;

43. soovib reklaamida ja soodustada selliste toiduainete tarbimist, mis on osa tervislikust toitumisest, nagu Vahemere dieet, koos eriprogrammidega veini, puu- ja juurviljade ja mesinduse toetamiseks, parandades nende toodete kvaliteeti ja suurendades nende lisandväärtust;

44. märgib, et äärepoolseimate piirkondade iseärasuste valguses ja arvestades, et Euroopa põllumajandusmudeli ülevõtmine neis piirkondades ei ole mõeldav, võimaldab Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 349 sõnaselgelt nõukogul võtta erimeetmeid ELi õigusaktide, sh ÜPPga seotud sätete kohandamiseks äärepoolseimate piirkondade olukorraga. Seoses sellega peab 2020. aasta järgses ÜPP-s säilima äärepoolseimate piirkondade erikohtlemine EAFRD, POSEI, riigiabi ja teiste asjakohaste vahendite vajaliku kohandamise teel;

II. POLIITILISED SOOVITUSED

45. soovib struktureerida Euroopa tulevase, 2020. aasta järgse põllumajanduspoliitika järgmiste eesmärkide ümber, mis on suures osas ühised:

- a) jätkata selle käsitamist Euroopa projekti keskse tähtsusega poliitikana;
- b) pürgida ELi toimimise lepingus kehtestatud eesmärkide poole ja teha selleks kättesaadavaks asjakohane rahastamisepakett;
- c) arendada välja säästev ja jõukas põllumajandus, mis põhineb maapiirkondade mitmekesisusel;
- d) tagada Euroopas elavate inimeste toiduga kindlustatus õiglaste hindadega;
- e) pakkuda tervislikku, toitvat, mitmekesist ja kvaliteetset toitu, edendades kohalike ahelate arendamist ja tugevdamist ja pöörates erilist tähelepanu toidu raiskamise vastastele meetmetele ja sotsiaalsele solidaarsusele;
- f) rakendada ring- ja biomajanduse põhimõtteid, et võimaldada majanduslikult kasumlikku tegevust maapiirkondades;
- g) stabiliseerida turge ja tugevdada põllumajandustootjate positsiooni turgudel;
- h) tagada põllumajandustootjatele õiglane elatustase eeskätt õiglase ja piisavalt stabiilse sissetuleku kaudu;
- i) tagada võimalikult suure hulga põllumajanduslike majapidamiste taastamine, kuna nemad kindlustavad maapiirkondade dünaamilisuse, toetades selleks eeskätt noori põllumajandustootjaid;
- j) tagada juurdepääs rahastamisele, teadmussiire, kutseõpe ning haldustakistuste vähendamine;

- k) mitte destabiliseerida kolmandate riikide põllumajandust;
- l) tagada, et kõik põllumajandustootmise viisid põhineksid tavalel, milles arvestatakse nii põllumajandustootjate kui ka tarbijate tervisega, kaitstakse samas põllumajanduslike geeniresse, keskkonda ja veekogusid, tugevdatakse looduslike ja põllumajanduslike liikide bioloogilist mitmekesisust ja austatakse loomade heaolu ning piiratakse kliimasoojenemist;
- m) säilitada ja kaitsta põllumajandusmaad aja jooksul kvantitatiivsest aspektist, võideldes otsustavalt põllumajandusmaa üleharimise vastu ning suurendades selle kvaliteeti, viljakust ja bioloogilist mitmekesisust asjakohaste põllumajandustavade levitamise teel;
- n) väärtustada kindla päritoluga (kaitstud päritolunimetus, kaitstud geograafiline tähis) või muude kvaliteedisüsteemide tooteid, mis looksid ahela ja territooriumi jaoks lisandväärtust, võimaldades hoida elus kohalikud tootmissüsteemid ja panustada maapiirkondade identiteedi ning kultuurilise ja gastronoomilise pärandi väärtustamisse;
- o) jaotada ühise põllumajandus- ja toidupoliitika (ÜPTP) avaliku sektori vahendeid põllumajanduslike majapidamiste ja liikmesriikide vahel õiglasemalt, vastavalt objektiivsetele ja mittediskrimineerivatele kriteeriumitele, võttes arvesse nende suutlikkust panustada ELi kestliku arengu eesmärkidesse (muu hulgas kiirendades otsetoetuste ühtlustumist liikmesriikide vahel);
- p) kohaldada proportsionaalsuse põhimõtet põllumajandustootjate kontrollisüsteemi suhtes;
- q) tugevdada ÜPP teist sammast, mille eesmärk on parandada elamistingimusi maapiirkondades ning suurendada nende konkurentsivõimet tervikuna;
- r) edendada kõigi maapiirkondade majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnavalast arengut;
- s) tegeleda rahvaarvu vähenemise ja elanikkonna vananemise probleemiga paljudes maapiirkondades, mis on tingitud elu- ja töövõimaluste puudumisest, eriti noorte ja naiste jaoks;
46. toob esile, et ühine põllumajanduspoliitika on keeruline, mistõttu on üksikettevõtjate ja põllumajandustootjate jaoks toetuste taotlemine koormav ja isegi riskantne. Lihtsustamine on hädavajalik ÜPP edasise aktsepteerimise ja atraktiivsuse tagamiseks. Soovitav on menetlust lihtsustada ja kiirendada, iseäranis väikese väärtusega tehingute puhul, ratsionaliseerides ka halduskoormust;
47. soovib, et ÜPP eelarve säilitaks piisava suuruse kooskõlas ELi lepingutes sätestatud põhimõtetega ja vastavuses asjaoluga, et ÜPP on Euroopa Liidu ainus integreeritud poliitika ning peab katma Euroopa põllumajanduse ning maapiirkondade ja nende kogukondade vajadusi ja vastama ühiskonna nõudmistele;
48. märgib, et põllumajandussektor on võimeline tulema toime paljude ülesannetega kliima, energeetika, toiduainetööstuse ja bioloogilise mitmekesisuse valdkonnas. Selleks on aga vaja rohkem rahaliselt toetada tehnilisi algatusi ja innovaatilisi lahendusi, millele on omane ettevõtlikkus või koostöölisus, et kiirendada üleminekut;
49. juhib tähelepanu sellele, et otsetoetuste ja pindalapõhiste toetuste puhul tuleb vahendid keskendada eelkõige väikestele põllumajanduslikele majapidamistele ja peremajapidamistele, soodustades finantslahenduste leidmist suurmajapidamiste puhul, keda puudutab toetusele kehtestatud ülemmäär;
50. nõuab, et Euroopa Komisjon hindaks üksikasjalikult praeguse ÜPP tulemusi nende ELi aluslepingutes seatud eesmärkide kohaldamisel, mis puudutavad põllumajandustulu ja turgude stabiliseerimist;
51. soovib võidelda põllumajandushindade volatiilsuse vastu, pakkuda põllumajandustootjatele turupõhiseid sissetulekuvõimalusi ja muuta toiduainete tarneahel õiglasemaks ⁽³⁾;
52. kutsub üles säilitama äärepoolseimate piirkondade põllumajanduse kohtlemise ELi toimimise lepingu artikli 349 alusel POSEI programmi abil, nagu on maininud Euroopa Komisjon ise oma 15. detsembri 2016. aasta teatises COM (2016) 797 Euroopa Parlamendile ja nõukogule;

⁽³⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Põllumajandustoodete hindade volatiilsuse reguleerimine“ (ELT C 185, 9.6.2017, lk 36).

53. kutsub üles suurendama toetust viinamarja-, oliivi- ja karjakasvatusele järskudel nõlvadel või mägedes ning madala saagikusega ebasoodsate tingimustega aladel, samuti äärepoolseimates piirkondades. Ka tuleks suurendada toetust põllumajandustegevuse juhtimise viisidele, mis aitavad suurendada mägi piirkondade rohumaade ja karjamaade bioloogilist mitmekesisust;

54. kutsub ELi üles kasutama kogu oma mõju maailma suurima toiduainete importija ja eksportijana selleks, et muuta rahvusvahelisi põllumajandustoodetega kauplemise eeskirju (WTO, 1994) eesmärgiga saavutada kaubandussuhetes suurem õiglus ja solidaarsus. Komitee märgib, et hindade volatiilsus on Euroopa põllumajanduse jaoks probleem, ning kutsub Euroopa Komisjoni üles kaaluma meetmeid, mis leevendaksid suuremast maailmaturul avatusest tulenevaid riske;

55. on seisukohal, et pigem turul kui toetustel põhinevate põllumajandustulude lähenemisviis võib anda põllumajandustootja elukutsele suurema majandusliku tunnustuse ja suurendada nii selle ligitõmbavust. Seepärast soovib komitee ELil reguleerida oma põllumajandusturge, et vältida puudujääke ja ülejääke ning stabiliseerida põllumajandushinnad rahuldavale tasemele;

56. teeb ettepaneku luua iga-aastased ettevaatussäästid, mis kantakse igal aastal edasi, kui neid täiel määral ära ei kasutata ⁽⁴⁾;

57. nõuab, et EL tagaks kolmandate riikidega sõlmitavates kahepoolsetes kaubanduslepingutes ja partnerlustes võrdsed tingimused. Seepärast leiab komitee, et kohustus mitte enam ekspordida põllumajandustooteid ja toiduaineid hindadega, mis jäävad alla Euroopa keskmiste tootmiskulude, on seotud õigusega kaitsta Euroopa tootmist liiga madalate hindadega impordi eest, mis kahjustab ELi tootmisvõimsust ega vasta Euroopa tootmisstandarditele;

58. peab oluliseks kohalikke ja piirkondlikke lühikesi ahelaid, pidades silmas nii nende suuremat keskkonnasäästlikkust, mis tuleneb sellest, et transpordivahendid tekitavad vähem saastet, kui ka asjaolu, et need ahelad edendavad sellist põllumajandust, kus on esiplaanil tüüpiline kvaliteet, traditsioon ning majanduslik ja kultuuriline pärand;

59. nõuab, et EL muudaks kahepoolsete vabakaubanduslepingute ja kolmandate riikidega sõlmitud majanduspartnerluste põllumajandust käsitlevaid peatükke, millega kaasnevad piisavad vahendid ja milles on prioriteetsel kohal väga tööjõumahukas põllumajanduslik pereettevõtlus ja mis on suunatud esmajoones kohalikele ja piirkondlikele turgudele ning lühikestele tarneahelatele. Komitee nõuab ka, et EL võtaks nõuetekohaselt arvesse liidu põllumajandussektori huve kaubanduslepingutes, et minimeerida Euroopa tootmist ähvardavad ohud, koostades loetelu tundlikest toodetest, mis võivad olla haavatavad liigsele survele. Komitee nõuab, et sellistele toodetele, mis võivad olla kaubanduse liberaliseerimise suhtes tundlikud, tagataks eri- ja diferentseeritud kohtlemine;

60. soovib vaadata läbi Euroopa konkurentsõiguse eesmärgiga võimaldada ühe turustusahela kõigil osalejatel, sh tarbijatel ja avalikul sektoril, otsustada lisandväärtuse ja tulu õiglaselt jaotamise üle kogu väärtusahelas, ning selleks, et võimaldada põllumajandustootjatel liikuda õiglasema positsiooni poole toidutarneahelas ja tugevdada oma positsiooni turul;

61. kutsub üles vaatama läbi Euroopa õiguse riigihanke lepingute sõlmimise kohta ühistoitlustuse valdkonnas, lisades klausli toiduainete tarne kohalikkuse kohta, ning nõuab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused tutvustaksid vastastikku ulatuslikumalt häid tavasid, et edendada kohalikku toitu, mahepõllumajanduslike toodete kohalikku turgu ja väikesemahulist töötlemist, mis pakuks maapiirkonnas töökohti;

62. nõuab, et ELi eelarvest ja Euroopa Investeeringuspanka põllumajanduse ja maaelu valdkonna eelarvest rahastatavad teadusuuringud oleksid suunatud eeskätt alljärgnevale:

- a) tootmisprotsesside ja põllumajandustootjate kestlik tõhusus;
- b) kvaliteetsed ja keskkonnahoidlikud tootmisviisid; agroökoloogia;
- c) degradeerunud põllumajandusmulla viljakuse ja bioloogilise mitmekesisuse taastamine;
- d) maapiirkondade sotsiaalne innovatsioon: kohalikest avalikest teenustest põllumajandustootmise viisideni; põllumajandustoodete väikesemahuline töötlemine ja kohalik turustamine;
- e) tehniline innovatsioon, mis suurendab põllumajanduslike majapidamiste sõltumatust ja vastupidavust;

⁽⁴⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus (ELT C 185, 9.6.2017, lk 36).

- f) metsade säästev majandamine;
- g) põllumajandustavad, millega võidelda kliimamuutuse vastu;
- h) loomade heaolu ning kestlikud lahendused taime- ja loomahaigustele;
- i) tehnoloogilised rakendused kohapealsete kontrollide läbiviimiseks eesmärgiga lihtsustada ja tõhustada meetodikat;

63. nõuab, et hektari kohta makstavate otsetoetuste asemel võetaks kasutusele põllumajandustöötajatel – mõeldakse aktiivset põllumajandustootjat – põhinevad hektari kohta makstavad, ülemmääraga ja kohandatavad otsetoetused selleks, et

- a) hoida ja arendada põllumajandust agrokliimaatilisel ebasoodsate tingimustega piirkondades, eeskätt mägipiirkondades, kus on suuremad tootmiskulud, või ebasoodsate geograafiliste tingimustega piirkondades, nagu äärepoolseimad piirkonnad;
- b) toetada väikesi põllumajanduslikke peremajapidamisi, kelle tootmiskaht on sageli liiga väike selleks, et saada piisavat põllumajandustulu, kuid kes on olulised maapiirkondade elavdamisel, rõhutades, et suurem toetus esimestele hektaritele on äärmiselt oluline väikestele majapidamistele, eelkõige mägipiirkondade põllumajanduses;
- c) toetada noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamist;
- d) toetada kõigis piirkondades järkjärgulist üleminekut tootmisviisidele, mis on vastupidavamad, sõltumatamad, vähemate sisenditega, ilma keemiliste pestitsiidideta, kaitsevad tervist ning mis vähendavad kliima soojenemist, soodustavad bioloogilist mitmekesisust, parandavad veekvaliteeti ja austavad loomade heaolu;
- e) tugevdada mahepõllumajanduse arengut;
- f) tugevdada põllumajandust suure keskkonnaväärtusega piirkondades;
- g) toetada omamaiste tõugude ja sortide kasutamist, et edendada kõrge lisandväärtusega käsitöötooteid ja traditsioonilisi toiduaineid;
- h) toetada kvaliteetsete ja suure lisandväärtusega piirkondlike tarneahelate arendamist;

64. nõuab, et kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade kasutamise raames tugevdataks järk-järgult kliima- ja keskkonnahoidlikke tavasid alljärgnevate vahenditega:

- a) kohustuslikud külvikorrad, sh liblikõielised taimed, selleks et vähendada Euroopa loomakasvatuse sõltuvust taimsete valkude impordist ja piirata lämmastikväetiste kasutamist, mis on väga energiamahukad ja väga suured kasvuhoonegaaside heite tekitajad;
- b) säilitada püsirohumaade kündmise keeld, et soodustada CO₂ sidumist mullas ning bioloogilist mitmekesisust;
- c) säilitada ökoloogilise kasutuseesmärgiga maa-alad, mida ei tohi harida ja kus ei tohi kasutada taimekaitsevahendeid, eesmärgiga anda panus bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peatamisele, kuid kus lubatakse piiratud eksteniivset karjatamist, mis aitab kaasa mulla rikastamisele ja toob kasu loomakasvatajatele;
- d) teha kättesaadavaks spetsiaalsed vahendid, mis võimaldavad ennetada kliimamuutustega seotud riske;
- e) võtta kasutusele kompenseerivad toetused, mis oleksid lihtsasti ligipäätavad ja innustaksid täitma lisakohustusi Natura 2000 aladel, juhul kui suure loodusväärtusega piirkondades ning kaitsealuseid suurkiskjaid puudutataval aladel on kehtestatud bioloogilise mitmekesisusega seonduvaid kohustusi;
- f) rakendada muid keskkonnasäästlikumaks muutmise meetmeid piirkondlikul tasandil;

65. soovib, et põllumajandustöötajate õiguste kaitsmiseks vähendataks tulevasi otsemakseid põllumajanduslikele majapidamistele, kes ei ole järginud oma liikmesriigis kehtivaid sotsiaalseid standardeid;

66. nõuab, et tugevdataks ÜPP sammast ja suurendataks maaelu arengule eraldatavaid vahendeid. Lisaks nõuab komitee suuremat subsidiaarsust, et liikmesriigid võiksid kanda vahendeid esimesest sambast teise sambasse;

67. juhib tähelepanu suurele panusele, mille ÜPP eesmärkide saavutamise kohalikul ja piirkondlikul tasandil annavad kogukonna juhitud kohaliku arengu ning LEADERi lähenemisviis, ning soovib seega eraldada selleks ÜPP rakendamisele suunatud riiklikes ja piirkondlikes programmides kuni 20 % teise samba rakendamiseks ettenähtud vahenditest;

68. Lisaks nõuab komitee suuremat subsidiaarsust, et liikmesriigid võiksid kanda vahendeid esimesest sambast teise sambasse. Komitee kordab, et liikmesriikidele ja piirkondadele tuleb anda rohkem võimu, reguleerimaks põllumaad ja seadmaks selleks piiranguid, eeskätt eesmärgiga tegeleda Euroopas maahõivamise ja maa enda kätte koondamise nähtusega, mis piirab noorte põllumajandustootjate valikuid ettevõtlusega alustamisel ⁽⁵⁾;

69. kutsub üles eraldama maapiirkondade arenguks piisavas ulatuses vahendeid, võimendades Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD), et tagada nende piirkondade harmooniline ja integreeritud areng, sealhulgas kohaliku taristu pakkumine, VKEde toetamine, külade uuendamine ja majanduse ulatuslikum mitmekesistamine;

70. soovib liidul osutada erilist tähelepanu äärepoolseimatele piirkondadele, kus põllumajandussektoril on määrav tähtsus, et luua töökohti ja jõukust, toetada põllumajandusliku toidutööstuse arengut, teadusuuringuid ja innovatsiooni ning samme majandatavate kvaliteetsete maa-alade kaitsmiseks ja edendamiseks ning kliimamuutuste vastast võitlust;

71. teeb ettepaneku, et teise samba vahendid suunataks esmajoones alljärgnevale:

- a) põllumajandustootjate ja tarbijate lähendamine lühikeste tarneahelate abil;
- b) toetus põllumajandustootjatele, kelle tootmisviisid ületavad ELi keskkonnanõudeid, et edendada suure ökoloogilise väärtusega põllumajandust;
- c) toetus keskkonnasäästlike viljelusviiside arendamisele, millega säilitatakse suure keskkonnaväärtusega ökosüsteeme ja edendatakse maade metsastamist CO₂ sidujatena;
- d) toetus innovatsiooni ja teadustegevuse edendamisele, et innustada kestlikumaid tootmis- ja töötlemismeetodeid;
- e) põllumajandustootjate kohandumine turgudel (teabe- ja nõuandeteenused, põllumajandusettevõtte juhtimisteenused, koolitused jne);
- f) toetus tootmisahelatega koostöös ja paralleelselt arendatavate põllumajandustoodete töötlemise ahelate jätkusuutlikuks ajakohastamiseks, kaitstes keskkonda ja tarbijate tervist ning tagades lisandväärtuse õiglase jaotamise;
- g) algatusi, mis innustavad põllumajandustootjaid looma ühistuid ja tootjaorganisatsioone;
- h) riskijuhtimisnõustamine, et võidelda kliimatiliste ja sanitaarprobleemidega;
- i) jätkusuutlikud investeeringud põllumajandusliku pereettevõtluse pakkumise kohandamiseks tarbijate nõudlusele;
- j) toetus ametliku kvaliteedimärgisega turustusahelate arendamisele;
- k) põllumajandustoodete väikesemahuline töötlemine;
- l) toitlustusasutuste varustamine mahepõllumajanduslike ja kohalike toodetega;

72. teeb ettepaneku minna nn kontaktpunkti lähenemisviisilt üle lepingupõhisele lähenemisviisile teatud liiki ettevõtete, ahelate ja alade vahel. Lähtudes vähestest eesmärkidest (kvaliteet, tootlikkus, jätkusuutlikkus), teeb komitee ettepaneku toetada vastavalt koostatud innovatsiooniprojekte, mille abil on võimalik avaldada märkimisväärset mõju tööhõivele;

Sünergia ELi maaelu arengu toetamise vahendite vahel

73. teeb ettepaneku suurendada ELi rahalist toetust maaelu arengule, mis on eelmise programmitöö perioodiga võrreldes märkimisväärselt vähenenud, tagades samas, et esimese samba raames on kasutada piisavalt vahendeid;

⁽⁵⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Noorte Euroopa põllumajandustootjate toetamine“ (ELT C 207, 30.6.2017, lk 57).

74. teeb ettepaneku tagada järjepidev ja tugev toetus jätkusuutlikele investeeringutele põllumajanduslike pereettevõtete säilitamiseks, eelkõige tootmise, turustamise ja mitmekesistamise vallas;

75. soovib võtta vastu maaelu programmi eesmärgiga, et kõik Euroopa poliitikavaldkonnad annaksid kooskõlas territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärkidega suurema panuse uuendustegevusse ja koostösse ning maapiirkondade arengusse ⁽⁶⁾;

76. teeb ettepaneku lihtsustada erinevate mittepõllumajanduslike maaelu arengut toetavate fondide vahendite integreerimist eesmärgiga toetada

- a) kohalikke algatusi, millega edendatakse maapiirkondade tööhõivet;
- b) kutseõpet maapiirkondade kutsealadel;
- c) tehnilist ja sotsiaalset innovatsiooni, et jõuda süsinikdioksiidjärgsesse, digitaalsesse, kasutajasõbralikku ringmajandusse;
- d) metsaalade majandusliku, ökoloogilise ja puhkemajandusliku väärtuse tunnustamist;
- e) partnerluste ja ühenduste edendamine põllumajandussektori ja kaitsealade haldajate vahel;
- f) maapiirkondade digitaalse lõhe ületamist;
- g) kohalike avalike teenuste säilitamist ja arendamist;
- h) atraktiivsete maastike ja külade säilitamist ja arendamist;
- i) maaturismi;
- j) kohalike väikesemahuliste taastuvate energiaallikate arendamist;
- k) väikesemahulised kohalikud avaliku sektori investeeringud, mille eesmärk on parandada maakogukondade elukvaliteeti ja ettevõtete elujõulisust, vähemalt liikmesriikide keskmisega võrreldes vähem arenenud piirkondades;

77. toetab ka põllumajanduse ja metsapiirkondade – eeskätt linnalähedaste piirkondade – laiema potentsiaali kasutamist majanduslikel, keskkonna-, kliima-, energia- ja meelelahutuslikel eesmärkidel, nt kohaliku toiduaine- ja energiatootmise ning maaturismi arendamiseks. Seetõttu on vaja, et ühine põllumajanduspoliitika ei peaks silmas mitte üksnes põllumajandusettevõtjaid. LEADER programmi algatused pakuvad praegu – ning peaksid ka tulevikus pakkuma – maa- ja linnalähipiirkondade osalistele koostöö- ja innovatsioonivõimalusi;

78. nõuab struktuurifondide ranget hindamist. Nendest fondidest toetatakse maapiirkondade arengut ja edendatakse terviklikke strateegiaid kõnealuste piirkondade tugevdamiseks, parandades ühenduvust transpordi ja lairibataristuga, arvestades seejuures looduskeskkonna kaitsega. Hindamiseks tuleb sisse seada maapiirkondadele avalduva mõju kontrollimise mehhanism, nagu soovitati Corki deklaratsiooni versioonis 2.0 ⁽⁷⁾;

79. rõhutab, et tasakaalustatud territoriaalse arengu raames on vaja tagada maapiirkondade ja sisemaa linnalähedaste alade ning ebasoodsamates tingimustes olevate piirkondade (nt mägi-, piiri- või muud probleemsete looduslike või demograafiliste tingimustega piirkonnad) piisav toetamine, et kindlustada seal vajalikud investeeringud majanduskasvu, töökohtade loomise, sotsiaalse kaasatuse ja keskkonnasäästlikkuse nimel;

80. kutsub üles parandama maa- ja linnapiirkondade vahelisi suhteid, kaasates seejuures väiksemad linnad täielikult maapiirkondadesse, et ELi poliitikameetmed ei soodustaks konkureerivaid suhteid linna-, maa- ja rannikuelu mõõtme vahel;

81. toetab Euroopa Komisjoni arukate külade algatust ja Euroopa Parlamendi panust selle protsessi edu tagamiseks ning teeb ettepaneku laiendada kontseptsiooni, kasutades mõistet „arukad maapiirkonnad“. Lisaks soovib komitee täita võimalikult suurt rolli selle algatusega seotud kohaliku ja piirkondliku tegevusraamistiku loomise teemalistes aruteludes;

⁽⁶⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Innovatsioon ja maapiirkondade majanduse ajakohastamine“ (ELT C 120, 5.4.2016, lk 10).

⁽⁷⁾ Cork 2.0 deklaratsioon „Parem elu maapiirkondades“, Euroopa Komisjon, september 2016.

82. rõhutab vajadust jätkata struktuurifondide toimimiseeskirjade ühtlustamist ühise strateegilise raamistiku abil, et lihtsustada maaelu arengu kavandamist ja juhtimist ning edendada integreeritud ja kohapõhiseid lähenemisi ⁽⁸⁾;
83. teeb ettepaneku tugevdada juhtfondi lähenemisviisi, et ühtlustada mitmetest fondidest rahastatavate projektide haldamist;
84. teeb ettepaneku käivitada arutelu mittepõllumajandusliku piirkondliku arengu erinevate vahendite lähendamise üle.

Brüssel, 12. juuli 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

⁽⁸⁾ ELT C 120, 5.4.2016, lk 10.

**Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa jätkusuutliku tuleviku järgmised sammud.
Euroopa tegevus jätkusuutlikkuse tagamiseks“**

(2017/C 342/03)

Raportöör: Friuli-Venezia Giulia autonoomse maakonna volikogu esimees Franco Iacop (IT/PES)

Viitedokument: Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa jätkusuutliku tuleviku järgmised sammud. Euroopa tegevus jätkusuutlikkuse tagamiseks“

COM(2016) 739 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Sissejuhatus

1. tervitab Euroopa Komisjoni valmidust aidata aktiivselt ja konstruktiivselt kaasa tegevuskava 2030 strateegiliste eesmärkide saavutamisele, luues aluse mitme olulise omavahel seotud ülemaailmse probleemi lahendamisele;
2. märgib, et Euroopa Komisjoni poolt 22. novembril 2016. aastal teatise kujul vastu võetud kavandamisdokumendis tehakse ettepanek väga ambitsioonika ja laialtleviku kestlikule arengule keskenduva strateegia kohta;
3. tunnustab komisjoni püüdlusi integreerida tegevuskava strateegiaga „Euroopa 2020“ ja ühtlasi Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidega. Arvestades eri võrdlusraamistike keerukust ja paljusust, toonitab komitee vajadust poliitika sidususe, selle kõikjal arvessevõtmise ja ühtse valitsemisraamistiku järele;
4. rõhutab, et tulemuste saavutamiseks on hädavajalik kaasata otsuste tegemise protsessi kõik ja iseäranis kohalikud ja piirkondlikud valitsustasandid;

Üldised märkused

5. tõdeb, et kuna Euroopa Liidu poliitikameetmetes tuleb juhinduda subsidiaarsuse põhimõttest, on jätkusuutlikkuse eesmärgid otseselt seotud riigi tasandist madalamate valitsustasandite vastutuse, pädevuse ja ülesannetega;
6. kordab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused – piirkonnad, maakonnad, provintsid, ringkonnad, suurlinnad, väikelinnad, vallad – on tõelised ja täieõiguslikud poliitikakujundajad, kes peavad määratlema valitsemistasemeid ja meetodeid, mis sobivad kõige paremini ELi ja ÜRO eesmärkide ühendamiseks kohalike kogukondade eesmärkidega;
7. tuletab meelde, et 17 eesmärgi seas on kaks, mille saavutamiseks kohalikud omavalitsused täidavad põhipanevaid ülesandeid: kestliku arengu eesmärgid nr 10 ja 11. Esimene neist seisneb erinevuste vähendamises piirkondade vahel, samas kui teise eesmärgi raames teostatakse põhiülesandeid linnaplaneerimise, transpordi, sotsiaalteenuste ja jätkusuutlikkuse mudelile tuginevate eluviiside vallas;
8. juhib sellega seoses tähelepanu asjaolule, et teatistes ei kaaluta vajadust mõõta ühtlasi edusamme kestliku arengu eesmärkide saavutamisel mitte ainult ÜRO, Euroopa ja riigi tasandil, vaid ka riigi tasandist madalamal tasandil. Seepärast kutsub komitee Euroopa Komisjoni üles kõnealust mõõdet silmas pidama edasiste näitajate väljatöötamisel progressi mõõtmiseks ning kaasama kohaliku tasandi konkreetseid pädevused ja olemasolevad võrgustikud;
9. kordab, et seda täiendavad selliste volituste integreeritud kasutamisest tulenevad prioriteedid, mis mõjutavad horisontaalselt muid strateegilisi eesmärke, näiteks linnade tegevuskava, sotsiaalne kaasatus, ELi energia- ja kliimapoliitika, heitkoguste vähendamine, katastroofiohu vähendamine, keskkonnapoliitika ja ringmajandus, liikuvus, arukas spetsialiseerumine, Bratislava tippkohtumise teemaks olnud nutikad linnad (nutikas maa) ning linnapeade pakt kliima ja energia alal;

10. soovib kasutada mitmeaastase finantsraamistiku vahehindamist selleks, et kombineerida tegevuskava 2030 strateegiat strateegiaga „Euroopa 2020“, vaadates läbi peamised suunised nende rahastamiseks, et suunata need algusest peale uutele kestliku arengu eesmärkidele;

11. hindab kõrgelt teatisele lisatud töödokumendi „Key European action supporting the 2030 Agenda and the Sustainable Development Goals“ (SWD (2016) 390 final) koostamisel tehtud jõupingutusi – töödokumendis tehakse ettepanek täiendada strateegiat „Euroopa 2020“ tegevuskava 2030 eesmärkidega, väärtustades suhteid kolme samba, seitsme juhtalgatuse ja strateegia „Euroopa 2020“ prioriteetidest tuleneva viie eesmärgi ning ühtekuuluvusfondi jaoks kavandatud 11 temaatilise eesmärgiga seotud prioriteetide vahel;

12. tuletab meelde, et igal juhul tuleb kõiki jätkusuutlikku tulevikku käsitlevas teatises esitatud eesmärke nende saavutamiseks kohandada piirkondlikule tasandile. Sellega seoses soovib komitee tuua tegevuskava 2030 eesmärgid kohalikule tasandile, mis on ainus viis konkreetse ja jätkusuutliku mõju avaldamiseks inimeste elule;

13. nõustub sellega, et erinevate valitsustasandite keerukus eeldab juhtimist ja kontrolli, mis suudaks täiendada otsustusprotsessi institutsiooniliste struktuuride poliitikameetmete ja uuenduste hindamise abil (mõju mõõtmine);

14. leiab, et mõned seosed Junckeri komisjoni prioriteetide ja kestliku arengu eesmärkide vahel põimuvad oluliste küsimustega kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks. Nii on ennekõike tööhõivealase prioriteedi puhul, kuivõrd see mõjutab kestliku arengu eesmärgis 4 (koolitus ja haridus) käsitletud pädevusi, mille puhul on kohaliku ja piirkondliku omavalitsuse süsteemil olulised pädevused, arvestades eriti jätkusuutlikule Euroopale ülemineku kulusid;

15. väljendab lootust, et komisjoni investeerimiskava hõlmab ka kohalike ja piirkondlike omavalitsuste materiaalsed ja mittemateriaalsed taristud (sotsiaalkaitse, infovõrgud, liikuvust edendavad võrgud, energia- ja telekommunikatsioonivõrgud, jäätmete kõrvaldamine, integreeritud veemajandus jne), mis paljudel juhtudel ühildub erinevate kestliku arengu eesmärkidega (muu hulgas eesmärkidega nr 8, 9, 12, 13);

16. tuletab meelde, et ka komisjoni prioriteet nr 3 „Vastupidava energialiidu ja tulevikku suunatud kliimamuutuste poliitika raamstrateegia“ ristub kohalike ja piirkondlike omavalitsuste süsteemi huvivaldkondades mitme kestliku arengu eesmärgiga. See puudutab kestliku arengu eesmärke nr 5, 7 ja 13, mille puhul kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on nii nende poliitikameetmete sihtrühm kui ka aktiivsed osalejad, mille eesmärk on võidelda kliimamuutuste vastu ning tagada jätkusuutlik ja avatud energiavarustus kõigile ning sotsiaalsete õiguste kaitse, mille kindlustamiseks on määrava tähtsusega kohalikul tasandil osutatavad teenused;

17. märgib, et prioriteet nr 7, mille eesmärk on luua õiguse ja põhiõiguste kaitse ruum, mis põhineb vastastikkusel usaldusel, sisaldab soolise võrdõiguslikkuse poliitikat, mille jaoks kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad etendada olulist rolli täielikus kooskõlas kestliku arengu eesmärgiga nr 5 ja vajadusega taastada kodanike usaldus ELi institutsioonide vastu;

18. tuletab meelde, et katastroofidele vastupanu võime on kestliku arengu üks keskseid aspekte, ja kutsub Euroopa Liidu institutsioone üles tagama, et see põhimõte oleks Euroopa tulevaste kestliku arengu meetmete üks põhisambaid ⁽¹⁾;

19. märgib, et prioriteedi nr 8 eesmärk on toime tulla üldise ja ülemaailmse tähtsusega rändega ning see vastab täielikult kestliku arengu eesmärkidele nr 1 ja 10, kaasates horisontaalselt kohalike ja piirkondlike omavalitsuste pädevusi, kes on sageli tugeva surve all vajaduse tõttu hallata erakordse ulatusega rändevoo;

Konkreetsed märkused

20. juhib tähelepanu ohule, et kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks võetavad meetmed ei pruugi – erinevalt ühtekuuluvuspoliitika meetmetest – alati sobituda integreeritud poliitikameetmete raamistikku. Seetõttu on oluline seada prioriteetid, milles võetakse arvesse kõige pakilisemaid vajadusi dünaamilisest lähenemisviisist lähtudes kõigi kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks pikas perspektiivis: seega on hädavajalik arvestada komitee soovitud vajaduse kohta võtta vastu tegevusjuhend kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamiseks;

⁽¹⁾ COR 5035/2016; COM(2016) 739 final.

21. rõhutab, et eesmärgid nõuavad praeguste ja tulevaste põlvkondade vajaduste tasakaalustamist lisaks tasakaalule eri valitsemistasandite vahel, mis on esmatähtis kohalike ja piirkondlike omavalitsusi koormavate üleminekukulude vähendamiseks. Kui kulud on jätkusuutmatud, võib see seada ohtu asjaomaste meetmete üldise omaksvõtmise ja tõhusa rakendamise, mis iseäranis ohustaks äärepoolseimate alade (sisemaa alade) suutlikkust anda panus üldisesse jätkusuutlikkusse ja üldisemalt kestliku arengu eesmärkide püsivusse;

22. juhib tähelepanu teatistes osutatud ELi meetmete (2020) ja tegevuskava 2030 ajalisele kokkusobimatusel ning loodab, et eraldatakse täiendavaid majanduslikke ja rahalisi toetusvahendeid ning et eesmärgid määratletakse kooskõlas tegevuskava omadega ümber kogu vaatlusaluseks perioodiks;

23. väljendab kahetsust selle pärast, et teatistes ei esitatud 17 kestliku arengu eesmärgi rakendamise etapis esineda võivate riskide analüüsi, mis võiks märkimisväärselt abistada kohalike ja piirkondlike omavalitsusi varustamisel asjakohaste vahenditega, et lahendada eesmärkidega seotud poliitikameetmete rakendamise probleeme. Hädavajalik on teha kindlaks kõik näitajad, mille abil saab pidevalt jälgida ebavõrdsuse arengut, kasutades sealhulgas muid näitajaid kui SKP, nagu kvaliteetivsed näitajad, mis võimaldavad mõõta õigluse arengut ja piirkondade sotsiaalset edasiminekut;

24. rõhutab, et kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele seatavate alaeesmärkide saavutamine peab olema tagatud piisavate vahenditega. Kõnealused vahendid võib teha kättesaadavaks konkreetsete riiklike ülekannete kaudu, ent ka suurema finantsvastutuse andmise kaudu kohalikele tasandile;

25. peab vajalikuks edendada platvorme ja algatusi, mis võimaldavad heade tavade vahetamist kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel, ning kasutada neid, mis on juba kasutusele võetud rahvusvahelistes organites nagu UNDP Live ehk kestliku arengu teadmiste platvorm, vältides tegevuskava kasutamist võimalusena poliitikameetmete ümbersuunamiseks. Selleks oodatakse huviga ka paljusid sidusrühmi hõlmava platvormi käivitamist, mille Euroopa Komisjon kavatab luua, et hõlbustada tegevuskava üldiste elementide kohandamist territoriaalsele tasandile, ent eelkõige selleks, et soodustada heade tavade vahetamist ja Euroopa kõige dünaamilisemates piirkondades tehtud edusammude tutvustamist. Komitee ootab, et ta kaasataks platvormi viisil, mis on asjakohane komitee kui kohalike ja piirkondlike omavalitsusi esindava kogu institutsioonilise rolli seisukohalt;

26. tunnistab, et tulevikuväljavaadete paranemine ELis sõltub lisaks majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühte kuuluvuse võime tugevdamisele ka ELi väljapoole jäävate piirkondade heaolust ja turvalisusest. Sellega seoses ja kooskõlas uut arengukonsensust käsitlevas teatistes esitatud uute suunistega kutsub komitee üles tugevdama detsentraliseeritud koostöö ja arengumeetmeid kolmandates riikides, soodustades kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kasutada olevate arengualaste teabe- ja aruteluplatvormide kasutamist: ARLEM, CORLEAP, iga kahe aasta tagant toimuv detsentraliseeritud koostöö konverents ja detsentraliseeritud koostöö atlas – need pakuvad partnerriikidele võimaluse kokku saada, pidada dialoogi ja vahetada häid tavasid;

27. nõustub komisjoni pooldava seisukohaga 2016. aastal Amsterdami pakti näol vastu võetud ELi linnade tegevuskava suhtes, mis viiakse ellu koos kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, et hõlmata kestliku arengu kõik aspektid ja anda panus üleilmse uue linnade tegevuskava rakendamisse;

28. nõustub vajadusega võtta linnade kestliku arengu strateegiates ning osalusel põhinevas juhtimissüsteemis tehtava horisontaalse ja vertikaalse koostöö strateegiates arvesse linnade mitmekesisust, sotsiaalse uuendustegevuse ja tulevikku suunatud kavandamise olulisust, järgides ühtset ja kooskõlastatud lähenemisviisi, eelkõige seistes silmitsi oluliste väljakutsetega ja taotledes eesmärki parandada elukvaliteeti linnades;

29. peab soovitatavaks, et tegevuskava 2030 ja selles seatud eesmärkide analüüs on kooskõlas ka Euroopa arengumudeliga, milles lähtutakse peamiselt VKEdest koosnevatest kohalikest tootmissüsteemidest (klastrid). Sellest tulenevalt loodab komitee, et arengumudelites pööratakse erilist tähelepanu ka väiksematele linnakeskustele, kuna liiga koondunud territoriaalne areng võib viia mahajäämuse lõksu, mis omakorda võib põhjustada täiendavaid marginaliseerimis- ja elanikkonna vähenemise protsesse;

30. hindab positiivselt asjaolu, et dokumendis kirjeldatakse kestliku arengu mõõtmeid (sotsiaalne, keskkonnavalane ja majanduslik) sammastena, mis aitavad ühendada komisjoni poliitilisi suuniseid, et pakkuda lahendusi kestliku arengu eesmärkidele ja finantsraamistiku 2014–2020 raames vastu võetud 13 valdkondlikule poliitikale. Komitee on siiski seisukohal, et uusi ülemaailmseid väljakutseid arvestades tuleb tugevdada kohalikku arengut, lisades territoriaalse mõõtme;

31. rõhutab vajadust omistada kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele poliitikameetmetes osalejate roll nende läheduse tõttu kodanikele ja võime tõttu aidata elavdada konsensust ELi institutsioonide ja Euroopa integratsiooni projekti suhtes. Mitmetasandiline valitsemine on optimaalne lahendus poliitikameetmete jaoks, mis on keskendunud jätkusuutliku tuleviku ülesehitamisele ning suunatud komisjoni 10 prioriteedi, ühtekuuluvusfondi 11 temaatilise eesmärgi ja tegevuskava 2030 17 kestliku arengu eesmärgi integreerimisele;

Poliitika mõju suurendamine sotsiaalsele sambale

32. kordab, et kestliku arengu keerulise olemusega tegelemiseks ja vaesuse eri vormide vastu võitlemiseks ei sobi kõige paremini ülalt-alla suunatud, tsentraliseeritud hallatavad poliitikameetmed ja -programmid, vaid tuleb anda kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele vastutus ja autonoomia, mida on vaja õigete vastuste andmiseks suurtele ühiskonnaprobleemidele;

33. kordab, et on vaja tugevdada ELi põhiõiguste hartale tuginevaid poliitikameetmeid jätkusuutliku sotsiaalpoliitika kavandamise abil, millesse on kaasatud kõik valitsustasandid, sest see on ainus viis, kuidas tagada kõigile juurdepääs põhiteenustele ning leida lahendus demograafilistest muutustest tulenevatele uutele vajadustele kohalike poliitikameetmete kaudu, mille eesmärk on hõlbustada aktiivsena ja tervena vananemist;

34. juhhib komisjoni tähelepanu vajadusele rakendada poliitikameetmeid, mille eesmärk on edendada inimeste tervist, mis on prioriteet sotsiaalse kaasatuse seisukohast, parandades elamistingimusi linnades ja eeslinnades, tagades samas juurdepääsu avalikele teenustele, vaba aja veetmise võimalustele ja spordile ka puuetega inimeste jaoks ning edendades ennetavat tervishoidu kogu elanikkonna, sh eakate ja rändajate ning teiste vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus elavate ühiskonnarühmade jaoks, ning julgustab liikmesriike ning kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi tegema sama;

35. leiab, et sotsiaalmajanduse potentsiaal seisneb töökohtade loomises ning noorte ja naiste tööpuuduse vastu võitlemises, ning peab seetõttu esmatahtsaks, et tegevuskavas pöörata tähelepanu ettevõtja sotsiaalsele vastutusele ning vajadusele luua vastastikust mõistmist noorte ja ettevõtlike vahel. Uude strateegiasse peavad valdkonnaülest lähenemisviisi järgides olema hõlmatud ka jätkusuutlikkuse eri mõõtmed ja loovuse pakutavad uued võimalused;

36. peab vajalikuks kaasata tegevuskavva 2030 kultuuri, viidates selgelt selle rollile kestliku arengu seisukohast ja uute töökohtade loomisel, toetades Euroopa ühiste ideaalide loomist, et levitada maailmas demokraatia, sotsiaalse õigluse ja solidaarsuse püüdlusi ja põhimõtteid. Kultuur aitab tõhusalt kaasa kaasava arengu strateegiatele ja avaldab suurt mõju kestliku arengu eesmärkidele, parandades haridussüsteemi, võideldes sotsiaalse tõrjutuse ja vaesusega vastu, kaotades ebavõrdsuse põhjused, soodustades võrdseid võimalusi ning kõrvaldades põlvkondade vahelised ja demograafilised erinevused;

Poliitika mõju suurendamine keskkonnasambale

37. märgib, et ilmselgelt ülemaailmsed teemad, nagu kliimamuutused, CO₂ vähendamine, energia säästmine, energia tootmine taastuvatest energiaallikatest, bioloogilise mitmekesisuse kaitse, ressursikasutuse vähendamine, integreeritud transport ja ringmajandus, sõltuvad tegelikkuses kohalikust poliitikast ja tegevusest. Seetõttu soovib komitee pöörata erilist tähelepanu keskkonnasõbralikule tootmisele;

38. peab asjaomaste sektorite paljusust arvestades vajalikuks võtta vastu integreeritud lähenemisviisi, mis põhineb koostööl mitmetasandilise valitsemise tasandite ja asjaomaste keskkonnavalaste sidusrühmade vahel. Seejuures loob ühtekuuluvuse mõiste seose majandusliku tõhususe, sotsiaalse ühtekuuluvuse, kultuurilise arengu ja ökoloogilise tasakaalu vahel, pöörates suurt tähelepanu kestlikule arengule poliitikameetmete väljatöötamisel;

39. nõustub hinnanguga, et inimtegevus ja kliimamuutused avaldavad üha suuremat survet mere ökosüsteemidele. Sellega seoses tuleks tähelepanu juhtida komisjoni meetmetele ohutute, puhaste ja jätkusuutlikult majandatavate ookeanide kasuks, toetades jätkuvalt sinise majanduskasvu tegevuskava rakendamist, mille eesmärk on kasutada Euroopa ookeanide ja merede potentsiaali töökohtade, majandusliku väärtuse ja jätkusuutlikkuse loomiseks. Lisaks kinnitab komitee, et innovatsioon meremajanduses võib aidata tagada kallihinnaliste mereressursside tõhusa ja jätkusuutliku kasutuse⁽²⁾;

40. soovitab, et kõik institutsioonid kohustuksid vähendama toidu raiskamist ja taaskasutama jäätmeid, innustades investeringuid ja tööhõivet keskkonnasäästliku majanduse laiemas kontekstis. ELil tuleb otsustavalt toetada kavatsust loobuda lineaarmajanduse mudelist, et tugevdada ringmajanduse mudelit, nagu on rõhutatud Euroopa Regioonide Komitee arvamustes teemal „Ringmajanduse suunas: ELi jäätmealaste õigusaktide läbivaatamine“, „Seadusandlikud ettepanekud jäätmedirektiivide muutmiseks“ ning „ELi ringmajanduse loomise tegevuskava“;

Poliitika mõju suurendamine majandussambale

41. leiab, et arengumudelid, mis on tingitud uutest konkurentsitingimustest, muu hulgas näiteks võrgustikest, mis võimaldavad ühendada piiramatul arvul kasutajaid, näitavad selget vahet ettevõtjate jaoks turuaja (*time to market*) lühendamise vajaduse ning konsensuse saavutamiseks ja haldusmenetlusteks vajaliku aja vahel. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on asjakohane tasand, et kiirendada poliitiliste otsuste tegemist vastavalt turgude kehtestatud rütmile;

42. kutsub üles pakkuma tõelist toetust arengumudelitele ja iseäranis toetama mittemateriaalseid võrgustikke, mis juurdepääsu piiramatule arvule andmetele hõlbustades mõjutavad uusi kohalikke konkurentsitingimusi ja üleminekut uutele tootmisparadigmadele;

43. peab möödapääsmatuks strateegiate arendamist, et käivitada struktuuripoliitilisi meetmeid eesmärgiga hõlmata arengu alustalade hulka tootmisparadigma põhjalik muutmine, soodustades muu hulgas stiimulite kasutamise kaudu kestlikku tootmist, kuni uuendused muudavad kulutõhusaks ülemineku ringmajandusele. On ilmne, et sellised poliitikameetmed ei aita mitte ainult vastata üleilmastumise protsessidest tulenevatele uutele keerukatele väljakutsetele, vaid annavad ka selge vastuse kompromissidele keskkonda ja töökohti vastandavate sotsiaalsete küsimuste vahel;

44. tunnistab, et peamiselt inimeste, toodete ja andmete paremast liikuvusest tingitud globaliseerumine ei suurenda rahvusvahelist konkurentsi mitte ainult ettevõtjate, vaid ka piirkondade vahel. Seetõttu on vaja mõjusalt tegutseda selliste territoriaalse konkurentsivõime aluseks olevate tegurite osas nagu sotsiaalne ja institutsiooniline kapital, taristu ja innovatsiooni, et elavdada Euroopa riikide majandust;

45. meenutab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on keskne osa avaliku ja erasektori partnerluste vahelistes suhetes, kuna nad on suutelised tuvastama mitmesuguseid arenguvorme, mis võivad soodustada sihispäraseid investeringuid, et väärtustada iga piirkonna sisemisi ressursse;

Poliitika mõju suurendamine territoriaalsele sambale

46. väljendab kahetsust selle pärast, et komisjoni vastuvõetud teatistes näib täielikult puuduvat mõiste „territoriaalne kapital“, mille OECD töötas välja 2001. aastal ja komisjon võttis üle 2005. aastal. Sel puhul tuleb meenutada, et antud mõiste hõlmab kohalikke väärtusi: loodus, inimesed, käsitöö, organisatsioonid, suhted ja teadmus, mis moodustavad territooriumi võimaliku konkurentsivõime;

47. märgib, et kriisil ja globaliseerumise tagajärgedel on olnud põhjalik mõju suhetele, mis tagasid piirkondades sisemist ühtekuuluvust, põhjustades lõhesid (linnade ja maapiirkondade, keskuste ja äärealade vahel) ning muutes sotsiaalse suhete kujundamise dünaamikat. Seda arvestades tuleb territoriaalse poliitika aegunud mudelid, mida iseloomustasid funktsionaalsed kontseptsioonid, milles territooriumi käsitati lihtsa alana, ümber töötada uut institutsioonilist maatriksit järgivateks mudeliteks, milles territooriumile omistatakse kollektiivse osaleja roll;

48. tunnistab, et nn Amsterdami paktis seatakse järjest rohkem huvide keskmesse selliste linnapoliitiliste meetmete roll, mille eesmärk on rakendada sotsiaalse ühtekuuluvuse ja majandusarengu edendamisele suunatud meetmeid, veendumuses et linnad võivad anda oma positiivse panuse uuenduste protsessi;

⁽²⁾ CdR 2203/2012.

SOOVITUSED PIIRKONDLIKELE JA KOHALIKELE OMAVALITSUSTELE

49. rõhutab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on tähtis roll linnakeskkonna, ümbritsevate territooriumite ja ühise pärandi kaitsmisel ja arendamisel ning nad võivad anda panuse tegevuskavas 2030 määratletud „muutunud maailma“ (*transformed world*), kasutades ennetavat lähenemisviisi ja kohustudes tegema järgmist:

- a. suurendama oma strateegilist haldussuutlikkust;
- b. julgustama nõudliku ja teadliku kodanikuühiskonna tekkimist;
- c. arendama integreeritud linna- ja territoriaalset planeerimist;
- d. edendama kohalikul tasandil majanduslikke võimalusi kvaliteetsete töökohtade ja sotsiaalse ühtekuuluvuse loomiseks;
- e. edendama piirkondlike kestliku arengu kavasad/strateegiaid, sidudes kestliku arengu eesmärgid poliitiliste eesmärkidega ning ühtlasi vaadates läbi ja muutes kavandamist, et vastata kestliku arengu väljakutsetele, aidates seeläbi kaasa riiklike reformikavade koostamisele;
- f. juhtima üleminekut vähese CO₂-heitega majanduse ning vastupidavate linnade ja territooriumite suunas;
- g. edendama kestliku linnalise liikumiskeskonna tegevuskavade väljatöötamist;
- h. tunnustama ja edendama kultuuri rolli kestlikus arengus ning väärtustama kohalikku kultuuripärandit, loovust ja mitmekesisust;
- i. soodustama majanduslike, ühiskondlike ja kultuuriliste üksuste, ülikoolide ja teaduslike uurimiskeskuste ning üksikisikute osalemist selliste kavade ja algatuste väljatöötamisel, mis on suunatud kestliku arengu eesmärkide saavutamisele, muu hulgas tehes koostööd Teadusuuringute Ühiskeskusega algatuse raames „*Science meets Regions*“ (teadus saab kokku piirkondadega);
- j. edendama kestliku arengu alaseid haridusprogramme koolides ja kultuurilist tegevust, mis keskendub kestlikkusele;
- k. toetama õiglase ja jätkusuutliku heaolu näitaja kasutamist piirkondlike seaduste ja eelarvedokumentide ettevalmistamisel;
- l. looma partnerlusi detsentraliseeritud arengukoostöö raames;

50. kordab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on võimelised võtma kasutusele osalusdemokraatia vorme – kaasates eelkõige naised, noored, eakad ja vähemused – alusena kohaliku tasandi majandusarengu integreeritud strateegiate kavandamiseks ja rakendamiseks;

SOOVITUSED RIIKLIKULE TASANDILE

51. soovitab alt-üles lähenemist ja asjakohase õigusraamistiku määratlemist koos piisavate vahendite eraldamisega. Sellist uut süsteemi saab edukalt luua üksnes süveneva detsentraliseerimise kaudu ELi eri liikmesriikides. Riikide valitsused peaksid tegema järgmist:

- a. edendama jagatud valitsemist ja tõelist detsentraliseerimist, mis võimaldab kõigi asjaomaste sidusrühmade osalemist mitte ainult algaasis, vaid ka järelfaasis;
- b. looma sidusa ja integreeritud territoriaalse poliitika, konsulteerides piirkondlike valitsustega, eelkõige riiklike reformikavade väljatöötamisel;
- c. vaatama läbi piirkondlikud rahastamissüsteemid, et viia rahastamine vastavusse jätkusuutlikkusega;
- d. kaasama piirkondlike ja kohalike tasandite kestliku arengu eesmärkide järelmeetmetesse, tagades täpsed territoriaalsed andmed;

52. kordab, et riikide keskvalitsuste tasandil tuleb kaasata kohalikke ja piirkondlike omavalitsusi – eelistatult alt-üles suunatud lähenemisviisi järgides – territoriaalsete tegevuskavade ettevalmistamiseks, mille eesmärk on kestliku arengu eesmärkide saavutamine, võttes arvesse tugevaid ja nõrku külgi põhimõtte „kedagi ei jäeta tagaplaanile“ ja kulutuste tõhususe põhimõtte alusel;

SOOVITUSED ELI JA RAHVUSVAHELISELE TASANDILE

53. on veendunud, et tagamaks kohaliku tasandi püüdluste ja kogemuste täielik ärakasutamine üleilmsetes poliitikameetmetes ja kokkulepetes, peab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll seisnema selles, et nad on struktureeritud dialoogi element ja valitsemise lahutamatu osa ning mitte lihtsalt sidusrühm. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jõupingutusi hallata ja pakkuda teabepõhist panust tuleb tunnustada otsustusprotsessi osana järgmiste tegevuste kaudu:

- a. kohalike ja piirkondlike omavalitsuste organiseeritud võrgustike lisamine rahvusvaheliste arenguasutuste juhtorganitesse;
- b. rahastamisvahendite tugevdamine ja kohaliku kestliku arengu poliitika läbivaatamine;
- c. detsentraliseeritud, sealhulgas ELi mittekuuluvate riikidega tehtava koostöö toetamine, õppe ja kogemuste vahetamine innovatsiooni edendamiseks;

54. palub eraldada ELi ja riiklikul tasandil vahendeid kestliku arenguga seotud poliitikameetmete mõju eel- ja järelhindamiseks. See eeldab jõupingutusi selleks, et parandada kõigi poliitikameetmete koordineerimist, mida rakendavad nii EL kui ka liikmesriigid ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused;

55. palub komisjonil kasutada veelgi strateegilisemal ja funktsionaalsemal viisil ametlikult juba ühtekuuluvusfondi programmitöösse hõlmatud riiklike reformikavasid, kasutades funktsionaalselt kestliku arengu toetamiseks juba vastu võetud vahendeid. See võimaldaks tuua Euroopa poolaasta raames lisaks kestliku arengu eesmärkide edendamiseks riigi tasandil kavandatud ja kaardistatud reformimeetmetele esile ka kohaliku ja piirkondliku mõõtmega seotud meetmeid;

56. soovib, et ELi ja rahvusvahelisel valitsemistasandil osataks juhtida ülemaailmsete suhete keerukat süsteemi, hoides kontrolli all piirkondlike pingete kolded, toetades muudatusi ja ümberkorraldusi möödunud sajandist päritud institutsioonilistes ja tootmisstruktuurides, andes kohalikele osalejatele vajaliku pädevuse hapra geomajandusliku tasakaalu muutmiseks arenguvõimalusteks, mille abil saaks taastada kohalike tootmissüsteemide konkurentsivõime maailmaturul.

Brüssel, 12. juuli 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Ränne Vahemere keskosa rändeteel“

(2017/C 342/04)

Raportöör: Hans Janssen (NL/EPP), Oisterwijki vallavanem**Viitedokument:** Ühisteatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule ja nõukogule

„Ränne Vahemere keskosa rändeteel. Rändevõogude haldamine ja inimelude päästmine“

JOIN(2017) 4 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Sissejuhatus ja taust

1. tunnistas, et ELi teatis on ELi ulatuslikuma poliitilise reformi oluline element. Sellel on lisaväärtus, sest ta pakub konkreetseid meetmeid täiendamaks nõukogu 2014. aasta strateegilisi suuniseid, milles Euroopa liidrid leppisid kokku justiits- ja siseasjade poliitika, sealhulgas rände- ja varjupaigapoliitika arendamise suunas järgmisteks aastateks;
2. on seisukohal, et ELi liikmesriigid ja Euroopa Liidu institutsioonid peavad sellises tundlikus ja strateegilises küsimuses võtma jätkuvalt enda kanda piirkonna strateegia loomise selle piirkonna suhete raames ELiga ning seeläbi tõelise ja asjakohase rändepoliitika kujundamise ning võtma samuti poliitilise vastutuse selle rakendamise eest Euroopa rahvaste huvides, pidades samas silmas liikmesriikide ja päritoluriikide konkreetseid iseärasusi ning rändajate õigusi, mis tulenevad rahvusvahelistest ja Euroopa konventsioonidest;
3. tunnistas, et rände- ja arengupoliitika on omavahel tihedalt seotud. Rahvusvahelise, riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi koostöö on väga oluline Euroopa ühise rändepoliitika tegelikuks elluviimiseks ja Euroopa rände tegevuskava rakendamiseks;
4. toetab tervikliku lähenemisviisi rakendamist rände juhtimise küsimuses, võimaldades rändevõogude detsentraliseeritumat ja tõhusamat juhtimist. See detsentraliseeritud juhtimine peab tagama võrdsed tingimused hoolekande ja õiguste osas;
5. rõhutab Euroopasse jõudmise püüdlustes merel hukkunute arvu vähendamise ülimalt tähtsust ja vajadust jätkata ja laiendada jõupingutusi hädasolijate päästmiseks merel ning väljendab sügavat kurbust sadade juba kaotatud elude pärast ja kiidab kõiki riike ja organisatsioone, kes osalevad kõnealuse inimtragöödia vältimise püüdlustes⁽¹⁾; kordab, et jõupingutustega luua terviklik ja inimlik rändepoliitika peab kaasas käima täiendava ohutu ja seadusliku juurdepääsu loomine ELi sisserändamiseks, nagu humanitaarviisad, ümberasustamine ja perekondade laiendatud taasühinemine;
6. väljendab heameelt ühisteatise pakutud täiendavate meetmete üle, tugevdamaks algatusi Vahemere keskosa rändeteel, sealhulgas Liibüas ja selle ümber. Arvestades merel ja Vahemere keskosa rändeteel hukkunute suurt arvu, on rändevõogude juhtimine ja inimelude päästmine endiselt peamine prioriteet;
7. on veendunud, et mitmetasandiline juhtimine on parimate tulemuste saavutamise eelduseks. Selle raames on ülitähtis, et ELi, riikliku ning kohaliku ja piirkondliku tasandi ametiasutused teeksid tihedat koostööd transiidiriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsustega ning vastuvõtivate riikide kodanikuihiskonna, sisserändajate ühenduste ja kohalike kogukondadega ning oleksid avatud nende panusele;

⁽¹⁾ CdR 5728/2014, arvamus „Jõupingutused tõelise solidaarsuse edendamiseks Euroopa rändepoliitikas“, raportöör Francois Decoster (FR/ALDE).

8. rõhutab, et nende meetmete edu tagamiseks on vaja tihedat koostööd asjaomaste partneritega Vahemere keskosa rändeteel ning ELi institutsioonide ja liikmesriikide kooskõlastatud jõupingutusi, samuti koostööd selliste rahvusvaheliste organisatsioonidega, nagu ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet (UNHCR) ja Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon (IOM). Komitee märgib siiski, et mõnd kavandatavat meetet saab edukalt rakendada üksnes siis, kui kohapealne olukord seda võimaldab. Selliseid meetmeid tuleks käsitleda täiendusena neile arvukatele algatustele, mida EL ja liikmesriigid juba rakendavad eelkõige Euroopa rände tegevuskava ja rände partnerlusprogrammi raames ⁽²⁾;

9. soovib eriliselt tunnustada jõupingutusi, mida on teinud Itaalia, Malta, Kreeka, Küpros, Prantsusmaa, Hispaania ja Portugal, kes on juba ühendanud oma EUROSURI riiklikud piirivalve koordineerimiskeskused Vahemere piirkonna Seahorse'i võrgustikuga;

10. tunnistab, et Vahemere keskosa rändeteest on saanud rändajate ja pagulaste peamine tee Euroopasse jõudmiseks. Vahemere keskosa rändeteel avastati 2016. aastal üle 180 000 inimese, kellest valdav enamik jõudis Euroopasse Itaalia kaudu. Neist ligikaudu 90 % tuli Liibüast, kus ebastabiilne poliitiline ja majanduslik olukord pakub inimesmugeldajatele võimalusi oma tegevuse laiendamiseks; rõhutab pakilist vajadust vähendada piiriületuste arvu ning peatada jullade ja paatide ebaseaduslik lahkumine ELi jõudmiseks. Komitee rõhutab ennetavate meetmete olulisust kõigil valitsustasanditel;

11. märgib, et inimesmugeldajate ja inimkaubitsejate tegevuse ja inimõiguste rikkumiste tõttu suureneb ebastabiilsus Liibüas ja seetõttu ka rändajate haavatavus. Püsiva lahenduse leidmine Liibüa valitsemis- ja julgeolekuprobleemidele jääb prioriteediks Euroopa Liidule, selle liikmesriikidele ja rahvusvahelistele partneritele ning on praeguse olukorra jätkusuutliku lahendamise eelduseks;

12. märgib, et enamik Liibüa rändajaid on kolmandate riikide kodanikud, kes on peamiselt pärit Sahara-taguse Aafrika riikidest. Tõhus lähenemisviis nõuab seega ka arvestamist meetmete võtmisega Liibüast lõunapool;

13. rõhutab lisaväärtust, mida pakuvad teatistes esitatud meetmed: laiendada Liibüa rannikuvalve koolitusprogrammi, tagada kestlike rahastamisallikate abil edasiste koolitusvajaduste rahuldamine, võtta karme meetmeid inimesmugeldajate ja inimkaubitsejate vastase võitluse tõhustamiseks, ning pakkuda stiimuleid Tuneesia, Alžeeria ja Egiptuse osalemiseks Vahemere piirkonna võrgustikus Seahorse, et tagada toetus ka piirkonna tasandist allpool; rõhutab, et kogu nimetatud tegevuses peab olema oluline prioriteet põhiliste inimõiguste ja õigusrüügi põhimõtte austamise taastamine rändajate ja kohalike elanike heaks;

Keskendumine Liibüale: vajalik, kuid haavatav

14. rõhutab vajadust teha tõsist koostööd Liibüa ametiasutustega, et tagada eelkõige haavatavate isikute ja alaealiste tingimuste parandamine rändajate vastuvõtukeskustes, tagades tiheda koostöö Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni ja ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametiga ning nende standardite tõhusa järelevalve;

15. tervitab tihedamat koostööd ja suhtlemist Liibüa omavalitsustega, et edendada alternatiivseid elatusvahendeid ning toetada rändajaid vastuvõtivate kohalike kogukondade vastupanuvõimet, samuti suurendada tehnilist koostööd, et Liibüa omavalitsused saaksid töötada välja piirkondlikke arengustrateegiad ja pakkuda oma elanikele paremaid tugiteenuseid;

16. rõhutab vajadust pikaajalise ja keskpika koostööstrateegia järele, et toetada Liibüa kohalike ja riiklike ametiasutuste suutlikkuse suurendamist oma territooriumi haldamisel;

17. ergutab Liibüa ja tema lõunanaabrite vahelise piiriülese koostöö, dialoogi ja teabevahetuse soodustamist, sealhulgas Aafrika ja Frontexi luureorganite võrgustiku (AFIC) potentsiaali ärakasutamist;

18. märgib, et Liibüaga üheskoos meetmete võtmisel tuleb teiste rändeteede tekkimise oht naaberriikides viia võimalikult väikseks; väljendab heameelt tervikliku piirkondliku lähenemisviisi üle tänu suuremale koostööle Egiptuse, Tuneesia ja Alžeeriaga ning paremale dialoogile ja rändealasele operatiivkoostööle nende riikidega. Ühtlasi tuleb neile riikidele pakkuda

⁽²⁾ COR-2016-04555-00-00-AC-TRA, arvamus „ELi ja kolmandate riikide rändealane partnerlusraamistik“, raportöör Peter Bossman (SL/PES).

täiendavat abi toimiva varjupaigasüsteemi väljatöötamiseks ja rahvusvahelise kaitse vajajate toetamiseks;

19. leiab, et silmas pidades ELi erinevaid projekte ja programme omavahel seotud küsimuste lahendamiseks selles piirkonnas, on esmatähtis neid algatusi tõhususe tagamiseks ja eelnimetatud eesmärkide saavutamiseks koordineerida;

20. märgib, et siiani lähtub ELi ühine vastus ebaseaduslikule rände riigikesksest julgeolekualasest lähenemisest, keskendudes peamiselt inimsugeldamise vastasele tegevusele koostöös riikide ametiasutustega;

21. nõuab suurema tähelepanu pööramist mitmetele ebaseadusliku rändega seotud kohaliku politiseerunud majanduselu osalistele, kelle hulka kuuluvad transpordiettevõtted, mis hõlbustavad rändajate ebaseaduslikku liikumist, kohalikud elanikud, kes pakuvad elatise teenimiseks toitu ja majutust, kohalikud julgeolekujõud, mis suurendavad oma sissetulekuid altkäemaksu ja teemaksu võtmise kaudu, poliitiline eliit, kes kasutab ebaseadusliku rände lihtsustamisest teenitud rahalisi vahendeid poliitilise soosingu ja mõju ostmiseks, relvarühmitused, kes tugevdavad oma positsioone inimsugeldamise ja ärakasutamise abil jne. Rände tõhusaks juhtimiseks on vaja saada aru eri osalejatest, samuti nende suhetest kohaliku tasandi valitsemise ja stabiilsuse/konflikti dünaamikaga, ning tagada nende kaasamine aruteludesse riiki stabiliseerivate ja selle tulevikku kujundavate strateegiate üle;

22. tervitab seepärast ettepanekut tugevdada olemasolevat sotsiaal-majanduslikku toetust rändete äärsetele omavalitsustele, kaasates neid selliste strateegiate elluviimisesse, mis pakuvad kohalikele elanikele paremaid elutingimusi ja seega paremaid tulevikuväljavaateid oma kodukohas;

23. rõhutab, et hästi välja töötatud rändepoliitika võib pikemas perspektiivis aidata tagada alternatiivsed elatusvahendid ning kvaliteetsemad asutused, tegeledes sel viisil rände algpõhjustega seestpoolt. Tõhusa poliitika väljatöötamise tagamiseks tuleb praeguses rändepoliitikas tunnistada asjaolu, et valitsemis- ja stabiilsusküsimused on Saharat läbiva ebaseadusliku rände algpõhjuseks;

24. rõhutab, et ebaseaduslikud rändeteed läbivad paljusid riike piirkonnas, kus riigiasutused on nõrgad või puuduvad. Liibüa on selle kohta ilmne näide. Mitmed aruanded on näidanud, et smugeldamisest ja inimkaubandusest ebaseaduslikult saadav tulu suurendab nende ebaseaduslike relvajõudude mõjuvõimu, kes kohapeal tegutsevad *de facto* ametivõimudena, võimaldades neil laiemaid konfliktide lahendamise protsesse pidurdada. Isegi kui ametlikud riigiasutused veel eksisteerivad, on koostöö selliste osalejatega ebaseadusliku rände vastases võitluses sügavalt poliitiline ettevõtmine, mis võib lõppeda valitsusega seotud smugeldajate ja ebaseaduslike relvajõudude huvide kindlustamisega. Killustatud suveräänsuse puhul neutraalseid osalejaid ei ole;

25. rõhutab, et kliimamuutused ja looduskatastroofid võivad olla inimeste rände ja ümberasumise ajendiks. Komitee kutsub samuti üles ennetavalt investeerima katastroofiohule vastuseismise võime tugevdamisse, et tegeleda rände algpõhjusega;

Rände juhtimise parandamine Liibüas

26. ergutab jätkama jõupingutusi süstemaatilise koostöö tegemiseks Liibüa ametivõimudega ning keskenduma piirihaldusele, võitlusele ebaseadusliku rände vastu ning rändajate inimõiguste ja vajaduste käsitlemisele Liibüas. Selleks võiks näiteks teha kodanikuühiskonnaga koostööd, et leida alternatiive rändajate kinnipidamisele, mida tohiks kasutada ainult viimase abinõuna ning üksnes tingimustes, mis on vastavuses rahvusvaheliste humanitaar- ja inimõiguste normidega. Neis valdkondades pakutav koolitus- ja logistikatoetus peaks olema ELi toetatavate suutlikkuse suurendamise programmide oluline osa;

27. teeb ettepaneku uurida koos ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametiga, kas rahvusvahelist kaitset vajavate rändajate Liibüast ELi liikmesriikidesse ja muudesse rahvusvahelistesse partnerriikidesse ümberasustamise praktilised aspektid on teostatavad;

28. nõuab suuremat toetust katsealgatusele, mille eesmärk on kogukondade stabiliseerimine riigisisese ümberasumise ja rändajate transiidi poolt mõjutatud piirkondades, sh tehes koostööd asjaomast riiki kui inimeste elukohta väärtustavate piirkondlike strateegiate väljatöötamisel, luues näiteks töö võimalusi kaitset vajavatele inimestele, mis ühtlasi aitaks

lihtsustada nende omaksvõtmist vastuvõtvast kogukonnas, samuti tuleb koostööd teha selleks, et muu hulgas parandada kohalikke elanikke toetavaid avalikke teenuseid ja rajatisi;

29. propageerib toetatud vabatahtliku tagasipöördumise suurendamist Liibüast päritoluriikidesse, kui kohapealne olukord seda lubab, tehes koostööd rahvusvaheliste partneritega, eelkõige IOMiga;

Omaavalitsused: lahenduse oluline osa

30. tervitab kohalike ja piirkondlike omaavalitsuste tunnustamist oluliste osalejatena rändeprobleemide lahendamisel ja rändeküsimuste juhtimisel, samuti elude päästmisel ja võitluses kuritegevuse vastu;

31. kordab, et linnadel on ülemaailmse rändeprobleemiga tegelemisel juhtiv roll ning neid mõjutavad ka selle negatiivsed tagajärjed kõige otsesemalt. Kohalikud omaavalitsused vastutavad vahetult rändajate elutingimuste, edusammude ja probleemide eest. Omaavalitsusi võib saata edu seal, kus paljude riikide valitsused on raskustes või ei tule toime⁽³⁾;

32. rõhutab päritolu-, transiit- ja sihtriigi kohalike omaavalitsuste rolli rändepoliitikas, eelkõige seoses integratsiooni ja sotsiaalse ühtekuuluvusega. Kohalikud omaavalitsused on rändealaste probleemidega tegelemisel selgelt rindejoonel tänu oma pädevustele, kohalolekule ja kogemustele üha enam mitmekesistuva ühiskonna igapäevase reaalsusega toimetulemusel. Ränne tähendab ju ühist vastutust ja seda küsimust tuleb käsitleda kõigil tasandil: ELi, riigi, piirkonna ja kohalikul tasandil. Samal ajal on tähtis võtta arvesse ka kohalikku ja piirkondlikku eripära, et sisserändajaid võimalikult hästi ja jätkusuutlikult vastu võtta ning tagada sel viisi edukas integreerumine;

33. leiab, et EL peaks kasutama ära võimalusi ja kogemusi, mida pakuvad ELi lõunapoolset merepiiri moodustavad piirkonnad (nii Vahemeres kui ka Atlandi ookeanis) kui olulised sillad, mille kaudu arendada vastastikku kasulikke suhteid kolmandate riikidega;

34. rõhutab vajadust tugevdada eelkõige Liibüa kohalike kogukondi kooskõlas Euroopa Ülemkogu liikmete Malta deklaratsiooniga rände välisaspektide kohta⁽⁴⁾ ning toetab sellest tulenevalt Nicosia algatuse sarnaseid projekte. Komitee kutsub Euroopa välisteenistust ja Euroopa Komisjoni üles uurima koostöös Regioonide Komitee ning kohalike ja piirkondlike omaavalitsuste liiduga võimalusi sarnaste projektide loomiseks muudes riikides;

35. tunnustab Nicosia algatuse kui suutlikkuse suurendamise projekti lisaväärtust Liibüa omaavalitsuste toetamisel koostöös Euroopa kohalike ja piirkondlike omaavalitsustega ja Euroopa Komisjoni rahalise toetuse abil. Seda algatust tuleb tugevdada nii, et selle meetmed oleksid tõhusamad ja annaksid paremaid tulemusi, võttes siiski arvesse vajadust olla valmis keerulisteks teemadeks, nagu legitimiisus Liibüas, ja jääda tundlikuks mis tahes poliitiliste mõjude suhtes;

36. tunnistab, et Vahemere keskosa rändeteel asuvate kohalike omaavalitsuste võimekus ei ole eriti hea. Ülesanne muutub järjest keerulisemaks, kui üritatakse vastata erinevatele vajadustele ja seda eelkõige hapra majanduskliimaga olukorras. Kohalikel omaavalitsustel peab olema vahendeid, et hinnata eri ränderühmade, eelkõige saatjata laste ja noorukite ning naiste kõige pakilisemaid vajadusi;

37. rõhutab vajadust pöörata suuremat tähelepanu lastekaitsele. Viimase kolme kuu jooksul on Vahemere keskosas hukkunud rekordarv pagulasi ja rändajaid, nende hulgas arvatavasti 190 last. Me ühineme UNICEFi palvega ELile ja liikmesriikidele kaitsta lapsipagulasi ja -rändajaid, eelkõige saatjata lapsi, alaealiste ärakasutamise, nendevastase vägivalga ja inimkaubitsemise eest ning tugevdada lastekaitse programme Liibüas;

38. selgitab, et ELi toetus kohalike omaavalitsuste suutlikkuse arendamiseks hõlmab lisaks kohalike omaavalitsuste tehnilise suutlikkuse suurendamisele ka põhivajaduste ja -teenuste tõhusa osutamise tagamist. Empiirilised tõendid näitavad, et sotsiaalteenuste ja avalike hüvede detsentraliseeritud juhtimine tagab arengumeetmete väljatöötamisel ja osutamisel parima hinna ja kvaliteedi suhte;

39. toetab detsentraliseerimise ja kohaliku tasandi valitsemise programmide edendamist kooskõlas riiklike vaesuse vähendamise strateegiatega;

⁽³⁾ CdR 9/2012 fin, arvamus „Rände ja liikuvuse suhtes võetud üldine lähenemisviis“, raportöör Nichi Vendola (IT/PES).

⁽⁴⁾ <http://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2017/01/03-malta-declaration/>

40. toonitab, et lisatähelepanu väärivaks valdkonnaks on riikliku rändepoliitika ning kohalike algatuste sidusus ja koostoime nii rändajatele teenuste osutamisel kui ka nende kaitsmisel ja sotsiaalse kaasatuse edendamisel, kui neil on õigus rahvusvahelisele kaitsele. Kohalikel omavalitsustel peab vähemalt olema õigus ja vahendid, et reageerida asjakohaselt rändajate vajadustele oma jurisdiktsiooni alla kuuluvates omavalitsusüksustes. Ideaalis peaksid nad saama töötada üldises poliitilises keskkonnas, mis sobivate tingimuste olemasolu korral soodustab kaasavat lähenemisviisi;
41. märgib, et Liibüa on viimase kuue aasta jooksul kogenud araabia kevade sündmuste ostese mõju tulemusena poliitilist ja sotsiaalset ebastabiilsust. Liibüas 2014. aastast valitsev üldine kriis on põhjustanud tohutu kaose ja elutingimuste järsu halvenemise kogu riigis. Kuna riik on peaaegu olematu ning kohalikel omavalitsustel on äärmiselt piiratud ressursid, takistab institutsiooniline nõrkus märkimisväärselt stabiilsust ja arengut. Samas otsustas riik valida reformid ja luua detsentraliseeritud juhtimissüsteemi, kiites 2012. aastal heaks seaduse 59 (kohaliku tasandi valitsemise kohta), millest vaatamata riigi ebastabiilsusele lähtutakse Liibüa kõigi poolte kohtumistel, olenemata nende poliitilisest kuuluvusest;
42. rõhutab, et paljud Liibüa linnade noored osalevad nn rändeäris, kuna see on vägagi tulus sissetulekuallikas. Relvakonfliktides ja relvarühmituste tegevuses osalenud noori on eriti raske integreerida. Traditsioonilistel ühiskonna organisatsioonidel (hõimud, perekonnad, koolid ja ametiasutused) on raskusi noortega suhtlemisel. Narkootikumid ja kuritegevus on laialt levinud. Noortele suunatud poliitika puudumine on muutnud noorte olukorra veelgi halvemaks;
43. rõhutab, et kohalikud omavalitsused mitte üksnes Liibüas, vaid ka muudes Vahemere rändetee äärsetes riikides, saavad etendada olulist rolli. Kohaliku elu küsimuste eest vastutavate institutsionaalsete ja õiguspärase osalejatena nõutakse neilt panuse andmist stabiliseerimisse. Kohalik majandusareng, koostöö julgeolekuvaldkonnas osalejatega ning tõhus noorsoo- ja rändepoliitika on sellise ülesande alustalad. Kuid kohalikud omavalitsused vajavad kõnealuste ülesannetega toimetulemiseks palju abi;
44. toetab programme, mis aitavad tugevdada, võimestada ja tõhustada Liibüa ja teiste Vahemere keskosa rändetee äärsete riikide kohaliku tasandi valitsust, keskendudes kohaliku tasandi valitsemise kolmele mõõtmele: juhtimine, teenuste osutamine ja osalemine. Samuti tuleks teha jõupingutusi, et toetada kohaliku majanduse väljavaateid, ühiskonnaelu ja kõrgelt haritud noorte poliitilist kaasatust sisemaapiirkondades ja linnades, eesmärgiga nõrgendada radikaliseerumist ja rännet põhjustavaid asjaolusid;
45. rõhutab, et ehkki *de facto* on kohalike omavalitsuste praegune suutlikkus olematu, saab kohalikul tasandil anda hoo valitsemise parandamisele. Komitee hinnangul on kohalike omavalitsuste toetamine äärmiselt vajalik, kuna see aitab lõppkokkuvõttes kaasa stabiliseerumisele ja loob tingimused tulevaseks ülesehituseks, mis on aga tõhusa ja jätkusuutliku rände juhtimise eelduseks Liibüas;
46. rõhutab naiste osalemise ja noorte kaasamise tähtsust. See peaks jääma olulisele kohale erinevates toetusmeetmetes, kaasates eelkõige aktiivseid kodanikuühiskonna organisatsioone ja sõltumatu poliitikuid;
47. rõhutab kindlate eesmärkide lisaväärtust eri rändevormide, ümberasustamise ja rahutuste negatiivse mõju vähendamisel maapiirkondade majandusliku atraktiivsuse suurendamise ning omavalitsuste uusi pädevusi toetavate meetmete abil kooskõlas detsentraliseerimismeetmetega;
48. tunnistab, et tragöödia saab alguse päritoluriigis, mitte merel. Seetõttu julgustab ELi panustama Vahemere keskosa rändeteel asuvate riikide kohaliku majanduse arengusse, toetades omavalitsuste rolli kohaliku arenguprotsessi osalisena ning võimaldades noortel ja naistel osaleda kohalike küsimuste lahendamises ja sotsiaal-majanduslikes tegevustes;
49. pakub lisaks abi ELi rändepoliitika väljatöötamiseks ja rakendamiseks, kasutades selleks kas Euroopa ja Vahemere piirkonna riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste assamblee (ARLEM) teadmisi ja kogemusi.

Brüssel, 12. juuli 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Rahvusvaheline ookeanide majandamine: meie ookeanide tulevikku hõlmav kava“

(2017/C 342/05)

Raportöör: Anthony Gerard BUCHANAN (UK/EA), East Renfrewshire (Šotimaa) krahvkonna volikogu liige

Viitedokument: ühisteatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Rahvusvaheline ookeanide majandamine: meie ookeanide tulevikku hõlmav kava“

JOIN(2016) 49 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

- 1) peab Euroopa Komisjoni ning välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 10. novembril 2016 vastu võetud teatist ookeanide majandamise kohta tervitatavaks;
- 2) väljendab toetust esitatud meetmetele, millega tagada ohutud, turvalised, puhtad ja säästvalt majandatud ookeanid;
- 3) nõustub eesmärgiga, et ELi peaks saama tugev ülemaailmne osaleja, kes suudab esitada ookeanide paremaks majandamiseks tegevuskava, mis tugineb valdkondadevahelisele, eeskirjadel põhinevale rahvusvahelisele lähenemisviisile. Sellise ELi algatatud tegevuse lõppeesmärk peab olema saavutada rahvusvaheline standard merega seotud tegevuste suhtes kohaldatavate sotsiaalsete, majanduslike ja keskkonnavalaste tingimuste osas, võrdsed võimalused, mis tagaksid ookeanide piisava jätkusuutlikkuse ja tugevdaksid neil koostoimivate Euroopa ettevõtjate konkurentsivõimet;
- 4) toetab täielikult nõukogu hiljutisi järeldusi,⁽¹⁾ milles kutsutakse üles leidma veelgi sidusam lähenemisviis ookeanide majandamise sise- ja välisaspektidega tegelemiseks, sealhulgas suurendama sünergiaid ELi, liikmesriikide ja piirkondlike strateegiatega;
- 5) tuletab sh meelde oma varasemaid arvamusi komisjoni teatise kohta integreeritud merenduspoliitika teemal,⁽²⁾ mereala ruumilise planeerimise ja rannikualade integreeritud haldamise teemal,⁽³⁾ ookeanide energiapotentsiaali arendamise teemal⁽⁴⁾ ning merekeskkonna parema kaitse teemal⁽⁵⁾;
- 6) rõhutab Euroopa Liidu juhtrolli merenduse juhtimises, mille eesmärk on hõlmata Euroopa rannikud ja mered maailma kõige terviklikuma poliitika ja õigusraamistikuga, kus tunnustatakse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, rannikukogukondade ning majandus- ja sotsiaalvaldkonnas osalejate rolli selle tagamisel, et majanduslike, keskkonna-, kliima- ja sotsiaalteguritega arvestatakse nõuetekohaselt ning põhjalikul ja mitmetasandilist valitsemist hõlmaval viisil;
- 7) samas leiab, et ookeanide majandamist mõjutab nn ühisomandi tragöödia. Kuigi on mitmeid üldiseid ülemaailmseid või merepõhiseid kokkuleppeid, nagu Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsioon, ja ka erikokkuleppeid eelkõige Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni raames, on selles vallas veel palju killustumist. Seetõttu on ELi ülesanne nii toimida juhina oma eeskuju näidates kui ka stiimuleid pakkuda, et ELi välispartnerid võtaksid üle ELi merenduspoliitika kõrged standardid. Sellised stiimulid, sh suutlikkuse suurendamine, võiks võimalusel lisada kaubandus- ja arenguprogramme käsitlevatesse rahvusvahelistesse kokkulepetesse, mille üle EL kolmandate riikidega läbirääkimisi peab;

⁽¹⁾ Nõukogu järeldused, 3. aprill 2017.

⁽²⁾ Raportöör: Michael Cohen, CdR 126/2010.

⁽³⁾ Raportöör: Paul O'Donoghue, CdR 3766/2013.

⁽⁴⁾ Raportöör: Rhodri Glyn Thomas, CdR 01693/2015.

⁽⁵⁾ Raportöör: Hermann Kuhn, CdR 07256/2014.

8) märgib, et ELi ja liikmesriikidel on rahvusvahelistes suhetes, sh merendusküsimustes, paralleelne pädevus. See nõuab põhjalikku kooskõlastamist valitsemistasandite vahel, samuti tuleb tagada, et rahvusvahelistel foorumitel oleks ELi ja liikmesriikide seisukohtade kohta tehtud territoriaalse mõju hinnang, et asjaomaste kohalike ja piirkondlike omavalitsuste huve oleks neis täiel määral arvesse võetud;

9) rõhutab, et mitmed ookeanide majandamisega seotud küsimused on paratamatult kohaliku tasandi küsimused loodusvarade kaevandamise, rannikualadele, kalurikogukondadele ja sadamatele tekkiva majanduskasu või keskkonnamõju tõttu Euroopa rannikutele ja meredele. Mujal maailmas tehtavad keskkonna- ja kliimapoliitika ning majanduslikud otsused ookeanide kohta mõjutavad ELi kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi. See eeldab suurt investeringut mereruumi planeerimisse ja juhtimise toetamist kohalikul ja piirkondlikul tasandil;

10) rõhutab, et merenduspoliitika on otseselt seotud rannapiirkonna majandus-, keskkonna- ja ruumilise planeerimise poliitikaga. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rannapiirkondade poliitika haldamine avaldab otsest mõju avamerega seotud tegevusele. Tihti, näiteks tuuleparkide puhul, on avamerel toimuvat tegevust peetud lihtsaks alternatiiviks tegevusele, millele rannikupiirkondades on tekkinud vastuseis;

11) toob esile asjaolu, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on mitmes valdkonnas – nagu kala- ja karbipüük ning vesiviljelus, toetused (nt vähetõhusatele laevastikele), majandus- ja keskkonnapoliitika (nt mereprügi) ja kontrollid (nt sõidukikontroll) – pädevus ja positiivsed kogemused nende valdkondade haldamisel, millel on positiivne või negatiivne mõju teistele territooriumidele väljaspool ELi. Sageli kuuluvad nad ka sadamavaldajate hulka;

12) tuletab meelde komitee⁽⁶⁾ ja OECD⁽⁷⁾ hiljutisi uurimusi ookeanide ja meremajanduse teemal. Kooskõlas parema õigusloome tegevuskavaga nõuab komitee eelnevate mõjuhinnangute, muu hulgas territoriaalse mõju hinnangu teostamist, et selgitada enne uute õigusaktide rakendamist, uute kaevandamistehnoloogiate lubamist või uute merekaitsealade määramist välja kõigist sektoritest tulenevad võimalikud ohud, võimalikud leevendusmeetmed ja oodatavad sotsiaalmajanduslikud tagajärjed;

13) tuletab meelde ÜRO uusi säästva arengu eesmärgi, millele kirjutasid alla kõik ELi ja ÜRO liikmesriigid. Ookeanide majandamist puudutab säästva arengu eesmärk 14 (veealune elu) ja eesmärk 13 (kliimameetmed), samuti eesmärk 11 (säästvad linnad ja kogukonnad). Komitee tervitab komisjoni kava integreerida need eesmärgid ELi eri poliitikavaldkondadesse⁽⁸⁾, sest see võiks olla hea alus, mille põhjal luua rahvusvahelisel tasandil ühine arusaamine, mis läheb ookeanide majandamisel valdkonnapõhistest lahendustest kaugemale;

14) samas on seisukohal, et kolmandate riikide ookeanikaupade ja -tooraine sisenemine ELi ühtsele turule peaks olema sõltuv asjaolust, kas need riigid võtavad järk-järgult üle ELis kehtivaid kõrgemaid standardeid, nagu näiteks saagi vette tagasi laskmise keelustamine;

15) usub, et ühisteates esitatud 14 meetmega kolm esmatähtsat valdkonda moodustavad ookeanide majandamise valdkonnas asjakohase aluse edasiseks tegutsemiseks ELi ja rahvusvahelisel tasandil. Kuiigi teatis on eelkõige suunatud merenduspoliitika rahvusvahelisele osale, on seal ka kohalik ja piirkondlik mõõde nii pädevuse ja otsese territoriaalse mõju kui ka spetsialiseerituse astme ja ookeanidest sõltuvuse vallas;

1. esmatähtis valdkond: rahvusvahelise ookeanide majandamise raamistiku parandamine

16) **1. meede** on rahvusvahelise ookeanide majandamise raamistiku puuduste kõrvaldamine, et parandada õigusraamistikku ja tagada võrdsed tingimused. Komitee märgib, et rahvusvahelisel tasandil eksisteerib juba ulatuslik õigusraamistik, mis hõlmab merepiire, navigatsiooni, arhipelaagi staatust, transiidikorda, majandusvõõndeid, mandrilava

⁽⁶⁾ Alexander Charalambous *et al.*, „Developing Blue economy through better methodology for assessment on local and regional level“, Regioonide Komitee, 2016. http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/order%206203_Blue%20Economy_form_WEB.pdf.

⁽⁷⁾ OECD, „The Ocean Economy in 2030“, 2016. <http://www.oecd.org/futures/oceaneconomy.htm>.

⁽⁸⁾ COM(2016) 740 final.

jurisdiktsiooni, süvamerepõhjas kaevandamist, kasutamiskorda, merekeskkonna kaitset, teadusuuringuid ja vaidluste lahendamist. Komitee tuletab seejuures meelde, et ookeanide majandamise poliitika kujundamisel tuleks arvesse võtta Euroopa kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kehtivaid halduspiire ning kultuurilisi ja traditsioonilisi eripärasid;

17) leiab, et ELi poliitika on juba tugev küsimustes, mis puudutavad kalapüügi reguleerimist, mereruumi planeerimist või makropiirkondlikke strateegiaid. Mitmes liikmesriigis on maakasutuse planeerimine oluline poliitiline vahend kohalike maa- ja merealade ruumilisel planeerimisel. Omavalitsustel lasub juba praegu vastutus rannikuala ja territoriaalmerere planeeringu eest. Maakasutuse planeerimist kui vahendit ei tohiks komisjoni väljapakutud majandamine või õigusraamistik negatiivsest küljest mõjutada. Peamine probleem nii ELi kui eelkõige ka maailma tasandil on kontrolli ja sihikindla rakendamise puudumine. Eeskju näidates on ELil võimalus viia sisse vastastikkuse nõuded ja pakkuda stiimuleid, kui peetakse läbirääkimisi kolmandate osalejate ja organisatsioonidega uute rahvusvaheliste eeskirjade üle. Et tagada kõikidele riikidele, piirkondadele ja ettevõtjatele võrdsed võimalused, on nende eeskirjade jõustamiseks vaja sellist ülemaailmset algatust;

18) **2. meede** on piirkondliku kalavarude majandamise ja peamistes ookeanipiirkondades tehtava koostöö edendamine, et kõrvaldada piirkondlikke majandamisalaseid puudujääke. Komitee nõustub, et see parandab ELi kalanduse olukorda ja aitab teistel jõuda ELis kehtivate kõrgete standarditeni;

19) on mures selle pärast, et komisjoni meremaardlate kaevandamise suunised segaksid keskendumist ELi ressursitõhususe tegevuskavale, seda enam, et loodusvarade kaevandamise tehnoloogiat ei ole veel testitud ja see võib kahjustada looduslikku keskkonda. Komitee kutsub üles seda kooskõlastama liikmesriikidega Rahvusvahelises Süvamerepõhja Organisatsioonis peetavatel läbirääkimistel;

20) soovib seejuures, et EL peaks pakkuma teistele riikidele ja organisatsioonidele stiimuleid ja võitlema selle eest, et Euroopa kollase ja punase kaardi eeskujul võetaks kasutusele süsteem, millega võidelda ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu maailma tasandil, sh musta nimekirja kandmine ja ekspordikeelud rikkumiste korral. Komitee kutsub üles kiirendama praegust kava luua elektrooniline abivahend püügisertifikaatide haldamiseks. Need meetmed edendaksid kalandust piirkondades, kus eeskirju täpselt järgitakse;

21) **3. meede** on rahvusvaheliste organisatsioonide vahelise kooskõlastamise ja koostöö parandamine ning ookeanialaste partnerluste loomine ookeanide majandamiseks. Komitee usub, et piirkondlikud merenduskeskused saavad kasu suuremast rahvusvahelisest avatusest;

22) on seisukohal, et kohalikud ja piirkondlikud konkurentsivõime klastrid ja tipptaseme keskused, iseäranis ulatusliku merelise mõõtmega piirkondades, äärepoolseimad piirkonnad kaasa arvatud, võivad täita äärmiselt tähtsat rolli ning neid tuleb rahaliselt toetada rahvusvaheliste teadlasrühmade ja tehnosiirde platvormide loomisel ELi töö toetamiseks ookeanide majandamise valdkonnas;

23) on vastu mõttele, et uusi rahvusvahelisi eeskirju ja organisatsioone hakataks nullist looma. Komitee nõustub komisjoniga, et mõistlikum oleks parandada praegust majandamis- ja jõustamissüsteemi, keskendudes ebatõhusatele kohtadele ja parandades rahvusvahelist koostööd. Selles suhtes on oluline tagada, et enne uute meetmete käivitamist konkreetses raamistikus (nt naftavarude otsimisel) mõistetakse, kuidas täpselt kandub meetmete mõju üle teistesse poliitikavaldkondadesse ja sektoritesse (nt kalandusse);

24) soovib, et elurikkuse haldamiseks väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni olevatel aladel parandaks EL koostööd Euroopa Meresõiduohutuse Ameti⁽⁹⁾ ja Euroopa Kalanduskontrolli Ametiga, samuti et Euroopa piirkonnad kaasataks kooskõlastatud tegevusse ja konsultatsiooni kõrvalasuvate Euroopa piirkondadega;

25) leiab, et ookeanide majandamine on osa ELi mitmetasandilisest valitsemisest, ning eeldab seega liikmesriikide ja ELi ressursside kokkukoondamist suutlikkuse suurendamise, inspekteerimise, täitmise tagamise, tõkestamise ja kõigi kehtivaid

⁽⁹⁾ Euroopa Meresõiduohutuse Amet (<http://www.emsa.europa.eu/>).

õigusraamistikke rikkuvate osalejate vastutusele võtmise eesmärgil. See nõuab asjaomaste kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamist, mis on vajalik **4. meetme** – suutlikkuse suurendamine – puhul, sest see toob mitmest tehnilisest ja haldusaspektist ranniku- ja merepiirkondadele otsest kasu;

26) rõhutab, **5. meede** – merede ja ookeanide ohutuse ja turvalisuse tagamine – on äärmiselt oluline meremeestele, ettevõtjatele ja sadamaoperaatoritele ning oluline tegur sunniivisilise töö ja inimkaubanduse vastases võitluses. Selles valdkonnas peaks EL olema jätkuvalt juhtiv jurisdiktsioon kõige terviklikuma õigusraamistikuga, millega reguleeritakse ohutust ja turvalisust merel ja sadamates, ning peaks kasutama oma märkimisväärset rahvusvahelist mõjujõudu, et julgustada vastastikkuste kokkulepete sõlmimist mujal maailmas;

27) usub, et riiklike ametiasutuste ning Frontexi, Euroopa Meresõiduohutuse Ameti ja Euroopa Kalanduskontrolli Ameti vahelise koostöö tulemuseks peab olema ühine mereseirealane suutlikkus ning EL peaks tõhusa seire teostamiseks tagama võimalusel nüüdisaegsed laevad ja tehnoloogia;

2. esmatähtis valdkond: ookeanidele ja meredele avaldatava surve vähendamine ning säästva meremajanduse jaoks tingimuste loomine

28) **6. meede** on COP21 ehk Pariisis allkirjastatud ÜRO kliimamuutuste kokkuleppe rakendamine, et leevendada kliimamuutuste tõttu ookeanidele, rannikualadele ja ökosüsteemidele avalduvat kahjulikku mõju. Komitee peab meedet väga tähtsaks ning arvab, et tegeleda tuleks ka globaalse soojenemise ja ookeanide veetaseme tõusu tulevaste kuludega. Ülemaailmsed kliimaeesmärgid eeldavad kohalikke kohandusmeetmeid, sest enamik kliimamuutuste tagajärgi on kohalikud tagajärjed. Nagu komitee on hiljuti öelnud⁽¹⁰⁾, on seetõttu kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel väga tähtis roll, kui koostatakse ja viiakse ellu liikmesriikide, ELi ja rahvusvahelisi kohandusraamistikke, mis tegelevad kliimamuutuste tagajärgedega maailma ookeanidele. Sel eesmärgil tuleks tagada konkreetne suutlikkus ja finantstoetus kõigile piirkondadele, sh äärepoolseimatele piirkondadele, arvestades nende strateegilist asukohta Atlandi ja India ookeanis ning Kariibi meres. Samuti on Pariisi kokkuleppe täitmiseks äärmiselt oluline mitte ainult integreerida kliimamuutustega kohanemise meetmed merenduse juhtimisse, vaid ka jätta oluline osa olemasolevaid fossiilkütuseid maa alla. Seepärast on komitee seisukohal, et sidususe huvides tuleks 6. meedet tugevdada, hõlmates sellesse meetmed, millega ennetatakse uusi naftauuringuid Euroopa merede tundlikel aladel;

29) **7. meede** on ebaseadusliku kalapüügi võitlemine ja ookeanipõhiste toiduresursside säästva kasutamise tugevdamine kogu maailmas. Komitee rõhutab, et see toob otsest kasu ELi kalamajandusele. Selleks tuleb tugevdada olemasolevaid piirkondlike kalavarude majandamise organisatsioone ja tagada nende täielik toimimine ning see eeldab, et Euroopa Komisjonil peab olema parem volitus, et pidada läbirääkimisi nimetatud organisatsioonidega ja neid toetada;

30) nõustub kooskõlas **8. meetmega**, et kalandustoetused, mis kahjustavad nii ELi kui ka kolmandate riikide keskkonda, tuleks järk-järgult keelustada. Määratleda tuleb sobivad stiimulid ja leevendusmeetmed, et tagada kalandusest suuresti sõltuvate ELi ja muude kogukondade elujõulisus;

31) peab **9. meedet** – mereprügi ja „plastimere“ vastu võitlemist – ettepaneku üheks kõige olulisemaks algatuseks. See toob otsest kasu turismile ja kalandusele. Kui inimkond jätkab looduse reostamist plastprügiga samas tempos kui praegu, on meres 2050. aastal rohkem plasti kui kalu. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olemasoleval pädevusel jäätmeäitluses ja jäätmetekke vältimisel võib olla märkimisväärne mõju. Kohalikel omavalitsustel on tähtis roll ja ka suutlikkus, et toota energiat kogutud plasti põletamise teel. Tänapäeval ladustatakse jätkuvalt 28 % ELi jäätmetest prügilates. ELi tugev ennetav keskkonnaraamistik, sh võimalus, et EL keelustab mikroplastid, eeldab nõuetekohast jõustamist kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning jätkuvaid investeeringuid puhtamatesse tehnoloogiatesse, sh spetsiaalselt kohalikele ja piirkondlikele kogukondadele väljatöötatud mereprügi vältimise meetmeid. See peaks hõlmama täiendavaid edusamme ühise korra loomise suunas, mis reguleeriks mitte ainult sadama vastuvõtuseadmeid, vaid ka laevaheitmete ja lastijäätmete tasusid, et õhutada laevu heitmeid ja jäätmeid mitte välja heitma enne sadamasse maabumist. Kuigi Euroopa kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on ühed suurimad mereprügi ja plasti tekitajad, mõjutab neid ka väljastpoolt ELi tulev prügi, mistõttu on rahvusvaheline koostöö väga tähtis;

32) väljendab heameelt Euroopa Komisjoni algatuse üle võidelda just ookeanireostuse ja mereprügi vastu, ent märgib, et see on vaid esimene samm puhtamate ookeanide saavutamisel. EL ja liikmesriigid võivad olla eeskujuks, võttes kasutusele ühise kava merelt kahjulike ainete (nt laskemoon, kemikaalid ja tuumamaterjal) lõplikuks eemaldamiseks. Seepärast rõhutab

⁽¹⁰⁾ Raportöör: Sirpa Hertell, CDR 2430/2016.

komitee, kui olulised on katseprojektid, mis võivad arendada ja näidata Euroopa suutlikkust, tehnoloogiat ja pühendumist rahule. Selliste projektide kaudu võib eksportida nii tehnoloogiat kui ka oskusteavet, mida saab jagada kolmandate riikide ja organisatsioonidega, et stimuleerida sarnaste meetmete võtmist mujal;

33) leiab, et selline ühine kava ookeani reostuse vähendamiseks võib tuua ka käegakatsutavat kasu merepiirkondadele ja -kogukondadele mitte ainult otseselt oskusteabe, eksperditeadmiste, suurema kodanikukaitse ning otsingu-, pääste- ja taastamissuutlikkuse vallas, aga ka laiemalt turismist ja kalandusest saadava tulu suurenemise, üldisema majandusarengu, puhtama keskkonna ja tervisele tuleva kasu kaudu mitte ainult Euroopa rannikualadel, vaid ka kõrvalasuvates piirkondades ja kogu ookeani ökosüsteemis;

34) **10. meede** on mereruumi planeerimise edendamine ülemaailmsel tasandil, hõlmates võimalikud IOC-UNESCO (valitsustevaheline okeanograafiakomisjon) rahvusvahelised mereruumi planeerimise suunised. Komitee märgib, et see on kooskõlas komitee varasemate arvamustega, kus on rõhutatud ELi kaugele jõudnud mereruumi planeerimise meetmeid ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste panust. See on ka ELi ettevõtete jaoks võimalus turustada sellega seotud teenuseid ja tooteid üle maailma;

35) nõustub **11. meetmega** – kümne protsendi mere- ja rannikualade säilitamisega seotud ülemaailmse eesmärgi saavutamine ja merekaitsealade tõhus majandamine ning merekaitsealade tagamine, et tõhusalt luua nn ookeanipargid. Praeguste uuringute põhjal Austraalia sarnaste projektide kohta edendavad need turismi ja kalandust naaberpiirkondades, seega saab neid korrata mujal, sh mõnes Euroopa rannikupiirkonnas. Seejuures rõhutab komitee, kui oluline on kohalike sidusrühmade kaasamine ja nende mõju suurendamine merekaitsealade määramisel ja haldamisel. Merekaitsealade alarahastamine või teaduslike andmete puudulik kättesaadavus võib olla suur takistus säästva majandusarengu (nt ookeanienergia ja sadamad) ees;

3. esmatähtis valdkond: rahvusvaheliste ookeanialaste teadusuuringute tugevdamine ja andmete parandamine

36) **12. meede** on sidus ELi strateegia ookeaniseire, riikide kalandusega seotud andmete ja merega seotud arvepidamise jaoks. Komitee arvates parandab see andmeteenuuseid ja seiret. Selles mõttes tuleb praegused ELi ja rahvusvahelised platvormid ookeanide ja merepõhja kaardistamiseks, nagu Euroopa merevaatlus- ja andmevõrk (EMODnet) või Copernicuse ookeaniseire programm, integreerida ja muuta koostalitlusvõimeliseks. Julgustada tuleks selliseid algatusi nagu IPBES (kõigile ÜRO liikmetele avatud üleilmne foorum ja valitsustevaheline kogu, et tugevdada teaduse, poliitika ja kohalike teadmiste vahelist sidet otsuste langetamisel elurikkuse ja ökosüsteemi teenuste vallas), sh tuleks luua uusi vahendeid nagu Põhjamaade IPBES, ELi MAES (ökosüsteemide ja nende teenuste kaardistamine ja hindamine) ning ESERALDA (ökosüsteemide teenuste kaardistamise parandamine poliitika ja otsustamise eesmärgil);

37) leiab, et erinevate olemasolevate ja tulevaste andmebaaside kombineerimine loob valdkondadevaheliste merealaste teadmiste ja andmete kogu, mis hõlmab mitmeid valdkondi, nagu keskkonnakaitse, kalandus ja vesiviljelus, katastroofiabi, esmane reageerimine ja päästeteenused, piirikontroll ja rände jälgimine ning transport. Komitee ei pea vajalikuks lisaandmebaaside loomist, vaid soovib olemasolevate andmebaaside kooskõlastamist, et liikmesriikidel neist kasu oleks;

38) rõhutab, et ühilduvad, üleardused ja kattuvad andmebaasid ning merealaste teadmiste kogumine ja ookeanide kaardistamine nõuavad rohkem sünergiat mitte ainult ELi ja pädevate riiklike asutuste vahel, vaid ka teiste liikmesriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, sest ühised andmed peavad olema ühise ookeaniülese reageerimise loomise algpunkt;

39) toonitab, et merealaste teadmiste kogumine ei tohi olla vaid avaliku sektori ülesanne. Erasektoril, kalapüügi ja mereveo ettevõtetel, laevamehaanika, telekommunikatsiooni, biotehnoloogia ning nafta- ja gaasivarude uurimise ettevõtetel võib olla suur roll oma merel toimuva tegevuse käigus saadud keskkonnaandmete kogumisel ja jagamisel. EL ja teised rahvusvahelised asutused peavad seda stimuleerima ja soodustama, et see ei muutuks liigselt koormavaks;

40) kordab oma üleskutset Euroopa Komisjonile parimate tavade edendamiseks meremajanduse avaliku ja erasektori partnerluste osas⁽¹¹⁾. Sellise edendamise raames tuleks võtta arvesse väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete potentsiaali ning mõne asjaomase riikliku ametiasutuse piiratud haldussuutlikkust;

41) tõstab esile meie ookeanide paljude väljakutsete ebasümmeetrilist territoriaalset mõju, mis tähendab, et mitmeid poliitikavaldkondi hõlmavad merealased teadmised tuleb teha kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele kättesaadavaks lihtsal ja kasutajasõbralikul viisil;

42) kutsub kooskõlas komitee varasemate arvamustega meremajanduse kasvu teemal⁽¹²⁾ üles suurendama investeeringuid mereuuringutesse ja innovatsiooni (**13. meede**) ning rõhutab seejuures, kui olulised on meremeeste kutseharidus ja oskused, mida arendataks tihedas koostöös meretööstuse sektoritega;

43) toetab rahvusvahelisi ookeanidega seotud uuringute-, innovatsiooni- ja teadustöölaseid partnerlusi (**14. meede**), mis tuleks kavandada nii, et need edendaksid mereuuringutesse ja innovatsiooni investeerivaid piirkondi. Selles osas võib hästi kasutada ära Euroopa poliitikameetmeid ja programme, näiteks programmi „Horisont 2020“, samuti Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi, programmi „Life“, Euroopa ühendamise rahastut ja Euroopa Regionaalarengu Fondi, et arendada ookeanidega seotud uuringute- ja innovatsioonilaseid partnerlusi, sh ka kolmandate riikidega;

44) tunnistab olulist rolli, mis meremajanduse kasvu strateegial võib olla kõnealuses valdkonnas, ning kutsub üles käivitama strateegilisi algatusi kohalikul ja piirkondlikul tasandil, tutvustama häid tavasid ja edukaid projekte ning kasutama neid muudes piirkondades, pöörates erilist tähelepanu mere ja rannikuga seotud tegevusele suunatud rakendusuringutele ja innovatsioonile;

Lõppsoovitused

45) leiab, et ookeanide majandamine mõjutab kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi väga ebasümmeetriliselt, luues väljakutseid, millele nad väga sageli ei ole suutelised vastu astuma. Samas võivad maailma teistes osades tehtavad muutused õigusraamistikes, kalapüügis või loodusvarade kasutamises otseselt avaldada majanduslikku või sotsiaalset mõju Euroopa rannikukogukondadele ja piirkondadele, mis suuresti sõltuvad ookeaniga seotud tegevustest;

46) leiab ometi, et Euroopa kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on proaktiivne roll säästva poliitika edendamisel, et vältida ülepiüki ja merereostust, ELi mitmetasandilises valitsemises osalemisel ning ELi ja liikmesriikide – kellel on jurisdiktsioon üle 10 % maailma ookeanide – õhutamisel olema eeskujuks rahvusvahelistel ookeaniga seotud läbirääkimistel;

47) nõuab kooskõlas institutsioonidevahelise kokkuleppe ja parema õigusloome paketiga, et komisjon, nõukogu, parlament ja komitee korraldaksid üheskoos regulaarseid struktureeritud dialooge ookeanide majandamise teemal, et ühiselt koostada uusi merepoliitika algatusi, kuhu on aktiivselt oma panuse andnud ELi asjassepuutuvate ranniku- ja merepiirkondade ja kogukondade, eelkõige saarte ja isoleeritud ja äärepoolseimate piirkondade esindajad või nende otseselt volitatud esindajad. See võiks hõlmata ka praeguseid sidusrühmade foorumeid, mis tegelevad ELi merealaste makropiirkondlike strateegiatega, ja piirkondlikke kalandusorganisatsioonide esindajaid.

Brüssel, 12. juuli 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

⁽¹¹⁾ Raportöör: Adam Banaszak, CdR 4835/2014.

⁽¹²⁾ Raportöörid: Adam Banaszak, CdR 2203/2012, CdR 4835/2014 ja Christophe Clergeau, CdR 6622/2016.

Euroopa majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Inimestevahelised ja väikesemahulised projektid piiriülese koostöö programmides“

(2017/C 342/06)

Raportöör: Pavel Branda (CZ/ECR), Rádlo aselinnapea

I. ÜLDISED MÄRKUSED

1. Üle ühe kolmandiku ELi kodanikest elab ja töötab Euroopa piirialadel. Piirid mõjutavad nende elu otseselt ja kaudselt. Piiriülene koostöö on osutunud kõige tõhusamaks vahendiks, mis aitab ületada piiride tõkestavat mõju ja eraldavat rolli, ühendades piirialasid ja parandades piirialade elanike elukvaliteeti.
2. Euroopa territoriaalsel koostööl on oluline roll piiridega seotud takistuste kõrvaldamisel ning piiriülese koostöö toetamisel. Ajavahemikul 2014–2020 investeeritakse piirkondadevahelisse koostöösse rohkem kui 10 miljardit eurot, millest umbes 6,6 miljardit eurot suunatakse piiriäärsetele aladele.
3. Interreg A projektidega on saavutatud hulgaliselt käegakatsutavaid tulemusi paljudele Euroopa kodanikele kogu äärmiselt mitmekesisel ELi territooriumil. Oluline ja tulemuslik vahend piiriülese koostöö programmides⁽¹⁾ on inimestevahelised ja väikesemahulised projektid, mille eesmärk on lähendada üksteisega piirnevaid piirkondi ja algatada esmatasandi kontakte inimeste vahel.
4. Inimestevahelisi (people-to-people, P2P) ja väikesemahulisi projekte võib määratleda nende suuruse, kestvuse ja sisu alusel. Väikesemahuliste projektide maht on tavaliselt väiksem kui tavapärasel suurtel projektidel (nt maksimaalselt 100 000 eurot⁽²⁾). Samuti võivad nad olla piiratud kestvusega ja nende peamine eesmärk on rahastada algatusi paljudes piiriülese koostöö eri valdkondades, millel on kohalik mõju, et toetada ELi programmide peamisi temaatilisi eesmärke (sealhulgas usalduse suurendamine, soodsate raamtingimuste ja alt üles lähenemisviisi loomine ning uute partnerluste algatamine). Inimestevahelised projektid on väikesemahulised projektid, mis keskenduvad peamiselt mõlemal pool piiri elavate inimeste vahelistele kontaktide ja suhtluse edendamisele. Neil on tavaliselt väiksem eelarve ja piiratud kestus. Projekti rakendatakse väiksemal geograafilisel alal (tavaliselt oli euroregiooni tasandil) ning nende lähenemisviis on sageli kohapõhine.
5. Inimestevahelisi projekte ja väikesemahulisi projekte viiakse ellu paljudes eri valdkondades, nagu kultuur (nt naaberriigi keele õppimine), sport, turism, haridus ja kutseõpe, majandus, teadus, keskkonnakaitse ja ökoloogia, tervishoid, transport ja väiketaristu (piiriülesed tühimikud), halduskoostöö, reklaamitegevus jne.
6. Inimestevahelised ja väikesemahulised projektid on kättesaadavad paljudele abisaajatele: muu hulgas omavalitsustele, VVOdele (mitmed ühendused, platvormid, võrgustikud, sihtasutused, kirikud jne), õppeasutustele (koolid, kutsehariduskeskused ja ülikoolid), teadusasutustele ja ettevõtlust toetavatele asutustele.
7. Neid projekte on toetanud juba mitu piiriülese koostöö programmide põlvkonda. Jooksva perioodil toetab 19 piiriülese koostöö programmi alla kuuluvaid inimestevahelisi ja väikesemahulisi projekte (ligikaudu üht kolmandikku neist) peamiselt väikeprojektide fond või muu sarnane vahend (mõnikord nimetatakse neid mikroprojektideks, erifondideks või raamprojektideks, mis toetavad väikesi projekte ja algatusi). Need väikeprojektide fondid käituvad tavaliselt „katuseprojektina“, mille all tegutseb mitu väiksemat allprojekti.
8. Üldiselt on rahastamine suhteliselt madal – 1,5 % kuni 20 % programmide assigneeringutest (madalam vanades liikmesriikides, samas kui uutes liikmesriikides ja nn vanade välispiiride ümbruses on nõudlus olnud palju suurem).

⁽¹⁾ Tuleb märkida, et ka väljaspool piiriülese koostöö programme on sarnaseid piiriüleseid algatusi (nt Prantsusmaa piirialal Pyrénées-Orientales'i departemangu ja Kataloonia autonoomse piirkonna omavalitsuse vahel jne), mis võivad samuti anda väärtusliku panuse.

⁽²⁾ Projekti suurus, mille kohta koondmääruses on ette nähtud lihtsustatud kulumenetlus.

9. Sõltumatud uuringud piiriülese koostöö kohta ja kõik senised Interregi programmide hindamised ⁽³⁾ kinnitavad, et Interreg A programmides ei saavutata parimaid kvalitatiivseid tulemusi mitte juhtprojektide kaudu, vaid edu sõltub pigem erinevatest tõeliselt piiriülestest projektidest, milles tegeletakse konkreetse piirkonna vajadustega, kaasates vahetult kodanikke, kohalikke ametiasutusi ja kodanikuühiskonna organisatsioone. Sageli on nende Interreg A programmide (alaprogrammide) juhtimine detsentraliseeritud. Interregi programmide algusest peale (1990) on hindamisel saanud parimaid tulemusi programmid, mida juhitakse detsentraliseeritult ja millest paljud hõlmavad inimestevaheliste projektide ja väikesemahuliste projektide toetamist.

10. Oma positiivsest mõjust hoolimata seisavad need projektid silmitsi suurte raskustega. Need ei tulene eeskirjadest, lisaks eelistavad korraldusasutused sageli suuremaid projekte, kuna need on kulutõhusamad (inimestevahelistel projektidel on suuremad halduskulud) ja nende mõju on mõõdetav. Samuti on raske siduda selliste projektide pehmet mõju näitajatega, mis on seotud töökohtade loomisele ja majanduskasvule keskenduva strateegiaga „Euroopa 2020“, (metoodika ja sobivate hindamisnäitajate puudumine).

11. Käesoleva arvamuse peamine eesmärk on anda tõendus põhine loetelu eelistest ja lisaväärtusest, mida võivad pakkuda sellised projektid ja nende detsentraliseeritud rakendamine euroregioonide ja sarnaste struktuuride, näiteks ETKRide poolt, pakkuda soovitusi nende edasiseks lihtsustamiseks, aga eelkõige esitada konkreetseid ettepanekud piiriülese koostöö tulevaste programmide kohta, andes sellega oma panuse arutelluse ühtekuuluvuspoliitika tuleviku üle pärast 2020. aastat.

I. POLIITILISED SOOVIKUD

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Inimestevaheliste ja väikesemahuliste projektide lisaväärtus ja eelised

12. on seisukohal, et inimestevahelistel ja väikesemahulistel projektidel on üldjuhul suur Euroopa lisaväärtus ja nad aitavad märkimisväärselt kaasa piiriülese koostöö programmide üldise eesmärgi saavutamisele, kõrvaldades piiriga seotud tõkked ning ühendades piirialasid ja nende elanikke. Tuleks rõhutada nende projektide järgmisi konkreetseid eeliseid.

- Suuremate projektide väljatöötamise aitamine ja tõhusa koostöö oluline toetamine kogu piiriülese koostöö programmis tänu
 - soodustatud isikute vajaminevate ametialaste ja kultuuridevahelise suhtlemise oskuste parandamisele ja suutlikkuse tõstmisele kohalikul ja piirkondlikul tasandil;
 - õigus- ja halduskoostöö valdkondade hõlmamisele;
 - katsetamisruumi pakkumisele – väikesemahulised projektid sobivad suurepärasele selleks, et katsetada piiriüleses koostöös innovatiivseid ideid ja vahendeid;
 - suurematele projektidele „inkubaatoriteks“ olemisele – suurte projektide paremale kvaliteedile kaasaaitamine tulenevalt eelnevast katsetamisest väikestes projektides.
- Naaberlade kultuuri tundmaõppimine. Kultuuridevaheliste oskuste edendamine piirialade elanike seas.
- Inimeste võimaluste edendamine õppimiseks, töötamiseks ja ärisidemete arendamiseks piiriüleselt.
- Inimestevahelise suhtluse hõlbustamine. Need projektid aitavad sageli keelebarjääri ületada, soodustades keeleõpet.
- Inimestevaheliste kontaktide arendamine ja partnerluste loomine. Paljud piiriülesed partnerlused (ka väiksemate organisatsioonide vahel) algatatakse ja seejärel arendatakse pikaajaliseks koostööks inimestevaheliste ja väikesemahuliste projektide kaudu.
- Laiema kodanikuühiskonna kaasamine ja isegi piiriülese kodanikuühiskonna edendamine on oluline panus territoriaalsesse ühtekuuluvusse.
- Kogemuste vahetamine. Need projektid pakuvad suurepäraseid platvorme kogemuste jagamiseks ja parimate tavade vahetamiseks kõigi piiriüleses koostöös osalejate vahel kodanikuühiskonnast kuni kohalike ja piirkondlike omavalitsusteni.

⁽³⁾ Näiteks: DG for internal policies: Territorial Governance and Cohesion Policy, European Parliament, Brussels, 2015; Panteia and partners, Ex-Post Evaluation of Interreg III 2000 – 2006, European Commission, 2010.

- Kohalike probleemidega tegelemine. Kohalike lahenduste leidmine. Inimestevahelised ja väikesemahulised projektid aitavad ühiseid visioone ellu viia. Paljusid probleeme saab lahendada ainult kohalikul tasandil toimuva koostöö abil.
- Igapäevaste probleemidega tegelemine (nt tagades paremaid avalikke teenuseid) ja apoliitilise lähenemisviisi rakendamine inimeste endi oleviku ja tuleviku kujundamisele.
- Usalduse loomine. Euroopas valitseb praegu usalduse puudus. Need käegakatsutavad inimestevahelised projektid on suurepärane vahend usalduse taastamiseks piiriülesele ja Euroopas. Nad kujutavad endast investeringut tulevikku.
- Piirialade puhuti keerulisest ajaloost või isegi nende praegustest arengutest tulenevate stereotüüpide ja eelarvamuste kõrvaldamine. Piiriülene koostöö ja eelkõige inimestevahelised projektid aitavad ravida piiridest põhjustatud „haavu“. Nad kuulutavad sallivuse ja austuse põhimõtet. Neil võib olla oluline roll leppimises piki Lääne-Balkani piirkonna problemaatilisi piire ja idapartnerluse riikides.
- Euroopa idee levitamine. Just inimeste piiriülesest suhtlusest ja koostööst naabritega tunnetatakse Euroopa integratsiooni eelseid. Need ELi toetatud projektid võivad aidata taastada entusiasmi Euroopa idee suhtes;

Detsentraliseeritud juhtimise eelised

13. näeb suuremate abikõlblike piirkondade partnerluste edendamise juures siiski eelseid, kuid on teadlik võimalikest negatiivsetest mõjudest: programmidel on raske kajastada suure piirkonna eri osade konkreetseid vajadusi. Valitseb ka suundumus toetada suuremaid projekte ja see toetus muutub kohalike/piirkondlike osalejate jaoks vähem kättesaadavaks;

14. leiab, et selliste programmide detsentraliseeritud juhtimine näiteks allprogrammide edendamise ning väikesemahuliste ja inimestevaheliste projektide võimaldamise kaudu parim lahendus nimetatud suunitlusele, mis hoiaks programmid kodanikele lähemal;

15. rõhutab väikeprojektide fondide (või samalaadsete, inimestevaheliste ja väikesemahuliste projektide rahastamise vahendite) detsentraliseeritud juhtimise järgmisi eelseid.

- Projektide väljatöötamine, mitte pelgalt nende haldamine. Detsentraliseeritud juhtimine soodustab koostööd võimalike taotlejatega kohapeal ja projektide edule kaasaaitamist, partnerite ühendamist piiriülesele, projektideede väljatöötamist, kaasabi nende ideede tegelikeks projektitaotluseks muutmisele, projektide järelevalvet, keskendumist ennetamisele ja abi vigade parandamisel jne.
- Lähedus taotlejatele. See on eriti oluline väiksemate kohalike omavalitsuste, kodanikuühiskonna, mittetulundusühingute jne jaoks.
- Rahastamise kättesaadavus. Väiksemate projektide puhul on lihtsam tagada kaasrahastamist ja eelrahastamist. Taotlusmenetlus on sageli lihtsam kui suurte projektide puhul.
- Paindlikkus. See vahend on sobiv konkreetsete, ajas muutuvate kohalike küsimuste käsitlemiseks;

16. on teadlik, et selline lähenemine võib kaasa tuua suhteliselt suuremad halduskulud. Tuleb rõhutada, et lisaks tavapärasele projektihaldusele toimuvad mitmed muud tegevused (nt teadlikkuse suurendamine, nõustamine ettevalmistamise, rakendamise ja raamatupidamise osas). Ilma sellise detsentraliseeritud hoolikuse ja alt üles suunatud lähenemisviisita oleks neid projekte raske ellu viia;

Euroregioonide ja sarnaste piiriüleste struktuuride roll

17. märgib, et inimestevaheliste ja väikesemahuliste projektide detsentraliseeritud rakendamise eelseid saab kõige paremini kasutada euroregioonide ja sarnaste piiriüleste struktuuride kaasamise teel⁽⁴⁾. Peale selle võib neil olla ETKRi õiguslik vorm, mis on väga sobilik sellise rolli jaoks;

⁽⁴⁾ Euroregioonide tähtsust piiriülese koostöö arendamisel rõhutati ka Euroopa Parlamendi resolutsioonis euroregioonide rolli kohta regionaalpoliitika arengus (2004/2257(INI)).

18. soovib, et eduka rakendamise tagamiseks peaksid nendel struktuuridel olema pikaajalised kogemused kohaliku ja piirkondliku tasandi piiriülese koostöö alal. Nad peaksid

- olema alalised;
- olema piiriüleised ⁽⁵⁾;
- olema avalikku laadi ⁽⁶⁾: koosnema põhiliselt kohalikest ja piirkondlikest omavalitsustest;
- keskenduma piiriülesele koostööle kui oma põhieesmärgile;
- omama kogemusi ELi programmide ja projektide alal;

Lihtsustamine kui väikeste projektide eduka rakendamise eeltingimus

19. rõhutab, et inimestevaheliste ja väikesemahuliste projektide lisaväärtuse ja nende detsentraliseeritud haldamise säilimiseks peavad projektid ja menetlused olema väga lihtsad;

20. juhib tähelepanu komitee seisukohale, mida väljendati arvamuses „Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide lihtsustamine kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seisukohast“ ⁽⁷⁾. Soovitused piiriülese koostöö kohta, nagu Euroopa territoriaalse koostöö eemaldamine riigiabi eeskirjade kohaldamisalast või paindlikum lähenemisviis strateegia „Euroopa 2020“ teemaatiliste eesmärkide kohaldamisel, on inimestevaheliste ja väikesemahuliste projektide puhul veelgi asjakohasemad;

21. väidab, et lihtsustatud menetlus peab olema proportsionaalne asjaomaste summadega, mis eraldatakse nii projektide juhtimiseks (haldus, finantsjuhtimine, kontrollimehhanismid jne) kui ka sihtrühmadele (halduskoormuse vähendamine, eesmärgile suunatud elteave, ühekordsuse põhimõtte kohaldamine ⁽⁸⁾). Lihtsamat menetlust tuleb kohaldada kõigis projektitsükli etappides;

22. soovib kontrolli, seire ja auditeerimise käigus keskenduda kindlasti rohkem sisule ja tulemustele, mitte lihtsalt menetlusele;

23. ärgitab kõigil ühisjuhtimise tasanditel võimaldama ja kasutama sobivaid ja lihtsustatud kulualternatiive peamise lähenemisviisina inimestevahelistele ja väikesemahulistele projektidele. Vaatamata vajalikule kontrollile avaliku rahastamise üle kutsub komitee üles edendama nende projektide aruandluses ühekordsuse põhimõtte, ühekordsete maksete, kindlasummaliste maksete ja lihtsustatud kuluaruannete (nt standardsed ühikukulud) kasutamist;

Tulemustest teavitamine – väikeprojektide fondi hindamine

24. on seisukohal, et arvestades praegust olukorda ELis (järjest suurenev natsionalism, Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumine, rändekriis, majanduslikud ja rahalised raskused) on järjest suurem vajadus tutvustada ELi meetmete konkreetseid eeliseid ja lisaväärtust. Piiriülene koostöö ja eelkõige inimestevahelised ja väikesemahulised projektid on parimateks käegakatsutavateks näideteks konkreetsete eeliste ja lisaväärtuse kohta kodanike igapäevaelus. Siin on ELi vahenditel selgelt positiivne mõju tegelikule elule, väljavaadetele ja ELi kodanike hoiakutele;

25. soovib kõigil osalistel teha jõupingutusi, et suurendada selliste projektide tulemuste nähtavust ja kasu – mitte niivõrd piirialadel, kus need on niigi ilmsed, vaid riiklikul (liikmesriigi) ja Euroopa tasandil (ELi institutsioonides), kus tehakse otsuseid ühtekuuluvuspoliitika kohta. Käesoleva arvamuse ning brošüüri, mis sisaldab konkreetseid näiteid projektide kohta, püütakse anda panus nendesse jõupingutustesse. Tulemustest teavitamist võiks lihtsustada ka Euroopa koostööpäev;

26. tunnistab vajadust rakendada konkreetset meetodikat, et hinnata väikeprojektide fondi (ja sarnaseid vahendeid), mille abil toetatakse inimestevahelisi ja väikesemahulisi projekte. Arvestades inimestevaheliste projektide „pehmet“ laadi, on selge, et tavapärased tulemusnäitajad (nt usalduse taseme või eelarvamustest ülesaamise mõõtmiseks) ei ole selliseks hindamiseks sobilikud. Siinkohal võib märkida, et pelgalt asjaolu, et toimub piiriülene koostöö piirialade kodanike ja institutsioonide vahel, on iseenesest juba positiivne tulemus (nagu ka välismaal õppivate üliõpilaste arvu kasv tänu

⁽⁵⁾ *De facto*, mitte alati *de jure*.

⁽⁶⁾ Riigihangete direktiivi alusel, kuid mitte ilmtingimata avaliku õiguse kohaselt loodud.

⁽⁷⁾ COR-2016-00008-00-00-AC-TRA.

⁽⁸⁾ Segadust tekitab muude õigussüsteemide kaasamine, sest samaaegselt kohaldatakse Euroopa, riiklike ja piirkondlike eeskirju.

Erasmuse programmile). Osalevate kodanike ja koostööpartnerite arv peaks olema piisav. Väikesemahulised projektid aitavad kaasa antud investeerimisprioriteetide näitajatele, kuid projektide puhul, mis ei ole läbinisti inimestevahelised, tuleks arvesse võtta koostööpartnereid ja aktiivselt piiriülese koostöös osalevate isikute arvu, kuna see arendab selliste partnerite suutlikkust sellist koostööd ka edasi arendada. Sellega laiendatakse ELi kannustatud meetmete ulatust, täiendades seda kohapõhise lähenemisviisi ja keskendumisega elanikele, kellest saavad aktiivsed osalejad, kes kohapeal rohkem Euroopa heaks ära teevad. Väga sageli on piiriüleste projektide meeskonnaliikmete omandatud ametialased pädevused ja kultuuridevahelised oskused väärtuslikumad kui projekti enda väärtus (väikesemahuline investering);

Soovitused tulevaste piiriülese koostöö programmide kohta pärast 2020. aastat

27. soovitab, et inimestevahelised ja väikesemahulised projektid kui õiguspärased vahendid piiriülese koostöö vahendid oleksid hõlmatud eeskirjadega, millega reguleeritakse ELi toetust piiriülesele koostööle, ning kutsub komisjoni üles järgmise põlvkonna määrustes vajalikke sätteid vastu võtma;

28. soovitab komisjonil samuti julgustada inimestevahelisi ja väikesemahulisi projekte osana piiriülese koostöö programmidest, eriti seal, kus kohalikul ja piirkondlikul tasandil on nõudlus selliste projektide järele. Tuleks tagada piisavad assigneeringud alt üles nõudluse rahuldamiseks. Erilist tähelepanu tuleks pöörata piiridele, mida mõjutab Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumine⁽⁹⁾ ja kus tuleb leida lahendusi jätkuvaks koostööks Ühendkuningriigi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning teiste partneritega;

29. juhhib tähelepanu asjaolule, et selliste projektide täielikke eeliseid on võimalik saavutada detsentraliseeritud juhtimise kaudu kas väikeprojektide fondi, mõne muu samalaadse vahendi või kohapeal asuvate juhtkomiteede abil. On oluline, et igal piirialal oleks vabadus kasutada oma olemasolevaid vahendeid ja menetlusi, mis on aastate jooksul osutunud tulemuslikuks, tagades sellise rahastuse järjepidevuse üldise eesmärgiga säilitada programmide kodanikelähedus;

30. soovitab raamistikuna kasutada euroregioone, sarnaseid struktuure ja ETKRisid, et kindlustada inimestevaheliste ja väikesemahuliste projektide detsentraliseeritud rakendamise, tagades nende järjepidevuse ning võttes arvesse kõnealuste struktuuride olemasolevat rolli (nt „katuseprojektist“ abisaajatena), mis on osutunud kasulikuks. Piirialadel, kus kõnealused struktuurid puuduvad, tuleks toetada nende loomist või tuleks leida muid sobivaid lahendusi, järgides võimaluse korral eespool nimetatud põhimõtteid;

31. rõhutab, et inimestevaheliste ja väikesemahuliste projektide lisaväärtuse ja eeliste säilimiseks tuleks nad ise ja nende juhtimine hoida võimalikult lihtsatena. Menetluse asemel tuleks rohkem tähelepanu pöörata sisule ja eelistada tuleks lihtsustatud kulualternatiive;

32. juhhib tähelepanu sellele, et inimestevahelised projektid ühendavad sageli partnereid avaliku sektori või avaliku sektori osalusega asutustest, nad leevendavad eri liikmesriikide organisatsioonide reguleerimises ja rahastamises peituvate lahknevuste mõju. Edukaid inimestevahelisi projekte peaks aga pärast ajutiste projektide rahastamist olema võimalik struktuurifondidest rahastada. Järgmisel programmitöö perioodil tuleks teha suuremaid jõupingutusi, et tutvustada piirialade kogemusi liikmesriikide seadusandjatele. Liikmesriigid peaksid kasutama piiriülest lähenemist, et vähendada siseriikliku reguleerimise ja rahastamise piiridest tingitud mõjusid.

33. kutsub liikmesriike, komisjoni ja Euroopa Parlamenti üles võtma need konkreetsed soovitused arvesse ja kasutama kõiki vajalikke sätteid nende rakendamiseks nii järgmise põlvkonna piiriülese koostöö programmide seadusandlike ettepanekute ettevalmistamise, nende programmide loomise kui ka nende eduka rakendamise käigus. Sellega tagatakse, et Euroopa piirialade elanikud tajuvad selgesti Euroopa integratsioonist saadavat kasu.

Brüssel, 12. juuli 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

⁽⁹⁾ Eelkõige Iirimaa ja Põhja-Iirimaa, aga ka Prantsusmaa ja Inglismaa vaheline piir.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Idu- ja kasvufirmade toetamine Euroopas: kohalik ja piirkondlik perspektiiv“

(2017/C 342/07)

Raportöör:	Tadeusz Truskolaski (PL/EA), Białystoki linnapea
Viitedokumendid:	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles käsitletakse ennetava restruktureerimise raamistikke, uue võimaluse andmist ning restruktureerimise, maksejõuetuse ja maksekohustustest vabastamise menetluste tõhususe suurendamise meetmeid ning millega muudetakse direktiivi 2012/30/EL
	COM(2016) 723 final
	Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa uued liidrid: idu- ja kasvufirmade algatus“
	COM(2016) 733 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Käesoleva direktiivi eesmärk on eemaldada siseriikliku õiguse ning ennetava restruktureerimise, maksejõuetuse ja uue võimaluse andmise menetluste erinevustest tingituna praegu põhivabaduste, nagu kapitali vaba liikumine ja asutamisevabadus, kasutamise ees seisvad takistused. Käesoleva direktiiviga soovitakse need takistused eemaldada, tagades rahalises raskustes olevate elujõuliste ettevõtjate juurdepääsu tõhusatele riiklikele ennetava restruktureerimise raamistikele, mis võimaldavad neil tegevust jätkata; andes ausatele ülemäärastes võlgades ettevõtjatele pärast võla täielikku kustutamist mõistliku aja möödudes uue võimaluse ning parandades restruktureerimise, maksejõuetuse ja maksekohustustest vabastamise menetluste mõju- suse, eriti tänu nende kestuse lühenemisele.</p>	<p>Käesoleva direktiivi eesmärk on eemaldada siseriikliku õiguse ning ennetava restruktureerimise, maksejõuetuse ja uue võimaluse andmise menetluste erinevustest tingituna praegu siseturuga seotud vabaduste kasutamise ees seisvad takistused. Käesoleva direktiiviga soovitakse need takistused eemaldada, tagades rahalises raskustes olevate elujõuliste ettevõtjate juurdepääsu tõhusatele ennetava restruktureerimise raamistikele, mis võimaldavad neil tegevust jätkata; andes ausatele ülemäärastes võlgades ettevõtjatele pärast võla täielikku kustutamist mõistliku aja möödudes uue võimaluse ning parandades restruktureerimise, maksejõuetuse ja maksekohustustest vabastamise menetluste mõju- suse, eriti tänu nende kestuse lühenemisele ning et täita töötajatega konsulteerimise nõuet (põhiõiguste harta artikkel 27). Mõnikord eelpaketiks nimetatavad ennetavad lahendused on osa maksejõuetusõiguse üha levinu- mast praegusest suundumusest eelistada traditsioonilise likvideerimises seisneva käsitusviisi asemel käsitusviise, mille raames seatakse eesmärgiks raskustes ettevõtte finantsseisundi taastamine või vähemalt majanduslikult elujõuliste üksuste päästmine.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 2

Artikli 1 lõige 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(a) ennetava restruktureerimise menetlused, mida rahalistes raskustes võlgnikud saavad kasutada, kui maksejõuetus on tõenäoline;	(a) ennetava restruktureerimise menetlused, mida rahalistes raskustes võlgnikud saavad kasutada, kui maksejõuetus on tõenäoline, ja millega püütakse lahendada ühekordne raskus, vähendada kohustusi kõikide või osade võlausaldajate ees või anda kogu elujõuline tegevus või osa sellest tegevusest üle muule ettevõttele tingimustel, mille kohaselt makstakse võlausaldajatele vähemalt sama suur dividend kui see, mille nad oleksid saanud likvideerimise korral;

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 3

Artikli 3 lõige 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Liikmesriigid tagavad, et võlgnikel ja ettevõtjatel on juurdepääs varajase hoiatamise vahenditele, mille kaudu saab tuvastada ettevõtte väljavaadete halvenemist ja anda võlgnikule või ettevõtjale märku, et on vaja kiiresti tegutseda.	Liikmesriigid tagavad, et võlgnikel ja ettevõtjatel, samuti töötajatel ja nende esindajatel on juurdepääs varajase hoiatamise vahenditele, mille kaudu saab tuvastada ettevõtte väljavaadete halvenemist ja anda võlgnikule või ettevõtjale märku, et on vaja kiiresti tegutseda.

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 4

Artikli 3 lõige 2

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Liikmesriigid tagavad, et võlgnikel ja ettevõtjatel on juurdepääs asjakohasele ajakohastatud, selgele, kokkuvõtlikule ja kasutajasõbralikule teabele varajase hoiatamise vahendite ja muude neile võimaldatavate varases etapis restruktureerimise või isikliku võla kustutamise vahendite kasutamise võimaluse kohta.	Liikmesriigid tagavad, et võlgnikel ja ettevõtjatel, samuti töötajatel ja nende esindajatel on juurdepääs asjakohasele ajakohastatud, selgele, kokkuvõtlikule ja kasutajasõbralikule teabele varajase hoiatamise vahendite ja muude neile võimaldatavate varases etapis restruktureerimise või isikliku võla kustutamise vahendite kasutamise võimaluse kohta.

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 5

Artikli 3 lõige 3

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Liikmesriigid võivad lõigetes 1 ja 2 sätestatud juurdepääsu pakkuda üksnes VKEdele või ettevõtjatele.	

Motivatsioon

Ei ole selge, miks ja milliste kriteeriumide alusel (töötajate arv, käive jne) tuleks teatud ettevõtted varajase hoiatamise mehhanismist välja jätta.

Muudatusettepanek 6

Artikkel 4 (lisada pärast artikli 4 lõiget 4 uus lõige)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	Liikmesriigid kehtestavad erisätted, millega võimaldatakse töötajatel kaaluda enne restruktureerimist võimalust osta ettevõtte välja ühistuna, mis hõlmaks arutelude algatamist võlausaldajate, haldurite, ekspertide, finantsasutuste, ametiühingute ja avaliku sektori asutustega, et tagada kõik tingimused elujõuliseks ja jätkusuutlikuks väljaostmiseks, mida ei käsitataks viimase abinõuna.

Motivatsioon

Ressursside kaotus juhul, kui ettevõttes toimub suur restruktureerimine või see likvideeritakse, on kaotus ELi majandusele tervikuna. Ettevõtte päästmiseks peaks olema kasutada võimalikult palju võimalusi, sh võimalus muuta ettevõtte ühistuks.

Muudatusettepanek 7

Artikli 8 lõige 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(f) kava tingimused, sh kuid mitte ainult järgmine: (i) selle kavandatud kestus; (ii) kõik ettepanekud, mille alusel võlad ajatatakse või neist loobutakse või need muudeks kohustusteks ümber vormistatakse; (iii) restruktureerimiskava raames oodatav igasugune uus rahastamine;	(f) kava tingimused, sh kuid mitte ainult järgmine: (i) selle kavandatud kestus; (ii) kõik ettepanekud, mille alusel võlad ajatatakse või neist loobutakse või need muudeks kohustusteks ümber vormistatakse; (iii) restruktureerimiskava raames oodatav igasugune uus rahastamine; (iv) restruktureerimiskavade mõju töötajatele ja alltöövõtjatele; (v) mõju pensionile jäänud töötajate pensionidele;

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. peab komisjoni teatist „Euroopa uued liidrid: idu- ja kasvufirmade algatus“ tervitatavaks kui Euroopa väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act“ edasiarendust ja laiendust; kutsub samal ajal komisjoni üles ajakohastama väikeettevõtlusalgatust „Small Business Act“ ja säilitama selle ühtsuse;
2. jagab teatise väljendatud muret ikka veel liialt killustunud ühtse turu (ka digitaalse ühtse turu) negatiivse mõju pärast idu- ja kasvufirmade kasvuvõimalustele;
3. kinnitab oma tugevat toetust meetmetele, mis on suunatud innovaatilise ettevõtluse arendamisele ja neid arenguvõimalusi piiravate takistuste kõrvaldamisele;
4. märgib, et idu- ja kasvufirmad kalduvad kohanema ajakohaste ja paindlike töötamise vormidega, sh kaugtöö, paindlik tööaeg, renditöö ja töötajate vahendamine ettevõtjatele, töövõtulepingud ja töökohtade jagamine. Kui töötajad saavad tõe poolest selliseid töötamise vorme valida, võivad need soodustada perekonna- ja tööelu ühitamist ning aidata vähendada pikaajalise töötuse negatiivset mõju;
5. rõhutab, et Euroopa, riigi, piirkondliku ja kohaliku tasandi ametiasutuste partnerluspõhisel koostööl on keskne tähtsus idufirmade kasvuks soodsate raamtingimuste loomisel;
6. kutsub komisjoni üles astuma samme, et innustada liikmesriike tagama, et ettevõtlusalase ja muu hariduse kõigil tasanditel kajastatakse senisest rohkem selliseid teemasid nagu loovus, ettevõtlikkus, majandus ja rahandus;
7. toonitab piirkondade ja linnade saavutuste mõju innovatsioonist tingitud maailmamajanduse kasvule, sest nad on suutelised paindlikult kohanduma muutuvate turu-, tehnoloogia- ja kultuuritingimustega;
8. rõhutab, et eriti dünaamiliselt kasvavate innovatsiooni osaliste toetamine avaldab mõju ka teistele turuosalistele. Kõrvuti praeguse tegevussuunaga edendada ringmajandust, sotsiaalmajandust ja jagamismajandust⁽¹⁾ aitab ka sünergia toetavate meetmete ja seadusliku lihtsustamise vahel kaasa ühiskonna arengule tervikuna;
9. rõhutab, et ühiste eesmärkide saavutamise juures on otsustav tähtsus meetmetel, mis valdkondlikke strateegiad tihedamalt seovad, põimides omavahel kõigi tasandite teadusringkonnad, ettevõtted ja ametiasutused;

Regulatiivsete, teabega seotud ja õiguslike takistuste kõrvaldamine

10. rõhutab, et üks peamisi põhjuseid, mis takistab Euroopa idufirmade kasvu, on ELi liikmesriikide erinevad ja pidevalt muutuvad õigusnormid⁽²⁾;
11. kutsub komisjoni üles püüdma idufirma ja kasvufirma mõisted selgelt määratleda ning lihtsustama veelgi VKEsid käsitlevaid õigusnorme;
12. pooldab programmi „Horisont 2020“ raames loodud analüüsimeetodit (seoses võimalusega kasutada professionaalset nõustamist) ning klastrite ja tööstuse muudatuste Euroopa vaatluskeskuse tegevust;
13. teeb ettepaneku vaadata kolme katsetsükli järel läbi vahendid ja näitajad, et mitte koguda ainult selgitavaid andmeid idu- ja kasvufirmade kohta, vaid lisada uuringutele ka kvalitatiivseid aspekte, mis lihtsustaksid probleemide väljaselgitamist;

⁽¹⁾ „Ühistarbimise kohalik ja piirkondlik mõõde“, raportöör: Benedetta Brighenti, CDR 2698/2015; „Jagamismajandus ja veebiplatvormid: linnade ja piirkondade ühine seisukoht“, raportöör: Benedetta Brighenti, CDR 4163/2016; „Sotsiaalmajanduse roll majanduskasvu taastamisel ja töötuse vastu võitlemisel“, raportöör: Luis Gomes, CDR 1691/2015.

⁽²⁾ „Arukus reguleerimine VKEde jaoks“, raportöör: Christian Buchmann, CDR 5387/2016.

14. väljendab heameelt asjaolu üle, et COSME programmi meetmed on suures osas suunatud idu- ja kasvufirmade toetamisele, mis on kooskõlas Euroopa Komisjoni poliitiliste prioriteetidega ühtse turu strateegia raames;

15. väljendab muret selle pärast, et meetmed maksusüsteemide, iseäranis käibemaksusüsteemide killustatuse kõrvaldamiseks edenevad ELi 28 liikmesriigis vaid aegamööda. Killustatus takistab kasvu ning VKEde ja iseäranis idufirmade piiriülest kaubandust;

16. soovib komisjonil idufirmasid toetada, eraldades lisavahendeid intellektuaalomandi õiguste kaitse strateegiate koostamisel ja järgeval rakendamisel;

Edasine majandustegevus – teine võimalus

17. juhib tähelepanu ELi liikmesriikides maksejõuetuse korral kohaldatavate ebatõhusate ja liigpikkade menetluste problemaatikale – nende menetluste tõttu võetakse paljudelt ausatelt, ent ülemäärastes võlgades ettevõtjatelt teine võimalus;

18. tervitab ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv [milles käsitletakse ennetava restruktureerimise raamistikke, uue võimaluse andmist ning restruktureerimise, maksejõuetuse ja maksekohustustest vabastamise menetluste tõhususe suurendamise meetmeid ning millega muudetakse direktiivi 2012/30/EL (22.11.2016, COM(2016) 723 final)], mille eesmärk on kõrvaldada suurimad takistused, mis on tingitud liikmesriikide restruktureerimis- ja maksejõuetusraamistike erinevustest ning mis takistavad kapitali vaba liikumist. Ent komitee väljendab muret selle pärast, et ettepanekus piirduakse üksnes finantsaspektide käsitlemisega, koheldes seejuures ettevõtetes töötavaid isikuid ettevõtte võlausaldajatena samadel alustel pankade või teiste investoritega, ning et äriühingu päästmist kujutatakse puhtalt sidusrühmade finantsilise ümberkorraldamisena;

19. on seisukohal, et komisjon põhjendab veenvalt väljapakutud lahenduste ELi tasandil kasutuselevõtmise lisaväärtust, ning leiab, et direktiivi ettepanek on subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas;

20. väljendab siiski muret selle pärast, et kuna puuduvad võimalused liikmesriikide õigussüsteeme maksujõuetusmenetluse valdkonnas jooksvalt ühtlustada, ei aita kõnealune õigusakt oluliselt kaasa sellele, et rohkem idufirmasid suudaks turul püsida kauem kui kaks-kolm aastat;

21. tuletab meelde 20. mail 2015 vastu võetud Euroopa Parlamendi ja Euroopa Liidu Nõukogu määrust (EL) 2015/848 maksejõuetusmenetluse kohta eri liikmesriikides ning toetab lähenemisviisi, mille kohaselt maksejõuetusmenetlust ei vaadelda enam üksnes likvideerimise seisukohast, vaid käsitletakse kui vahendit, millega tagada ettevõtte vahendite säilitamine – kaasa arvatud selle töötajate õigus tööle – ning niivõrd kui võimalik ettevõtte püsijäämine. Komitee tervitab samuti asjaolu, et 2019. aasta juuniks rajatakse igas liikmesriigis loodud omavahel ühendatud maksejõuetusregistrite digitaalne süsteem, mis on tasuta kättesaadav Euroopa e-õiguskeskkonna portaali kaudu. Komitee viitab siiski täiendava toetuse vajadusele kohtunike sihipärasel koolitamisel ja menetluse raames ametisse nimetatud spetsialistide professionaalsuse suurendamisel;

22. väljendab heameelt Euroopa Parlamendi 5. aprilli 2017. aasta seadusandliku resolutsiooni üle, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu rahaturufondide määruse ettepanekut (COM (2013) 0615) ja ettepanekut võtta kasutusele rahaturufondide uus kategooria – vähevolatilise puhaskäitusega rahaturufond, mis on loodi just reaalmajanduses tegutsevaid väikeettevõtjaid silmas pidades;

23. kutsub riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke asutusi üles algatama järgmisi meetmeid või neis aktiivselt osalema:

— kampaaniad eesmärgiga suurendada ühiskonnas arusaama sellest, mida tähendab ebaõnnestumine teel ettevõtte edukuse poole;

— kampaaniad ettevõtete likvideerimise asemel nende päästmisele suunatud suhtumise edendamiseks;

— kampaaniad varajase hoiatamise süsteemide edendamiseks;

— meetmed majandus- ja rahandusala haridus edendamiseks ettevõtjate jaoks, mis oleks iseäranis suunatud tulevastele ettevõtjatele või idufirmade asutajatele, et parandada nende teadmisi ja muuta nende lähenemisviisi erinevatele kapitaliallikatele;

- sihtotstarbelised koolitusprogrammid ettevõtjate jaoks, kes soovivad pärast ebaõnnestumist kasutada teist võimalust, ning soodustingimustega rahalised toetusmeetmed raskustes olevate ettevõtete päästmiseks, mis on tõendanud elujõulisust tulevikuks;

Uute võimaluste loomine

24. on seisukohal, et tuleb lihtsustada VKEdest idufirmade tegutsemist Euroopa ühtsel turul, kehtestades selleks eelkõige asjakohased piirmäärad, et vabastada need ettevõtjad reorganiseerimise või registreerimise nõuetest liikmesriikide tasandil;
25. kutsub komisjoni üles astuma vajalikud sammud, et luua alus idufirmade viisa ja selliste tingimuste loetelu kasutuselevõtuks, mis võimaldaksid võtta turvaliselt ja kasutoovalt vastu kvalifitseeritud vaimset kapitali kolmandatest riikidest, mis võiks anda panuse Euroopa Liidu majanduse arengusse;
26. peab tervitatavaks komisjoni pingutusi parandada idu- ja kasvufirmade juurdepääsu riigihangetele ning rõhutab vajadust jälgida väga hoolikalt direktiivi 2014/24 (mis reguleerib riigihankeid liikmesriikide tasandil) rakendamist ja jõustamist, tagamaks et liikmesriigid kasutavad kehtivaid sätteid täiel määral, et lihtsustada VKEde juurdepääsu riigihangetele;
27. peab tervitatavaks ettepanekut asutada innovatsioonivahendajad, kes looksid avalikes innovatsioonialastes hangetes osalevate hankijate võrgustikke, ühendaksid neid innovatiivsete ettevõtetega ja aitaksid ettevõtetel leida riskirahastamist;
28. hindab väga programmi „Horisont 2020“ muutmise ettepanekuid, et toetada alt üles ja valdkonnaülest lähenemisviisi ning radikaalset innovatsiooni, millel on murranguline ühiskondlik tähtsus ja suur kasvupotentsiaal;
29. peab tervitatavaks Euroopa ettevõtlusvõrgustiku edasist tugevdamist, mis seisneb võrgustiku nõuandeteenuste valiku laiendamises, pakkudes kasvufirmade nõustamist asjaomaste siseriiklike ja Euroopa õigusnormide, rahastamisvõimaluste, partnerluste loomise ja piiriülestes riigihangetes osalemisega seotud küsimustes;
30. rõhutab, kui oluline on, et Euroopa ettevõtlusvõrgustiku piirkondlikud bürood looksid tihedad koostöösuhted kohalike ettevõtlusinkubaatorite, ärikiirendite ning teadus- ja tehnoloogiaparkidega, sest tulenevalt nende lähedusest idufirmadele tunnevad nad hästi nende tegelikke probleeme ja vajadusi;
31. toonitab, et komisjon on teatanud meetmete intensiivistamisest sidemete loomiseks klastrite ning kohalike ja piirkondlike ettevõtluse ökosüsteemide vahel, eelkõige kontaktide loomiseks investorite ja suurte äriühingute vahel ning piirkondlike poliitikakujundajate võrgustike moodustamiseks, ning et seda lähenemist tuleks täiendada, ühendades idufirmafirmad teadusasutustega, mis võivad pakkuda tehnoloogilisi ja mittetehnoloogilisi innovaatilisi lahendusi;
32. kutsub komisjoni üles kehtestama toetusmeetmeid, mille eesmärk on luua innovatiivseid ettevõtlusinkubaatoreid, mis aitavad ja toetavad ettevõtjat ettevõtte arendamise algetappides, parandades tema ärijuhtimisoskusi, pakkudes alternatiivseid rahastamisvõimalusi, võimaldades lepingute sõlmimist eestvedavate ettevõtetega (*elevator pitch*), toetades ettevõtte rahvusvahelistumist jne;
33. juhib tähelepanu kasvavale tehnoloogilisele lõhele ühelt poolt linnapiirkondade ja teiselt poolt vähem arenenud piirkondade ja äärealade vahel. Seoses sellega soovib komisjonil võtta meetmeid, et toetada edasijõudnud piirkondade võrgustamist peamiselt põllumajandusega tegelevate piirkondadega;
34. tunneb heameelt vähem arenenud piirkondades ettevõtluse vallas tehtavate edusammude üle, kuigi teha on veel palju, ning soovib komisjonil jätkuvalt toetada olemasolevaid algatusi ettevõtluse edendamiseks kõnealustes piirkondades ja kaaluda võimalust rakendada uusi meetmeid, nt eraldi vahend projektide ühendamiseks;
35. rõhutab, et väga soovitavad oleksid lisameetmed eesmärgiga tugevdada ja ühendada osalejaid, kes edendavad ettevõtlust traditsioonilistes majandusharudes, sh käsitöövaldkonnas ning kultuuri- ja loomesektoris, maa- ja äärepoolsetes piirkondades ning linnalähedastel aladel;

36. peab tervitatavaks komisjoni ettepanekut luua platvorm, et idufirmad saaksid luua sidemeid võimalike partneritega (lisaks olemasolevatele avalik-õiguslikele ja erasektori platvormidele). See vahend toetaks ettevõtluse ökosüsteemide ja klastrite võrgu laiendamist Euroopas;
37. peab tervitatavaks komisjoni selle valdkonna meetmete kavandatud suunitlust (mis kajastub algatustes „Digioskuste ja töökohtade koalitsioon“, „Oskustealase valdkondliku koostöö kava“ ja „Suurandmete haldamise vahend“);
38. toetab algatust laiendada programmi „Erasmus noortele ettevõtjatele“ ettevõtlusinkubaatoritele ja ettevõtjatele rahvusvahelistel turgudel;
39. väljendab muret asjaolu pärast, et ebatavaliselt ulatuslikku probleemideringi puudutavas teatises käsitletakse kavandatavaid meetmeid liiga pealiskaudselt ja tulevasi meetmeid selgitatakse valikuliselt – nii puudub teave näiteks digitaalse innovatsiooni keskuste alase programmi kohta ja Euroopa Innovatsiooninõukogu loomist mainitakse üksnes möödaminnes, jättes selle toimimisviisi täpsustamata;
40. kutsub komisjoni üles esitama üksikasjalikku teavet asjaomase nõukogu ettenähtud pädevuste ja õigusliku legitiimsuse kohta;
41. märgib, et ettevõtjate ja vastavate ringkondade ning teaduskogukonna ja ametiasutuste asjakohase esindatuse tagamine Euroopa Innovatsiooninõukogus avaldaks märkimisväärset mõju nõukogu töö kvaliteedile;
42. julgustab komisjoni analüüsima, mil määral oleks võimalik toetada kohalikke omavalitsusi kogunud ettevõtjate esindajatest organite moodustamisel, mis toetaksid süstemaatiliselt ettevõtluse ning idu- ja kasvufirmade arengut nende vastavas omavalitsusüksuses;
43. rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsusüksuste, teaduskogukonna ja ettevõtjate endi (nn kolme osalejaga mudel) tähtsat rolli ettevõtlusvaimu propageerimisel, teaduse ja innovatsiooni kultuuri loomisel Euroopa piirkondades ning tugevate piirkondlike ettevõtluse ökosüsteemide rajamisel praegu ja tulevikus;
44. kutsub komisjoni üles kaasama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi kavandatud vastastikuse hindamise projekti, mille raames analüüsitakse liikmesriikide idu- ja kasvufirmade kohta kehtivaid eeskirju ja tavasid. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on ettevõtjatele kohapeal kõige lähemal ja oleks mõistlik kasutada nende ulatuslikke teadmisi kohalikust ettevõtluskeskkonnast;
45. on seisukohal, et ühtse digitaalse turu tingimustes saab konkurents uue mõõtme ning et igal piirkonnal tuleb võistelda teiste üksustega Euroopas, mis tuginevad samadele õiguslikele alustele. Seega avaneb uus võimalus idufirmade jaoks, kellel ei ole seni olnud kuigi häid võimalusi muutuda rahvusvaheliseks ja pääseda uutele piiriülestele turgudele

Juurdepääs rahastamisele

46. toonitab, et idu- ja kasvufirmad kasutavad innovaatilisi ja ebatüüpilisi lahendusi – seepärast on nende kasutamise mõju vaid piiratud määral prognoositav. See omakorda raskendab juurdepääsu rahastamisele tavapäraste programmide raames;
47. soovib komisjonil rahastamissüsteemi piiranguid vähendada, et tagada innovaatiliste ideede puhul suurem paindlikkus, ja ärgitada ELi vahendite jaotamise eest vastutavaid osalejaid olema ekspertide valikul valivamad;
48. peab tervitatavaks komisjoni ettepanekut luua Euroopa riskikapitali fondifond, mis võiks aidata vähendada ELi riskikapitalituru killustatust;
49. soovib algatada analüüsi võimaluse kohta kaasata omavalitsustes kohalikku riskikapitali;
50. kutsub komisjoni üles edendama eri rahastamisallikate mitmekesistamist, sest riskikapitalifondid, börsivälisesse ettevõtetesse investeerivad fondid ja erainvestorid (*business angels*) on Euroopas alles vähe arenenud;
51. tervitab kindlalt ettepanekut suurendada COSME eelarvet ning toetab tingimusel, et Euroopa ühendamise rahastu või programmi „Horisont 2020“ vahendeid ei kärbita, põhimõtteliselt ka ettepanekut EFSI vahendeid suurendada, luues VKEd e jaoks idu- ja kasvufirma etapis täiendavaid rahastamisvõimalusi. Komitee peab iseäranis kasulikuks edendada integratsiooni

ja partnerlust VKEde ja idufirmade vahel;

52. peab tervitatavaks komisjon kavandatud meetmeid eesmärgiga luua lisastiimuleid riskikapitaliinvesteeringuteks, nt võimaldades eraõiguslikel ja omavalitsuste investeerimisfondidel saada avaliku sektori tagatise, kui nad kaasavad laenuvahenditega finantseerimise, sest see võib aidata suurendada kapitaliosalust ja investeeringuid idu- ja kasvufirmade võlainstrumentidesse;

53. pooldab ELi tasandil idu- ja kasvufirmade mitterahalise toetamise programmi kavandamist, mis lihtsustaks uute turgude avamist ning aitaks kaasa uute töökohtade loomisele ja innovatsiooni edasisele arengule ELis;

54. peab vajalikuks tugevdada struktureeritud Euroopa investeerimisökosüsteemi majanduslike ja maksualaste toetusmeetmete abil, mis meelitavad ligi ja edendavad erasektori investeeringuid innovatiivsetesse ettevõtetesse, et need saaksid areneda ja kasvada optimaalsetes majandus- ja finantstingimustes ning saavutada kõrge konkurentsivõime taseme. Selleks on eriti tähtis tugevdada alternatiivseid rahastamisvahendeid (riskikapital, omakapitalilaenu, tagatised jne). Sellega seoses tuleb tõeliselt lihtsustada struktuurifondidest kaasrahastatavate rahastamisvahendite kasutuselevõtu mehhanisme;

55. juhib tähelepanu ühisrahastamise platvormide intensiivsele arendamisele kui alternatiivsele idufirmade innovaatiliste lahenduste rahastamise allikale;

56. kutsub komisjoni üles analüüsima ühisrahastamisest Euroopa ühiskonna jaoks tulenevaid võimalusi ja ohte, iseäranis selliseid, millel on otsene mõju investoritele, kellel ei pruugi olla kutseliste investoritega võrdset ligipääsu teabele ja kes võivad olla seda laadi tehinguteks halvemini valmis;

57. juhib tähelepanu asjaolule, et asjakohane õigusraamistik ühisrahastamise platvormide käitamiseks ELis võimaldaks kasutada selle rahastamisallika kogu potentsiaali. Investorite huvide kaitse tagamise standardid peaksid olema selle õigusraamistiku oluline osa;

58. toetab Euroopa idufirmade algatuse „Startup Europe“ tugevdamist ja selle tegevusulatus laiendamist väljapoole IKT sektorit ja veebipõhiseid idufirmasid. Sellega seoses soovib komitee edasist lihtsustamist, et pakkuda üha sujuvamalt ja tõhusamalt juhatust idufirmadele, kes soovivad saada juurdepääsu ELi programmitöö raames pakutavatele arvukatele võimalustele;

Idufirmade tegevus erilise ühiskondliku mõjuga valdkondades

59. kutsub Euroopa Komisjoni üles võtma vastu strateegia selliste innovaatiliste sotsiaalse suunitlusega ettevõtlusalgatuste jaoks, mis mõjutavad elukvaliteeti. Strateegia tugineks senistele erilist huvi pakkuvatele valdkondadele (hõbedane majandus, sotsiaalne ettevõtlus, kolme osalejaga mudel), et stiimulite abil soodustada tegutsemist baastasandil ja sotsiaalset loovust;

60. juhib tähelepanu võimalustele, mis peituvad idu- ja kasvufirmade koostöös suurettevõtjatega. Tuleb kasutada parimaid tavasid ELi piirkondadest, kus tänu koostööle tekib sünergia eri suurusega ja eri sektoritest pärit ettevõtete vahel;

61. peab tervitatavaks komisjoni kinnitust sotsiaalse innovatsiooni väljakutsete platvormi loomise kohta, et tulla toime ühiskondlike väljakutsetega;

62. märgib, et lisaväärtust võib anda platvormi sidumine riigihangete süsteemiga, mis võib mõjutada sotsiaallettevõtete kasvudünaamikat. Siiski peaks süsteem olema paindlikum, et probleeme saaks lahendada loovalt, s.t lõppkasusaajate seisukohalt parimal viisil, ja mitte etteantud näitajate alusel prognoositaval moel.

Brüssel, 12. juuli 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Arukas reguleerimine VKEde jaoks“

(2017/C 342/08)

Raportöör: Christian Buchmann (AT/EPP), Steiermarki liidumaa valitsuse liige**POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

VKEsid soosiv õiguskeskkond

1. toonitab, et VKEd kui Euroopa majanduskasvu ja töökohtade loomise peamised mootorid vajavad lihtsat, selget, järjepidevat ja stabiilset õiguskeskkonda ning samuti avaliku ja erasektori piisaval investeerimissuutlikkusel põhinevat majanduskeskkonda;
2. juhib tähelepanu sellele, et arvestades nõuete täitmisega seotud suhtelisi kulusid valdkondades, nagu maksustamine või aruandekohustus, on bürokraatial VKEde jaoks ebaproportsionaalselt suur mõju võrreldes suuremate ettevõtjatega;
3. toonitab seepärast jõuliselt vajadust muuta Euroopa õiguskeskkond VKEsid soosivamaks, kaotades ettevõtete loomise ja kasvu takistused kõigil tasanditel;
4. tunnustab 2008. aasta Euroopa väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act“⁽¹⁾, 2011. aasta väikeettevõtlusalgatuse läbivaatamise⁽²⁾ ja 2013. aasta tegevuskava „Ettevõtlus 2020“⁽³⁾ abil saavutatud edu;
5. kinnitab taas ühtse turu täiustamist käsitletud arvamuses väljendatud toetust komisjoni eesmärgile lihtsustada ühtse turu strateegia osana käibemaksudokumentatsiooni registreerimist ja aruandekohustust⁽⁴⁾. Komitee väljendab siiski kahetsust, et kohalike ja piirkondlike esindajatega ametlikult ei konsulteeritud, et tagada nende mureküsimuste – nt seoses VKEde vajadustega piiriülestes piirkondades – täielik arvessevõtmine;
6. toonitab püsivat vajadust sidusa, nähtava ja ajakohastatud ning tulemustele ja rakendamisele suunatud Euroopa VKEde poliitika järele, mis tugineb varasematele algatustele ja tugevdab neid ning mis laiendab põhimõtet „kõigepealt mõtle väikestele“ kõigile valitsustasanditele ja poliitikavaldkondadele;
7. kordab seepärast oma üleskutset muuta ja tugevdada väikeettevõtlusalgatusi ning anda piirkondadele ja linnadele tugevam roll väikeettevõtlusalgatuse põhimõtete rakendamisel. Komitee kordab omaenda kohustust edendada väikeettevõtlusalgatuse rakendamist Euroopa ettevõtluspiirkonna süsteemi kaudu;
8. märgib, et VKEde saadikute võrgustik toimib peamise liidesena Euroopa Komisjoni ja riiklike poliitikakujundajate vahel. Komitee kutsub komisjoni üles ametlikult ja süstemaatiliselt kaasama kõnealusesse võrgustikku piirkondlike ja kohalike VKEde saadikuid;
9. tunnustab, et ELis on põhimõtteliselt ettevõtjasõbralik õiguskeskkond, kuid rõhutab siiski, et erinevused püsivad ettevõtte loomiseks vajamineva aja ning vajalike kulutuste ja menetluste arvu osas. Komitee kutsub liikmesriike üles võtma endale kohustuse kohandada subsidiaarsuse põhimõtet järgides ja pärast otstarbekuse kontrollimist oma asjaomaseid eeskirju parimate tulemuste saavutajate omadega. Komitee märgib, et siinkohal võivad inspiratsiooni pakkuda muu hulgas sellised head tavad nagu *Iniciativa Lisboa*, mis võimaldab ettevõtlusega alustada 36 minutiga;

⁽¹⁾ Komisjoni 25. juuni 2008. aasta teatis „Kõigepealt mõtle väikestele“ – Euroopa väikeettevõtlusalgatus „Small Business Act“, COM (2008) 394 final.

⁽²⁾ Komisjoni 23. veebruari 2011. aasta teatis „Euroopa väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act“ läbivaatamine“, COM (2011) 78 final.

⁽³⁾ Komisjoni 9. jaanuari 2013. aasta teatis „Tegevuskava „Ettevõtlus 2020“. Ettevõtlikkuse taaselavdamine Euroopas“, COM (2012) 795 final.

⁽⁴⁾ Regioonide Komitee aramus „Ühtse turu täiustamine“, CdR 6628/2015, punkt 12.

10. juhhib tähelepanu sellele, kuidas klastrid saavad aidata väikeettevõtjatel laieneda turukontrolli ja -analüüsi, innovatsiooni loomise ja kvalifikatsiooni kaudu, ning soovib neid tegevusi sihipäraselt toetada selliste programmide kaudu nagu COSME;

11. toonitab Steiermarkis Seggaubergis toimunud ECONi komisjoni seminari „Arukas reguleerimine – arukas majanduskasv“ ja sellele järgnenud kodanike dialoogi tulemusi, mis osutavad vajadusele saavutada konkreetseid tulemusi uute ja innovaatiliste lähenemisviiside kaudu;

Põhimõtte „kõigepealt mõtle väikestele“ laiendamine

12. rõhutab, kui võrd oluline on põhimõtte „kõigepealt mõtle väikestele“ laiendamine kõigile ELi poliitikavaldkondadele ja kogu otsustusprotsessile. Komitee kutsub üles parandama mõjuhindamise kriteeriume tugevamalt VKEde kasuks ning käsitlema süstemaatilisemalt eeskirjade territoriaalset mõju;

13. toonitab, et VKEdele avaldavad ebaproportsionaalset mõju kattuvad ja vastuolulised eeskirjad ELi eri poliitikavaldkondades, nagu regionaalpoliitika, riigiabi, riigihanked, keskkonnakaitse, klastrite toetuse ja konkurentsi vahelised pinged ning nõuetele vastavuse eeskirjad;

14. on mures kitsaskohtade pärast, mis tulenevad ebaühtlastest nõuetest ja vastuolulistest määratlustest ELi poliitikavaldkondades, nagu hanke-, regionaal- ja konkurentsipoliitika eraldiseisvad valdkondlikud eeskirjad⁽⁵⁾, või innovatsiooni määratluste lahknevusest regionaal- ja konkurentsipoliitikas⁽⁶⁾;

15. on veendunud, et VKEdele esitatud aruandlusnõuete koormuse küsimust ei saa lahendada ühe õigusakti lihtsustamisega, ning kutsub seepärast komisjoni ja liikmesriike üles võtma kasutusele tervikliku lähenemisviisi, mis põhineb kõigi VKEdele esitatud aruandlusnõuete ulatuslikul hindamisel;

16. soovib uurida võimalusi VKEde koormuse vähendamiseks näiteks selliste meetmete abil nagu künnise seadmine, millest allapoole jäävad ettevõtjad peavad esitama vähem teavet, kohustuslike küsimustike arvu piiramine ja uute küsimustike loomise vältimine, näiteks statistiliste andmete lisamisega juba olemasolevatele küsimustikele;

17. väljendab heameelt selle üle, et VKEsid kavatakse ELi uue põlvkonna vabakaubanduslepingutes käsitleda eraldi peatükis, et lihtsustada iseäranis nende juurdepääsu asjaomasele teisele turule, muu hulgas suurendades õiguskindlust, vähendades mittetariifseid kaubandustõkkeid või kaotades need, laiendades kriteeriume hankelepingu sõlmimiseks parima pakkumuse alusel ning tugevdades intellektuaal- ja tööstusomandi õiguste kaitset. Komitee viitab siinkohal oma 12. veebruari 2015. aasta arvamusele Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse kohta;

Parema õigusloome tegevuskava ja REFIT – tugevam keskendumine VKEde vajadustele

18. tervitab jõupingutusi VKEde koormuse vähendamiseks parema õigusloome tegevuskava, REFITi programmi ja institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe raames;

19. kordab taas REFITi programmi käsitletud arvamuses⁽⁷⁾ väljendatud muret, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste valitud esindajaid ega komiteed kui nende institutsioonilist esindajat ei ole kaasatud institutsioonidevahelisse kokkuleppesse hoolimata neile Lissaboni lepinguga antud volitustest ja omistatud tähtsusest;

20. väljendab heameelt asjaolu üle, et parema õigusloome põhimõtteid rakendatakse kogu poliitikatsükli ja mõjuhindanguid laiendatakse parlamendile ja nõukogule. Komitee väljendab kahetsust, et institutsioonidevaheline kokkulepe ei sisalda nõukogu ja parlamendi kohustust koostada süstemaatiliselt mõjuhindanguid;

21. rõhutab, et muudatuste või täiendavate eeskirjade sisseviimine õigusloomeprotsessi hilisemates etappides või ELi direktiivide liikmesriikide õigusaktidesse ülevõtmisel peaks käima käsikäes kohustusega koostada mõjuhindanguid, et vältida ülereguleerimist ja tagada, et ei nõrgendata asjaomase eeskirja REFITi elementi;

⁽⁵⁾ Vrd Euroopa Decentraal (2016). *Bridge! – Better EU regulation for local and regional authorities*.

⁽⁶⁾ Vrd House of the Dutch Provinces (2015). *Dutch Provinces for Better Regulation*.

⁽⁷⁾ Euroopa Regioonide Komitee aramus „Õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programm (REFIT) kohalikust ja piirkondlikust perspektiivist“, Cdr 983/2016, punkt 5.

22. tunnistab sidusrühmade konsulteerimise tähtsust seadusandlike ettepanekute ettevalmistamisel, kuid märgib siiski, et pärast konsultatsioone võib panustajatele jääda küsimus, mil määral nende muresid on arvesse võetud. Komitee soovib kaasata mõjuhindamiskomiteedesse kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, et neil oleks võimalus komisjoni ettepanekuid täiendavalt kontrollida;

23. rõhutab, et komitee institutsioonilist rolli REFITi platvormis ei tohi segi ajada teiste sidusrühmadega. Seepärast leiab komitee, et komitee komisjonide esindajatel peaks olema võimalik toetada komitee esindajat platvormis, osaledes neil platvormi koosolekutel, kus arutatakse nende pädevusvaldkonda kuuluvaid toimikuid;

24. võtab endale kohustuse rakendada parema õigusloome põhimõtteid kõikjal oma töös, kasutades VKEsid käsitleva toimiku kohta arvamuse koostamisel asjaomaste komisjonide eksperditeadmisi;

25. märgib, et REFITi platvormi töös keskendutakse peamiselt ELi õigusaktides sisalduvatele konkreetsetele küsimustele, mida saab parendada ilma tervet õigusakti põhjalikult muutmata. Komitee leiab, et seda kitsast fookust tuleks täiendada ambitsioonikama lähenemisviisiga, mille eesmärk oleks teha keskpikas perspektiivis ELi õigusraamistikus struktuurseid parandusi;

26. on seisukohal, et VKEsid puudutava aruka reguleerimise konkreetset prioriteetid võib määratleda VKEde riigihangetele juurdepääsu ning käibemaksu- ja maksustamiseeskirjades. Samuti näeb komitee selget vajadust võtta meetmeid VKEde ühtsele turule juurdepääsu, rahastamisele juurdepääsu ja Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest VKEdele antava toetuse valdkonnas ning saavutada tasakaal VKEde vajaduste ning töö-, tarbija- ja keskkonnakaitse vahel;

VKEde osalemine riigihangetel

27. väljendab heameelt Euroopa riigihankeõiguse lihtsustamise üle uute hankedirektiivide ja Euroopa ühtse hankedokumendi kaudu⁽⁸⁾. Komitee kutsub liikmesriike üles tagama Euroopa riigihankeõiguse lihtsustatud süsteemi täieliku rakendamise ja nõuetekohase kohaldamise;

28. juhhib tähelepanu kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olulisele rollile VKEde juurdepääsul riigihangetele ning peab seega piirkondade ja linnade jaoks eriti oluliseks vähendada VKEde takistusi hangetes osalemisel;

29. väljendab muret, et praeguseid VKEde jaoks soodsaid hanke-eeskirju ei kasutata sageli täiel määral. Komitee rõhutab, et eeskirjadega peab kaasnema nõuetekohane rakendamine;

30. kutsub kõigi tasandite avaliku sektori asutusi üles tagama, et nende hangete osalemistingimused ja maksete tegemise viisid on VKEsid ja idufirmasid soosivad, kohandades nõutavaid tagatise vastavalt VKEde olemusele, lühendades maksetähtaegu ja tugevdades maksedistsipliini. Komitee kutsub kõigi tasandite avaliku sektori asutusi üles võtma kohustuse järgida VKEde jaoks soodsaid ühiseid hankestandardeid;

31. toonitab, et head tavad, nagu muu hulgas Pariisi linna riigihangete amet, mis on oluliselt suurendanud VKEde juurdepääsu avalikele turgudele ja vähendanud makseviivitusi, näitab head eeskju kõigi tasandite avaliku sektori asutustele;

32. kutsub kõiki avaliku sektori asutusi üles edendama VKEde osalemist innovatsioonialastes hangetes, vältides liigsete ning soosides tulemuspõhiste tehniliste nõuete kehtestamist, tehes teabe vabalt kättesaadavaks ja kasutades enne lõplike tingimuste täpsustamist konkureeriva dialoogi ja konkurentsipõhise läbirääkimistega hankemenetluse võimalusi;

33. juhhib tähelepanu VKEde lihtsustatud juurdepääsule rahastamisvahenditele ELi programmide ja iseäranis COSME programmi raames. Selle programmi vahendid on VKEde jaoks traditsioonilisemate rahastamisallikatega võrreldes palju

⁽⁸⁾ Direktiivid 2014/23/EL, 2014/24/EL, 2014/25/EL, rakendusmäärus (EL) 2016/7.

vähem keerukad. Sellega seoses rõhutab komitee, kui oluline on Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi raames VKEdele pühendatud osa, mille abil võiks edendada ka olemasolevate eelarveridade raames idufirmasid ja mikroettevõtjaid, kes vajavad juurdepääsu rahastamisele;

VKEsid soosivad käibemaksu- ja maksustamiseeskirjad

34. kutsub üles veelgi lihtsustama ja ühtlustama maksueeskirju, mida enamik Euroopa VKEsid peab kõige koormavamaks poliitikavaldkonnaks;

35. kinnitab taas käibemaksu tegevuskava käsitletud arvamuses väljendatud toetust kolmandatest riikidest imporditavate väikesaadetiste käibemaksuerandi kaotamisele ja kontrollide võimaldamisele piiriüleste ettevõtete ühtse auditi abil, et kaotada asjaomasest erandist põhjustatud ELi VKEde jaoks ebasoodne konkurentsiolekord võrreldes kolmandate riikide VKEdega⁽⁹⁾;

36. toonitab, et käibemaksusüsteemi killustatus ja keerukus tekitavad piiriülese kaubandusega tegelevatele VKEdele suuri nõuete täitmiseks kaasnevaid kulusid ja avaldavad konkreetset mõju piiriladele. Seepärast kutsub komitee üles veelgi lihtsustama piiriüleses kaubanduses kasutatavate eri käibemaksusüsteemidega seotud eeskirju ja menetlusi, laiendama praegu telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- ja e-teenustega piiratud väikese ühtse kontaktpunkti põhimõtet muude kaupade ja teenuste kaugmüügile ning kehtestama ühise ELi-sisese piiriülese künnise, millest allpool käibemaksu ei kohaldataks;

37. kutsub üles vähendama käibemaksuga seonduvat halduskoormust, nagu aruandlusnõuded, tähtajad ja dokumentide säilitamise tähtajad, ning kiirendama käibemaksutagastuste töötlemise haldustavasid;

VKEde juurdepääs ühtsele turule

38. täheldab, et teenuste ühtne turg kannatab ikka veel paljude VKEsid mõjutavate piirangute all, sealhulgas kutsealane litsentsimine, asutamiseeskirjad, fikseeritud või miinimumhinnad, õigusliku vormi nõuded ja valdkondlikud eeskirjad. Komitee kutsub üles viima teenuste sektoris läbi ulatusliku lihtsustamise ja ühtlustamise, et edendada mastaabisäästust tulenevat majanduskasvu kiirenemist, hoogustada innovatsiooni impordikonkurentsi tugevdamise kaudu ning meelitada turu killustatuse vähendamiseks ligi välismaiseid investeeringuid;

39. märgib, et erinevused riiklikes tooteturueeskirjades kujutavad endast VKEde jaoks olulist takistust, kuna seetõttu tuleb eri liikmesriikides käigus hoida eri tooteseeriaid ning see takistab üleeuroopaliste tarneahelate arendamist. Komitee kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegutsema tugevama ühtlustamise nimel kõnealuses valdkonnas;

VKEde juurdepääs rahastamisele

40. rõhutab alternatiivsete rahastamismeetodite tähtsust uute ettevõtjate jaoks. Komitee on mures, et idufirmade ühisrahastamisele juurdepääsu ei ole täielikult ära kasutatud riiklike süsteemide erinevuse tõttu, mis raskendab idufirmadel piiriülest rahastamisvahendite kogumist, ning piirangute tõttu kapitali pakkumisele potentsiaalselt suurele hulgale investoritele tulenevalt soodsatest ettevõtlusvormidest, mille idufirmad tavaliselt valivad;

41. kutsub üles kehtestama ühtlustatud õigusraamistikku, luues ühisrahastamise platvormide jaoks Euroopa passi, mille puhul on teenuste piiriüleseks pakkumiseks vaja vaid ühe päeva ELi asutuse luba, võimaldades nii luua tõelise Euroopa ühisrahastamisturu;

VKEdele Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest antav toetus

42. kordab Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide (ESIF) lihtsustamist käsitlevas arvamuses⁽¹⁰⁾ toodud hoiatust, et ESIFI kasutamise menetlused muutuvad järjest keerulisemaks ja tülikamaks. Seepärast kutsub komitee üles kiiresti lihtsustama ESIFI rahastamisvahendite loomist, aruandlusnõudeid ja auditit reguleerivaid eeskirju;

⁽⁹⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Käibemaksu tegevuskava“, CdR 2419/2016, punkt 34.

⁽¹⁰⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide lihtsustamise kohta, COR- 2016-00008-00-00-AC-TRA.

43. märgib, et VKEd seisavad ESIFI vahendite kasutamisel silmitsi eriliste raskustega, nagu nähtus 2016. aastal koostatud Euroopa ettevõtluspiirkondade uuringust, milles leiti, et VKEde osalemine ESIFist rahastatud projektides on kõige olulisem prioriteet VKEde tegevuse lihtsustamisel;

44. tuletab meelde, kui võrd oluline on vähendada õiguslikku keerukust, liigset auditi survet ja suuri täitmiskulusid, mis takistavad VKEsid ESIFist toetuse saamisel, ning lihtsustada mitte üksnes konkreetseid eeskirju, vaid ka nn pehmet õigust, nagu suunised, nii avaliku sektori asutuste kui ka VKEde jaoks;

45. toonitab, et nii ESIFI kui ka ELi VKEde poliitika eesmärkide saavutamiseks tuleks ESIFI eeskirju käsitleda proportsionaalsuse seisukohast, luues lihtsustamisalase partnerluse, milles võetakse arvesse kõigi osaliste huve. Komitee kutsub üles looma suhted, mis põhinevad usaldusel ja mitte põhimõttelisel usaldamatusel, mida ELi institutsioonid sageli riiklike, piirkondlike ja kohalike asutuste suhtes väljendavad;

Tasakaalu saavutamine VKEde vajaduste ning töö-, tarbija- ja keskkonnakaitse vahel

46. rõhutab vajadust saavutada tasakaal ühelt poolt töötajate õiguste, tervishoiu, ohutuse, tarbija- ja keskkonnakaitse ning teiselt poolt VKEde regulatiivse koormuse vahel;

47. märgib, et esimese töötaja töölevõtmine võib tähendada ettevõtte kasvuprotsessi jaoks erilist väljakutset ning et tööõigusaktidel on VKEdele suurem mõju kui suurettevõtjatele, mis muudab VKEd töötajate töölevõtmise suhtes ettevaatlikuks. Komitee toonitab, et uued lähenemisviisid kõnealuses valdkonnas võivad anda väärtusliku panuse eeskätt noorte töötuse vähendamise;

48. soovitas seepärast luua Euroopa „Take one“ kava, millega innustatakse üksik- või mikroettevõtjat võtma tööle esimese töötaja rahaliste stiimulite või paindlike eeskirjade abil. Komitee leiab, et sellist kava võiks rahastada COSME programmist;

49. kutsub komisjoni üles edendama meetmeid õigusnormide lihtsustamiseks käsitöö- ja mikroettevõtjate jaoks, kuna süsteemi praegune ülemäärane keerukus seab ohtu nende tegevusvõime ja nende olulise rolli töökohtade loomisel ning piirkondade ja kohalike omavalitsuste majandusarengus ning mõnikord ka kultuuri- ja kohaliku pärandi kaitsmisel;

50. leiab, et väljaspool äriruume sõlmitava lepingu määratlus tarbija õiguste direktiivis on liiga lai ning võib potentsiaalselt ohustada oskustöölisi, kelle tarbija endale koju kutsub. Seepärast kutsub komitee üles kasutama sihipärasemat määratlust, võttes arvesse VKEde ja mikroettevõtjate vajadusi;

Innovaatilised lähenemisviisid reguleerimisele

51. toonitab, et arukas reguleerimine ei tähenda tingimata vähem reguleerimist, mis võib tähendada ebakindluse ja õigusliku killustatuse ohtu, vaid pigem selgemaid ja lihtsamaid eeskirju, millega lihtsustatakse VKEde tegevust, võimaldades samas saavutada asjaomase valdkonna poliitilised eesmärgid;

52. rõhutab, kui olulised on innovatsiooni soosivad eeskirjad, mis jätavad vajaduse korral ruumi katsetamiseks, sealhulgas piiratud eeskirjadega alade loomine katseprojektideks ning aegumisklauslite kasutuselevõtt innovaatilistes ja kiiresti muutuvates valdkondades, nagu nähtub muu hulgas Flandria näitest;

53. toonitab, et sellised lähenemisviisid nagu vabatahtlik eneseregulatsioon – hõlmab vabatahtlike kokkuleppeid, tagatisi või tegevusjuhiseid – võivad edendada ettevõtjate ja valitsuste koostöökultuuri. Komitee leiab, et siinkohal on eri tasandite avaliku sektori asutustele hea näide Šotimaa õiguslase läbivaatuse rühm (Scottish Regulatory Review Group);

54. toob esile Taani *Burden Hunter* projekti kui riikliku tasandi hea tava, mis võimaldab teha kindlaks takistused otsedialoogi ja ühiselt lahenduste otsimise teel. Komitee kutsub komisjoni üles võtma täiel määral arvesse sellelaadseid näiteid ning edendama võimaluse korral nende kasutust ja ülevõtmist;

55. rõhutab vajadust innustada ettevõtlikku mõtteviisi kõigil valitsustasanditel ning võimaldada innovaatilisi alt üles suunatud lahendusi, luues nn vaidlustamise õiguse mehhanismi, mis võimaldab kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel ajutiselt peatada kehtivaid eeskirju alternatiivsete lahenduste katsetamiseks, kui on tõendeid selle kohta, et nende eesmärged võivad olla parem saavutada innovaatilise lähenemisviisi abil.

Brüssel, 13. juuli 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa vähese heitega liikuvuse strateegia“

(2017/C 342/09)

Raportöör: József Ribányi (HU/EPP), Tolna komitaadi volikogu aseesimees**POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. väljendab heameelt tõsiasi üle, et praegune strateegia on multidistsiplinaarne ja laiahaardeline lähenemisviis, mis hõlmab sotsioloogilisi ja majanduslikke aspekte, energeetika-, taristu- ja digitaalsektori innovatsiooni, tööstuse konkurentsivõimet ja oskuste arendamist;
2. kiidab heaks strateegia eesmärgid, mis olid juba seatud 2011. aasta valges raamatus ⁽¹⁾, nimelt vähendada transpordi kasvuhoonegaaside heidet 1990. aastaga võrreldes vähemalt 60 %;
3. sellele vaatamata soovitab, et strateegias võetaks kooskõlas 2011. aasta valge raamatuga arvesse edusamme, mida on alates 2011. aastast tehtud transpordisüsteemi tõhususe parandamisel, ning nii praegust ELi 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku kui ka 2015. aasta Pariisi kokkuleppe raames võetud ELi kohustusi;

TRANSPORDISÜSTEEMI OPTIMEERIMINE JA SELLE TÕHUSUSE PARANDAMINE

Digitaalsed liikuvuslahendused

4. rõhutab, et rakendades digitaaltehnoloogiate potentsiaali, on võimalik optimeerida transporti ja luua üleeuroopaline mitmeliigiline transpordivõrk (TEN-T). Selle eeltingimused on intelligentsed transpordisüsteemid ja taristu. Lisaks on oluline arvestada ökosüsteemidega, mis peegeldavad konkreetseid kohalikke keskkonnavalaseid iseärasusi, ning tagada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamine rakendusetapis;
5. rõhutab, et Euroopa linnad ja piirkonnad, kui neil on aktiivne roll nutika telekommunikatsiooni ja transporditaristu loomises, võivad tagada omavahel ühendatud ja automatiseeritud sõidukite tõhusa kasutuse liikmesriikide piire ja territooriumeid ületava üleeuroopalise transpordivõrgu koridorides linnapiirkondades säästva linnalise liikumiskeskonna kavade ja piirkondade säästva transpordi üldkavade elluviimisel;
6. tunnistab, et IT-lahendused kujundavad transpordiettevõtlike mudeleid ja toimimisviise. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peaksid rakendama lihtsasti kasutatavaid, kaasavaid IT-lahendusi, et kasutada intelligentsid transpordisüsteeme nutikate linnade ja liikumiskeskondade arendamisel;
7. juhib tähelepanu vajadusele lihtsustada andmebaase ja need omavahel ühendada ning soovitab välja töötada Euroopa standardid, mis hõlbustaksid andmete, teenuste ja tehniliste lahenduste koostalitlust kõigil tasanditel. Need andmed peavad olema esitatud ja tagatud asjaomaste piirkondlike transpordiasutuste poolt ühes andmetihenduse süsteemis;

Õiglane ja tõhus transpordihinna kujundus

8. leiab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on iseenesest märkimisväärne õigus- ja finantspädevus (nt kasutades parkimiskohti, bussiradasid, hankehüvesid, rohelisi registreerimisnumbreid või kasutusmaksude tariifide vähendamist), et mõjutada tarbijate eelistusi ja valikuid, julgustades alternatiivkütusega sõidukite kasutamist. Komitee juhib Euroopa

⁽¹⁾ Valge raamat „Euroopa ühtse transpordipiirkonna tegevuskava – konkurentsivõimelise ja ressursitõhusa transpordisüsteemi suunas“. Brüssel, 28. märts 2011, COM(2011) 144 final.

Komisjoni tähelepanu sellele, et kõnealuseid vahendeid piiratakse sellega, et Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamise tingimused ei võimalda toetada sõidukite või erasõidukiparkide uuendamist. See aeglustab uuendamist ja jäetakse kasutamata võimalused muuta transport tõhusamaks ja konkurentsivõimelisemaks ning parandada linnade õhukvaliteeti energia- ja keskkonnavalase parandamise kaudu, nt taksoteenuste või tarnete viimaste lõikude puhul;

9. rõhutab, et hinnakujunduse eesmärgil tuleb ühtlustada erinevatest liikuvusega seotud allikatest transpordi kohta saadavat teavet. Integreeritud piletimüügi laiem kasutus on ikka veel takistatud, sest transpordiliikide kasumlikkus on erinev. Integreeritud hinnakujunduse kasutuselevõtt võib vähendada mõne transpordiliigi üldist rahalist kasumit või selle kahjumisse viia;

10. juhib tähelepanu asjaolule, et vaatamata ühis- ja mitmeliigilise transpordi toetamiseks tehtud suurtele jõupingutustele ja märkimisväärsetele eraldatud vahenditele on reisijate teavitamine mitmeliigilises transpordis täiesti ebapiisav. Olukord on veelgi halvem piletimüügi vallas. Selline olukord ei tulene asjaolust, nagu oleks tehniliselt võimatu pakkuda mitmeliigilises transpordis kasutajatele üksikasjalikku ja kasutajasõbralikku teavet ning piletimüügi alaseid teenuseid ja teavet, vaid sellest, et ühistranspordi ettevõtjatel puudub tahe jagada kõnealust teavet ja teenuseid. Seetõttu tuleks ELil oma õigusnormide abil kehtestada kohustus teha sõidugraafikud ja muu reiseiteave avalikuks ning kõigile ELi kodanikele kättesaadavaks sellises vormis, et iga ELi kodanik saaks neid kasutada nii hõlpsalt ja tõhusalt kui võimalik. Sellega seoses viitab Euroopa Regioonide Komitee oma arvamusele teemal „Teabe-, planeerimis- ja piletimüügiteenused mitmeliigilise reisimise valdkonnas“ (CdR 4895/2014);

11. „saastaja maksab“ põhimõtte kohaselt peaksid kõik transpordiliigid panustama proportsionaalselt oma tekitatud saaste kogusega enda põhjustatud väliskuludesse;

12. juhib tähelepanu sellele, et energiavõrgud, elektri salvestamine, sellega kauplemine ja avaliku taristu haldamine, samuti transpordieeskirjad ja sõidukite maksustamine vajavad ajakohastamist, et need uute ja innovaatiliste, sealhulgas akutoite või vesinikkütuseelemendiga transpordiliikide jaoks asjakohaselt ette valmistada. Seejuures on ka soovitatav tagada seda tüüpi elektrisõidukite laadimiseks koostalitlusvõimelised ja lihtsad maksimisvõimalused;

13. juhib tähelepanu asjaolule, et lennukikütusele ja rahvusvahelistele lennupiletitele kohaldatav maksuvabastussüsteem kujutab transpordisektoris selget turumoonutust. Komitee kutsub ELi liikmesriike üles arutama kehtivat rahvusvahelist kütuse maksustamise süsteemi Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooniga, et tagada kooskõla kliimamuutustega seotud rahvusvaheliste kohustustega, piiramata seejuures äärepoolseimate piirkondade iseärasuste ja huvide tunnustamist;

Mitmeliigilise transpordi edendamine

14. julgustab säästva linnalise liikumiskeskonna kavade kontekstis mitmeliigilisust ja vähese heitega või heitevaba linnalis-piirkondliku transpordi ja logistika ning raudtee-, mere- ja jõetranspordi kooskõlastatud kasutamist. Eelkõige on maanteetranspordilt teistele, väiksema heitkogusega transpordiliikidele üleminekul märkimisväärne potentsiaal heitkoguste vähendamise mõttes. Igal juhul tuleks seada suureks prioriteediks lahendused, millega edendatakse üleminekut vähese heitega liikuvuse transpordiliikidele, näiteks vaadates läbi olemasolevad varjatud või avalikud maanteetranspordi toetused;

15. kutsub üles võtma lähimerevedude puhul kasutusele uue lähenemisviisi, arendades välja ökoloogilise boonussüsteemi ning käsitledes merekiirteid taristuna, mille puhul tuleks riigiabi kontrolliga seoses kasutada kohandatud lähenemisviisi. See lähenemisviis on eriti vajalik piirkondades, mis jäävad Euroopa transpordikoridoride äärealadele;

16. siinkohal tuleks konkreetselt kaaluda linnatranspordisõlmi ja logistikaplatvorme, nagu on määratletud seoses üleeuroopaliste põhivõrkudega (põhi- ja üldvõrk) ja 2013. aasta Euroopa ühendamise rahastu määruses, arvestades nende struktureerivat rolli säästvas liikuvuses ja ühendvedudes liikmesriikide, piirkondade ja kogu ELi tasandil. Seepärast teeb komitee ettepaneku hõlmata selleteemaline arutelu mitmeliigiliste transpordikoridoride Euroopa foorumitesse, kus käsitletakse konkreetselt transpordisõlmede küsimust;

17. toetab ELi aktiivset rolli Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsioonis ja Rahvusvahelises Mereorganisatsioonis eesmärgiga vähendada mere- ja õhustranspordi sektori heidet. Edendada tuleks uute, väiksema heitega tehnoloogiate arendamist ja kasutuselevõttu;

VÄHESE HEITEGA ALTERNATIIVENERGIA LAIALDASEM KASUTAMINE TRANSPORDIVALDKONNAS

Vähese heitega alternatiivenergia tõhus raamistik

18. julgustab energeetikasektori arengut toetades alternatiivsete energiaallikate kasutuselevõttu transpordivaldkonnas, sillutades teed heitevabale transpordile;

19. rõhutab, et liikmesriike, piirkondi ja omavalitsüksusi julgustatakse ühtekuuluvuspoliitika tagastamatute toetuste abil investeerima transpordivaldkonnas alternatiivenergiasse, arvestades seejuures tehnoloogianeutraalsuse põhimõtet, mis on sätestatud direktiivis 2014/94/EL alternatiivkütuste taristu kohta;

20. pooldab taastuvatest energiaallikatest keskkonnahoidlikult toodetud ja traditsioonilistest fossiilkütustest vähem CO₂-heidet tekitavate täiustatud biokütuste ulatuslikumat kasutuselevõttu, et vähendada transpordisektori heitkoguseid. Seejuures tuleks esikohale seada mittetoidukultuuripõhised (sünteesilised) või söödapõhised biokütused. Lisaks täiendavale majandusväärtusele peaks eeldatavalt positiivse mõjuna tekkima töövõimalusi ja töökohti maa- ja vähem arenenud piirkondades. Kuna täiustatud biokütuseid ei peeta praegu ilma toetuseta konkurentsivõimelisteks energiaallikateks, tuleks nende tootmist subsideerida, et konkureerida fossiilkütuste või toidukultuuripõhiste biokütustega;

21. juhib tähelepanu sellele, et direktiiviga alternatiivkütuste taristu kasutuselevõtu kohta⁽²⁾ on juba sätestatud kohustuslikud nõuded elektri, maagaasi ja vesiniku sõidukite kütuseks kasutamise kohta;

22. rõhutab, et praegu kättesaadavad alternatiivenergia liigid, biometaan ja biokütused hakkavad osaliselt asendama tavapäraseid diislikütusel või bensiinil töötavaid sõidukeid. See suurendab energiajulgeolekut, vähendades nõudlust tavakütuste järele;

23. kutsub üles kehtestama laialdaselt aktsepteeritava biokütuste mõiste ning võtma selles kontekstis kasutusele ka kriteeriumite kogumi kestlikkuse tagamiseks ja CO₂-heidete vähendamiseks, et nii tugevdaks õiguskindlust, toetataks õiguskaitset ja investeerimisotsuste tegemist biokütuste tootmise ja kasutamise valdkonnas;

24. annab nõu, et oluline on võtta arvesse konkreetset liikmesriigi, piirkondlikku ja kohalikku olukorda ning piirkondlikult ja kohapeal kättesaadavaid erinevaid tooraineid. Taastuvatest loodusvaradest toodetavate alternatiivkütuste kasutamise reguleerimisel tuleks arvesse võtta kogu energjabilanssi (sealhulgas kütusetootmist);

25. rõhutab, et piirkondlikust ja kohalikust vaatepunktist peaks ideaalne vähese heitega alternatiivenergia olema kohapeal toodetud ja samuti kohapeal säilitatud ja kasutatud/tarbitud. Vähese heitega energia tootmine ja selle salvestamine kohaliku tarbimise jaoks on veelgi olulisem äärealade puhul, nagu saared ja äärepoolseimad piirkonnad, et vähendada nende välist sõltuvust;

Alternatiivkütuste taristu kasutuselevõtt

26. rõhutab, et eeldatavalt toob vähese heitega või heitevaba liikuvus murrangulise muutuse võrgustike ja sõidukite ning samuti kütuste vallas. Selle eeltingimus on odavad ja kättesaadavad energiaallikad ja kütused. Lisaks mittesaastavatele elektri- ja vesinikumootoritele on heitkoguste vähendamise eesmärkide saavutamisel oluline roll täiustatud biokütustel, mis ei konkureeri toiduainete tootmisega ja mille tootmine on keskkonnahoidlik. Seega tuleks keskenduda peamiselt, aga mitte ainult, elektrisõidukite ja vesinikkütuseelemendiga sõidukite taskukohase hinnaga laadimise taristu arendamisele, arvestades seejuures vesinikku kütusena ja selle säilitusmahtu. Siiski tuleks toetada – rahaliste stiimulite näol – ka vähesaastavaid tehnoloogiaid, mis kasutavad näiteks täiustatud biokütuseid;

27. soovib kehtestada kõigile avaliku halduse tasanditele siduvad tähtajad, millal nende sõidukipargi uuendamiseks tehtavad sõidukite ostmise hanked ja ühistranspordi teenuste kontsessioonid peavad hõlmama üksnes alternatiivenergiat toimivaid sõidukeid;

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta direktiiv 2014/94/EL alternatiivkütuste taristu kasutuselevõtu kohta.

28. nõuab, et on vaja strateegiat, et edendada veeldatud maagaasi kasutust meretranspordis ja -kaubanduses, suurendades toetust sadamataristute kohandamisele ning töötades välja üldise lähenemisviisi innovatsioonile ning veeldatud maagaasi ja jäätmekäitlusele toodetud metanooli kasutava laevavarustuse rahastamisele;

29. peab vajalikuks sadamadokkide elektritaristut, et vähendada selliste laevade CO₂-heidet, mis peatuvad sadamates, hoides mootorit töös, ja mille arvele langeb sadamalinnades suur osa reostusest;

30. märgib, et elektritransporditaristu ning akutoitega ja vesinikkütuseelemendiga elektrisõidukite laadimise taristu saaks linnapiirkondades ja linnastutes väga kiiresti kasutusele võtta, kui kohalikud omavalitsused seda asjakohaseks peavad. Elektritransporditaristu tuleb rajada piki strateegilisi marsruute, mis ühendavad Euroopa piirkondi, sest piiriülene elektriline liikuvus (elektromobiilsus) võib olla lahendus siseturu killustatusele. Lisaks on valdaval osa Euroopa saartel oma suurusest tulenevalt sobilikud eeldused elektrilise liikuvuse jaoks, sest asjakohase ruumilise jaotusega laadimistaristu saab aidata kaasa elektrilise liikuvuse kiirele levikule neil aladel;

31. rõhutab, et kohapeal toodetud ja salvestatud elektrienergia võiks olla stabiilne ja odav kütuseallikas, et kiirendada üleminekut vähesel heitega elektromobiilsusele. Sellise liikuvuse järkjärguline kasutuselevõtt võib lahendada ebasoodsa konkurentsiolekorra võrreldes tavakütusepõhise liikuvusega. Võrku integreeritud detsentraliseeritud energiasalvestamisega saab pakkuda elektrisüsteemile lisateenuseid, nt saab kaotada mittevastavuse taastuvatest energiaallikatest saadava energiaga varustatuse ning energianõudluse vahel kõrge ja madala nõudlusega perioodidel või aidata reguleerida sagedust. Seepärast on vaja ka hõlbustada tarbijate aktiivset osalemist elektrisüsteemi juhtimises, näiteks nõudluse koondamise kaudu, kõrvaldades kehtivad õiguslikud takistused;

Elektritranspordi koostalitlus ja standardimine

32. jagab Euroopa Komisjoni arvamust, et tuleb kehtestada ühtsed tehnilised ja tehnoloogilised standardid, võttes arvesse eri liikmesriikide ja piirkondade vajadusi. Standardimine tõukab tagant koostalitlust kohalike transpordisüsteemide vahel samas piirkonnas ja erinevate piirkondade vahel;

33. väljendab muret, et riiklikke rakenduskavasid alternatiivkütuste taristu kasutuselevõtuks koostatakse enamikus liikmesriikides ilma pädevate kohalike ja piirkondlike omavalitsuste aktiivse panuseta, kuigi nende kavade puhul on selge vajadus mitmetasandilise juhtimise järele, samuti selle pärast, et elektrilise liikuvuse edendamise kavade poliitiline ja eelarveline toetus ei ole piisav;

34. juhib tähelepanu sellele, et elektrisõidukite laadimisjaamu tuleb standardida, ning kutsub komisjoni üles toetama elektrisõidukite laadimisjaamade levikut selliste standardite väljatöötamise abil, mis võimaldavad laadimisjaamu integreerida juba olemasolevatesse hoonetesse/rajatistesse, võttes sealjuures arvesse iga liikmesriigi kehtivaid õigusakte;

ARENG HEITEVABADE SÕIDUKITE SUUNAS

Sõidukikatsetuste täiustamine tarbijate usalduse taastamiseks

35. väljendab heameelt hiljutise korralduse üle sõidukitest tulenevate kahjulike ainete heitkoguste mõõtmiseks ja kontrollimiseks, et tagada sõidukite keskkonnamõju läbipaistvus ja usaldusväärsus. See aitab rakendada piiranguid õhusaasteainetele ja suurendada tarbijate usaldust. Sõiduautode ja väikeste tarbesõidukite heite künnisväärtused peavad olema asjakohased, et tagada saasteainete heitkoguste ja inimeste tervisega seotud eesmärkide ja kokkulepete saavutamine;

36. toetab sõidukite märgistamise kohta uute suuniste koostamist, sest see aitab vältida tarbijate eksitamist. Eeskirju selle kohta, kuidas uue kergsõidukite ülemaailmse ühtlustatud katsemenetluse ja vana menetluse (uus Euroopa sõidutsükkel) abil väärtusi mõõdetakse ja kuidas need tuleks esitada, tuleb selgemaks muuta. Kaaluda tuleks mitte ainult suuniste, vaid ka märgistamisdirektiivi⁽³⁾ muutmist. Samuti tuleb põhjalikult läbi vaadata keskkonnasõbralike ja energiatõhusate

⁽³⁾ Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiivi 2010/30/EL (energiamõjuga toodete energia- ja muude ressursside tarbimise näitamise kohta märgistuses ja ühtses tootekirjelduses) läbivaatamine. Brüssel, 15. juuli 2015, COM(2015) 345 final.

maanteesõidukite edendamist käsitlev direktiiv⁽⁴⁾, et pidada sammu autotööstuse uusimate tehniliste arengusuundumustega;

2020. aasta järgse perioodi sõiduautode ja kaubikute strateegia

37. rõhutab, et elektromobiilsuse kasutuselevõtu julgustamise meetmetele tuleks seada kvantitatiivsed parameetrid ja meetmed peaksid olema tähtajalised, et tagada ülemineku toimumine;

2020. aasta järgse perioodi veoautode ja busside strateegia

38. leiab, et ühistransport peaks jätkama oma osa suurendamist eraautode arvelt, ja teeb seetõttu ettepaneku kiirendada liikumist elektromobiilsuse ja teiste kütuste kasutamise poole, mida EL käsitab naftasaaduste alternatiivina, seades prioriteediks elektribusside ja -trammide – mida toidetakse ka vesinikkütuseelemendiga – tootmise ning kasutamise, samuti maagaasi kasutamise bussides, vähendades nii busside põhjustatud CO₂-heidet. Pikamaa-kaubavedude osas teeb komitee ettepaneku kiirendada veoautoparkide üleminekut diislikütuselt maagaasile, mis on ainus diislikütust asendada saav kütus. Lisaks on selle saasteainete heide peaaegu null ja süsinikusisaldus väiksem kui diislikütusel;

39. väljendab heameelt Euroopa Komisjoni jõupingutuste üle edendada ELis keskkonnahoidlike busside kasutuselevõtu algatust, et toetada paremat teabevahetust ja turu laiendamist, pakkudes platvormi linnadele, piirkondadele, ettevõtjatele ja tootjatele. Selle kaudu suurendatakse Euroopa bussitootjate usaldust, et tulevikus on nõudlus keskkonnahoidlike alternatiivkütusel töötavate busside järele, kasutatakse paremini esseeisvaid avalikke pakkumismenetlusi ning tõhustatakse rahastamisvõimaluste otsimist suuremate pakkumiste korral, näiteks Euroopa Investeerimispanka kaudu;

40. peab vajalikuks suurendada ELi abi osakaalu, et saavutada suurem sünergia Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi, Euroopa ühendamise rahastu ja Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rahastamisvahendite vahel ning kasutada ära toetusi. Sellega lihtsustatakse praeguse saastava ühistranspordi sõidukipargi kiiret asendamist ja tagatakse kõigi kasutada olevate ELi rahastamisvahendite parim kasutus;

Lennutransport ja rööbasahelatel põhinev transport

41. toob esile eelised, mis on rööbasahelatel põhinevatel transpordiliikidel, mis kasutavad taastuvat elektrienergiat või mõnda alternatiivkütust, mis on majanduslikult jätkusuutlikud;

42. juhib tähelepanu vajadusele luua vähem väljaarendatud raudteesektoriga piirkondades vajalik taristu nii kohalikul kui ka piirkondliku tasandil, nii et neil oleks võimalik kasutada raudteetransporti samadel tingimustel kui teistes liikmesriikides ja et lõpuks oleks võimalik luua ühtne Euroopa raudteepiirkond;

VÄHESE HEITEGA LIIKUVUSE SAAVUTAMISEKS SOODSA KESKKONNA TAGAMINE

Energialiit – transpordi- ja energiasüsteemi ühendamise

43. tunneb heameelt selle üle, et strateegiat peetakse positiivseks sammuks 2030. aasta kliima- ja energiaraamistikus, mille Euroopa Liidu Nõukogu võttis vastu 23.–24. oktoobril 2014. aastal,⁽⁵⁾ ja Pariisi kokkuleppega, mis võeti vastu 12. detsembril 2015. aastal ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste 21. konverentsil,⁽⁶⁾ sidudes kaks peamist osalejat ELis: transpordi nõudluse poolel ja energia tootmise ja ülekandmise valdkonna peamised osalejad pakkumise poolel;

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/33/EÜ keskkonnasõbralike ja energiatõhusate maanteesõidukite edendamise kohta. Direktiiv 2009/33/EÜ.

⁽⁵⁾ Euroopa Ülemkogu 23.–24. oktoobri 2014. aasta järeldused. Brüssel, 24. oktoober 2014, EUCO 169/14.

⁽⁶⁾ Pariisi COP21 kokkulepe, 30. november – 11. detsember 2015.

44. leiab, et pakett „Puhas energia kõikidele eurooplastele“⁽⁷⁾ on osa ELi jõupingutustest näidata teed nutikamate ja puhtamate energialahenduste poole kõigi jaoks, toetada majanduskasvu, investeringuid ja tehnoloogilist juhtimist, luua uusi töökohti ja parandada kodanike heaolu ELi piirkondades ja linnades;

Teadusuuringud, innovatsioon ja konkurentsivõime

45. leiab, et elektromobiilsus on üks innovatsiooni ja tehnoloogilise arengu tõukejõude, millel on vahetuid eeliseid ja oluline roll keskkonnamõju vähendamisel;

46. leiab, et ülemineku vähese CO₂-heitega transpordile saab saavutada peamiselt regionaal- ja ühtekuuluvuspoliitika abil. Teadusuuringutesse ja innovatsiooni investeerides saavad piirkonnad ja omavalitsusüksused toetada vähese heitega taastuvaid energiaallikaid, nutivõrke ja säästvat linnatransporti;

47. toetab teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Horisont 2020“ tulemuste kasutamist, et leida teenuseid/ investeringuid hõlmavaid innovaatilisemaid vähese heitega liikuvuslahendusi;

48. julgustab innovaatiliste tehnoloogiate arendamist veeldatud maagaasi varustuse paigaldamiseks laevadele ja reisibussidele, et optimeerida selle asenduskütuse ladustamise tõhusust, ning kutsub üles eraldama rahastust selle tutvustamiseks kauba- ja reisilaevadel ning kaugsõidubussides;

49. innustab samuti arendama innovaatilist tehnoloogiat, mis võimaldaks kasutada biokütuseid, nt jäätmekäitlusel toodetud metanooli, ka kauba- ja reisilaevade mootorites, ning kutsub seepärast üles seda rahastama;

50. kutsub samuti üles rahastama sadamadokkide elektritaristut ja eelkõige võtma vastu siduva õigusraamistiku, mida kohaldataks kõigis ELi sadamates;

Digitaal tehnoloogia lahendused: intelligentseid transpordisüsteemid, omavahel ühendatud ja ise sõitvad sõidukid

51. märgib, et infotehnoloogia lahendused edendavad liikuvust, mis põhineb kõigi transpordiliikide kombineeritud kasutamisel reisijate ja kaubaveoks (nt integreeritud piletimüügi ja kasutusmaksude süsteemid, ühendvedude transpordidokumendid, elektrooniline marsruudi planeerimine, reaalsajas reisijainfo jne);

52. märgib, et digitaal tehnoloogiat kasutavate omavahel ühendatud ja automatiseeritud (ise sõitvate) sõidukite esilekerkimine võib pakkuda palju võimalusi transpordi negatiivsete mõjude käsitlemiseks ja võib anda võimaluse hõredalt asustatud piirkondades ühistransporditeenuse pakkumiseks; nõuab tungivalt meetmete rakendamist omavahel ühendatud ja automatiseeritud sõidukite juhtimise kohta kooskõlas Amsterdami deklaratsiooniga⁽⁸⁾; väljendab heameelt, et 30. novembril 2016 võeti vastu koostoimelisi intelligentseid transpordisüsteeme käsitlev Euroopa strateegia⁽⁹⁾; pooldab sellega seoses ühtsemat nägemust säästva transpordi innovaatilistest arengutest ning üksteisega tihedalt seotud komisjoni erinevate tööpaketite ja neid puudutava teabevahetuse tihedamat sidumist;

53. rõhutab, et Euroopa piirkonnad tahavad olla kaasatud nutika telekommunikatsiooni ja transporditaristu loomisesse. Nii toimides saab omavahel ühendatud ja automatiseeritud sõidukeid kasutada tõhusalt ja takistusteta üleeuroopalise transpordivõrgu koridorides, nagu ka linna- ja maapiirkondades;

54. rõhutab, et proportsionaalsuse ja subsidiaarsuse põhimõtte annavad kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele volitused otsustada, kas ja kuidas võtta kasutusele intelligentseid transpordisüsteemid ja keskkonnanahoidlikud sõidukid, nagu on tunnistanud ELi linnalise liikumiskeskonna tegevuskavas, et vähendada transpordist tekkivat heidet ja ummikuprobleeme ning edendada sotsiaalset kaasatust;

⁽⁷⁾ „Puhas energeetika kõigile eurooplastele – Euroopa majanduskasvu potentsiaali valla päästmine“. Euroopa Komisjoni pressiteadete andmebaas. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4009_et.htm.

⁽⁸⁾ Amsterdami deklaratsioon ühendatud ja automatiseeritud sõidukite juhtimise valdkonnas tehtava koostöö kohta, 14. –15. aprill 2016.

⁽⁹⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Koostoimelisi intelligentseid transpordisüsteeme käsitlev Euroopa strateegia – samm koostoimelise, ühendatud ja automatiseeritud liikuvuse tagamise suunas“, Brüssel, 30. november 2016, COM(2016) 766 final.

Oskused

55. tunnistab, et üleminek vähese heitega majandusele tekitab tööturu jaoks probleeme ja seetõttu on esmatähtis tagada, et tööjõule pakutakse uute töökohtade jaoks ümberõpet. Hoolimata kõrgetest tööpuuduse määradest on transpordisektori mitmes olulises valdkonnas puudus tööjõust digitaalostkuste puudumise tõttu;

56. kahetseb, et praegune teatis ei hõlma eelmises, 2009. aasta linnalise liikumiskeskonna teemalises teatises esitatud ettepanekut, et kohalikud omavalitsused arendaksid säästva linnalise liikumiskeskonna kavasad. Seepärast rõhutab komitee vajadust selgitada nii asjaomase strateegia kui ka algatuste ja nende rakendusaktide raames, et linnade integreeritud kavandamine on keskne tegur säästva liikuvuse arendamiseks, sh säästva linnalise liikumiskeskonna kavade koostamise ja rakendamise teel;

57. rõhutab duaalsete koolitussüsteemide tähtsust ja teeb ettepaneku, et ELi piirkonnad vahetaksid tihedalt kogemusi vähese heitega liikuvuse heade tavade vallas, kaasates kutseharidussüsteemid ning ettevõtjad;

Investeeringud

58. väljendab heameelt tõsiasi üle, et innovatsioon ja taristu arendamine on Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi tähtsad eesmärgid transpordi ja taristu kombineeritud (avaliku ja erasektori rahastatavate) investeeringute ergutamisel. Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond koos Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tagastamatute toetustega võiks tagada kohaliku ja piirkondliku tasandi intensiivsema osaluse sellistes projektides, olgu need väikese- või suuremahulised;

59. teeb ettepaneku suurendada järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kavandamisel programmis „Horisont 2020“ ja Euroopa ühendamise rahastus vähese heitega transpordile eraldatavate vahendite mahtu ja osakaalu. Euroopa ühendamise rahastut tuleks veelgi tutvustada, sest sellel on märkimisväärne võimendav mõju: iga kasutatud euro rahastu toetusest tekitab vähese heitega transpordi investeeringutes 3–3,5 eurot;

60. juhib tähelepanu sellele, et ametiasutuste abi ja avaliku ja erasektori partnerlused linnades ja piirkondades võiksid pakkuda vajalikku võimendust vähese heitega liikuvuslahenduste tõhusaks rahastamiseks ja käitamiseks; samuti teeb ettepaneku, et prioriteediks tuleks seada Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi ja Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamine kohalike, innovaatiliste ja vähese heitega transpordilahenduste jaoks. Mittetagastatavad toetused tuleks teha kättesaadavaks eespool loetletud otstarvete jaoks 2020. aasta järgses strateegilises võrdlusraamistikus;

61. rõhutab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on juhtiv roll kohaliku energiatootmise ning samuti integreeritud ja intelligentsete energiavõrkude edendamisel. Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid peaksid lihtsustama vajalikke investeeringuid tagastamatute toetuste abil, peamiselt vähem arenenud ja kõige rohkem maha jäänud ELi piirkondades;

62. märgib, et Euroopa investeerimiskavaga pakutakse ühtlasi avaliku sektori rahastamist vähese heitega transpordi-projektide ja nutivõrkude jaoks 2015. aasta algusest 2017. aasta lõpuni;

Linnade meetmed

63. teeb ettepaneku, et Euroopa linnade ja linnadevahelise linnaplaneerimise tavad peaksid säästva linnalise liikumiskeskonna kavade raames hõlmama asukohtade määramist vähese heitega transpordiliikide ja liikuvuse jaoks. Linnalises planeerimises tuleks eelistada aktiivset transporti (jalgrattasõit ja kõndimine), reisijate ühistranspordi lahendusi, ühisautode kasutamist ja koossõitu. Seepärast nõuab komitee lisaks tulevikku vaatavat ELi transpordinvesteeringute poliitikat, mis peaks parandama rahvatervist ja investeeriks COP21 Pariisi kokkulepet täiel määral arvesse võttes vähemalt 10 % ELi transpordi rahastamisvahenditest jalgrattasõitu piirkondades, kus geograafilised iseärasused seda võimaldavad;

64. teeb ettepaneku koostada eeluuring linna- ja asulaplaneerimisest tuleneva liikuvuse kohta suurlinnapiirkondades. Linnade ja neid ümbritsevate suurlinnapiirkondade tihedust tuleb suurendada, et ühelt poolt vähendada vajadust mootorsõidukiga liikumise järele, tuues teenused elanikele lähemale, ning teiselt poolt võimaldada ühistranspordivõrkude parandamist, suurendades nende sotsiaalset ja majanduslikku tõhusust ja nende kasutust;

65. rõhutab ruumilise planeerimise tähtsust vähese heitega liikuvuse jaoks. Linnakeskkonna kujundamise ja asumistruktuuride kaudu saab luua füüsilised tingimused vähese heitega liikuvuse pikaajaliseks arenguks. Soovitatakse, et seal, kus kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on liikmesriigi õigus- või põhiseadusliku süsteemi alusel territoriaalse planeerimise pädevus, hõlmaksid nende piirkondlikud, omavalitsusüksuste ülesed või suurlinnade tegevuskavad ka sedalaadi algatusi;
66. tunnistab, et kooskõlas komitee arvamusega „ELi jalgrattasõidu tegevuskava“⁽¹⁰⁾ tuleks toetada jalgrattasõitu transpordiliigina, suurendades ELi avaliku sektori rahastamist, mis on kättesaadav jalgrattasõidu projektidele, ning kordab oma üleskutset lisada ELi jalgrattasõidu tegevuskava komisjoni 2018. aasta tööprogrammi. Rattasõidu aktiivsete ja seejuures ka keskkonnahoidlike riigihangete edendajatena saavad omavalitsused suurendada oma rolli kliimamuutustevastases võitluses, osaledes sellistes algatustes nagu Euroopa roheline pealinna auhind või „Teadus saab kokku piirkondadega“. Esitada võiks ettepanekuid, kuidas integreerida konkreetseid suuri rattateelõike üleuroopalisel mitmeliigilisel transpordivõrku;
67. rõhutab, et kooskõlas hoonete energiatõhususe direktiiviga⁽¹¹⁾ peaksid uued ELis rajatavad hooned hõlmama elektrisõidukite laadimispunkte (eelistatavalt koos salvestamisrajatistega). Samamoodi peaks selliseid ehitusmeetmeid hõlmama korterelamute renoveerimine⁽¹²⁾;
68. märgib, et laadimise nutisüsteemide paigaldamine hoonetesse võiks aidata tagada, et energivõrk jääb paindlikuks, st elektrisõidukite akudesse salvestatud energiat saaks võrku tagasi laadida. Vaja on terviklikku lähenemisviisi, milles näiteks käsitletak elektrisõidukeid hoonetepargi lahutamatu osana;
69. rõhutab, et linnad on elanike suure arvu tõttu peamised transpordi sidusrühmad, ning märgib, et linnalise liikumiskeskonna probleeme ei saa lahendada üksnes valdkondliku lähenemisviisi abil. Seepärast tuleb komitee meelde kohalike ja piirkondlike omavalitsuste lisandväärtust säästva linnalise liikumiskeskonna kava⁽¹³⁾ koostamisel samal ajal säästva energia tegevuskavaga, et võtta arvesse transpordipoliitika linnamõõtme seost ruumilise planeerimise laiema käsitusega, mis hõlmab ülevaadet tegelikust ja ideaalsest kohalikest energiaallikate jaotusest. Need kohalikud jõupingutused võiksid saada linnapeade pakti kaudu asjatundlikku juhendamist ja abi, et luua kaasavam, vähem õhusaastet ja müra tekitav kohalik transport;
70. sarnaselt soovitatakse, et seal, kus piirkondadel on oma õigus- või põhiseadusliku süsteemi alusel territoriaalse planeerimise pädevus, hõlmaksid nende säästva linnalise ja linnadevahelise liikumiskeskonna kavade ka sedalaadi algatusi;
71. teeb ettepaneku luua temaatilised Euroopa linnade võrgustikud vähese heitega liikuvuse edendamiseks. Need võiksid aidata kohalikel ettevõtjatel ning isegi tavakodanikel olla rohkem kaasatud vähese heitega liikuvuse arengusuundade elluviimisse, näiteks pakkudes ühisliikuvuse teenuseid. Kasutades kaasajastatud IT-lahendusi, saaksid need linnade võrgustikud mobiliseerida ka asjaomaseid sihtrühmi vähese heitega liikuvuse laialdasemaks kasutuselevõtuks.

Brüssel, 13. juuli 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

⁽¹⁰⁾ ELi jalgrattasõidu tegevuskava, Regioonide Komitee. Vastu võetud 12. oktoobril 2016.

⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta.

⁽¹²⁾ Praegu koostatav aramus ENVE-VI-019 „Energiatõhusus ja hooned“ (Michiel Rijsberman, ALDE/NL).

⁽¹³⁾ Komitee aramus säästva linnalise liikumiskeskonna kavade kohta (COTER-V-048, linnalise liikumiskeskonna pakett).

III

(Ettevalmistavad aktid)

REGIOONIDE KOMITEE

TÄISKOGU 124. ISTUNGJÄRK 12.–13. JUULIL 2017

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimine“

(2017/C 342/10)

Raportöör:	Ulrike Hiller (DE/PES), Bremeni linn-liidumaa valitsuse liige
Viitedokument:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta ja määrust (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 rakendamise kord (EMPs ja Šveitsis kohaldatav tekst)
	COM(2016) 815 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Muudatusettepanek 1

Määruse ettepanek

Põhjendus 6

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Pikaajalise hoolduse hüvitised ei ole seni selgesõnaliselt lisatud määruse (EÜ) nr 883/2004 sisulisse kohaldamisalasse, kuid nende koordineerimine haigushüvitistena põhjustab õiguslikku ebakindlust nii asutustele kui ka pikaajalise hoolduse hüvitiste taotlejatele . Vaja on välja töötada stabiilne õigusraamistik, mis sobiks pikaajalise hoolduse hüvitiste käsitlemiseks käesoleva määruse raames ning selliste hüvitiste selge määratlus .	Pikaajalise hoolduse hüvitised ei ole seni selgesõnaliselt lisatud määruse (EÜ) nr 883/2004 sisulisse kohaldamisalasse, kuid neid koordineeritakse haigushüvitistena. Vaja on välja töötada stabiilne õigusraamistik, mis sobiks pikaajalise hoolduse hüvitiste käsitlemiseks käesoleva määruse raames.

Motivatsioon

Pikaajalise hoolduse hüvitiste koordineerimine on tervitatav. Lisaks ei pruugi hooldus- ja õendusteenuste hüvitiste selge eristamine erinevate riiklike eeskirjade tõttu üheselt õnnestuda.

Edasine koordineerimine sõltub sellest, kas hooldushüvitisi tunnustatakse ja arendatakse kõigis liikmesriikides haigushüvitiste täiendusena. Seepärast tuleks praegusel hetkel eelistada artikli 34 kohandamist pikaajalist hooldust käsitleva eraldi peatüki lisamisele.

Muudatusettepanek 2

Määruse ettepanek

Artikli 1 lõike 3 esimene lõik

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Pärast põhjendust 5 lisatakse järgmine:</p> <p>„(5a) Euroopa Kohus on otsustanud, et liikmesriigid võivad majanduslikult mitteaktiivsetele kodanike juurdepääsu puhul vastuvõtva liikmesriigi sotsiaalkindlustushüvitistele, mis ei kujuta endast sotsiaalabi direktiivi 2004/38/EÜ tähenduses, kohaldada seadusliku elamise nõuet kõnealuse direktiivi tähenduses. Seadusliku riigis elamise õiguse kontrollimine peaks toimuma kooskõlas direktiivi 2004/38/EÜ nõudega. Seetõttu tuleb majanduslikult mitteaktiivset kodanikku selgelt eristada tööotsijast, kelle elamisõigus tuleneb vahetult Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklist 45. Õigusliku selguse parandamiseks kodanike ja institutsioonide jaoks, on vajalik selle kohtupraktika kodifitseerimine.</p>	<p>Pärast põhjendust 5 lisatakse järgmine:</p> <p>„(5a) Euroopa Kohus on otsustanud, et liikmesriigid võivad majanduslikult mitteaktiivsetele kodanike juurdepääsu puhul vastuvõtva liikmesriigi sotsiaalkindlustushüvitistele, mis samal ajal kujutab endast sotsiaalabi direktiivi 2004/38/EÜ tähenduses, kohaldada seadusliku elamise nõuet kõnealuse direktiivi tähenduses. Seadusliku riigis elamise õiguse kontrollimine peaks toimuma kooskõlas direktiivi 2004/38/EÜ nõudega. Seetõttu tuleb majanduslikult mitteaktiivset kodanikku selgelt eristada tööotsijast, kelle elamisõigus tuleneb vahetult Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklist 45. Õigusliku selguse parandamiseks kodanike ja institutsioonide jaoks, on vajalik selle kohtupraktika kodifitseerimine.</p>

Motivatsioon

Euroopa Liidu Kohus on leidnud oma otsustes, et sotsiaalkindlustushüvitised, mida vastavalt määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklile 70 tuleb käsitleda mitteosamakseliste rahaliste hüvitistena, on ühtlasi ka käsitletavad kui sotsiaalabi direktiivi 2004/38/EÜ artikli 24 lõike 2 tähenduses. Kuivõrd nad on samal ajal ka sotsiaalabihüvitised, siis kuulub vastav pädevus liikmesriikidele. Muudatusettepaneku eesmärgiks on selgitamine.

Muudatusettepanek 3

Määruse ettepanek

Artikli 1 lõike 3 kolmas lõik

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(5c) Olenemata võrdse kohtlemise piirangutest majanduslikult mitteaktiivsete isikute puhul, mis tulenevad direktiivist 2004/38/EÜ või muul viisil liidu õigusest, ei tohiks käesoleva määrusega piirata Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigusi, eelkõige õigust inimväärikusele (artikkel 1), õigust elule (artikkel 2) ja õigust tervishoiule (artikkel 35).“</p>	<p>(5c) Olenemata võrdse kohtlemise piirangutest majanduslikult mitteaktiivsete isikute puhul, mis tulenevad direktiivist 2004/38/EÜ või muul viisil liidu õigusest, ei tohiks käesoleva määrusega piirata Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigusi, eelkõige õigust inimväärikusele (artikkel 1), õigust elule (artikkel 2), õigust sotsiaalkindlustusele ja sotsiaalabile (artikkel 34) ja õigust tervishoiule (artikkel 35).“</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 4

Määruse ettepanek

Artikli 1 lõige 13

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Artikkel 12 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 12</p> <p>Erieeskirjad</p> <p>1. Isiku suhtes, kes töötab liikmesriigis tööandja eest, kes tavaliselt seal tegutseb, ning kes on lähetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiivi 96/71/EÜ (töötajate lähetamise kohta) tähenduses seoses teenuste osutamisega ⁽¹⁾, või saadetud tööandja poolt teise liikmesriiki tegema tööd kõnealuse tööandja eest, kohaldatakse jätkuvalt esimese liikmesriigi õigusakte, tingimusel et sellise töö eeldatav kestus ei ületa 24 kuud ning teda ei ole lähetatud või saadetud asendama teist töötajat või füüsilisest isikust ettevõtjat, kes oli varem lähetatud või saadetud käesoleva artikli tähenduses.</p> <p>2. Isiku suhtes, kes tavaliselt tegutseb füüsilisest isikust ettevõtjana liikmesriigis ja kes läheb tegelema sama tegevusega teise liikmesriiki, kohaldatakse jätkuvalt esimese liikmesriigi õigusakte, tingimusel et sellise tegevuse eeldatav kestus ei ületa 24 kuud ning ta ei asenda teist lähetatud töötajat või füüsilisest isikust ettevõtjat.“</p> <p>⁽¹⁾ EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1.</p>	<p>Artikkel 12 asendatakse järgmisega:</p> <p>„Artikkel 12</p> <p>Erieeskirjad</p> <p>1. Isiku suhtes, kes töötab liikmesriigis tööandja eest, kes tavaliselt seal tegutseb, ning kes on lähetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiivi 96/71/EÜ (töötajate lähetamise kohta) tähenduses seoses teenuste osutamisega ⁽¹⁾, või saadetud tööandja poolt teise liikmesriiki tegema tööd kõnealuse tööandja eest, kohaldatakse jätkuvalt esimese liikmesriigi õigusakte, tingimusel et sellise töö eeldatav kestus ei ületa 12 kuud ning teda ei ole lähetatud või saadetud asendama teist töötajat või füüsilisest isikust ettevõtjat, kes oli varem lähetatud või saadetud käesoleva artikli tähenduses.</p> <p>2. Isiku suhtes, kes tavaliselt tegutseb füüsilisest isikust ettevõtjana liikmesriigis ja kes läheb tegelema sama tegevusega teise liikmesriiki, kohaldatakse jätkuvalt esimese liikmesriigi õigusakte, tingimusel et sellise tegevuse eeldatav kestus ei ületa 12 kuud ning ta ei asenda teist lähetatud töötajat või füüsilisest isikust ettevõtjat.“</p> <p>⁽¹⁾ EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1.</p>

Motivatsioon

Ettepanek vähendada ajalist piiri, millest alates vastuvõtva riigi õigus lähetatud töötaja suhtes on täies ulatuses kohaldatav, on kooskõlas komitee seisukohaga töötajate lähetamise direktiivi kohta (COR-2016-02881).

Muudatusettepanek 5

Määruse ettepanek

Artikli 1 lõige 16

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Artikkel 34 jäetakse välja.	<p style="text-align: center;">Artikkel 34</p> <p>Pikaajalise hoolduse hüvitiste kattumine</p> <p><u>1. Kui isik, kes saab pikaajalisi rahalisi hooldushüvitisi, mida tuleb käsitleda haigushüvitistena ning seepärast maksab neid artikli 21 või 29 alusel rahaliste hüvitiste puhul pädev liikmesriik, on ta samaaegselt ja käesoleva peatüki alusel õigustatud taotlema samal eesmärgil kavandatud mitterahalisi hüvitisi elukohajärgselt või teises liikmesriigis viibimiskohajärgselt asutuselt ning esimese liikmesriigi asutusel tuleb ühtlasi artikli 35 alusel nende mitterahaliste hüvitiste kulu tagasi maksta, siis kohaldatakse artiklis 10 sätestatud üldsätet hüvitiste kattumise ennetamise kohta, kuid järgmise piiranguga: kui asjaomane isik taotleb ja saab mitterahalist hüvitist, vähendatakse rahalise hüvitise summat sellise mitterahalise hüvitise summa võrra, mida taotletakse või võidakse taotleda esimese liikmesriigi asutuselt, kes peab kulutused korvama.</u></p> <p><u>2. Halduskomisjon koostab üksikasjaliku loetelu pikaajalise hoolduse hüvitistest, mis vastavad käesoleva määruse artikli 1 punktis vb sätestatud kriteeriumidele, täpsustades, millised on mitterahalised hüvitised ja millised rahalised hüvitised.</u></p> <p><u>3. Kaks või mitu liikmesriiki või nende pädevad asutused võivad kokku leppida muid või täiendavaid meetmeid, mis ei ole asjaomastele isikutele lõikes 1 sätestatud põhimõtetest ebasoodsamad.</u></p>

Motivatsioon

Kui jäetakse välja peatükk 1a (muudatusettepanek 5), siis tuleb artikli 34 lõige 2 ümber sõnastada, et täpsustada, kuidas halduskomisjoni poolt koostatav loetelu tuleb üles ehitada. Sisulise põhjenduse osas vt muudatusettepaneku 1 motivatsioon (põhjenduse 6 kohta).

Teave sekretariaadilt: sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise määruse (EÜ) nr 883/2004 originaaltekstis on artikli 34 lõike 2 punktis 2 kirjas: „Halduskomisjon koostab lõikega 1 hõlmatud rahaliste ja mitterahaliste hüvitiste loetelu.“

Muudatusettepanek 6

Määruse ettepanek

Artikli 1 lõige 17

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Pärast artiklit 35 lisatakse järgmine peatükk:</p> <p>„PEATÜKK 1a</p> <p>Pikaajalise hoolduse hüvitised</p>	

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Artikkel 35a</p> <p>Üldsätted</p> <p>1. Ilma et see piiraks käesoleva peatüki erisätete kohaldamist, kohaldatakse artikleid 17–32 mutatis mutandis pikaajalise hoolduse hüvitiste suhtes.</p> <p>2. Halduskomisjon koostab üksikasjaliku loetelu pikaajalise hoolduse hüvitistest, mis vastavad käesoleva määruse artikli 1 punktis vb sätestatud kriteeriumidele, täpsustades, millised on mitterahalised hüvitised ja millised rahalised hüvitised.</p> <p>3. Erandina lõikest 1 võivad liikmesriigid anda pikaajalise hoolduse rahalisi hüvitisi kooskõlas III jaotise muude peatükkidega, kui hüvitis ja hüvitise suhtes kehtivad eritingimused on loetletud XII lisas, ja tingimusel, et sellise koordineerimise tulemus on saajatele vähemalt sama soodus, kui hüvitis oleks koordineeritud käesoleva peatüki alusel.</p> <p>Artikkel 35b</p> <p>Pikaajalise hoolduse hüvitiste kattumine</p> <p>1. Kui isik, kes saab pikaajalisi hoolduse rahalisi hüvitisi pädevalt liikmesriigilt, on samaaegselt ja käesoleva peatüki alusel õigustatud taotlema mitterahalisi pikaajalise hoolduse hüvitisi elukohajärgselt või teises liikmesriigis viibimiskohajärgselt asutuselt ning esimese liikmesriigi asutusel tuleb ühtlasi nende mitterahaliste hüvitiste kulu tagasi maksta artikli 35c alusel, kohaldatakse artiklis 10 sätestatud üldsätet hüvitiste kattumise ennetamise kohta, kuid järgmise piiranguga: rahalise hüvitise summat vähendatakse tagasimakstava mitterahalise hüvitise võrra, mida taotletakse artikli 35c alusel esimese liikmesriigi asutuselt.</p> <p>2. Kaks või mitu liikmesriiki või nende pädevad asutused võivad kokku leppida muid või täiendavaid meetmeid, mis ei ole asjaomastele isikutele lõikes 1 sätestatud põhimõtetest ebasoodsamad.</p> <p>Artikkel 35c</p> <p>Tagasimaksed asutuste vahel</p> <p>1. Artikli 35 sätteid kohaldatakse mutatis mutandis pikaajalise hoolduse hüvitiste suhtes.</p> <p>2. Kui käesoleva peatüki kohaselt pädeva asutuse liikmesriigi õigusaktides ei ole ette nähtud pikaajalise hoolduse mitterahalisi hüvitisi, peetakse peatüki 1a kohaldamisel pädevaks asutuseks 1. peatüki kohast asutust, mis on vastutav teises liikmesriigis saadud mitterahaliste haigushüvitiste tagasimaksmise eest.“</p>	

Motivatsioon

Vt muudatusettepanek 1 (põhjendus 6).

Muudatusettepanek 7

Määruse ettepanek

Artikli 1 lõige 22

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Erandina lõikest 1 peab täielikult töötu isik, kes oma viimase töötamise või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise ajal elas muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik ja kes ei ole täitnud vähemalt 12-kuulist töötuskindlustuse perioodi üksnes pädeva liikmesriigi õigusaktide kohaselt, olema kättesaadav elukohaliikmesriigi tööhõivetalitusele. Kõnealune isik saab hüvitist kooskõlas elukohaliikmesriigi õigusaktidega, nagu ta oleks täitnud kõik kindlustusperioodid vastava liikmesriigi õigusaktide kohaselt. Nimetatud hüvitisi maksab elukohaliikmesriigi asutus. Teise võimalusena võib käesolevas lõikes osutatud täielikult töötu isik, kellel oleks õigus saada töötushüvitist üksnes pädeva liikmesriigi siseriikliku õiguse alusel, juhul kui ta seal elaks, teha end kättesaadavaks kõnealuse liikmesriigi tööhõivetalitustele ning saada hüvitist vastavalt selle liikmesriigi õigusaktidele, nagu ta elaks selles riigis.</p>	<p>2. Erandina lõikest 1 peab täielikult töötu isik, kes oma viimase töötamise või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise ajal elas muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik ja kes ei ole täitnud vähemalt 12-kuulist töötuskindlustuse perioodi üksnes pädeva liikmesriigi õigusaktide kohaselt, olema kättesaadav elukohaliikmesriigi tööhõivetalitusele. Kõnealune isik saab hüvitist kooskõlas elukohaliikmesriigi õigusaktidega, nagu ta oleks täitnud kõik kindlustusperioodid vastava liikmesriigi õigusaktide kohaselt. Nimetatud hüvitisi maksab elukohaliikmesriigi asutus.</p>

Motivatsioon

Erandil ei ole mõju, kui lühikesest – vähem kui 12 kuu pikkusest – tööhõiveajast nõuet ei teki. Siis oleks see üleliigne. Kui sellest tekiks nõue, nimelt seoses artikli 6 kohaselt liidetavate teises liikmesriikides töötatud aegade, siis tuleks põhjendada, miks elukohariik peaks hüvitisi maksma, kui teised riigid on saanud osamaksud. See ei ole kooskõlas ka artiklis 64 sisalduvate sätetega, mis tagavad sellistel juhtudel hüvituste ekspordi.

Muudatusettepanek 8

Määruse ettepanek

Artikli 2 lõike 11 esimene lõik

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Artikli 19 lõike 2 järele lisatakse järgmised lõiked:</p> <p>3. Kui asutusel palutakse esitada eespool nimetatud tõend, peab ta nõuetekohaselt hindama asjakohaseid fakte ja tagama, et teave, mille põhjal tõend väljastatakse, on õige.</p>	<p>Artikli 19 lõike 2 järele lisatakse järgmised lõiked:</p> <p>3. Kui asutusel palutakse esitada eespool nimetatud tõend, peab ta nõuetekohaselt hindama asjakohaseid fakte.</p>

Motivatsioon

Väljastavad asutused ei saa tagada, et teave on õige. Nad peavad usaldama tööandja esitatud nõuetekohaseid andmeid. Eelkõige ei saa väljaandvad asutused valeandmete eest vastutada siis, kui neile endile esitati valeandmeid.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Üldmärkused

1. toetab töötajate vaba ja õiglast liikuvust ja avaldab kodanike ELi-sisese kasvava liikuvuse kontekstis seetõttu heameelt sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise eeskirjade läbivaatamise üle;
2. märgib, et töötajate vaba liikumist, mida vaadeldakse kui siseturu negatiivset lõimumist, tuleb seetõttu kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta ja Euroopa Liidu kohtu praktikaga täiendada sotsiaalkindluse kui positiivse lõimumise ühtlustamisega;
3. peab Euroopa Komisjoni ettepanekuid, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta ja määrust (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 rakendamise kord, üldjoontes asjakohasteks ja edasiviivateks ning kiidab need seega heaks;
4. tuletab komisjonile meelde tema parema õigusloome algatust ning märgib, et määruste (EÜ) nr 883/2004 ja (EÜ) nr 987/2009 keerulised eeskirjad peavad õigusliku olukorra kehtestamiseks olema arusaadavad nii asutustele kui ka kodanikele;
5. rõhutab piirkondlike nõustamis- ja toetusvõrgustike tähtsust liikuvatele ELi kodanikele. Need on väga olulised selleks, et ennetada liikuvate töötajate ekspluateerimist ja organiseeritud pettusi. Komitee kutsub üles neid võrgustikke tugevdama;
6. rõhutab, et komisjoni ettepanek on vajalik selleks, et tagada töötajate vaba liikumine. Tänu selgele õiguslikule alusele, milleks on ELi toimimise lepingu artikkel 48, ei tõstatu komisjoni ettepanekute osas subsidiaarsusega seotud küsimusi. Liikmesriigid ei ole tõepoolest suutelised kavandatava meetme eesmärke piisaval määral saavutama, küll aga saab neid kavandatud meetme ulatuse või toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, kuna kavandatud meede hõlmab piiriüleiseid aspekte, mida liikmesriigid ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ei saa iseseisva tegevusega nõuetekohaselt reguleerida;
7. rõhutab oma suurt huvi jätkata komisjoniga selles küsimuses asjaomast dialoogi, ning toonitab sellega seoses, kui oluline on mõju hindamise aruanne, mille komisjon esitab õigeaegselt tulenevalt oma koostöölepingust Euroopa Regioonide Komiteega;

Töötajate lähetamine

8. võtab teadmiseks edusammud seoses töötajate lähetamise sätetega ja töötajate lähetamise tõendite parandamise. Komitee peab tervitatavaks asjaolu, et komisjon saab artikli 76a lisamisega volitused võtta vastu ELi toimimise lepingu artikli 291 kohased rakendusaktid, mille abil kehtestatakse kindlad eeskirjad, et anda välja, vaidlustada või tühistada porditav dokument A1 (nn A1tõend), et muuta selle dokumendi väärkasutamine keerulisemaks. Ettenähtud menetlus võib aidata vältida eelkõige pikaldasi kohtuvaidlusi ja isegi lepingu rikkumise menetlusi ning anda sedasi panuse Euroopa-sisesesse õigusrahusse;
9. tuletab meelde, et kõnealune ettepanek võtta vastu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 883/2004 ja ajakohastatakse nn A1-tõendite väljastamise korda, sisaldab olulist elementi, mis aitab parandada lähetatud töötajate kaitset sotsiaalkindlustuspettuste eest, olles osaks paralleelselt käimasolevast töötajate lähetamise direktiivi 96/71/EÜ läbivaatamisest. Selle aspekti tähtsust silmas pidades on iga samm tulevase siduva, selge ja vahetu A1-tõendite väljastamise korra suunas olulise tähtsusega ning sellele tuleks seetõttu erilist tähelepanu pöörata;
10. juhib seoses töötajate lähetamisega tähelepanu sellele, et sotsiaalkindlustus sõltub märkimisväärses ulatuses eeskirjade ja määratluste selgusest, mistõttu aitaks selliste põhimõistete nagu „füüsilisest isikust ettevõtja“ või „tegevuskoht“ ühetähenduslik tõlgendamine tõhusalt võidelda näilise füüsilisest isikust ettevõtjana töötamise või varifirmade probleemiga;

11. kordab sellega seoses komitee seisukohta, et ajaline kestus, alates millest hakatakse täies ulatuses kohaldama vastuvõtva riigi õigust töösuhte suhtes lähetamise olukorras, peaks olema 12 kuud⁽¹⁾;

12. peab kahetsusväärseks viivitust sotsiaalkindlustusalase teabe elektroonilise vahetamise süsteemi (EESSI) kasutuselevõtul; peab üleeuroopalist elektroonilist andmevahetust hädavajalikuks;

Haigus- ja hooldushüvitised

13. sedastab, et hooldushüvitiste koordineerimine laiendab koordineeriva õiguse rakendusala, mis on kavandatud meetme eesmärkide saavutamiseks vajalik; nendib, et liitmiskeeldu haigus- ja hooldushüvitiste osas on siiski ilmselt raske teostada;

14. märgib, et liikmesriigi territooriumil viibiva haige inimese kaitse peab olema tagatud ka siis, kui sellel inimesel ei ole õigust elamisloale selles liikmesriigis. Viitab kõigepealt aga sellele, et kehtiva ELi õiguse järgi on tihti keeruline saavutada välisriigis tekkinud õigust ravikindlustuse tunnustamist ning et mõnes ELi riigis keeldutakse ebakindlas töösuhtes olevatele inimestele ravikindlustust üldse võimaldamast, mis ei ole õiglane.

15. tervitab seetõttu põhimõtteliselt asjaolu, et ravikindlustuse õiguse tekkimise aluseks mitteaktiivsetele ja ebasoodsas olukorras olevate ELi kodanikele on ainult tegelik elukoht liikmesriigis, mitte seal seadusliku elamise õigus. Sellega seoses tuleb kehtestada vastuvõtva liikmesriigi õigus kulude hüvitamisele pädeva liikmesriigi poolt;

Töötushüvitised

16. peab uusi eeskirju töötushüvitiste koordineerimisel asjakohaseks. Kuigi määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 65 lõikes 2 toodud erand, mis käsitleb lühiajalisi, vähem kui kahesteistkümmet kuu pikkusi töösuhteid, ei pruugi olla otseselt vajalik, muudab see teksti selgemaks;

17. avaldab heameelt selle üle, et töötushüvitiste ülekandmist on kavas pikendada kolmelt kuult kuue kuuni. Komitee märgib siiski, et see peaks olema seotud asjakohaste aktiivse tööturupoliitika meetmetega, mis on väga olulised nn aktiveerimisstrateegiatega, kus on kesksel kohal vahendamine töötuskindlustuse ja toetussüsteemide, aktiivse tööturupoliitika ja hüvitise saamise tingimuste vahel. Komitee peab vajalikuks välja selgitada, kuidas liikmesriigid saavad laiendada ekspordiaega väljaspool kehtivaid Euroopa õigusakte. Komiteel on kahtlusi seoses erisättega, mis käsitleb alla 12-kuulist töötamise aega;

Perehüvitised

18. rõhutab, et kõigil ELi kodanikel on õigus saada selle riigi perekondlikke sotsiaaltoetusi, kus nad on registreeritud, töötavad või on maksukohustuslased, ent liikmesriikide vahel võib perekondlike sotsiaaltoetuste vallas olla märkimisväärsed erinevusi;

Mitteosamakselised rahalised erihüvitised

19. tunnustab Euroopa Liidu Kohtu praktikast tulenevat liikmesriikide pädevust määratleda majanduslikult mitteaktiivsete inimeste sotsiaalabi kujundamist ja tervitab viidet sellele, et see määratlemine peab olema kooskõlas Euroopas põhi- ja inimõigustega, kui uut ja olulist aspekti. See, et neid isikuid ei jäeta tulevikus ilma tegeliku elukoha ravikindlustusest, on tervitatav. Komitee märgib, et neil võib olla lubatud panustada proportsionaalsel viisil ravikindlustussüsteemi oma alalise elukoha alusel. Siiski jääb küsitavaks, millisel alusel on põhjendatud sotsiaalabi piiramine või sellest üldse ilmajätmine. Samas tuleb kõnealuse põhimõtte laiendamisel isikutele, kelle tegelik elukoht on muus liikmesriigis kui nende koduriik, reguleerida selle põhimõtte kohaldamist ka selleks, et tagada samad tegutsemisviisid ja koormuse õiglane jagamine liikmesriikide vahel;

Piirialatöötajad

20. peab kahetsusväärseks, et puuduvad usaldusväärsed andmed ja usaldusväärne teave piirialade töötajate arvu kohta määruse (EÜ) nr 883/2004 tähenduses;

⁽¹⁾ Arvamus „Töötajate lähetamise direktiivi läbivaatamine“ (COR-2016-02881).

21. viitab sellele, et piirialadel on märkimisväärsed kogemused liikuvate töötajatega. Komitee kutsub Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles neid kogemusi kasutama. Sellega seoses kutsub komitee komisjoni üles tugevdama tööjõu piiriülese liikuvuse tugiteenuseid, mida pakub EURES, muu hulgas EURESe olemasolevate piiriüleste partnerluste kaudu, julgustades samas looma uusi partnerlusi, ning võimaldama neil teenustel koguda usaldusväärset teavet piiriüleste töötajate ja nende tööandjate arvu ja profiili kohta.

Brüssel, 12. juuli 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Territoriaalne liigitus ja territoriaalsed tüpoloogiad“

(2017/C 342/11)

Raportöör: Raportöör: Mieczysław Struk (PL/EPP), Pomorze vojevoodkonna marssal

Viitedokument: Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1059/2003 territoriaalsete tüpoloogiate (Tercet) osas

COM(2016) 788 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Muudatusettepanek 1

COM(2016) 788 final

Artikkel 1

Muuta punkti 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Artikkel 1	Artikkel 1
Määrust (EÜ) nr 1059/2003 muudetakse järgmiselt.	Määrust (EÜ) nr 1059/2003 muudetakse järgmiselt.
(1) Artikkel 1 asendatakse järgmisega:	(1) Artikkel 1 asendatakse järgmisega:
„Artikkel 1	„Artikkel 1
Reguleerimisese	Reguleerimisese
1. Käesoleva määrusega kehtestatakse ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus, et võimaldada ühtlase piirkondliku statistika kogumist, koostamist ja levitamist ELis erinevatel territoriaalsetel tasanditel.	1. Käesoleva määrusega kehtestatakse ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus, et võimaldada ühtlase piirkondliku statistika kogumist, koostamist ja levitamist ELis erinevatel territoriaalsetel tasanditel.
2. Ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus on sätestatud I lisas.	2. Ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus on sätestatud I lisas.
3. Artiklis 4 osutatud kohalikud haldusüksused täiendavad ühist statistiliste territoriaalüksuste liigitust.	3. Artiklis 4 osutatud kohalikud haldusüksused täiendavad ühist statistiliste territoriaalüksuste liigitust.
4. Artiklis 4a osutatud statistilised ruutvõrgud täiendavad ühist statistiliste territoriaalüksuste liigitust. Nende abil arvutatakse rahvastikupõhised territooriumide tüpoloogiad.	4. Artiklis 4a osutatud statistilised ruutvõrgud täiendavad ühist statistiliste territoriaalüksuste liigitust. Nende abil arvutatakse rahvastiku jaotuse ja tiheduse põhised territooriumide tüpoloogiad.
5. Artiklis 4b osutatud liidu territooriumide tüpoloogiad täiendavad ühist statistiliste territoriaalüksuste liigitust territoriaalüksuste liikide määramisega.“	5. Artiklis 4b osutatud liidu territooriumide tüpoloogiad täiendavad ühist statistiliste territoriaalüksuste liigitust territoriaalüksuste liikide määramisega.“

Motivatsioon

Täpsem sõnastus.

Muudatusettepanek 2

COM(2016) 788 final

Artikkel 1

Muuta punkti 5

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(5) Lisatakse järgmised artiklid 4 a ja 4b:	(5) Lisatakse järgmised artiklid 4 a ja 4b:
(...)	(...)
Artikkel 4b	Artikkel 4b
Liidu territooriumide tüpoloogiad	Liidu territooriumide tüpoloogiad
(...)	(...)
3. Kohalike haldusüksuste tasandil kehtestatakse järgmised tüpoloogiad:	3. Kohalike haldusüksuste tasandil kehtestatakse järgmised tüpoloogiad:
a) linnastumise määr (DEGURBA):	a) linnastumise määr (DEGURBA):
— „linnapiirkonnad“:	— „linnapiirkonnad“:
— „ linnad “ või „tiheasustusega alad“,	— „tiheasustusega alad“,
— „ väikelinnad ja eeslinnad “ või „keskmise asustustihedusega alad“,	— „keskmise asustustihedusega alad“,
— „ maapiirkonnad “ või „hõreasustusega alad“;	— „hõreasustusega alad“;
b) funktsionaalsed linnapiirkonnad:	b) funktsionaalsed linnapiirkonnad:
— „ linnad “ ja nende „töökäimispiirkonnad“;	— „ linnapiirkonnad “ ja nende „töökäimispiirkonnad“;
c) rannikualad:	c) rannikualad:
— „rannikualad“,	— „rannikualad“,
— „muud kui rannikualad“.	— „muud kui rannikualad“.
Kui liikmesriigis on kohalike haldusüksuste tasandeid rohkem kui üks, konsulteerib komisjon (Eurostat) liikmesriigiga, et määrata kindlaks kohaliku haldusüksuse haldustase, mida kasutatakse tüpoloogiate määramiseks.	Kui liikmesriigis on kohalike haldusüksuste tasandeid rohkem kui üks, konsulteerib komisjon (Eurostat) liikmesriigiga, et määrata kindlaks kohaliku haldusüksuse haldustase, mida kasutatakse tüpoloogiate määramiseks.
4. Ühise statistiliste territoriaalüksuste liigituse 3. tasandil kehtestatakse järgmised tüpoloogiad ja märgendid:	4. Ühise statistiliste territoriaalüksuste liigituse 3. tasandil kehtestatakse järgmised tüpoloogiad ja märgendid:

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>a) linna-maa tüpoloogia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „valdavalt linnapiirkonnad“, — „vahepealsed piirkonnad“, — „valdavalt maapiirkonnad“; <p>b) suurlinnatüpoloogia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „suurlinnapiirkond“, — „muu kui suurlinnapiirkond“; <p>c) rannikutüpoloogia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „rannikupiirkonnad“, — „muud kui rannikupiirkonnad“. 	<p>a) linna-maa tüpoloogia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „valdavalt linnapiirkonnad“, — „vahepealsed piirkonnad“, — „valdavalt maapiirkonnad“; <p>b) suurlinnatüpoloogia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „suurlinnapiirkond“, — „muu kui suurlinnapiirkond“; <p>c) rannikutüpoloogia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „rannikupiirkonnad“, — „muud kui rannikupiirkonnad“; <p>d) saaretüpoloogia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „saarepiirkonnad“; — „muud kui saarepiirkonnad“; <p>e) mäetüpoloogia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „mägiapiirkonnad“; — „muud kui mägiapiirkonnad“; <p>f) piiritüpoloogia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „piirialad“; — „muud kui piirialad“; <p>g) rahvastikutüpoloogia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „hõredalt asustatud alad“; — „muud kui hõredalt asustatud alad“; — „kõrge vananemise määraga alad“ — „muud kui kõrge vananemise määraga alad“ — „demograafiliste probleemidega piirkonnad“, — „muu kui demograafiliste probleemidega piirkonnad“, <p>h) äärealade tüpoloogia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „äärealad“; — „muud kui äärealad“.

Motivatsioon

Spetsiifiliste (geograafiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja demograafiliste) iseärasustega territooriumid on suutelised kasutama asjaomaseid näitajaid, et toetada nende avaliku sektori meetmete rakendamist, mis on mõeldud nende ees seisvate väljakutsete käsitlemiseks.

Muudatusettepanek 3

COM(2016)788 final

Artikkel 1

Muuta punkti 5

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(5) Lisatakse järgmised artiklid 4 a ja 4b:	(5) Lisatakse järgmised artiklid 4 a ja 4b:
(...)	(...)
Artikkel 4b	Artikkel 4b
Liidu territooriumide tüpoloogiad	Liidu territooriumide tüpoloogiad
(...)	(...)
5. Komisjon sätestab rakendusaktidega ühtsed tingimused nende tüpoloogiatega ühtlaseks kohaldamiseks liikmesriikides ja liidu tasandil. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 7 osutatud kontrollimenetlusega.	5. Komisjon sätestab liikmesriikide ja piirkondadega konsulteerides ühtsed tingimused nende tüpoloogiatega ühtlaseks kohaldamiseks liikmesriikides ja liidu tasandil.
	6. Lõigetes 3 ja 4 nimetatud tüpoloogiaid võiks täiendada uute tüpoloogiatega, kui selleks on põhjendatud vajadus, mille on tuvastanud liikmesriigid või Euroopa Regioonide Komitee ja kinnitanud Euroopa Komisjon.

Motivatsioon

Spetsiifiliste (geograafiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja demograafiliste) iseärasustega territooriumid on suutelised kasutama asjaomaseid näitajaid, et toetada nende avaliku sektori meetmete rakendamist, mis on mõeldud nende ees seisvate väljakutsete käsitlemiseks.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. rõhutab Euroopa piirkondliku statistika tähtsust sihipärase poliitikakujundamise olulise instrumendi ning kasuliku vahendina, mille abil mõista ja mõõta poliitiliste otsuste mõju konkreetsetes piirkondades. Seda statistikat kasutavad väga erineval eesmärgil paljud avaliku ja erasektori kasutajad, sh kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused. Statistika annab objektiivse aluse, mis toetab otsustusprotsessi paljudes riikliku sekkumise valdkondades, nagu VKEde toetamine, innovatsioonipoliitika, haridus, tööturg, transport, turism ja meretööstus;

2. kinnitab, et Euroopa statistikal põhinevatel territoriaalsetel tüpoloogiatel on regionaalpoliitikas oluline roll, kuna need võivad aidata edendada tõenduspõhist poliitilist sekkumist ja integreeritumaid territoriaalseid lähenemisviise, milles võetakse arvesse ELi piirkondade mitmekesisust;

3. võtab teadmiseks Euroopa Komisjoni algatuse muuta määrust (EÜ) nr 1059/2003 territoriaalsete tüpoloogiatega (Tercet) osas. Nende tüpoloogiatega kodifitseerimine ühes õigustekstis võiks võimaldada koondada andmeid eri tüüpi territooriumide kohta, tagades olemasolevate meetodite ühtlase ja läbipaistva kohaldamise nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil. See ei tohi siiski viia selleni, et uus Terceti liigitus muudetakse abikõlblikkuse eeskirjadeks mis tahes ELi poliitikavaldkonna, sh ühtekuuluvuspoliitika jaoks;

4. tõdeb, et seadusandlik ettepanek määruse (EÜ) nr 1059/2003 muutmiseks on kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega, kuna üksi tegutsevad liikmesriigid ei suuda piisaval määral saavutada eesmärki kehtestada, koordineerida ja hallata ühtlustatud statistilisi klassifikaatoreid ELi tasandi statistika koostamiseks. Teiselt poolt on subsidiaarsust siiski võimalik hoida vaid juhul, kui territoriaalsed tüpoloogiad määratakse kindlaks aktiivses teabevahetuses liikmesriikide ja piirkondadega. Lisaks ei lähe ettepanek põhimõtteliselt kaugemale sellest, mis on vajalik selle eesmärkide saavutamiseks ja seda võib pidada proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas olevaks;

5. rõhutab, et vaja on tihedamat dialoogi riiklike statistikaametite ja piirkondlike (kohalike) omavalitsuste vahel tagamaks, et uue Terceti liigituse väljatöötamisel võetakse nõuetekohaselt arvesse eri piirkondade sotsiaalmajanduslikke, ruumilisi ja halduslikke iseärasusi;
6. rõhutab, et oluline on käsitleda geograafiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja demograafiliste iseärasustega territooriumide erilist olukorda. Nimetatud iseärasusi tuleks Euroopa piirkondliku statistika raamistikus asjakohaselt arvesse võtta, eesmärgiga suurendada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust vastavalt ELi toimimise lepingu artiklis 174 sätestatule;
7. juhib sellega seoses tähelepanu järgmistele dokumentidele:
 - a) ELi toimimise lepingu artikkel 174, milles sätestatakse, et erilist tähelepanu pööratakse maapiirkondadele, tööstuslikust üleminekust mõjutatud piirkondadele ja regioonidele, kus valitsevad rasked ja püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused, näiteks väga väikese rahvastikutihedusega põhjapoolseimatele piirkondadele, saartele, piiriülestele ja mäestikualadele;
 - b) roheline raamat territoriaalse ühtekuuluvuse kohta (COM(2008) 616 final) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokument (SEC(2008) 2550), milles tuuakse välja sellised territoriaalsed tüpoloogiad nagu piirialad, mägipiirkonnad, saarepiirkonnad ja hõredalt asustatud piirkonnad. Neid tüpoloogiaid on juba kasutatud dokumendi „Majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust käsitlev viies aruanne“ kontekstis (aruanne avaldati novembris 2010);
 - c) Euroopa Regioonide Komitee arvamus eelnimetatud rohelise raamatu kohta (COTER-IV-020), milles ta palub Euroopa Komisjonil laiendada oma uurimistööd asjaomaste näitajate väljatöötamiseks eri liiki piirkondade, näiteks mägipiirkondade, saarte, hõredalt asustatud piirkondade ja piirialade eriliste sotsiaalmajanduslike probleemide jaoks, ning oluliselt parandada statistilisi andmeid ja nende kaardistamist, et nad peegeldaksid tõelist olukorda;
 - d) Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust käsitlev kuues aruanne“ (COTER-V-052), milles kutsutakse üles pöörama suuremat tähelepanu ELi toimimise lepingu artikli 174 sätetele;
 - e) Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Territoriaalse arengu näitajad – SKP täiendamine“ (COTER-VI-009), milles juhitakse tähelepanu sellele, et ei ole piisavalt kvantitatiivseid andmeid erinevate arengut mõjutavate territoriaalsete, eelkõige geograafiliste, keskkonnaalaste, majanduslike ja sotsiaalsete iseärasustega ELi piirkondade kohta. Samuti teeb komitee ettepaneku, et komisjon (Eurostat) võtaks kasutusele aluslepingus kindlaks määratud territoriaalsed kategooriad, et aidata territoriaalse mõõtmega ELi meetmeid nõuetekohaselt ellu viia;
 - f) Euroopa Regioonide Komitee arvamusel eelnõu „Ettevõtlus saartel: panus territoriaalsesse ühtekuuluvusse“ (COTER-VI-022), milles tehakse ettepanek kaasata saared täiendava kategooriana Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepanekusse Terceti määruse muutmise kohta;
8. peab kahetsusväärseks, et komisjoni ettepanek hõlmab vaid piiratud arvu territoriaalseid tüpoloogiaid ja selles ei võeta arvesse muid juba välja töötatud ja kasutatavaid tüpoloogiaid, mis on seotud territooriumidega, millel on geograafilised, majanduslikud, sotsiaalsed ja demograafilised iseärasused. Täpsemalt puudutab see saarepiirkondade, mägipiirkondade, piirialade ja hõredalt asustatud või äärepoolseimate piirkondade tüpoloogiaid. Territoriaalse tüpoloogia kehtestamine, mis annab statistilisi tõendeid nende piirkondade territoriaalse mitmekesisuse ja keerukuse kohta, on äärmiselt oluline nende piirkondade paremaks mõistmiseks. Seepärast soovib komitee kaasata liikmesriikide ja piirkondade osalusel läbiviidavasse Terceti määruse muutmisse viited eelnimetatud territoriaalsetele tüpoloogiatele.

Brüssel, 13. juuli 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Taastuvenergia ja elektrienergia siseturg“

(2017/C 342/12)

Raportöör	Daiva MATONIENĖ (LT/ECR), Šiauliai linnavolikogu liige
Viitedokumendid Ettepanek:	direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud)
	COM(2016) 767 final
	Ettepanek: määrus, milles käsitletakse elektrienergia siseturgu (uuesti sõnastatud)
	COM(2016) 861 final
	Ettepanek: direktiiv elektrienergia siseturu ühiseeskirjade kohta (uuesti sõnastatud)
	COM(2016) 864 final
	Ettepanek: määrus, millega luuakse Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet (uuesti sõnastatud)
	COM(2016) 863 final
	Ettepanek: määrus, mis käsitleb ohuvalmidust elektrisektoris (uuesti sõnastatud)
	COM(2016) 862 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 7

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Seepärast on asjakohane kehtestada liidu siduv eesmärk saavutada taastuvenergia vähemalt 27 % osakaal. Liikmesriigid peaksid lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas määrama kindlaks oma panuse kõnealuse eesmärgi saavutamisel, järgides määruses [juhtimine] sätestatud juhtimisprotsessi.	Seepärast on asjakohane kehtestada liidu siduv eesmärk saavutada taastuvenergia vähemalt 27 % osakaal. Liikmesriigid peaksid lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas määrama kindlaks oma panuse kõnealuse eesmärgi saavutamisel, järgides määruses [juhtimine] sätestatud juhtimisprotsessi. Kooskõla huvides Pariisi kokkuleppega peavad liikmesriigid kindlaks määrama oma siduvad eesmärgid, millega nähakse ette taastuvatest energiaallikatest toodetud energia suurem osakaal.

Motivatsioon

Liikmesriikidel peaks olema võimalus määrata ambitsioonikamaid riiklike siduvaid eesmärke seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluga. Riigid peaksid püüdlema taastuvenergia suurema osakaalu poole, kui seda on ELi siduv 27 % eesmärk. Ent riiklike eesmärkide määramine peaks olema iga liikmesriigi enese otsus, mis tuleks langetada

pärast oma võimaluste, eelduste ja raamtingimuste hindamist. ELi tasandil ei tohiks kehtestada kõrgemaid siduvaid nõudeid.

Muudatusettepanek 2

Põhjendus 13

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Komisjon peaks hõlbustama parimate tavade vahetamist riiklike või piirkondlike pädevate asutuste või organite vahel, näiteks korrapärase kohtumiste kaudu, et teha kindlaks ühine lähenemisviis, mille alusel edendada kulutõhusate taastuvenergiaprojektide suuremat kasutuselevõttu, kannustada investeerimist uude, paindlikku ja puhtasse tehnoloogiasse ning töötada läbipaistvate kriteeriumide ja usaldusväärsete turu hinnasignaali põhjal välja asjakohane strateegia sellise tehnoloogia kasutuselt kõrvaldamiseks, mis ei aita heitkogust vähendada või ei võimalda piisavat paindlikkust.</p>	<p>Komisjon peaks hõlbustama parimate tavade vahetamist riiklike või piirkondlike ja kohalike pädevate asutuste või organite vahel, näiteks korrapärase kohtumiste kaudu, et teha kindlaks ühine lähenemisviis, mille alusel edendada kulutõhusate taastuvenergiaprojektide suuremat kasutuselevõttu, kannustada investeerimist uude, paindlikku ja puhtasse tehnoloogiasse ning töötada läbipaistvate kriteeriumide ja usaldusväärsete turu hinnasignaali põhjal välja asjakohane strateegia sellise tehnoloogia kasutuselt kõrvaldamiseks, mis ei aita heitkogust vähendada või ei võimalda piisavat paindlikkust.</p>

Motivatsioon

Komisjoni esitatud tekstis tuleks viidata ka kohalikele ametiasutustele. See on eriti oluline, kuna kohalikud ametiasutused aitavad energiasektoris otseselt kaasa taastuvenergia arendamisele oma territooriumil ja riiklike energiatõhususe eesmärkide saavutamisele.

Muudatusettepanek 3

Põhjendus 15

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrit käsitlevad toetuskavad on osutunud tõhusaks vahendiks taastuvelektri kasutuselevõtmise edendamisel. Kui liikmesriigid otsustavad toetuskavasid rakendada, tuleks toetust anda kujul, mis moonutab võimalikult vähe elektriturgude toimimist. Sel eesmärgil on järjest rohkemates liikmesriikides toetus kujul, mis hõlmab selle andmist lisaks turul teenitud tulule.</p>	<p>Taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrit käsitlevad toetuskavad on osutunud tõhusaks vahendiks taastuvelektri kasutuselevõtmise edendamisel. Kui liikmesriigid otsustavad toetuskavasid rakendada, tuleks toetust anda kujul, mis moonutab võimalikult vähe elektriturgude toimimist. Sel eesmärgil on järjest rohkemates liikmesriikides toetus kujul, mis hõlmab selle andmist lisaks turul teenitud tulule, ning seetõttu on vaja pakkuda taastuvatest energiaallikatest energia tootjatele stiimuleid, et suuta reageerida turusignaale.</p>

Motivatsioon

ELi direktiivis, milles käsitletakse taastuvatest energiaallikatest pärit energia kasutamise edendamist, on märgitud, et taastuvate energiaallikate toetuskavad ei tohi põhjustada turumoonutusi, mistõttu on vaja pakkuda taastuvatest energiaallikatest energia tootjatele stiimuleid, et suuta reageerida turusignaalidele.

Muudatusettepanek 4

Põhendus 33

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Riiklikul ja piirkondlikul tasandil on uutes ja renoveeritud hoonetes taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise miinimumnõudeid käsitlevad eeskirjad ja kohustused suurendanud märkimisväärselt taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamist. Neid meetmeid tuleks liidus rohkem soodustada, toetades taastuvatest energiaallikatest toodetud energia tõhusamat rakendust ehitusalaste õigusaktide ja eeskirjade kaudu.	Riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil on uutes ja renoveeritud hoonetes taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise miinimumnõudeid käsitlevad eeskirjad ja kohustused suurendanud märkimisväärselt taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamist. Neid meetmeid tuleks liidus rohkem soodustada, toetades taastuvatest energiaallikatest toodetud energia tõhusamat rakendust ehitusalaste õigusaktide ja eeskirjade kaudu.

Motivatsioon

Tehakse ettepanek viidata kohalikele ametiasutustele. Kohalikud omavalitsused määravad säästva energia arendamise ja taastuvenergia kasutamise kavade väljatöötamisel kindlaks miinimumnõuded taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamiseks.

Muudatusettepanek 5

Põhendus 54

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Kohapealne kodanike osalemine taastuvenergiaprojektides taastuvenergiakogukondade kaudu on andnud märkimisväärt lisaväärtust taastuvenergiale kohaliku heakskiidu saamise ja täiendava erakapitali kättesaadavuse kujul. Selline kohapealne osalemine on seda olulisem, kuivõrd suureneb taastuvenergia tootmise võimsus tulevikus.	Kohapealne kodanike osalemine taastuvenergiaprojektides taastuvenergiakogukondade kaudu on andnud märkimisväärt lisaväärtust taastuvenergiale kohaliku heakskiidu saamise ja täiendava erakapitali kättesaadavuse kujul. Selline kohapealne osalemine on seda olulisem, kuivõrd suureneb taastuvenergia tootmise võimsus tulevikus. <i>Selliste kogukondade loomist tuleks edendada riigi, piirkonna ja kohalikul tasandil.</i>

Motivatsioon

Komisjoni ettepanekutes rõhutatakse, et tarbijad peavad kujunema uue elektrituru aktiivseteks osalejateks. Kohalikud energiakogukonnad võivad olla tõhus viis energia haldamiseks kohalikul tasandil, tarbides enda toodetud elektrit otseselt elektrina või kütteks ja jahutuseks, mistõttu tuleks selliste kogukondade loomist edendada kõigil valitsemis- ja haldustasanditel.

Muudatusettepanek 6

Põhjendus 55

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Kohalike taastuveni energiakogukondade eripärade, st nende suuruse, omandikorralduse ja nendega seotud projektide arvu tõttu võib neil olla raske konkureerida võrdsetel tingimustel suurte osalistega, nimelt konkurentidega, kelle projektid või portfellid on suuremad. Meetmed, millega sellised puudused kõrvaldada, hõlmavad energiakogukondadel energiasüsteemis osalemise võimaldamist ja nende turuga lõimimise hõlbustamist.</p>	<p>Kohalike taastuveni energiakogukondade eripärade, st nende suuruse, omandikorralduse ja nendega seotud projektide arvu tõttu võib neil olla raske konkureerida võrdsetel tingimustel suurte osalistega, nimelt konkurentidega, kelle projektid või portfellid on suuremad. Meetmed, millega sellised puudused kõrvaldada, hõlmavad energiakogukondadel energiasüsteemis osalemise võimaldamist ja nende turuga lõimimise hõlbustamist. Tehakse ettepanek, et liikmesriigid koostaksid koostöös Euroopa Komisjoni ning oma kohalike ja piirkondlike omavalitsustega soovitusel, milles esitatakse kogukondade asutamise ja tegevuse üldpõhimõtted.</p>

Motivatsioon

Komisjon asub oma ettepanekutes seisukohale, et kodanikud peaksid võtma vastutust energiasüsteemi ümberkujundamisel, vähendama energiaarveid tänu uutele tehnoloogialahendustele ja osalema aktiivselt turul ning sellega seoses võivad kohalikud energiakogukonnad olla tõhus viis energia haldamiseks kohalikul tasandil. Nende eesmärkide saavutamiseks on oluline teavitada elanikkonda üksikasjalikult sellest, kuidas kogukonnad asutatakse, milliseks nende tegevus kujuneb, milles nende võimalused seisnevad ja millised on nende eelised.

Muudatusettepanek 7

Artikli 3 lõiked 1, 2 ja 4

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Liikmesriigid tagavad ühiselt, et taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal liidu summaarses energia lõpptarbimises aastal 2030 on vähemalt 27 %.</p>	<p>1. Liikmesriigid tagavad ühiselt, et taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal liidu summaarses energia lõpptarbimises aastal 2030 on vähemalt 27 %. Olles hinnanud kohapealseid vajadusi ja asjaolusid, võivad liikmesriigid kindlaks määrata oma siduvad eesmärgid, milles nähakse ette suurem osakaal.</p>

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Iga liikmesriigi panus kõnealuse 2030. aasta üldeesmärgi saavutamisse määratakse kindlaks ja teatatakse komisjonile lõimitud riikliku energia- ja kliimakava raames kooskõlas määruse [juhtimine] artiklitega 3–5 ja 9–11.</p> <p>4. Komisjon toetab liikmesriikide ulatuslikke eesmärke tugiraamistiku kaudu, mis hõlmab liidu vahendite ja eelkõige rahastamisvahendite laialdasemat kasutamist eeskätt selleks, et vähendada taastuvenergiaprojektide kapitaalkulusid.</p>	<p>2. Viis, kuidas liikmesriigid saavutavad kõnealuse 2030. aasta üldeesmärgi, määratakse kindlaks ja teatatakse komisjonile lõimitud riikliku energia- ja kliimakava raames kooskõlas määruse [juhtimine] artiklitega 3–5 ja 9–11.</p> <p>4. Komisjon toetab liikmesriikide ulatuslikke eesmärke tugiraamistiku kaudu, mis hõlmab liidu vahendite ja eelkõige rahastamisvahendite laialdasemat kasutamist eeskätt selleks, et vähendada taastuvenergiaprojektide erinevaid majanduslikke kulusid ning suurendada Euroopa tootjate ja paigaldajate tehnoloogilist suutlikkust ja konkurentsivõimet või tarbijate huvi taastuvatest energiaallikatest toodetud energia ostmise vastu. Ka ELi vahendite kasutamisel võib komisjon kehtestada mehhanismid, millega eri tegureid ja asjaolusid arvesse võttes innustatakse piirkondi või liikmesriike, kelle edusamme taastuvate energiaallikate vallas võib pidada keskmisest suuremaks.</p> <p>6. Iga liikmesriik tagab, et käesoleva direktiivi sisu kohaselt arvatud taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal energia lõpptarbimises 2030. aastal on vähemalt sama suur kui tema riiklik üldeesmärk (jaotatuna elektrienergia, soojusenergia tarbimise ja transpordi lõikes) seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluga nimetatud aastal, nagu on sätestatud I lisas.</p>

Motivatsioon

Artikli 3 lõige 1

Liikmesriikidel peaks olema võimalus määrata ambitsioonikamaid riiklikke siduvaid eesmärke seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluga. Riigid peaksid püüdlema taastuvenergia suurema osakaalu poole, kui seda on ELi siduv 27 % eesmärk. Ent riiklike eesmärkide määramine peaks olema iga liikmesriigi enese otsus, mis tuleks langetada pärast oma võimaluste, vajaduste ja asjaolude hindamist. ELi tasandil ei tohiks kehtestada kõrgemaid siduvaid nõudeid.

Artikli 3 lõige 4

Muudatusettepanekus esitatakse idee, et ELi vahenditest saaks eraldada suuremaid summasid riikidele (ja võimaluse korral piirkondadele), kes on kõige edukamad taastuvate energiaallikate kasutamise edendamisel. Sellises mehhanismis tuleks arvesse võtta iga riigi erinevaid asjaolusid ja see peaks neile olema stiimuliks. Tasakaalustatud ja konkurentsivõimelise arengu huvides ei tohiks avaliku sektori vahendeid kasutada vaid ühelainsal eesmärgil.

Artikli 3 lõige 6

Muudatusettepanekuga taastatakse eelmise direktiivi tekst, milles kohustati iga liikmesriiki kehtestama oma riiklikud eesmärgid ja need ellu viima. Samuti soovitakse kirjeldada kõnealuseid eesmärke üksikasjalikult nende elektrienergia, soojusenergia ja transpordiga seotud aspektide seisukohast.

Muudatusettepanek 8

Artikkel 4

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Artikli 3 lõikes 1 sätestatud eesmärgi saavutamiseks võivad liikmesriigid kohaldada vastavalt riigiabi eeskirjadele toetuskavasid. Taastuvatest energiaallikatest elektri tootmist käsitlevad toetuskavad kavandatakse selliselt, et välidatakse elektriturude põhjendamatu moonutamist ning tagatakse, et tootjad võtavad arvesse elektrienergia pakkumist ja nõudlust selle järele ning võimalikke võrgupiiranguid.</p>	<p>1. Artikli 3 lõikes 1 sätestatud eesmärgi saavutamiseks võivad liikmesriigid kohaldada vastavalt riigiabi eeskirjadele toetuskavasid. Taastuvatest energiaallikatest elektri tootmist käsitlevad toetuskavad (ja vastavalt kõik asjaomase turuga seotud eeskirjad) kavandatakse selliselt, et ei moonutata elektriturge (seoses kõigi kulude sisestamise ja keskkonnanariskidega) ega kahjustata usaldusväärust, tarnevali-teeti, konkurentsivõimet või taskukohasust ning tagatakse, et tootjad võtavad arvesse elektrienergia pakkumist ja nõudlust selle järele ning võimalikke võrgupiiranguid.</p>
<p>2. Taastuvatest energiaallikatest elektri tootmiseks antav toetus kavandatakse selliselt, et taastuvatest energiaallikatest toodetud elekter lõimitakse elektriturgu ning tagatakse, et taastuenergia tootjad reageerivad turu hinnasignaale ja teenivad turul võimalikult suurt tulu.</p>	<p>2. Taastuvatest energiaallikatest elektri tootmiseks antav toetus kavandatakse selliselt, et taastuvatest energiaallikatest toodetud elekter lõimitakse elektriturgu ning tagatakse, et taastuenergia tootjad reageerivad turu hinnasignaale ja teenivad turul võimalikult suurt tulu.</p>
<p>3. Liikmesriigid tagavad, et taastuvelektri tootmiseks antakse toetust avatud, läbipaistval, konkurentsivõimelisel, mittediskrimineerival ja kulutõhusal viisil.</p>	<p>3. Liikmesriigid tagavad, et taastuvelektri tootmiseks antakse toetust avatud, läbipaistval, konkurentsivõimelisel, mittediskrimineerival ja kulutõhusal viisil.</p>
<p>4. Liikmesriigid hindavad taastuvatest energiaallikatest elektri tootmiseks antud toetuse tulemuslikkust vähemalt iga nelja aasta tagant. Otsused toetuse jätkamise või pikendamise ja uue toetuse kavandamise kohta tehakse kõnealuse hindamise tulemuste põhjal.</p>	<p>4. Liikmesriigid võivad finantstoetusskeeme ääre- seimastes piirkondades kohandada, võttes arvesse eripärast või välistest allikatest sõltuvusest tulenevaid tegelikke tootmiskulusid, et suurendada taastuvatest ja muudest puhastest kohalikest energiaallikatest toodetud elektri- energia hulka.</p>
<p>5. Liikmesriigid hindavad taastuvatest energiaallikatest elektri tootmiseks antud toetuse tulemuslikkust vähemalt iga nelja aasta tagant. Otsused toetuse jätkamise või pikendamise ja uue toetuse kavandamise kohta tehakse kõnealuse hindamise tulemuste põhjal.</p>	<p>5. Liikmesriigid hindavad taastuvatest energiaallikatest elektri tootmiseks antud toetuse tulemuslikkust vähemalt iga nelja aasta tagant. Otsused toetuse jätkamise või pikendamise ja uue toetuse kavandamise kohta tehakse kõnealuse hindamise tulemuste põhjal.</p>

Motivatsioon

Artikli 4 lõige 1

Arvestades siseriiklikest õigusnormidest või nende alusel fossiilkütuste vallas tegutsevate ettevõtjate põhjustatud turumoonutusi, oleks asjakohane seada direktiivis nimetatud turu moonutamine vastavasse konteksti.

Taastuvatest energiaallikatest toodetud elekter tuleks lõimida elektriturgu, võttes arvesse iga tehnoloogia eripära. Hinna kasutamine ainsa juhtpõhimõttena võib varjata tegelikku olukorda.

Artikli 4 lõige 2

Taastuvatest energiaallikatest toodetud elekter tuleks lõimida elektriturgu, võttes arvesse iga tehnoloogia eripära. Hinna kasutamine ainsa juhtpõhimõttena võib moonutada tegelikku olukorda.

Artikli 4 lõiked 3 ja 5

Tsentraliseeritud lähenemisviis oleks vastuolus komisjoni eesmärgiga anda liikmesriikidele valikuvabadus toetuse osas, mida pakutakse avatud, läbipaistval, konkurentsi edendaval, mittediskrimineerival ja kulutõhusal moel. Kuna liikmesriigid võivad määratleda omaenda sihtnõuded, on kohustuslik viide ELi sätetele siinkohal ebakohane.

Muudatusettepanek 9

Artikli 5 lõige 2

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
2. Liikmesriigid tagavad, et aastatel 2021–2025 on igal aastal vähemalt 10 % ja aastatel 2026–2030 vähemalt 15 % toetusest uue toetatud võimsuse jaoks avatud muudes liikmesriikides asuvatele käitistele.	2. Liikmesriigid tagavad, et aastatel 2021–2025 on igal aastal vähemalt 10 % ja aastatel 2026–2030 vähemalt 15 % toetusest uue toetatud võimsuse jaoks avatud muudes liikmesriikides asuvatele käitistele. Samuti tuleb edendada piiriülesele koostöösse tehtavaid investeeringuid, mille eesmärk on saavutada energiaühenduste asjakohane tase.

Motivatsioon

Piiriüleste pakkumismenetluste nõude pehmemdamine kõrvaldab süsteemist konkurentsipurve. On veel potentsiaali kulude vähendamiseks. Seepärast on oluline, et liikmesriikide vahel loodaks vastav ühendusvõimsus.

Muudatusettepanek 10

Artikkel 6

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Ilma et see piiraks riigiabi eeskirjade järgimiseks vajalike kohanduste tegemist, tagavad liikmesriigid, et taastuenergiaprojektide jaoks antava toetuse taset ja sellise toetuse andmise tingimusi ei vaadata läbi viisil, mis mõjutaks negatiivselt toetusest tulenevaid õigusi ja toetatud projektide majanduslikke aspekte.	Ilma et see piiraks riigiabi eeskirjade järgimiseks vajalike kohanduste tegemist või liikmesriikide ja Euroopa Komisjoni poolt igal üksikjuhul eraldi kindlaks määratavate muude vääramatu jõu eritingimuste kohaldamist , tagavad liikmesriigid, et taastuenergiaprojektide jaoks antava toetuse taset ja sellise toetuse andmise tingimusi ei vaadata läbi viisil, mis mõjutaks negatiivselt toetusest tulenevaid õigusi ja toetatud projektide majanduslikke aspekte.

Motivatsioon

Teatud paindlikkust tuleks liikmesriikidel lubada vääramatul jõu korral või juhul, kui tekib oht, et kärbitakse näiteks haridusele ja tervishoiule eraldatavaid avaliku sektori vahendeid, ent samas jäävad puutumata taastuvate energiaallikate edendamisele eraldatavad vahendid.

Muudatusettepanek 11

Artikli 7 lõige 1

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigi taastuvatest energiaallikatest toodetud energia summaarse lõpptarbimise arvutamisel ei moodusta transpordisektoris tarbitud, toidu- ja söödakultuuridest toodetud biokütuste, vedelate biokütuste ning biomasskütuste osa rohkem kui 7 % kõnealuse liikmesriigi energia lõpptarbimisest maantee- ja raudteetranspordis. See piirmäär vähendatakse 2030. aastaks 3,8 %-ni vastavalt X lisa A osas esitatud trajektoorige. Liikmesriigid võivad kehtestada väiksema piirmäära ning teha vahet toidu- ja söödakultuuridest toodetud eri liiki biokütustel, vedelatel biokütustel ja biomasskütustel, kehtestades näiteks väiksema piirmäära õlikultuuridest toodetud toidu- või söödakultuuripõhiste biokütuste osa kohta, võttes arvesse maakasutuse kaudset muutust.</p>	<p>Liikmesriigi taastuvatest energiaallikatest toodetud energia summaarse lõpptarbimise arvutamisel ei moodusta transpordisektoris tarbitud, toidu- ja söödakultuuridest toodetud biokütuste, vedelate biokütuste ning biomasskütuste osa, mille hulgast on välja arvatud artikli 2 punktis u tähendatud maakasutuse kaudse muutuse vähese riskiga biokütused, rohkem kui 7 % kõnealuse liikmesriigi energia lõpptarbimisest maantee- ja raudteetranspordis. See piirmäär vähendatakse 2030. aastaks 3,8 %-ni vastavalt X lisa A osas esitatud trajektoorige. Liikmesriigid võivad kehtestada väiksema piirmäära ning teha vahet toidu- ja söödakultuuridest toodetud eri liiki biokütustel, vedelatel biokütustel ja biomasskütustel, kehtestades näiteks väiksema piirmäära õlikultuuridest toodetud toidu- või söödakultuuripõhiste biokütuste osa kohta, võttes arvesse maakasutuse kaudset muutust.</p>

Motivatsioon

Ei tohiks loobuda tavapärastest biokütustest, millel on head kliimanäitajad ja mis on säästlikud ning mille maakasutuse kaudse muutmise risk on vähene. FAO pooldab nii toidu kui kütuse jätkusuutlikku tootmist. ELis on suur hulk põllumajandusmaad söötis ja biokütuste tootmise vähendamine takistab ressursitõhususe ja tehnoloogia arengu paindlikku kasutamist.

Muudatusettepanek 12

Artikli 9 lõige 1

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Kaks või enam liikmesriiki võivad teha koostööd igat liiki ühisprojektides, mis on seotud taastuvatest energiaallikatest elektri-, soojus- või jahutusenergia tootmisega. Kõnealune koostöö võib hõlmata eraettevõtjaid.</p>	<p>1. Kaks või enam liikmesriiki võivad teha koostööd igat liiki ühisprojektides, mis on seotud taastuvatest energiaallikatest elektri-, soojus- või jahutusenergia tootmisega. Kõnealune koostöö võib hõlmata eraettevõtjaid. Iseäranis tuleb esile tõsta piirkondliku koostöö kasulikkust.</p>

Motivatsioon

Otuline on selgelt rõhutada piirkondliku koostöö osatähtsust taastuvenergia turul. Piirkondlikul tasandil tehtav koostöö võib olla majanduslikult väga kasulik, samuti pakub see reaalseid võimalusi elektrienergia siseturu ühiseks arendamiseks.

Muudatusettepanek 13

Artikli 11 lõige 1

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriik võib (või mitu liikmesriiki võivad) teha koostööd ühe või mitme kolmanda riigiga igat liiki ühisprojektides, mis on seotud taastuvatest energiaallikatest elektrienergia tootmisega. Selles koostöös võivad osaleda ka eraettevõtjad.</p>	<p>Liikmesriik võib (või mitu liikmesriiki võivad) teha koostööd ühe või mitme kolmanda riigiga igat liiki ühisprojektides, mis on seotud taastuvatest energiaallikatest elektrienergia tootmisega. Selles koostöös võivad osaleda ka eraettevõtjad.</p> <p><i>Ühisprojektidega hõlmatud kolmandates riikides asuvad taastuvaid energiaallikaid kasutavad tootmisrajalised peavad oma olelusringi kestel järgima keskkonna-, sotsiaal-, töö- ja ohutusstandardeid, mida kohaldatakse Euroopa Liidus üldiselt ja liikmesriigis, kes kavatseb kasutada kõnealust energiatootmist oma rahvamajanduse arvepidamises.</i></p>

Motivatsioon

Käesoleva kaitsemeetme eesmärk on vältida võimalikku dumpingut energia ülekannetes kolmandate riikidega.

Muudatusettepanek 14

Artikli 16 lõige 1

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. jaanuariks 2021 loovad liikmesriigid ühe või mitu ühtset haldusalast kontaktpunkti, mille kaudu koordineeritakse kogu loamenetlust, mida kohaldatakse taotlejate suhtes, kes taotlevad luba taastuvatest energiaallikatest energia tootmiseks vajalike jaamade ja nendega seotud ülekande- ja jaotusvõrgutaristute ehitamiseks ja käitamiseks.</p>	<p>1. jaanuariks 2021 loovad liikmesriigid ühe või mitu ühtset haldusalast kontaktpunkti, mille kaudu koordineeritakse kogu loamenetlust, mida kohaldatakse taotlejate suhtes, kes taotlevad luba taastuvatest energiaallikatest energia tootmiseks vajalike jaamade ja nendega seotud ülekande- ja jaotusvõrgutaristute ehitamiseks ja käitamiseks. Kõnealuseid kontaktpunkte võivad hallata piirkonnad või kohalikud omavalitsused oma pädevuste piires.</p>

Motivatsioon

Eesmärk on tähtsustada taastuenergia projektide haldamisel senisest rohkem kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, kuna neil on teatavat tüüpi rajatiste puhul isegi volitused nende käitamiseks.

Muudatusettepanek 15

Artikli 19 lõiked 2 ja 7

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. [...]</p> <p>Liikmesriigid tagavad, et päritolutagatist ei anta tootjale, kes saab toetuskavast rahalist toetust sama taastuvatest energiaallikatest energia tootmise jaoks. Liikmesriigid annavad sellised päritolutagatised välja ja viivad need enampakkumisel müümise kaudu turule. Enampakkumistulu kasutatakse taastuvate energiaallikatega seotud toetuste kulude hüvitamiseks.</p> <p>7. Päritolutagatistes täpsustatakse vähemalt järgmine:</p> <p>a) energiaallikas, mille abil energia toodeti, ning tootmise algus- ja lõppkuupäev;</p> <p>b) kas see on seotud:</p> <p>i) elektriga või</p> <p>ii) gaasiga või</p> <p>iii) soojus- või jahutusenergiaga;</p> <p>c) selle käitise nimi, asukoht, liik ja võimsus, kus energia toodeti;</p> <p>d) kas käitis on saanud investeeringutoetust ning kas energiaühik on saanud muul viisil toetust riikliku toetuskava kaudu, ja toetuskava liik;</p> <p>e) kuupäev, mil käitis alustas tegevust, ja</p> <p>f) väljaandmise kuupäev ja riik ning kordumatu identifitseerimisnumber.</p> <p>Väikeste käitiste puhul võib päritolutagatistes esitada lihtsustatud teabe.</p>	<p>2. [...]</p> <p>Liikmesriigid tagavad, et päritolutagatist ei anta tootjale, kes saab toetuskavast rahalist toetust sama taastuvatest energiaallikatest energia tootmise jaoks.</p> <p>7. Päritolutagatistes täpsustatakse vähemalt järgmine:</p> <p>a) energiaallikas, mille abil energia toodeti, ning tootmise algus- ja lõppkuupäev;</p> <p>b) kas see on seotud:</p> <p>i) elektriga; või</p> <p>ii) gaasiga või</p> <p>iii) soojus- või jahutusenergiaga;</p> <p>c) selle käitise nimi, asukoht, liik ja võimsus, kus energia toodeti;</p> <p>d) kas käitis on saanud investeeringutoetust ning kas energiaühik on saanud muul viisil toetust avaliku sektori toetuskava kaudu, ja kõnealuse toetuskava liik;</p> <p>e) kuupäev, mil käitis alustas tegevust, ja</p> <p>f) väljaandmise kuupäev ja riik ning kordumatu identifitseerimisnumber.</p> <p>Väikeste käitiste puhul võib päritolutagatistes esitada lihtsustatud teabe.</p>

Motivatsioon

Artikli 19 lõige 2

Äärmiselt tähtis on, et taastuenergia tootjatele ei antaks sama päritolutagatist kaks korda – kõigepealt riigiabi toetuskavade ja seejärel päritolutagatiste oksjonite kaudu.

Artikli 19 lõige 7

Avaliku sektori toetusi ei anta üksnes riigi tasandil.

Muudatusettepanek 16

Artikkel 20

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>I. Vajaduse korral hindavad liikmesriigid gaasivõrgutaristu laiendamise vajadust, et hõlbustada taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi kaasamist.</p>	<p>1. <i>Vastavalt võrgusüsteemi usaldusväärsuse ja ohutuse säilitamisega seotud nõuetele ning tuginedes pädevate riiklike asutuste poolt kindlaks määratud läbipaistvatele ja mittediskrimineerivatele kriteeriumidele:</i></p> <p>a) <i>tagavad liikmesriigid, et põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad garanteerivad oma territooriumil taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia edastamise ja jaotamise, paigaldades selleks muu hulgas akusid kasutavad süsteemid elektrienergia salvestamiseks ja selle võimsuse muutmiseks, et vältida häireid vahelduvatest taastuvatest energiaallikatest pärinevas energiavarustuses ja tagada elektrivõrgu stabiilsus;</i></p> <p>b) <i>sätestavad liikmesriigid ka taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia kas eelistatud või tagatud juurdepääsu võrgusüsteemile;</i></p> <p>c) <i>tagavad liikmesriigid, et elektri tootmiseseadmete dispetšjuhtimisel seavad põhivõrguettevõtjad esikohale taastuvaid energiaallikaid kasutavad tootmiseseadmed, niivõrd kui riigisisese elektrisüsteemi turvaline toimimine seda võimaldab, tuginedes läbipaistvatele ja mittediskrimineerivatele kriteeriumidele. Liikmesriigid tagavad, et võetakse asjakohaseid võrgu ja turuga seotud operatiivmeetmeid, et viia miinimumini taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia piirangud. Kui võetakse olulisi meetmeid taastuvate energiaallikate piiramiseks, et tagada riigisisese elektrisüsteemi turvalisus ja varustuskindlus, tagavad liikmesriigid, et vastutav põhivõrguettevõtja annab pädevale reguleerivale asutusele kõnealuste meetmete kohta aru ning teatab, missuguseid parandusmeetmeid ta kavatses võtta, et hoida ära ebakohaseid piiranguid;</i></p>

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>3. Vastavalt hindamisele, mida liikmesriigid teevad määruse [juhtimine] I lisa kohase lõimitud riikliku energia- ja kliimakava raames, et selgitada välja, kas käesoleva direktiivi artikli 3 lõikes 1 osutatud liidu eesmärgi saavutamiseks on vaja taastuvatest energiaallikatest kaugkütte- ja kaugjahutusenergia tootmiseks ehitada uus taristu, võtavad liikmesriigid vajaduse korral kaugküttetaristu väljaarendamiseks vajalikud meetmed, et võimaldada biomassist, päikeseenergia- ja geotermilistest seadmetest pärit kütte ja jahutusenergia tootmise arengut.</p>	<p>d) peaksid liikmesriigid tagama, et taastuvenergia toetuste maksmine toimub läbipaistvate kriteeriumide alusel, mille puhul võetakse arvesse fossiilsetest allikatest toodetud elektri tootmiskulusid elektrivõrgus, kuhu taastuvatest energiaallikatest toodetud energia suunatakse. Iseäranis tuleb seda teha väikeste eraldatud võrkude puhul. Samuti tuleb seejuures vältida võimalikust riigiabist või traditsiooniliste, fossiilseid kütuseid kasutavate tootmissüsteemide ja fossiilsete kütuste varustussüsteemide eelistest tulenevaid moonutusi, et ennetada fossiilsete energiaallikate eelistamist taastuvatele energiaallikatele;</p> <p>e) tuleb taastuvatest energiaallikatest peamiselt enda tarbeks elektrit tootvate käitistele, eelkõige kodumajapidamistele, tagada, et kui nad toodavad rohkem energiat kui neil vaja, siis saavad nad suunata energiaülejäädid avalikku elektrivõrku – energia võimsus ja kogus peavad seejuures olema kooskõlas tegeliku tarbimisega –, ning et lihtsustatakse asjaomaste käitiste loamenetlusi ja nende toodetud energia eest makstakse õiglast, tegelikul lõpptarbija elektri-hinnal põhinevat hinda.</p> <p>2. Vajaduse korral hindavad liikmesriigid gaasivõrgutaristu laiendamise vajadust, et hõlbustada taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi kaasamist.</p> <p>3. Vajaduse korral hindavad liikmesriigid kütusetranspordi võrgu olemasoleva taristu edasiarendamise vajadust, et hõlbustada taastuvatest energiaallikatest toodetud kütuse kaasamist.</p> <p>4. Vastavalt hindamisele, mida liikmesriigid teevad määruse [juhtimine] I lisa kohase lõimitud riikliku energia- ja kliimakava raames, et selgitada välja, kas käesoleva direktiivi artikli 3 lõikes 1 osutatud liidu eesmärgi saavutamiseks on võimalik ja kasulik taastuvatest energiaallikatest kaugkütte- ja kaugjahutusenergia tootmiseks ehitada uus taristu, võtavad liikmesriigid vajaduse korral taristu väljaarendamiseks soojusenergia kasutamiseks (nt kaugküttesüsteemide abil) vajalikud meetmed, et võimaldada biomassist, päikeseenergia- ja geotermilistest seadmetest pärit kütte ja jahutusenergia tootmise arengut.</p>

Motivatsioon

Artikli 20 lõige 2

Tehakse ettepanek säilitada endise direktiivi lõige, milles antakse eelistus juurdepääsule taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrile, selle jaotamisele ja sellega ühendamisele.

Artikli 20 lõige 3

Nagu biogaasi puhulgi, tuleb hõlbustada mis tahes taastuvatest allikatest toodetud kütuse suunamist kütusetranspordi võrgu taristusse.

Artikli 20 lõige 4

Sõna „vaja“ tuleks asendada, et vältida muljet, justkui kaugküte ja -jahutus oleks ainus viis ELi eesmärkide saavutamiseks.

Muudatusettepanek 17

Uus artikkel pärast artiklit 20

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>Ettevõtlus ja tehnoloogiline areng</p> <p>1. Praegu on Euroopa Liit taastuenergia tehnoloogias ja ettevõtluses globaalsel juhtpositsioonil, arvestades, kui konkurentsivõimelised on meie tooted ja teenuste ettevõtted, alates seadmete tootjatest ja konsultantidest kuni paigaldajate, hooldajate ja rahastamisasutusteni.</p> <p>Komisjoni esmatähtis eesmärk on seda juhtpositsiooni aastaks 2030 tugevdada ja laiendada.</p> <p>2. Nii komisjon kui ka liikmesriigid eraldavad vähemalt 15 % kõigist oma rahalistest vahenditest taastuenergia toetamisele, meetmetele suutlikkuse ja ettevõtete konkurentsivõime suurendamiseks ja eelkõige nende tehnoloogilise arengu soodustamiseks.</p> <p>Samuti peaks Euroopa Komisjon Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide puhul kehtestama mehhanismid, millega eri tegureid ja asjaolusid arvesse võttes aidata piirkondadel või liikmesriikidel, kelle edusamme selles valdkonnas peetakse keskmisest suuremaks, stimuleerida taastuenergiat oma piirkondades.</p> <p>3. Et säilitada juhtpositsioon, peaksid liikmesriigid ja Euroopa Komisjon kehtestama järgmised esmatähtsad tegevussuunad, piiramata teisi prioriteete.</p> <p>A) Tehnoloogia:</p> <p>i) pidev investeeringu- ja tegevuskulude vähendamine, mis hõlmab mh info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat;</p>

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>ii) rajatiste suurem energiatõhusus ja eri tarbijate nõudmistele kohandatavus;</p> <p>iii) teiste tehnoloogiate kõrval eritähelpanu pööramine fotogalvaanikale, energia salvestamisele, soojuspumpadele, kolmanda põlvkonna biokütustele ja ookeanienergiale;</p> <p>iv) taastuvenergia tootmise ja selle transpordi hallatavus;</p> <p>v) väikeste või suurte tehnoloogiliste uuenduste rakendamine taastuvenergia sektorite kõigis protsessides ja väärtusahelates.</p> <p>B) Ettevõtted:</p> <p>i) eri rahastamisvahendite väljatöötamine ja levitamine;</p> <p>ii) ettevõtete sisemiste tööprotsesside parandamine, suunates neid praeguste või potentsiaalsed klientide huvide ja ootuste kohaselt, parandades turuja turustamisuuringuid;</p> <p>iii) eri liikmesriikide ettevõtete meetodite ja tööviiside tutvustamise lihtsustamine, soodustades pikaajaliste kaubanduslepingute sõlmimist ning ettevõtete suuruse ja suutlikkuse suurendamist;</p> <p>iv) ettevõtete, ülikoolide ja tehnoloogiakeskuste vahel teabe liikumise lihtsustamine.</p> <p>4. Komisjon koostab enne 31.12.2018 selles valdkonnas koos liikmesriikidega eristrateegia, milles kirjeldatakse esmatähtsaid tegevussuundi ja – sõltuvalt eri taastuvenergia-sektorite ja geograafiliste piirkondade arengust – kitsaskohti, võimalusi ja avaliku sektori meetmeid järgmiseks aastakümneks.</p> <p>5. Vajaduse korral hindavad liikmesriigid elektrienergia salvestamise taristu arendamise vajadust, et parandada taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kaasamist.</p>

Motivatsioon

Lõiked 1–4

On sobimatu, et Euroopa direktiivis puudub otsene ja selge viide neile äärmiselt olulistele teemadele (ettevõtlus ja tehnoloogia areng), arvestades, kui põhjalikult selles käsitletakse muid teemasid.

Lõige 5

Taastuvenergia edendamist ei saa lahutada energia salvestamise taristu arendamise vajadusest. See vajadus on eriti tõsine sellistes piirkondades nagu saared ja äärepoolseimad piirkonnad, kus asuvad isoleeritud mikrovõrgud.

Muudatusettepanek 18

Artikli 22 lõige 1

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid tagavad, et taastuenergiakogukondadel on õigus taastuenergiat toota, tarbida, salvestada ja müüa, sealhulgas elektriostulepingute alusel, ilma et nende suhtes kohaldataks ebaproportsionaalseid menetlusi ja tasusid, mis ei kajasta kulusid.</p>	<p>Liikmesriigid tagavad, et taastuenergiakogukondadel on õigus taastuenergiat toota, tarbida, salvestada ja müüa, sealhulgas elektriostulepingute alusel, ilma et nende suhtes kohaldataks ebaproportsionaalseid menetlusi ja tasusid, mis ei kajasta kulusid.</p>
<p>Käesoleva direktiivi kohaldamisel on taastuenergiakogukond väike ja keskmise suurusega ettevõtja (VKE) või mittetulundusühendus, mille osanikud või liikmed teevad koostööd taastuvatest energiaallikatest energia tootmisel, jaotamisel, salvestamisel või tarnimisel ning täidavad vähemalt nelja kriteeriumit järgmistest:</p>	<p>Käesoleva direktiivi kohaldamisel on taastuenergiakogukond väike ja keskmise suurusega ettevõtja (VKE) või mittetulundusühendus, mille osanikud või liikmed teevad koostööd taastuvatest energiaallikatest energia tootmisel, jaotamisel, salvestamisel või tarnimisel ning täidavad vähemalt nelja kriteeriumit järgmistest:</p>
<p>a) osanikud või liikmed on füüsilised isikud, kohalikud ametiasutused, sealhulgas omavalitsused, või taastuenergiavaldkonnas tegutsevad VKEd;</p>	<p>a) osanikud või liikmed on füüsilised isikud, kohalikud või piirkondlikud ametiasutused, sealhulgas omavalitsused, või taastuenergiavaldkonnas tegutsevad VKEd;</p>
<p>b) vähemalt 51 % üksuse hääleõiguslikest osanikest või liikmetest on füüsilised isikud;</p>	<p>b) vähemalt 51 % üksuse hääleõiguslikest osanikest või liikmetest on füüsilised isikud;</p>
<p>c) vähemalt 51 % üksuse aktsiatest või osalusõigustest omavad kohalikud liikmed, st kohaliku avaliku ja erasektori sotsiaal-majanduslike huvide esindajad või kodanikud, kellel on otsene huvi kogukonna tegevuse ja selle mõju vastu;</p>	<p>c) vähemalt 51 % üksuse aktsiatest või osalusõigustest omavad kohalikud liikmed, st kohaliku avaliku ja erasektori sotsiaal-majanduslike huvide esindajad või kodanikud, kellel on otsene huvi kogukonna tegevuse ja selle mõju vastu;</p>
<p>d) vähemalt 51 % kohtadest üksuse juhatuses või juhtorganites on ette nähtud kohalikele liikmetele, st kohaliku avaliku ja erasektori sotsiaal-majanduslike huvide esindajatele või kodanikele, kellel on otsene huvi kogukonna tegevuse ja selle mõju vastu;</p>	<p>d) vähemalt 51 % kohtadest üksuse juhatuses või juhtorganites on ette nähtud kohalikele liikmetele, st kohaliku avaliku ja erasektori sotsiaal-majanduslike huvide esindajatele või kodanikele, kellel on otsene huvi kogukonna tegevuse ja selle mõju vastu;</p>
<p>e) kogukond ei ole elektri-, kütte- ja jahutus- ning transpordisektoris installeerinud eelneva viie aasta jooksul aastas keskmiselt rohkem kui 18 MW taastuenergiavõimsust.</p>	<p>e) kogukond ei ole elektri-, kütte- ja jahutus- ning transpordisektoris installeerinud eelneva viie aasta jooksul aastas keskmiselt rohkem kui 30 MW taastuenergiavõimsust.</p>

Motivatsioon

Taastuvenergiakogukonnad võivad olla oluline vahend säästva energia tootmise edendamiseks kohalikul tasandil. Ka piirkondlikel ametiasustustel võib olla oluline osa selles kontekstis ning sellistele kogukondadele kehtestatav energiatootmise mahu piirmäär ei tohiks olla liiga piirav.

Muudatusettepanek 19

Artikkel 23

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Selleks et lihtsustada taastuvenergia laialdasemat kasutust kütte- ja jahutussektoris, püüavad liikmesriigid suurendada taastuvenergia osakaalu kõnealuses sektoris vähemalt 1 protsendipunkti võrra aastas, väljendatuna osakaaluna liikmesriigi energia lõpptarbimises ja arvatuna vastavalt artiklis 7 sätestatud meetodikale.</p> <p>2. Liikmesriigid võivad objektiivsete ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel määrata ja avaldada selliste meetmete loetelu ja sellised rakendusüksused (nt kütuse-tarnijad), mis peavad aitama saavutada taastuvenergia osakaalu lõikega 1 ette nähtud suurendamise.</p> <p>3. Taastuvenergia osakaalu suurendamiseks vastavalt lõikele 1 võib kasutada ühte või mitut järgmist võimalust:</p> <p>a) taastuvenergia füüsiline lõimimine energiasse ja energia saamiseks kasutatavasse kütusesse, mis kütte- ja jahutussektorisse tarnitakse;</p> <p>b) otsesed leevendusmeetmed, nagu taastuvenergial põhinevate suure tõhususega kütte- ja jahutussüsteemide paigaldamine hoonetesse või taastuvenergia kasutamine tööstuslikes kütte- ja jahutusprotsessides;</p> <p>c) kaudsed leevendusmeetmed, mille puhul kasutatakse kaubeldavaid sertifikaate, mis tõendavad, et kohustus on täidetud muu ettevõtja, nagu sõltumatu taastuvenergiatehnoloogia paigaldaja või taastuvenergiatehnoloogia paigaldamisega tegeleva energiateenuste ettevõtja poolt võetavate kaudsete leevendusmeetmete toetamise kaudu.</p>	<p>1. Selleks et lihtsustada taastuvenergia ja/või heitsoojus- või heitjahutusenergia laialdasemat kasutust kütte- ja jahutussektoris, püüavad liikmesriigid suurendada taastuvenergia ja/või heitsoojus- või heitjahutusenergia osakaalu kõnealuses sektoris vähemalt 1 protsendipunkti võrra aastas, väljendatuna osakaaluna liikmesriigi energia lõpptarbimises ja arvatuna vastavalt artiklis 7 sätestatud meetodikale.</p> <p>2. Liikmesriigid võivad objektiivsete ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel määrata ja avaldada selliste meetmete loetelu ja sellised koostööüksused (nt energia-tarnijad), mis peavad aitama saavutada taastuvenergia osakaalu lõikega 1 ette nähtud suurendamise ja seda hinnata.</p> <p>3. Taastuvenergia osakaalu suurendamiseks vastavalt lõikele 1 kasutatakse järgmist:</p> <p>a) kütte- ja jahutussüsteemidest saadava uue taastuvenergia füüsiline lõimimine;</p> <p>b) otseselt hoonete ja tööstusega seotud protsessid või mõned primaarsektori protsessid;</p> <p>c) muud poliitilised meetmed, mille mõju on sama suur nagu on sätestatud lõikes 1, näiteks riiklikud maksu-meetmed või muud majanduslikud stiimulid.</p>

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>4. Liikmesriigid võivad lõikes 2 osutatud meetmete rakendamiseks ja jälgimiseks kasutada direktiivi 2012/27/EL artiklis 7 sätestatud riikliku energiatõhususkohustuste süsteemi raames loodud struktuure.</p>	<p>4. Erinevates rakendatavates meetmetes tuleb arvestada järgmist:</p> <p>a) kütte- ja jahutusturg on väga killustunud ja sõltub tarbija liigist, tsentraliseerituse tasemest, seni kasutatud kütusest jne;</p> <p>b) tõhusamat ja kestlikumat kütet ja jahutust takistavate tõkete kõrvaldamiseks tuleb tegutseda kohalikul, piirkonna ja riigi tasandil toetava ELi raamistiku piires.</p> <p>Sel viisil võivad liikmesriigid kasutada või arendada järgmist:</p> <p>a) algatused rahastamise ja kasumlikkuse parandamiseks:</p> <p>i) kaubeldavad sertifikaadid, mis tõendavad, et kohustus on täidetud muu ettevõtja, nagu sõltumatu taastuvenergiatehnoloogia paigaldaja või taastuvenergiatehnoloogia paigaldamisega tegeleva energiateenuste ettevõtja poolt võetavate kaudsete leevendusmeetmete toetamise kaudu;</p> <p>ii) riigi asjaõiguslaste õigusnormide läbivaatamine, et leida vastus küsimusele, kuidas jagada taastuvenergia vallas tehtavatest parandustest saadavat kasu omanike ja üürihoidjate või kortermajade elanike vahel;</p> <p>iii) selliste kohalike ja piirkondlike osalejate toetamine, kes saavad parandada taastuvenergiat põhinevasse küttesse ja jahutusse tehtavate investeeringute pangakõlblikkust, liites üksikprojektid kokku suuremateks investeeringupakettideks (koondprojektid);</p> <p>iv) investeerimisalase nõustamise ühtse kontaktpunkti loomine (sh nõustamisteenused, abi projektide väljatöötamisel ja projektide rahastamine);</p> <p>v) jaepankade innustamine pakkuma tooteid, mis sobivad eraomandis olevate üürihoonete renoveerimiseks (nt edasilükatud maksetega hüpoteegid, tähtajalised laenud) ja mida saaks toetada avaliku sektori vahenditest;</p> <p>vi) investeeringute otsetoetamise vältimine, välja arvatud juhul, kui toetataval rajatisel on lisaväärtus uuenduslikkuse, suure tõhususe, korratavuse jne näol;</p>

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>b) <i>algatused üldsuse teadmiste parandamiseks ning usalduse suurendamiseks tehnoloogia ja tarnijate vastu:</i></p> <p>i) <i>katelde inspekteerimise kasutamine selleks, et anda teavet taastuvenergiäl põhinevate süsteemide kasu kohta olemasolevate kütte- ja jahutussüsteemide asendamisel;</i></p> <p>ii) <i>selliste veebisaitide loomine ja reklaamimine, kus on esitatud hinnad (lisaks ka keskkonnaga seotud küsimused, tehniline kättesaadavus ja usaldusväärsus jne) ja võrdlusvahendid kasutusea kohta eesmärgiga aidata võimalikel tulevastel või praegustel tarbijatel otsustada, millised on neile kõige sobivamad seadmed, rajatised, kütuse tarnijad jne;</i></p> <p>iii) <i>läbipaistvate mehhanismide kehtestamine ja propageerimine konfliktide lahendamiseks kasutajate ja tarnijate vahel, et julgustada neid pakkuma paremaid teenuseid ja suurendada võimalike klientide usaldust;</i></p> <p>iv) <i>selliste pikaajaliste teabevahetus- ja reklaamikampaaniate väljatöötamine, mis on kujundatud kooskõlas potentsiaalse tarbija liigi, valitud taastuvenergia tehnoloogia või sektori sidusrühmaga;</i></p> <p>c) <i>algatused paigaldus- ning käitamis- ja hooldusettevõtete võimestamiseks:</i></p> <p>i) <i>ilma et see piiraks muid tehnoloogiaarenduse algatusi, valdkondlike ümarlaudade korraldamine tehnoloogiakeskuste, seadmetööstuse, inseneribüroode ja paigaldajate osalusel, et aidata viimastel parandada oma teenuseid ja tooteid;</i></p> <p>ii) <i>koostöö sidusrühmadega (eelkõige selliste asutustega nagu tarbija-, paigaldajate või arhitektide ühendused), et neid koondada ning ergutada nende huvi taastuvenergia vastu, tõsta nende teadlikkust sellest ja innustada neid seadma vastavaid prioriteete. See on võimalus anda inspiratsiooni vajalikeks laialdasteks teavituskampaaniateks;</i></p>

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>5. Lõike 2 kohaselt määratud üksused tagavad, et nende panus on mõõdetav ja tõendatav, ning esitavad igal aastal alates 30. juunist 2021 liikmesriigi määratud ametiasutusele järgmise teabe:</p> <p>a) kütte- ja jahutussektorisse tarnitud energia koguhulk;</p> <p>b) kütte- ja jahutussektorisse tarnitud taastuvenergia koguhulk;</p> <p>c) taastuvenergia osakaal kütte- ja jahutussektorisse tarnitud energia koguhulgas ja</p> <p>d) taastuvenergiaallika liik.</p>	<p>d) algatused sektori tugevdamiseks:</p> <p>i) direktiivi 2012/27/EL artiklis 7 sätestatud riikliku energiatõhususkohustuste süsteemi raames loodud struktuurid lõikes 2 osutatud meetmete rakendamiseks ja jälgimiseks;</p> <p>ii) kohalike ja piirkondlike omavalitsuste abistamine strateegiate koostamisel taastuvenergiat põhineva kütte ja jahutuse edendamiseks.</p> <p>5. Lõike 2 kohaselt määratud üksused tagavad, et nende panus on mõõdetav ja tõendatav, ning esitavad igal aastal alates 30. juunist 2021 liikmesriigi määratud ametiasutusele järgmise teabe:</p> <p>a) kütte- ja jahutussektorisse tarnitud energia koguhulk;</p> <p>b) kütte- ja jahutussektorisse tarnitud taastuvenergia ja/või heitsoojus- või heitjahutusenergia koguhulk;</p> <p>c) taastuvenergia ja/või heitsoojus- või heitjahutusenergia osakaal kütte- ja jahutussektorisse tarnitud energia koguhulgas ja</p> <p>d) taastuvenergiaallika liik ning eri tarbimiskohtades olemasolevate kütte- ja jahutusseadmete põhiomadused.</p>

Motivatsioon

Artikli 23 lõiked 1, 3 ja 5

Fossiilkütuste asendamiseks ja primaarenergia tarbimise vähendamiseks on tähtis võtta kütte- ja jahutussektoris lisaks taastuvenergiat arvesse ka soojusenergia ülejääke ja kõrvalsaadusi. Seatud eesmärkide saavutamiseks on samuti oluline pakkuda võimalusi majanduslikeks stiimuliteks ja maksupoliitilisteks meetmeteks.

Artikli 23 lõige 2

Paranduse eesmärk on täpsustada kõnealuste üksuste tähendust. Energia tarnimine on mõiste, mis ei hõlma mitte ainult kütust. Tegelikult saab energiat tarnida kütuse, elektri või päikeseenergia näol.

Artikli 23 lõige 4

Küte ja jahutus on väga oluline küsimus ELis. Eelmisel aastal avaldas komisjon vastavasisulise strateegia. Kuna paljud neist ideedest ei kajastu kõnealuses direktiivis, saidki need siinkohal lisatud. Samuti on lisatud mõned uued ideed, näiteks otsetoetuste vältimine või tarbijate usalduse suurendamine.

Artikli 23 lõige 5

Selleks, et saada parem ülevaade sektorist ja edasise arengu võimalustest, on esmatähtis olla kursis olemasolevate rajatiste olukorra ja omadustega. Kõnealust teavet võib koguda kütuse tarnija, võimaldades seega kontrollida administratsiooni registreeritud andmeid.

Muudatusettepanek 20

Artikli 24 lõige 4

Ettepanek: direktiiv taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (uuesti sõnastatud) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid sätestavad vajalikud meetmed, et tagada taastuvatest energiaallikatest toodetud soojus- ja jahutusenergia ning heitsoojus- ja heitjahutusenergia mittediskrimineeriv juurdepääs kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemidele. Mittediskrimineeriv juurdepääs peab võimaldama muudel tarnijatel kui kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemi käitajatel vahetult tarnida sellistest allikatest pärit soojus- ja jahutusenergia kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemiga ühendatud tarbijatele.</p>	<p>Liikmesriigid sätestavad vajalikud meetmed, et tagada taastuvatest energiaallikatest toodetud soojus- ja jahutusenergia ning heitsoojus- ja heitjahutusenergia reguleeritud juurdepääs kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemidele. Juurdepääs peab võimaldama muudel tarnijatel kui kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemi käitajatel tarnida sellistest allikatest pärit soojus- ja jahutusenergia kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemile.</p>

Motivatsioon

Kolmandatele pooltele üldise õiguse andmine müüa soojus- ja jahutusenergiat vahetult lõppkasutajatele oleks kahjulik ja mitte kulutõhus. See tekitab ebakindlust investeringute tegemisel ja ebaselgust pikaajalise vastutuse osas. Võrgu ja tarnetehingute eraldamine suurendab lõppkasutajate kulutusi.

Muudatusettepanek 21

Põhjendus 6

Ettepanek: määrus, milles käsitletakse elektrienergia siseturgu (uuesti sõnastatud) – COM(2016) 861 final

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Turu suurem lõimimine ja üleminek kõikumamale elektri- tootmisele eeldab täiendavate jõupingutuste tegemist riikide energiapoliitika kooskõlastamisel naaberriikidega ja piiriülese elektri kaubanduse võimaluste kasutamisel.</p>	<p>Turu suurem lõimimine ja üleminek kõikumamale elektri- tootmisele eeldab täiendavate jõupingutuste tegemist riikide energiapoliitika kooskõlastamisel naaberriikidega ja piiriülese elektri kaubanduse võimaluste kasutamisel, samas tuleb tagada võrdsed konkurentsitingimused ja vastastikkuse põhimõtte järgimine.</p>

Motivatsioon

Mõne liikmesriigi jaoks võib ELi mittekuuluvate riikide kaasamine ELi elektrienergia siseturule olla suure tähtsusega. Seetõttu on väga oluline tagada võrdsed konkurentsitingimused kaubavahetuses kolmandate riikidega ja võrdsed turulepääsu tingimused (vastastikkuse põhimõte).

Muudatusettepanek 22

Põhjus 8

Ettepanek: määrus, milles käsitletakse elektrienergia siseturgu (uuesti sõnastatud) – COM(2016) 861 final

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Peamiste turupõhimõtetega tuleks ette näha, et elektri hinnad määratakse kindlaks pakkumise ja nõudlusega. Need hinnad peaksid andma märku elektrivajadusest, andes turupõhise stiimuli investeerida sellistesse paindlikkuse allikatesse nagu paindlik tootmine, ühendamine, tarbimiskaja või salvestamine.</p>	<p>Peamiste turupõhimõtetega tuleks ette näha, et elektri hinnad määratakse kindlaks pakkumise ja nõudlusega. Need hinnad peaksid andma märku elektrivajadusest, andes turupõhise stiimuli investeerida sellistesse paindlikkuse allikatesse nagu paindlik tootmine, ühendamine, tarbimiskaja või salvestamine. Kõnealuste eesmärkide saavutamiseks peaksid liikmesriigid järk-järgult loobuma hinna reguleerimisest.</p>

Motivatsioon

Paljudes liikmesriikides ei järgi elektrihinnad nõudlust ja pakkumist, vaid neid reguleerivad avaliku sektori asutused. Hinna reguleerimine võib piirata töhusa konkurentsi arengut, pärssida investeringuid ja uute pakkujate turule saabumist. Uue turukorralduse eesmärk on tagada tarnehinnad, millesse avalik sektor pole sekkunud. Üldjoontes peetakse tervitatavaks Euroopa Komisjoni ettepanekut hinna reguleerimise kaotamiseks, kuid see peaks toimuma järk-järgult.

Muudatusettepanek 23

Põhjendus 25

Ettepanek: direktiiv elektrienergia siseturu ühiseeskirjade kohta (uuesti sõnastatud) – COM(2016) 864 final

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Kõik tarbijad peaksid saama kasu turul otsesest osalemisest, eelkõige sellest, et nad muudavad oma tarbimist vastavalt turusignaalidele ja saavad kasu madalamatest elektrihindadest ja muudest rahalistest stiimulitest. Sellise aktiivse osalemise eelised peaksid aja jooksul suurenema, kui elektrisõidukid, soojuspumbad ja muud paindlikud kooritud muutuvad konkurentsivõimelisemaks. Tarbijatel peaks olema võimalik osaleda tarbimiskaja kõikides vormides ja sellepärast peaks neil olema võimalik valida endale tark mõtmissüsteem ja sõlmida elektrienergia dünaamilise hinnaga leping. See peaks võimaldama neil kohandada oma tarbimist vastavalt reaajalistele hinnasignaalidele, mis kajastavad elektri või ülekandmise väärtust ja kulusid eri aegadel, samas kui liikmesriigid peaksid tagama, et tarbijad puutuksid mõistlikus ulatuses kokku hulгимүүгитuru hinnariskidega. Liikmesriigid peaksid samuti tagama, et tarbijaid, kes eelistavad turul mitte aktiivselt osaleda, ei karistataks, vaid et nende jaoks muudetakse kergemaks teadlike otsuste tegemine olemasolevate valikute kohta viisil, mis on siseriiklikes turutingimustes kõige sobivam.</p>	<p>Kõik tarbijad peaksid saama kasu turul otsesest osalemisest, eelkõige sellest, et nad muudavad oma tarbimist vastavalt turusignaalidele ja saavad kasu madalamatest elektrihindadest ja muudest rahalistest stiimulitest. Sellise aktiivse osalemise eelised peaksid aja jooksul suurenema, kui elektrisõidukid, soojuspumbad ja muud paindlikud kooritud muutuvad konkurentsivõimelisemaks. Tarbijatel peaks olema võimalik osaleda tarbimiskaja kõikides vormides ja sellepärast peaks neil olema võimalik valida endale tark mõtmissüsteem ja sõlmida elektrienergia dünaamilise hinnaga leping. See peaks võimaldama neil kohandada oma tarbimist vastavalt reaajalistele hinnasignaalidele, mis kajastavad elektri või ülekandmise väärtust ja kulusid eri aegadel, samas kui liikmesriigid peaksid tagama, et tarbijad puutuksid mõistlikus ulatuses kokku hulгимүүгитuru hinnariskidega. Liikmesriigid peaksid samuti tagama, et tarbijaid, kes eelistavad turul mitte aktiivselt osaleda, ei karistataks, vaid et nende jaoks muudetakse kergemaks teadlike otsuste tegemine olemasolevate valikute kohta viisil, mis on siseriiklikes turutingimustes kõige sobivam.</p> <p>Riikide keskvalitsused ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peavad looma vajalikud raamtingimused, et teha tarbijatele kättesaadavaks üksikasjalik teave turul osalemise eelduste ja võimaluste kohta. Lisaks peaksid liikmesriigid nägema ette konkreetsed meetmed, mis on suunatud kütteostuvõimetusest enim ohustatud tarbijatele, et tagada nende aktiivne osalemine turul, kaitsta nende õigust energiakättesaadavusele ja võimaldada neil saada kasu uuenduslikest tehnoloogiast, mis vähendavad nende energiatarbimist.</p>

Motivatsioon

Muudatusettepanekuga lisatakse säte, mille kohaselt peavad kõik omavalitsustasandid julgustama tarbijaid turul osalema ja andma neile üksikasjalikku teavet sellega seotud eelduste ja võimaluste kohta.

Muudatusettepanek 24

(30)

Ettepanek: direktiiv elektrienergia siseturu ühiseeskirjade kohta (uuesti sõnastatud) – COM(2016) 864 final

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Hajaenergeetika tehnilised lahendused ja tarbijatele võimaluste andmine on muutnud kogukonnas toodetud energia ja energiakooperatiivid tõhusaks ja kulutõhusaks viisiks inimeste selliste vajaduste ja ootuste rahuldamisel, mis on seotud energiaallikate, -teenuste ja kohapealse osalemisega. Kogukonnas toodetud energia pakub kõikidele tarbijatele võimalust osaleda ise tootmises, tarbimises ja energia omavahel jagamises teatavas geograafiliselt piiratud kogukondlikus võrgus, mis võib toimida isoleeritult või olla ühendatud avaliku jaotusvõrguga. Kogukondliku energeetika algatused on peamiselt suunatud teatavat liiki taskukohase energia, näiteks taastuvenergia tootmisele selle liikmete või osanike jaoks, selle asemel et seada traditsiooniliste energeetikaettevõtete eeskujul tähtsaimaks prioriteediks kasumi tootmine. Tarbijakogukonna otsese kaasamisega näitavad energeetikaalased algatused, milliseid suuri võimalusi need avavad uue tehnoloogia ja uute tarbimisviiside, sealhulgas tarkjaotusvõrkude ja tarbimiskaja ülevõtmiseks lõimitud viisil. Kogukondlik energeetika võib edendada energiatõhusust ka iga majapidamise tasandil ning aidata kaasa võitlusele kütteostuvõimetusele energiatarbimise vähendamise ja tarnetasude langetamise kaudu. Kogukondlik energeetika võimaldab energiaturul osaleda ka sellistel kodutarbijate rühmadel, kes muidu seda teha ei suudaks. Sellised algatused on eduka juhtimise korral toonud ühiskonnale majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnakasu, mis ulatub kaugemale lihtsast energiategenuste osutamise kasust. Kohalikel energiakogukondadel tuleb lubada turul tegutseda õiglastel tingimustel, kuid ilma turumoonutusi tekitamata. Kodutarbijal tuleb lubada vabatahtlikult osaleda ühenduse energiaalgatuses ja ka sellest lahkuda, ilma et ta seejuures kaotaks juurdepääsu kogukondliku energeetikaalgatuse käitavale võrgule või oma tarbijaõigusi. Juurdepääs kogukondliku energeetikaalgatuse käitavale võrgule tuleb anda õiglastel ja kulupõhistel tingimustel.</p>	<p>Hajaenergeetika tehnilised lahendused ja tarbijatele võimaluste andmine on muutnud kogukonnas toodetud energia ja energiakooperatiivid tõhusaks ja kulutõhusaks viisiks inimeste selliste vajaduste ja ootuste rahuldamisel, mis on seotud energiaallikate, -teenuste ja kohapealse osalemisega. Kogukonnas toodetud energia pakub kõikidele tarbijatele võimalust osaleda ise tootmises, tarbimises ja energia omavahel jagamises teatavas geograafiliselt piiratud kogukondlikus võrgus, mis võib toimida isoleeritult või olla ühendatud avaliku jaotusvõrguga. Kogukondliku energeetika algatused on peamiselt suunatud teatavat liiki taskukohase energia, näiteks taastuvenergia tootmisele selle liikmete või osanike jaoks, selle asemel et seada traditsiooniliste energeetikaettevõtete eeskujul tähtsaimaks prioriteediks kasumi tootmine. Tarbijakogukonna otsese kaasamisega näitavad energeetikaalased algatused, milliseid suuri võimalusi need avavad uue tehnoloogia ja uute tarbimisviiside, sealhulgas tarkjaotusvõrkude ja tarbimiskaja ülevõtmiseks lõimitud viisil. Kogukondlik energeetika võib edendada energiatõhusust ka iga majapidamise tasandil ning aidata kaasa võitlusele kütteostuvõimetusele energiatarbimise vähendamise ja tarnetasude langetamise kaudu. Kogukondlik energeetika võimaldab energiaturul osaleda ka sellistel kodutarbijate rühmadel, kes muidu seda teha ei suudaks. Sellised algatused on eduka juhtimise korral toonud ühiskonnale majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnakasu, mis ulatub kaugemale lihtsast energiategenuste osutamise kasust. Kohalikel energiakogukondadel tuleb kooskõlas selgelt kindlaks määratud eeskirjadega lubada turul tegutseda õiglastel tingimustel, kuid ilma turumoonutusi tekitamata. Kodutarbijal tuleb lubada vabatahtlikult osaleda ühenduse energiaalgatuses ja ka sellest lahkuda, ilma et ta seejuures kaotaks juurdepääsu kogukondliku energeetikaalgatuse käitavale võrgule või oma tarbijaõigusi. Juurdepääs kogukondliku energeetikaalgatuse käitavale võrgule tuleb anda õiglastel ja kulupõhistel tingimustel.</p>

Motivatsioon

Kohalikud energiakogukonnad võivad olla tõhus viis energia haldamiseks kohalikul tasandil. Selleks et edendada kogukondade loomist ja nende osalemist elektriturul, on väga oluline luua sobiv õigusraamistik selgete eeskirjade kehtestamiseks, millega reguleeritakse kogukondade tegutsemist energiaturul.

Muudatusettepanek 25

Põhjendus 38

Ettepanek: direktiiv elektrienergia siseturu ühiseeskirjade kohta (uuesti sõnastatud) – COM(2016) 864 final

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Pärast tarkade mõtmissüsteemide kasutuselevõttu on liikmesriikides praeguseks juba välja töötatud või arendatakse erinevaid andmehalduse mudeleid. Sõltumatult andmehalduse mudelist on oluline, et liikmesriigid kehtestaksid läbipaistvad eeskirjad, mille järgi andmetele oleks võimalik juurde pääseda mittediskrimineerivatel tingimustel, ja tagaksid kõrgeimal tasemel küberturvalisuse ja andmekaitse, samuti nende andmetega töötavate osaliste erapooletuse.</p>	<p>Pärast tarkade mõtmissüsteemide kasutuselevõttu on liikmesriikides praeguseks juba välja töötatud või arendatakse erinevaid andmehalduse mudeleid. Sõltumatult andmehalduse mudelist on oluline, et liikmesriigid kehtestaksid läbipaistvad eeskirjad, mille järgi andmetele oleks võimalik juurde pääseda mittediskrimineerivatel tingimustel, ja tagaksid kõrgeimal tasemel küberturvalisuse ja andmekaitse, samuti nende andmetega töötavate osaliste erapooletuse. Selleks et tarbijad osaleksid tarbimiskajas ja et pakkuda neile dünaamilist hinnasüsteemi, peavad tarnijad neile võimaldama vaba juurdepääsu teabele nende elektritarbe kohta tunnis. Soovitatakse, et teave oleks kättesaadav kõigi nutikate elektriarvestite puhul ja et juurdepääs kõnealusele teabele tagataks kõigi tellitud võimsusvahemike puhul.</p>

Motivatsioon

Teabe kättesaadavaks tegemist kõigi nutikate elektriarvestite puhul tuleks soovitada, aga mitte selleks siduvalt kohustada, ent see tuleks tagada kõigi tellitud võimsusvahemike puhul.

Muudatusettepanek 26

Põhjendus 3

Ettepanek: määrus, millega luuakse Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet (uuesti sõnastatud) – COM(2016) 863 final – 2016/0378 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Prognooside kohaselt suureneb järgmistel aastatel veelgi vajadus kooskõlastada siseriiklike reguleerivaid meetmeid. Euroopa energiasüsteem seisab üle mitmekümne aasta kõige suuremate muutuste ees. Turgude suurem lõimimine ja mitmekesisemate elektritootmisviiside kasutuselevõtt nõuavad suuremaid pingutusi, et kooskõlastada liikmesriikide energiapoliitikat naaberriikidega ja kasutada piiriülese elektrikaubanduse võimalusi.</p>	<p>Prognooside kohaselt suureneb järgmistel aastatel veelgi vajadus kooskõlastada siseriiklike reguleerivaid meetmeid. Euroopa energiasüsteem seisab üle mitmekümne aasta kõige suuremate muutuste ees. Turgude suurem lõimimine ja mitmekesisemate elektritootmisviiside kasutuselevõtt nõuavad suuremaid pingutusi, et kooskõlastada liikmesriikide energiapoliitikat naaberriikidega ja kasutada piiriülese elektrikaubanduse võimalusi. Samuti on oluline tugevdada riiklike reguleerivaid asutusi. Liikmesriigid peavad tagama oma riiklike reguleerivate asutuste sõltumatuse ja takistamatu tegutsemise. Riiklike reguleerivate asutuste asjakohaseks tegutsemiseks tuleb need varustada vajalike vahenditega ja neil peab olema võimalik osaleda kõigi õigustega ELi tasandi koostöös.</p>

Motivatsioon

Parem kooskõlastamine liikmesriikide vahel energia valdkonnas on tervitatav. Kuid sama oluline on riiklike reguleerivate asutuste osa igas ELi liikmesriigis. Tuleb juhtida tähelepanu sellele, et liikmesriigid peavad tagama oma riiklike reguleerivate asutuste sõltumatuse ja takistamatu tegutsemise. Samuti tuleb eraldada piisavalt vahendeid, et võimaldada riiklikel reguleerivatel asutustel teha nõuetekohaselt oma tööd.

Muudatusettepanek 27

Artikkel 14

Ettepanek: määrus, millega luuakse Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet (uuesti sõnastatud) – COM(2016) 863 final – 2016/0378 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Ametile võib selgelt määratletud olukorras, mis on ette nähtud komisjoni poolt määruse [recast Electricity Regulation as proposed by COM(2016) 861/2] artikli 57 või määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 23 kohaselt vastu võetud suunistega, ja küsimustes, mis on seotud ameti asutamise eesmärgiga, anda lisäülesandeid, järgides liidu ametitele rakendusvolituste andmise norme.</p>	<p>Ametile võib selgelt määratletud olukorras, mis on ette nähtud komisjoni poolt määruse [recast Electricity Regulation as proposed by COM(2016) 861/2] artikli 57 või määruse (EÜ) nr 715/2009 artikli 23 kohaselt vastu võetud suunistega, ja küsimustes, mis on seotud ameti asutamise eesmärgiga, anda lisäülesandeid, järgides liidu ametitele rakendusvolituste andmise norme.</p> <p><i>Euroopa Komisjon peab tagama, et Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööametile antaks vajalikud volitused, et nõuda liikmesriikide asjaomastelt asutustelt selle teabe edastamist, mida amet vajab talle määratud ülesannete täitmiseks.</i></p>

Motivatsioon

Tööprotsesside tõrgeteta toimumise tagamiseks on vaja hoolitseda selle eest, et Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööametile antaks piisavad õigused ja volitused, et saada liikmesriikide asjaomastelt asutustelt kiiresti teavet, mida amet vajab talle määratud ülesannete täitmiseks.

Muudatusettepanek 28

Artikli 16 lõige 2

Ettepanek: määrus, millega luuakse Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet (uuesti sõnastatud) – COM(2016) 863 final – 2016/0378 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Amet avaldab lõikes 1 osutatud kontrollitegevuse tulemuste aruande igal aastal. Nimetatud aruandes määratleb amet elektrienergia ja maagaasi siseturgude lõpuleviimist takistavad tõkked.</p>	<p>Amet avaldab lõikes 1 osutatud kontrollitegevuse tulemuste aruande igal aastal. Nimetatud aruandes määratleb amet elektrienergia ja maagaasi siseturgude lõpuleviimist takistavad tõkked <i>ning esitab soovitusi.</i></p>

Motivatsioon

Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööametile antakse suurem vastutus ning eraldatakse rohkem vahendeid. Ta saab suuremad volitused kooskõlastatud tegevust nõudvates piiriülestes küsimustes. Seetõttu oleks liikmesriikide seisukohast kasulik, kui amet esitaks oma kontrollitegevuse tulemuste aruandes ka üldisi soovitusi.

Muudatusettepanek 29

Põhjendus 13

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb ohuvalmidust elektrisektoris ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2005/89/EÜ – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Selle ühtse metoodika järgi peaks Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik korrapäraselt koostama ja ajakohastama piirkondlikke kriisistsenaariume ning selgitama välja iga piirkonna kõige suuremad ohud, näiteks äärmuslikud ilmaolud, loodusõnnetused, kütuse vähesus ja pahatahtlikud ründed. Kui kaalutakse gaasitarnete katkemise ohu kriisistsenaariumi, tuleks tarnete katkemist hinnata Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustiku väljatöötatud tarne- või taristuhäire stsenaariumi järgi vastavalt gaasivarustuskindluse määruse [proposed Gas Security of Supply Regulation] artikli 6 lõikele 6. Liikmesriigid peaksid selle alusel koostama oma riikliku kriisistsenaariumi ja ajakohastama seda põhimõtteliselt iga kolme aasta järel. Ohuvalmiduskavad peaksid tuginema nendele stsenaariumidele. Ohtude kindlakstegemisel riigi tasandil peaksid liikmesriigid kirjeldama ka selliseid varustuskindluse ohtusid, mis võivad tekkida seoses taristu kuuluvusega, ning nägema ette meetmed, mida sel juhul tuleks võtta (nt üldiste või sektoripõhiste investeeringute sõelumist käsitlevad õigusaktid, teatavate aktsionäride eriohused jne), ning selgitama, miks nende arvates neid meetmeid peaks võtma.</p>	<p>Selle ühtse metoodika järgi peaks Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik korrapäraselt koostama ja ajakohastama piirkondlikke kriisistsenaariume ning selgitama välja iga piirkonna kõige suuremad ohud, näiteks äärmuslikud ilmaolud, loodusõnnetused, kütuse vähesus ja pahatahtlikud ründed. Kui kaalutakse gaasitarnete katkemise ohu kriisistsenaariumi, tuleks tarnete katkemist hinnata Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustiku väljatöötatud tarne- või taristuhäire stsenaariumi järgi vastavalt gaasivarustuskindluse määruse [proposed Gas Security of Supply Regulation] artikli 6 lõikele 6. On soovitatav kirjeldada ja arutada piirkondliku koostöö eri vormide puhul asjaomase piirkonna energiaolukorda ning selgitada sellega seoses välja kaasnevad võimalused ja ohud. Liikmesriigid peaksid selle teabe alusel koostama oma riikliku kriisistsenaariumi ja ajakohastama seda põhimõtteliselt iga kolme aasta järel. Ohuvalmiduskavad peaksid tuginema nendele stsenaariumidele. Ohtude kindlakstegemisel riigi tasandil peaksid liikmesriigid kirjeldama ka selliseid varustuskindluse ohtusid, mis võivad tekkida seoses taristu kuuluvusega, ning nägema ette meetmed, mida sel juhul tuleks võtta (nt üldiste või sektoripõhiste investeeringute sõelumist käsitlevad õigusaktid, teatavate aktsionäride eriohused jne), ning selgitama, miks nende arvates neid meetmeid peaks võtma.</p>

Motivatsioon

On mõttekas ja kasulik näha ette, et Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik koostab ja ajakohastab korrapäraselt piirkondlikke kriisistsenaariume ning selgitab välja iga piirkonna kõige suuremad ohud, näiteks äärmuslikud ilmaolud, loodusõnnetused, kütuse vähesus ja pahatahtlikud ründed. Siiski on oluline tugevdada liikmesriikide vahelist piirkondlikku koostööd. Liikmesriikide jaoks on kasulik, kui enne asjaomaste riiklike stsenaariumide koostamist kirjeldatakse ja arutatakse olukorda piirkondlikul tasandil. Sel viisil saaksid liikmesriigid paremini tuvastada ja mõista riiklikke ja piirkondlikke meetmeid kriiside tõhusaks ja ladusaks lahendamiseks.

Muudatusettepanek 30

Põhjendus 18

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb ohuvalmidust elektrisektoris ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2005/89/EÜ – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Kriiside ennetamise ja ohjamise ühtse käsitlemise tagamiseks peaks iga liikmesriigi pädev asutus pärast huvirühmadega arutamist koostama ohuvalmiduskava. Kavas tuleks kirjeldada tõhusaid, proportsionaalseid ja mittediskrimineerivaid meetmeid, mida rakendatakse kõikide väljaselgitatud kriisistsenaariumide korral. Kava peaks tagama eelkõige nende tingimuste läbipaistvuse, mille korral saab kriisi leevendamiseks võtta mitteturupõhiseid meetmeid. Kõik kavandatud mitteturupõhised meetmed peavad olema kooskõlas käesoleva määruse sätetega.</p>	<p>Kriiside ennetamise ja ohjamise ühtse käsitlemise tagamiseks peaks iga liikmesriigi pädev asutus pärast huvirühmadega, sh võimaluse korral kohalike ja piirkondlike omavalitsustega arutamist koostama ohuvalmiduskava. Kavas tuleks kirjeldada tõhusaid, proportsionaalseid ja mittediskrimineerivaid meetmeid, mida rakendatakse kõikide väljaselgitatud kriisistsenaariumide korral. Kava peaks tagama eelkõige nende tingimuste läbipaistvuse, mille korral saab kriisi leevendamiseks võtta mitteturupõhiseid meetmeid. Kõik kavandatud mitteturupõhised meetmed peavad olema kooskõlas käesoleva määruse sätetega.</p>

Motivatsioon

On oluline tagada, et igas liikmesriigis on olemas ühine lähenemisviis kriiside ennetamisele ja ohjamisele.

Seega on vaja tihedat koostööd kõigi huvitatud osapoolte vahel, keskendudes seejuures vahetule suhtlusele vajaduse korral ka kohalike ja piirkondlike omavalitsustega.

Muudatusettepanek 31

Artikli 16 lõige 1

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb ohuvalmidust elektrisektoris ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2005/89/EÜ – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Niipea kui võimalik, kuid mitte hiljem kui kuus nädalat pärast kriisi väljakuulutamist, esitavad asjaomased pädevad asutused, konsulteerides oma riikliku reguleeriva asutusega (kui see ei ole pädev asutus), elektrivaldkonna koordineerimise rühmale ja komisjonile hindamisaruande.</p>	<p>Niipea kui võimalik, kuid mitte hiljem kui neli nädalat pärast kriisi väljakuulutamist, esitavad asjaomased pädevad asutused, konsulteerides oma riikliku reguleeriva asutusega (kui see ei ole pädev asutus), elektrivaldkonna koordineerimise rühmale ja komisjonile hindamisaruande.</p>

Motivatsioon

Energiaalase kriisi väljakuulutamise kujutab endast nii liikmesriigi kui ka ELi jaoks tervikuna suurt probleemi. Seetõttu on sellises olukorras vaja kiiret reageerimist ja tegutsemist. Muudatusettepanekus esitatud neljanädalane tähtaeg analüüsiaruande esitamiseks on piisav ja tagab samal ajal kiirema teabevoogu.

Muudatusettepanek 32

Artikkel 18

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb ohuvalmidust elektrisektoris ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2005/89/EÜ – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriike ja energiaühenduse osalisriike kutsutakse üles tegema tihedat koostööd elektrikriisi stsenaariumide väljaselgitamisel ja elektrikriisialaste ohuvalmiduskavade koostamisel, et ei võetaks meetmeid, mis seaksid ohtu liikmesriikide, osalisriikide või Euroopa Liidu varustuskindluse.</p> <p>Seoses sellega võivad energiaühenduse osalisriigid osaleda komisjoni kutsel elektrivaldkonna koordineerimise rühma töös kõigis neid puudutavates küsimustes.</p>	<p>Liikmesriike ja energiaühenduse osalisriike kutsutakse üles tegema tihedat koostööd elektrikriisi stsenaariumide väljaselgitamisel ja elektrikriisialaste ohuvalmiduskavade koostamisel, et ei võetaks meetmeid, mis seaksid ohtu liikmesriikide, osalisriikide või Euroopa Liidu varustuskindluse. Energiaspektori võimalikult tõhusa juhtimise eesmärgil rõhutatakse ja soovitatakse iseäranis piirkondlikku koostööd. Seoses sellega võivad energiaühenduse osalisriigid osaleda komisjoni kutsel elektrivaldkonna koordineerimise rühma töös kõigis neid puudutavates küsimustes.</p>

Motivatsioon

Elektrikriiside võimalikult tulemusliku ja tõhusa juhtimise eesmärgil on oluline meelde tuletada, kui oluline on liikmesriikide koostöö piirkondlikul tasandil. Piirkondlik koostöö võimaldab kiireid lahendusi väikeste kuludega.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Üldised märkused

1. peab Euroopa Komisjoni puhta energia paketti tervitatavaks ja märgib, et selle keskpunktid – energiatõhusus ning ehitiste, tööstuse ja transpordi jätkusuutlikkus, taastuvate energiaallikate arendamine ning tingimused ja nende mõistlik kujundamine, võimaldades tarbijate osalemist energiavajaduse kontrollimise kaudu –, energia siseturu loomine ning jaotusvõrkude, põhivõrguettevõtjate ja riiklike seadusandjate uue vastutuse kindlaksmääramine aitavad tagada energiasõltumatus, energiavarustuse kindluse, kliimaeesmärkide elluviimise ja eelkõige taskukohased energiahinnad tarbijatele;

2. rõhutab samas, et on juba selgelt näha, et liikmesriikidel ja ELil ei piisa Pariisi kokkuleppe allkirjastamisega võetud kohustuste täitmiseks praegustest ELi 2030. aasta energia- ja kliimapaketi raames seatud eesmärkidest. Eelkõige on komitee veendunud, et taastuenergia 27 % osakaalu saavutamine ELi tasandil ei ole piisavalt ambitsioonikas, ja seda silmas pidades kutsub Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles seadma kaugemaleulatuvad eesmärgid;

3. peab tervitatavaks ettepanekuid teha piirkondlikul tasandil tihedat piiriülest koostööd ja kutsub samas Euroopa Komisjoni üles tooma esile võimalused sellise koostöö toetamiseks, laiendades osalemisõigusi mikrotasandile, võimaldades kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tihedat koostööd ja pakkudes naaberpiirkondadele tõelisi võimalusi riigipiire ületava ühise energiataristu rajamiseks;

4. peab kahetsusväärseks, et komisjoni ettepanekutes on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli kirjeldatud vaid ebamääraselt, ning toonitab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olulist panust kliimaeesmärkide elluviimisel. Paljudel ELi suurtel ja väikestel linnadel on juba aastaid olemas kliimaalased ja jätkusuutliku energia tegevuskavad, milles on ette nähtud vähese CO₂-heitega soojus- ja elektrienergia tootmine, taastuvate energiaallikate kasutamine, energiatõhususe suurendamise meetmed ja jätkusuutliku transpordi arendamine;
5. pooldab Euroopa Komitee eesmärki luua paindlik turusuunitlusega raamistik, mis edendaks taastuvate energiaallikate kasutust, vältides samas turumoonutusi, ja peab eriti tervitatavaks ettepanekuid luua tugevamad stiimulid tarbijate jaoks, kellest peaksid kujunema aktiivsed elektriturul osalejad. Komitee rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused võiksid anda oma panuse energiakogukondade loomise kaudu;
6. on seisukohal, et tuleb tugevdada piirkondlikku koostööd riiklike kavade koostamise raames sellistes valdkondades, kus piiriülene mõju on ilmne. Komitee peab väga vajalikuks, et meetmed kooskõlastataks ELi naaberriikidega varakult enne riiklike kavade koostamist ning et menetlusse kaasataks kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused;
7. on seisukohal, et liikmesriigid peavad tugevdama jõupingutusi haldustõkete kõrvaldamiseks, alandama alles ebaküpse vähese CO₂-heitega tehnoloogia kulusid ning pöörama rohkem tähelepanu kavandamise, rakendamise ja aruandluse tõhusale koordineerimisele nii riiklikul kui ka piirkondlikul ja kohalikul tasandil;

Taastuvate energiaallikate arendamine ja turu lõimimine

8. jagab arvamust, et EL peab rohkem tähelepanu pöörama tehnoloogia arendamisele ja kasutamisele taastuvate energiaallikate valdkonnas, ning tõdeb, et uued tehnoloogiad pakuvad kõigile tarbijatele (tööstusettevõtjatest kuni majapidamisteni) võimalust kasutada energiat arukamalt ja säästlikumalt ning eelistada puhtaid ja tõhusaid energiatootmisprotsesse;
9. märgib, et taastuvenergia eesmärgi puudumine transpordisektori jaoks liikmesriikides on väga suur puudus, eriti kui kehtivas direktiivis seatud 10 % eesmärgi saavutamine 2020. aastaks on olnud peamine stiimul biokütuste arendamiseks. Seepärast teeb komitee ettepaneku lisada biokütuste (sh jätkusuutlikult toodetud traditsiooniliste biokütuste) eesmärk, mis võiks olla 14 %;
10. on seisukohal, et taastuvatest energiaallikatest toodetud energia võib olla konkurentsivõimeline, ja märgib, et teatud taastuvad energiaallikad, nt maismaa tuulepargid, võivad täiesti konkureerida fossiilsete energiaallikatega ja et tuuleenergia hind langeb veelgi, kui paigaldatud tuulevõimsus suureneb ning tehnoloogia paraneb;
11. jagab arvamust, et puhaste energiaallikate valdkonna uuenduste seisukohalt on tarvis tõrgeteta toimivat siseturgu ja ausat konkurentsi, mis võimaldaks uutel turuosalistel rakendada taastuvenergia valdkonnas innovaatilisi projekte. Komitee rõhutab siiski, et innovaatiliste projektide rakendamisel peavad kehtima samad tingimused, nagu need kehtivad juba tegutsevate turuosaliste jaoks;
12. tõdeb, et liikmesriigid peavad taastuvate energiaallikate valdkonna toetuskavade koostamisel silmas pidama taastuvenergia eri tehnoloogiate spetsiifilisi iseärasusi (nt hinnatase, riskid, võimalus pakkuda süsteemiteenuseid). See tagaks suurema kulutõhususe ja CO₂-heite vähendamise pikaajalise eesmärgi saavutamise;
13. on seisukohal, et Euroopa Komisjon peaks innustama liikmesriike võtma sobivaid meetmeid taastuvate energiaallikate arendamise toetamiseks. Mis puudutab uue põlvkonna tehnoloogiate arendamist taastuvate energiaallikate valdkonnas ja väikeste projektide kaitset, sealhulgas elektri ja soojuse koostootmisjaamad, mis on ühendatud kohalike kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemidega, siis tuleb liikmesriikidele võimaldada suuremat paindlikkust;
14. märgib, et taastuvate energiaallikate arendamine ja turu lõimimine nõuab märkimisväärseid rahalisi vahendeid ning seega on äärmiselt tähtis käsitleda seda prioriteedina ja hoolitseda erinevate rahastamisallikate ühendamise ja mitmekordistava mõju saavutamise huvides selle eest, et ELi, riigi, kohalikul ja piirkondlikul tasandil järgitaks ühist käsitlusviisi;

15. kutsub Euroopa Komisjoni üles määrama taastuvenergia direktiivis selgelt kindlaks, millist lähenemisviisi tuleb asjaomaste toetuskavade puhul järgida, võttes seejuures arvesse liikmesriikide kehtivaid toetuskavu ning pidades silmas eeskirjade ühtlustamist ja investeeringute toomist kõnealusesse valdkonda;

16. tõdeb, et kaugeleulatuvate eemärkide saavutamiseks on sama suur tähtsus selgel ja õigel teabel võimaluse kohta kasutada ELi rahastamisvahendeid pärast 2020. aastat. Komitee rõhutab samuti vajadust kasutada uuenduslikku rahastamistehnikat, tagamaks et põhiinvesteeringud tulevad erasektorist. Seoses sellega märgib komitee, et 25 % Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi rahastatud projektidest kuulub energeetika valdkonda ja seega annab fond olulise panuse energiaspektori taaselavdamisse;

17. jagab arvamust, et taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrit käsitlevad toetuskavad on osutunud tõhusaks vahendiks taastuvelektri kasutuselevõtmise edendamisel, ent toonitab siiski, et alates 1. juulist 2014 kehtivates keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunistes aastateks 2014–2020 sätestatakse, et taastuvatest energiaallikatest toodetud energia tuleks järk-järgult lõimida elektri siseturule, riigiabi peaks peegeldama vähenevaid tootmiskulusid ja vältida tuleks turumoonutusi; märgib lisaks, et fossiilkütustega kaasnevad väliskulud tuleb muuta läbipaistvamaks;

18. nõustub põhimõtteliselt toetuskavade avamisega teistes liikmesriikides asuvatele projektidele, ent soovib liikmesriikidel turu avamise võimalusi hoolega uurida, vältimaks et selline kohustus viib kohaliku tootmise vähenemiseni selle tõttu, et toetusvahendite jaotamises osalevate teiste ELi liikmesriikide finantsvõimekus on suurem. Seepärast on komitee seisukohal, et tuleks eelistada piiriülel koostööl põhinevaid toetuskavasid ja erilist tähelepanu tuleks pöörata energiatühendustele;

Elektrienergia siseturg ja ohtude ohjamine

19. toonitab, et lõimitud energiaturg on parim vahend selleks, et tagada taskukohased energiahinnad, kindlustada energiavarustus ning võimaldada kulutõhusalt kasutusele võtta ja arendada taastuvatest energiaallikatest toodetud suuremaid elektrikoguseid. Seepärast peab komitee tervitatavaks Euroopa Komisjoni ettepanekuid elektrituru korralduse kohta, millele toetatakse taastuvenergia kasutuselevõttu, parandatakse nõudluse juhtimist, loodaks lõimitud energiaturg piirkondlikul tasandil ja tugevdataks tarbijate positsiooni;

20. märgib, et paljudes liikmesriikides ei järgi elektrihinnad mitte nõudlust ja pakkumist, vaid neid reguleerivad avaliku sektori asutused. See võib takistada konkurentsi ja pidurdada investeeringute kaasamist ning uute pakkujate turuletulekut ja seda tuleb alati nõuetekohaselt põhjendada spetsiifiliste poliitikaeesmärkidega, nagu soov kaitsta kõige haavatavamaid tarbijaid. Euroopa Regioonide Komitee toetab seega turu kavandatud liberaliseerimist ja riigi väiksemat sekkumist eesmärgiga alandada tarbijate jaoks hindu, ent märgib siiski, et liikmesriigid peaksid energiahinna vabakslaskmisel tegutsema sammhaaval, võttes kohaselt arvesse energia kui üldhuviteenuse eripära;

21. jagab arvamust, et kohalikud energiakogukonnad võivad olla tõhus viis energia haldamiseks kohalikul tasandil, ning kutsub komisjoni üles looma tehnilisi ja finantsvahendeid, mis võimaldaksid kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel neid kogukondi igakülgset toetada;

22. jagab arvamust, et liikmesriigid peavad kriisiolukordade vältimiseks välja töötama ohuvalmiduskavad, ja rõhutab, kui oluline on piirkondlik koostöö energiaspektori tõhusamaks haldamiseks. Komitee on ühtlasi arvamusel, et asjaomaste kavade koostamise käigus tuleb konsulteerida kohalike ja piirkondlike omavalitsustega;

23. rõhutab, et võitlus kütteostuvõime vastu nõuab probleemi ühist määratlemist ELi tasandil, asjaomaste andmete kogumist ja vahetamist erinevate valitsustasandite koostöös ning sihipäraste poliitikasuuniste ja meetmete kogu, et aidata kõige haavatavatel energiatarbijatel turul osaleda ja leevendada kõrge energiainnast tulenevat koormat;

Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet (edaspidi „amet“)

24. peab tervitatavaks õigusekirjade igakülset kontrollimist, s.t mitte ainult energiaturu konkreetsete aspektide, vaid ka nende omavaheliste suhete, eesmärkide saavutamises osalejate vastastikmõju ja pädevuste jaotuste arvessevõtmist. Tuleb tervitada asjaolu, et ametile antakse võrgueeskirjade koostamisel ja elluviimisel suurem kaal. Komitee rõhutab siiski, et Euroopa Komisjon peab ametile kindlustama vajalikud volitused, et see saaks liikmesriikide olulisimatelt institutsioonidelt teavet ja täidaks teisi koordineerivaid ülesandeid;

25. märgib, et vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele ei asenda ameti reguleerivad meetmed riiklikke otsuseid, ning soovib ühtlasi tugevdada riiklikke reguleerivaid asutusi. Liikmesriigid peavad tagama oma riiklike reguleerivate asutuste sõltumatuse ja takistamatu tegutsemise. Riiklike reguleerivate asutuste asjakohaseks tegutsemiseks tuleb need varustada vajalike vahenditega ja neil peab olema võimalik osaleda kõigi õigustega ELi tasandi koostöös;

Tarbijad ning teabe ja selgitustöö tähtsus

26. peab tervitatavaks Euroopa Komisjoni ettepanekut energiaturgu reformida ja muuta seejuures tarbijad mõjukamaks, nii et neist saavad võrdsete õigustega turuosalised. Komitee toetab komisjoni ettepanekut edendada nutiarvestite kasutuselevõtmist vabatahtlikkuse alusel ja andmekaitse põhimõttele järgides, et tarbijad saaksid arusaadavaid arveid ja neil oleks lihtsam energiatarbijat vahetada;

27. märgib, et on tarvis rohkem teadusuuringuid ja tihedamat koostööd kohalike omavalitsuste esindajatega, et paremini mõista tarbijate motiive elektriturul osalemiseks. Parem arusaam teguritest, mis põhjustavad tarbijate käitumise muutumist, võib anda olulist teavet selle kohta, kuidas saaks tarbijaid innustada tegutsema uue elektrituru tugevate ja vastutustundlike osalistena;

28. märgib, et uuringute kohaselt kaebavad tarbijad elektriturude läbipaistvuse puudumise üle, sest see vähendab nende võimet saada konkurentsist kasu ning osaleda aktiivselt turgudel. Tarbijate arvates ei ole neil piisavalt teavet alternatiivsete tarnijate ega otsustusvõimaluste kohta. Seepärast rõhutab komitee, et tuleb lahendada eraelu puutumatus ja kliendiandmete kaitsega seonduvad probleemid, ning kutsub Euroopa Komisjoni üles esitama tehnilised ettepanekud selle kohta, kuidas tagada kõrged turvastandardid;

29. rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tähtsust energiakogukondade loomise toetamisel. Komitee tõdeb, et kohalike omavalitsuste esindajad saaksid pakkuda toetust järgmistes valdkondades: võimsuse suurendamine, toetus finantsvahendite juurdepääsul, koolitused, positiivsete kogemuste vahetamine, tehnilise abi osutamine ja partnerluste edendamine;

30. rõhutab, kui tähtsad on selgitusmeetmed, mis motiveerivad tarbijaid saama energiasektori aktiivseteks osalisteks. Seoses sellega on oluline Euroopa Regioonide Komitee aktiivne roll ja seda tuleb toetada, sest komitee võib anda märkimisväärse panuse teavitamisse, ideede levitamisse kohalikes kogukondades ning eskujuandvate praktiliste kogemuste vahetamisse;

Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll

31. märgib, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on energiasektoris tähtis roll: oma tegevusega võivad nad mõjutada energiataristu arendamist ja turu toimimist, nad korraldavad teenuste osutamist, nende pädevuses on ruumiline planeerimine ja maakasutus, nad vastutavad tänavavalgustuse ja transporditeenuste osutamise ning eluruumi haldamise eest, nad otsustavad lubade andmise üle ning korraldavad elanike seas selgitustööd ja nende teavitamist. Lisaks sellele haldavad nad märkimisväärset hulka vahendeid, mida kasutatakse energiat tarbivate toodete ja teenuste riigihankeks. Ühtlasi on omavalitsused paljudel juhtudel ka ise energiatootjad;

32. märgib, et kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ei nimetata komisjoni ettepanekutes energiasektori oluliste osalistena, ning kutsub Euroopa Komisjoni üles kohtlema kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi selles valdkonnas edasiste meetmete elluviimisel keskkvalitusega samaväärsete partneritena;

33. märgib, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused võivad aidata edendada taastuenergia aktiivsemat kasutamist ning parandada energiatõhusust kohalikul ja piirkondlikul tasandil, näiteks kehtestades kaugeleulatuvaid eesmärke ja tegevuskavasid, lihtsustades haldusmenetlusi ja eeskirju või pakkudes rahalist toetust ning haridusvaldkonna raames. Komitee tõstab siinkohal esile, et linnapeade paktiga on liitunud juba üle 6 600 kohaliku ja piirkondliku omavalitsuse ning veel rohkemaid omavalitsusi tuleks innustada selle ja muude samalaadsete rahvusvaheliste algatustega vabatahtlikult liituma;

34. on seisukohal, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli taristu kavandamisel, investorite kaasamisel ning tarbijate teavitamisel ja nõustamisel arvestades tuleks nendega tulevaste konkreetsete meetmete osas konsulteerida;

35. pakub kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele oma abi kontaktide loomisel vastava valdkonna ekspertidega, et suurendada oma suutlikkust ja koordineerida paremini ühiseid lähenemisviise;

Subsidiarsus ja proportsionaalsus

36. märgib, et mõne riigi parlament on väljendanud kahtlusi, kas Euroopa Komisjoni ettepanekud on kooskõlas subsidiarsuse põhimõttega. Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on suur vastutus mõjusate ELi eeskirjade tagamise eest. Komitee on seepärast seisukohal, et subsidiarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttest kinnipidamist tuleks võib-olla täpsemalt uurida.

Brüssel, 13. juuli 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamused teemal „Energialiidu juhtimine ja puhas energia“

(2017/C 342/13)

Raportöör	Vidoveci vallavanem Bruno Hrančić (HR/EPP)
Viitedokumendid	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse energialiidu juhtimist, COM(2016) 759 Teatis „Puhaste energia kõigidele eurooplastele“, COM(2016) 860 Teatis „Puhta energia alase innovatsiooni kiirendamine“, COM(2016) 763

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Muudatusettepanek 1

Määruse ettepanek

Põhjendus 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	1) Käesoleva määruse eesmärk on seada sisse vajalikud partnerlussuhted liidu, üksikute liikmesriikide ja makropiirkondlikesse partnerlustesse koondunud liikmesriikide ning piirkondlike valitsemistasandite vahel, et energiasüsteemi ümberkujundamisel ühiselt edasi liikuda. Need eri tasandid peavad tegema koostööd, ilmutades solidaarsust ja usaldust vastastikuse kasu suhtes.

Motivatsioon

Määruses tuleks kohe alguses tuua välja vajadus mitmetasandilise valitsemise koostöö järele eri tasandite vahel. Muudatusettepanek põhineb sarnasel ideel, mis esitati Euroopa Parlamendi raporti PE 604.777 (muudatusettepanek 2) projektis.

Muudatusettepanek 2

Määruse ettepanek

Artikli 9 lõige 2

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
2. Kooskõlas artikliga 28 võib komisjon esitada liikmesriikidele kava projektide kohta soovitusi. Neis soovitustes käsitletakse eelkõige järgmist: a) eesmärkide ja panuste ulatuslikkus, et ühiselt saavutada energialiidu eesmärgid ning eelkõige liidu 2030. aasta taastuvenergia- ja energiatõhususeesmärgid;	Lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projekt 2. Komisjon hindab lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade projekte ja esitab liikmesriikidele kava projektide kohta riigipõhiseid soovitusi kooskõlas artikliga 28, et a) aidata kaasa energialiidu eesmärkide, sihtide ja panuste saavutamisele;

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>b) liikmesriikide ja liidu tasandi eesmärkidega seotud poliitikad ja meetmed ning muud poliitikad ja meetmed, mis võivad piiriülevalt asjakohased olla;</p> <p>c) lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud olemasolevate (rakendatud ja vastuvõetud) ning kavandatud poliitikate ja meetmete koostoime ja järjepidevus energialiidu ühe mõõtme ning eri mõõtmete piires.</p>	<p>b) tagada, et liikmesriikide tegevuskavade ja teiste meetmetega seotud poliitikad ja meetmed ning muud poliitikad ja meetmed täidaksid oma eesmärgi, eelkõige need, mis võivad piiriülevalt asjakohased olla;</p> <p>c) edendada lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud olemasolevate (rakendatud ja vastuvõetud) ning kavandatud poliitikate ja meetmete koostoimet ja järjepidevust energialiidu ühe mõõtme ning eri mõõtmete piires;</p> <p>d) nõuda, et liikmesriigid võtaksid selgelt arvesse kohalikul ja piirkondlikul tasandil võetud kohustusi ja selliste algatuste nagu linnapeade pakt raames saavutatud tulemusi ning töötaksid välja menetsioonid kõigi asjaomaste valitsus- ja haldustasandite poolt vastavatesse lõimitud energia- ja kliimakavadesse antavate panuste kooskõlastamiseks.</p>

Motivatsioon

On väga oluline tagada sidusust ja täiendavust eri liikmesriikide tegevuskavade ja ELI tasandi meetmete vahel ning edendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasatust ja nende panuseid. Muudatusettepanek põhineb sarnasel ettepanekul, mis esitati Euroopa Parlamendi raporti PE 604.777 (muudatusettepanekud 97–100) projektis.

Muudatusettepanek 3

Määruse ettepanek

Artikkel 10

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Ilma et see piiraks liidu õiguse muude nõuete kohaldamist, tagavad liikmesriigid üldsusele varajased ja tulemuslikud võimalused käesoleva määruse artiklis 9 osutatud kavaprojektide ettevalmistamises osalemiseks ning lisavad komisjonile esitatavale lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projektile üldsuse seisukohtade kokkuvõtte. Niivõrd kui on kohaldatavad direktiivi 2001/42/EÜ sätteid, käsitatakse nimetatud direktiivi alusel korraldatud konsultatsioone käesoleva määruse kohastele avaliku konsultatsiooni nõuetele vastavatena.</p>	<p>Avalik konsultatsioon</p> <p>Ilma et see piiraks liidu õiguse muude nõuete kohaldamist, tagavad liikmesriigid üldsusele varajased ja tulemuslikud võimalused käesoleva määruse artiklis 9 osutatud kavaprojektide ettevalmistamises osalemiseks ning lisavad komisjonile esitatavale lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projektile üldsuse seisukohtade kokkuvõtte. Niivõrd kui on kohaldatavad direktiivi 2001/42/EÜ sätteid, käsitatakse nimetatud direktiivi alusel korraldatud konsultatsioone käesoleva määruse kohastele avaliku konsultatsiooni nõuetele vastavatena.</p> <p>Pidades silmas kohalike ja piirkondlike omavalitsuste poliitiliselt tunnustatud rolli säästva energia meetmete rakendamises ning võttes arvesse Euroopa Komisjoni eesmärgi kanda hoolt parema seadusandluse eest, on riiklikud asutused kohustatud kavandamisse ja järelevalvesse kaasama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi kooskõlas vastava liikmesriigi põhiseaduse ja poliitiliste tingimustega.</p>

Motivatsioon

Tõhus koordineerimine üleriigilise tasandi ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel energia- ja kliimakaitsemeetmete kavandamise ja elluviimise ning vastava aruandluse alal võib aidata kaasa tarbetu halduskoormuse vähendamisele ja parema seadusandluse nõudmiste täitmisele.

Muudatusettepanek 4**Määruse ettepanek**

Uus artikkel pärast artiklit 10

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>Mitmetasandilise energiadialoogi platvorm</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Partnerluse vaimus loovad liikmesriigid alalise energiadialoogi, et toetada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, kodanikuühiskonna organisatsioonide, ettevõtjate, investorite, muude asjakohaste sidusrühmade ja üldsuse aktiivset kaasamist energiasüsteemi ümberkujundamise, sealhulgas ka kütteostuvõimetusega toimetulekusse.</i> 2. <i>Liikmesriigid esitavad kõnealusele energiadialoogile eri valikuvõimalusi ja stsenaariumeid, mis puudutavad nende lühiajalist, keskmise- ja pikaajalist energia- ja kliimapoliitikat koos iga valikuvõimaluse kulude-tulude analüüsiga.</i> 3. <i>Liikmesriigid tagavad, et energiadialoogile eraldatakse piisavalt inimressursse ja rahalisi vahendeid ning et see toetaks koos Euroopa Komisjoniga teabevahetust erinevate energeetika alaste dialoogide vahel.</i>

Motivatsioon

Sellisel olulisel teemal nagu energiaalane üleminek on vaja luua struktuurid, mis tagaksid püsiva dialoogi kõiki asjaosalistega, et uurida erinevaid valikuvõimalusi ja stsenaariume ning leida ühiseid lahendusi. Muudatusettepanek põhineb sarnasel ideel, mis esitati Euroopa Parlamendi raporti PE 604.777 projektis.

Muudatusettepanek 5**Määruse ettepanek**

Artikli 18 punkt b

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid esitavad lõimitud riiklikus energia- ja kliimaa-lases eduaruandes järgmise teabe:</p> <p>b) järgmiste poliitikate ja meetmete rakendamine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rakendatud, vastuvõetud ja kavandatud poliitikad ja meetmed, millega viiakse ellu artikli 4 punkti a alapunkti 2 alapunkti i kohast riiklikku panust liidu tasandi siduva 2030. aasta taastuvenergiaeesmärgi saavutamiseks, sh sektori- ja tehnoloogiaspetsiifilised meetmed, sh eriuulevaade [ettepanekuga COM (2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] artiklites 23, 24 ja 25 sätestatud meetmete rakendamise kohta; 	<p>Liikmesriigid esitavad lõimitud riiklikus energia- ja kliimaa-lases eduaruandes järgmise teabe:</p> <p>b) järgmiste poliitikate ja meetmete rakendamine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rakendatud, vastuvõetud ja kavandatud poliitikad ja meetmed, millega viiakse ellu artikli 4 punkti a alapunkti 2 alapunkti i kohast riiklikku panust liidu tasandi siduva 2030. aasta taastuvenergiaeesmärgi saavutamiseks, sh sektori- ja tehnoloogiaspetsiifilised meetmed, sh eriuulevaade [ettepanekuga COM (2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] artiklites 23, 24 ja 25 sätestatud meetmete rakendamise kohta;

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2) piirkondliku koostöö erimeetmed;</p> <p>3) Ilma et see piiraks ELTLi artiklite 107 ja 108 kohaldamist, erimeetmed, mis on seotud rahalise toetusega, sh liidu toetusega ja liidu vahendite kasutamise taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamiseks elektri-, kütte- ja jahutus- ning transpordisektoris;</p> <p>4) erimeetmed [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] artiklite 15, 16, 17, 18, 21 ja 22 nõuete täitmiseks;</p> <p>5) meetmed, millega edendatakse biomassist toodetava energia kasutamist ja eelkõige uue biomassi kasutuselevõttu, arvestades biomassi kättesaadavust (nii omamaised võimalused kui ka import kolmandatest riikidest) ja biomassi muud kasutust (põllumajandus ja metsapõhised sektorid), samuti toodetava ja kasutatava biomassi säästvuse meetmed;</p> <p>c) VII lisa 1. osa kohane teave.</p>	<p>2) piirkondliku koostöö erimeetmed;</p> <p>3) Ilma et see piiraks ELTLi artiklite 107 ja 108 kohaldamist, erimeetmed, mis on seotud rahalise toetusega, sh liidu toetusega ja liidu vahendite kasutamise taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamiseks elektri-, kütte- ja jahutus- ning transpordisektoris;</p> <p>4) erimeetmed [ettepanekuga COM(2016) 767 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/28/EÜ] artiklite 15, 16, 17, 18, 21 ja 22 nõuete täitmiseks;</p> <p>5) meetmed, millega edendatakse biomassist toodetava energia kasutamist ja eelkõige uue biomassi kasutuselevõttu, arvestades biomassi kättesaadavust (nii omamaised võimalused kui ka import kolmandatest riikidest) ja biomassi muud kasutust (põllumajandus ja metsapõhised sektorid), samuti toodetava ja kasutatava biomassi säästvuse meetmed;</p> <p>6) edusammud taastuvenergia osa suurendamises kütte- ja jahutusenergia tootmiseks vajalike teenuste osutamisel, kuid lisamata kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele või lõpptarbijatele tarbetut halduskoormust;</p> <p>c) VII lisa 1. osa kohane teave.</p>

Motivatsioon

Kütte- ja jahutusenergia kujutab endast märkimisväärset kasutamata potentsiaali kasvuhoonegaaside vähendamiseks ja taastuvenergia ulatuslikuks kasutamiseks (vt komitee arvamus „ELi kütte- ja jahutusstrateegia“). Seoses taastuvenergia direktiiviga tuleks riigi, piirkondliku ja kohaliku tasandi tihedas koostöös püüda saavutada siduv eesmärk tõsta taastuvenergia osa kütte- ja jahutusenergia tootmises 1 % aastas, kuna sellega saaks anda konkreetse ja tõhusa panuse ELi eesmärki saavutada taastuvenergia osakaal 27 % 2030. aastaks.

Muudatusettepanek 6

Määruse ettepanek

Artikkel 37

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>1. Komisjoni abistab energialiidu komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses ja töötab käesoleva määruse jaoks asjakohastes sektoripõhistes koosseisudes.</p>	<p>Energialiidu komitee</p> <p>1. Komisjoni abistab energialiidu komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses ja töötab käesoleva määruse jaoks asjakohastes sektoripõhistes koosseisudes.</p>

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Kõnealuse komiteega asendatakse otsuse 93/389/EMÜ artikli 8, otsuse 280/2004/EÜ artikli 9 ja määruse (EL) nr 525/2013 artikli 26 kohaselt loodud komitee. Viiteid nimetatud õigusaktide kohaselt loodud komiteele käsitatakse viitena käesoleva määruse kohaselt loodud komiteele.</p> <p>3. Käesolevale artiklile viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.</p>	<p>2. Kõnealuse komiteega asendatakse otsuse 93/389/EMÜ artikli 8, otsuse 280/2004/EÜ artikli 9 ja määruse (EL) nr 525/2013 artikli 26 kohaselt loodud komitee. Viiteid nimetatud õigusaktide kohaselt loodud komiteele käsitatakse viitena käesoleva määruse kohaselt loodud komiteele.</p> <p>3. Käesolevale artiklile viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.</p> <p>4. Komitee koosseisu kuulub üks Euroopa Regioonide Komitee määratud esindaja, kes esindab institutsioonilisel tasandil kogu ELi kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi.</p>

Motivatsioon

Euroopa Liidu ja Euroopa Parlamendi juhtpoliitikud on korduvalt kinnitanud kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võtmerolli energialiiduga seotud meetmete rakendamisel.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Põhieesmärgid ja sihtrühmad

1. kordab oma nõudmist rakendada kaugeleulatuvad eesmärgid energiatõhususe ja taastuvenergia osakaalu osas ELi tasandil, mida 2030. aastaks tuleks tõsta 40 %-ni;
2. toetab paketi „Puhas energia kõikidele eurooplastele“ põhieesmärke: 1) energiatõhusus esmajärjekorras, 2) ülemaailmne juhtroll taastuvenergia valdkonnas ja 3) õiglased tingimused tarbijatele. Komitee väljendab siiski kahetsust selle pärast, et neid eesmärke ei ole võimalik täies ulatuses saavutada ilma toetavate õigussätete ja mitteseadusandlike algatusteta ning et ei ole piisavalt rõhku pööratud impordisõltuvuse vähendamisele. Kõnealune tegur peegeldab kõigi puhaste kohalike (taastuvate ja konventsionaalsete) energiaallikate osakaalu energiaallikate jaotuses;
3. kutsub Euroopa Komisjoni sellega seoses üles seadma energiatõhususe ülimaldiks prioriteediks, määratlema seda taristuprioriteedina ning tagama, et energiatõhususe soodustamiseks eraldatavaid avaliku sektori toetusi ja finantsinstrumente käsitaks kapitalikuludena, mis parandaks energiatõhususe süsteemi turvalisust ja usaldusväärsust. Nii saaks kehtestada selge poliitika eelarve kaitseks ja konkurentsivõime edendamiseks Euroopas;
4. tunneb heameelt ettepanekute üle luua energialiidu juhtimiseks õigusraamistik, lihtsustades ja integreerides selle abil kehtivaid sätteid energia- ja kliimavaldkonna kavandamise, aruandluse ja järelevalve kohta, ning kutsub liikmesriike ja komisjoni üles kaasama sellesse poliitilisse juhtimisprotsessi kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi;

Energiatõhusus ja taastuvenergia sõltuvad suurel määral detsentraliseeritud tasandi meetmetest

5. toonitab ja rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olulist rolli tarbijatele kõige lähemal asuval tasandil strateegilises juhtimises, detsentraliseeritud energiatootmise juhtimises, sobivate investeerimistingimuste loomises ning energia- ja kliimapolitiika ühendamises elamumajanduse, kütteostuvõimetuse leevendamise, transpordi-, majandusliku arengu, maakasutuse ja ruumilise planeerimise meetmetega;
6. juhib tähelepanu kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võtmerolli energiapoliitika rakendamisel, energiaprojektide – eelkõige taastuvenergia jaoks – rahastamisvahendite otsimisel ning säästvate energia tarbimise muustrite ja heade tavade edendamisel tarbijate seas;

7. hoiatab, et Euroopa ja siseriiklikul tasandil seatud energia- ja kliimakaitseesmärkide saavutamine on ohus, kui kohalike ja piirkondlike omavalitsuste juhtroll energialiidu energiapoliitika rakendamisel ei pälvi ametlikku tunnustust;
8. juhib tähelepanu sellele, et riiklike energia- ja kliimakavade koostamise protsessi peab iseloomustama läbipaistvus ja vastutustunne, et kohalikud osalejad, ettevõtted ja teised sidusrühmad teaksid, mida neil on riikide valitsustelt oodata, ning eelkõige, kuidas tagatakse kohustuste täitmine ja milliseid meetmeid võiks võtta juhul, kui selgub, et riiklikud kavad on ELi tasandi eesmärkide saavutamiseks ebapiisavad;
9. tervitab Euroopa Komisjoni tõdemust, et üleminek puhtale energiale ei ole võimalik ilma paljude kodanikuühiskonna ning kohaliku ja piirkondliku tasandi sidusrühmade kaasamiseta, ning kutsub seetõttu liikmesriike üles kaasama piirkondi ja linnu täielikult arutellu energiaalase ülemineku üle eelkõige seoses riiklike lõimitud energia- ja kliimakavadega, et saaks sobival viisil reageerida eri valdkondade vajadustele;
10. märgib siiski, et vaatamata erinevatele sätetele ELi liikmesriikide põhiseadustes ei ole ettepanekutes juhtimise kohta ühtegi konkreetset viidet kohalike ja piirkondlike omavalitsuste institutsioonilisele rollile, rääkimata teistest sidusrühmadest, välja arvatud avaliku konsulteerimise üldsõnalisele sätestamisele artiklis 10, milles väidetakse, et „[liikmesriigid] tagavad [...] üldsusele varajased ja tulemuslikud võimalused [...] kavaprojektide ettevalmistamises osalemiseks“;
11. teeb ettepaneku kaaluda ELi riigiabi eeskirjade muutmist energiasektori osas, et toetada linnade tegevust, eelkõige konkreetsete suuniste väljatöötamisega kohaliku tasandi meetmete jaoks, et lihtsustada olemasolevat raamistikku, ning konkreetsete erandite loomisega energiaprojektidele kommunaal- ja sotsiaalelamute saneerimiseks, et võidelda kütteostuvõimetuse probleemiga. Seetõttu tuleks tagada, et linnade vastupanuvõime ja energiaalane üleminek oleksid järgmises, alates 2020. aastast kehtima hakkavas raamistikus prioriteetid;
12. kutsub Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide valitsusi üles tõhustama koostööd kohalike ja piirkondlike sidusrühmade, eelkõige kohalike ja piirkondlike energiaametitega tulevaste energia- ja kliimakavade koostamisel üleriigilisel tasandil ja minema seega üle üksnes väheseid osalejaid hõlmavalt poliitikalt kõiki osalejaid hõlmavale poliitikale;
13. märgib sellega seoses ära paljud edukad projektid taastuvenergia kasutamises, mis on algatatud ja läbi viidud kohalikul tasandil koostöös VKEde, VVOde ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega ning üksikisikute investeeringute abil elektri ja soojuste tootmiseks taastuvatest energiaallikatest;
14. juhib tähelepanu sellele, et väga suur hulk teisi olulisi osalejaid – nt VKEd, VVOd ja kodanikuühiskonna organisatsioonid – tegutseb kohalikul tasandil energiatõhususe ja taastuvenergia valdkonnas;
15. rõhutab vajadust kaasata kohalikke osalejaid ka siis, kui on vaja toetada riigi valitsust mitmete EFSI raames koostatavate, tulevikku suunatud projektide puhul, mis annavad panuse Euroopa kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisse. Vastloodud Euroopa investeerimisnõustamise keskus peaks tagama kiirendatud menetluse, et toetada linnu, kes on võtnud kohustuseks arendada vähese CO₂-heitega projekte;
16. nõuab Euroopa Investeerimisprogrammi programmidele JASPERS ja ELENA viidates uute sihipäraste tehnilise abi programmide läbiviimist, mis on vajalikud selleks, et toetada linnu ja piirkondi ambitsioonikatesse projektidesse tehtavate investeeringute tagamisel, muu hulgas soodustades suure investeerimisprojektide valiku arendamist ning koondades väikesi ja hajutatud vähese CO₂-heitega projekte;

Planeerimist ja aruandlust tuleb olemasolevate kohalike ja piirkondlike kavade alusel lihtsustada ja lõimida

17. osutab asjaolule, et ELi energialiidu juhtimine peab olema suunatud planeerimise lihtsustamisele ja lõimimisele praktikas ning et järelevalve ja aruandluse osas tuleb luua tõhusaid seoseid olemasolevate algatustega;

18. rõhutab, et on vaja tõhusat koordineerimist liikmesriikide ning kohaliku ja piirkondliku tasandi vahel kavandamise, rakendusmenetluse ja aruandluse osas energia- ja kliimapoliitika valdkonnas. See aitaks vältida tarbetut halduskoormust ja võtta arvesse parema õigusloome nõudeid;

19. juhib tähelepanu sellele, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused tegelevad juba praegu süvitsi kliimakaitse ja kliimamuutustega kohanemise meetmetega ning et paljud neist on juba välja töötanud strateegiad, tegevuskavad ja järelevalvemenetlused, muu hulgas linnapeade pakti algatuse raames, mis hõlmab rohkem kui 5 679 kestlikku linnaarengu kava energia valdkonnas;

20. toonitab, et riiklikud kavad ja eesmärgid tuleb tõhusalt siduda kohaliku ja piirkondliku tasandi eesmärkidega ning et need peavad põhinema konkreetsete piirkondade ja sektorite realistlikel ja kooskõlastatud panustel;

21. märgib, et osalemine ei hõlma mitte ainult konsulteerimist, vaid ka aktiivset rolli konkreetsete meetmete väljatöötamisel ja käivitamisel;

Mitmetasandiline juhtimine on energialiidu tõhusa juhtimise eeltingimus

22. väljendab kahetsust, et praegustes soovitusetes energialiidu juhtimise kohta ei ole ette nähtud piisavalt selget mitmetasandilist lähenemist, ja nõuab seetõttu, et liikmesriikide valitsused looksid energiadialoogi platvorme, et kaasata kõiki juhtimis- ja haldustasandeid tegevustesse, mis on seotud riiklike kliimakaitsekavade koostamise, järelevalve ja aruandlusega ning teabevahetuse korraldamisega eri riiklike energiadialoogide vahel Euroopa Komisjoni kaasabil, et tagada järjepidevus ja tegeleda piiriüleste probleemidega;

23. viitab sellele, et tõhusal mitmetasandilisel juhtimisel on mitu eelist – kliimamuutuste leevendamise meetmetesse on kaasatud üldsus ja ettevõtted, mistõttu nad tunnevad suuremat vastutust protsessi eest ja suurendavad eduvõimalusi, sest mida nähtavam on juhtimine, seda suurem on kodanike vastutustunne;

24. rõhutab, et ettepaneku artikkel 11 (piirkondlik koostöö) puudutab ainult liikmesriikide vahelist koostööd, mitte koostööd riigi tasandist madalamate valitsustasandite vahel kas ühe liikmesriigi piires või eri liikmesriikide vahel. Komitee kutsub liikmesriike ja Euroopa Komisjoni üles tagama asjakohase toetuse koostööle, eriti piiriülesele koostööle, riigi tasandist madalamate tasandite vahel, et koordineerida meetmeid lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade täitmiseks;

25. kutsub Euroopa Komisjoni üles lisama liikmesriikide valitsustele suunatud dokumentidesse, mis käsitlevad suuniseid aruandluse kohta riikliku energiapoliitika ja selle planeerimise üle, ka mitmetasandilist juhtimist käsitleva peatüki;

Tarbijate aktiivseks kaasamiseks on vaja stimuleerida direktiivi rakendamist ja tõhusat toetust

26. kutsub ELi ja liikmesriike veel kord üles looma õigusraamistikku, mis tooks kasu nii energia lõpptarbijatele kui ka tootvatele tarbijatele (inglise keeles *prosumer*) ja muudele energia jaeturul tegutsevatele energiatarbijatele. Komitee rõhutab samuti, et taastuvenergiale toetuv hajutootmine ja oma tarbeks energiatootmine annab energiasüsteemile arvukaid eeliseid (väheneb vajadus ülekandetaristu ja hoolduse järele, suureneb vastupidavus ja paindlikkus) ning need eelised peaksid kajastuma ka sellistest skeemidest üle jääva ja võrku suunatava energia õiglases hinnas. Seetõttu julgustab komitee liikmesriike välja töötama või jätkama innovatiivseid hinnakujundussüsteeme selle küsimusega tegelemiseks;

27. juhib tähelepanu asjaolule, et on vaja spetsialistide nõuandeid, mis oleksid õigel viisil, asjakohases vormis ja asjakohase sidekanali kaudu kohapeal sihtrühmale kättesaadavad ning mis kataksid vähese CO₂-heitega tehnoloogiate juurutamise tehnilisi, finantsalaseid ja praktilisi külgid;

28. rõhutab, et energijuhtimise meetmed peavad võimaldama tarbijatel kontrollida oma energiatarbimist, et nad saaksid aktiivselt turul osaleda ning saada kasu tõhusast ja asjakohasest tarbijakaitsest, mis kütteostuvõimetuse vastases võitluses on väga oluline. Seetõttu kutsub komitee üles välja töötama kütteostuvõimetuse ühtset määratlust ELi tasandil ja konkreetseid

ettepanekuid, mis on suunatud kõige haavatamatele tarbijatele, kaitstes neid põhjendamatu lahtiühendamise eest, seades prioriteediks neile kasulikud energiatõhususe meetmed ja nähes ette nende sihipärase teavitamise;

Vähese CO₂-heitega majandust toetava energiaalase innovatsiooni edendamine

29. väljendab heameelt, et komisjoni teatises „Puhta energia alase innovatsiooni kiirendamine“ (COM(2016) 763) keskendutakse kahele määrava tähtsusega poliitilisele prioriteedile: vastupanuvõimelise energialiidu ülesehitus koos tulevikku suunatud kliimakaitsestrateegiaga ja uued impulsid töökohtade, majanduskasvu ja investeeringute edendamiseks;

30. nõuab ettevõtlus-, innovatsiooni- ja investeeringusõbralikku keskkonda ja menetlusi sihipärase signaalide, strateegiatega, standardite ja eeskirjade kaudu ning asjakohaste rahastamisvahendite abil, mille puhul kasutatakse avaliku sektori vahendeid erasektori investeeringute hõlbustamiseks (ja vajaduse korral riskide vähendamise toetamiseks);

31. kinnitab, et on tähtis kujundada energiapoliitikat tihedas sünergias Euroopa Liidu teadus- ja innovatsioonipoliitikaga. Komitee rõhutab, et tuleb edendada innovatsiooni taastuvenergia, säästva liikuvuse, olemasolevate energiasüsteemide moderniseerimise, arukate elektrijaamade ehituse, CO₂ sidumise ja energia salvestamise valdkonnas, ning kutsub komisjoni seega üles tagama eelkõige äärepoolseimates piirkondades asuvate innovatiivsete projektide parem toetamine, et kasutada neid tõeliste katselaboritena energiaalasel üleminekul;

32. on arvamusel, et kohalike omavalitsuste partnerluste loomisel nutikate linnade algatuse raames on keskne roll puhta energia valdkonna innovatsioonis selliste valdkondade integreerimisel nagu energiasääst linnatranspordis, piirkondadevahelised transpordistrateegiad, koostöö uute salvestustehnoloogiate alal ja nutikad üldkasutatavad hooned. Tugevam sünergia Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ning Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi vahel on määrava tähtsusega piiriüleste projektide rakendamisel säästva energia valdkonnas;

33. tunneb heameelt asjaolu üle, et keskendutakse avatud innovatsioonile ja avatud teadusele, et anda väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ning kodanikuühiskonnale võimalus uute teadmiste põhjal edasi areneda;

34. rõhutab, et tuleb võimalikult kiiresti loobuda fossiilkütuste tarbimise otsesest ja kaudsest toetamisest (nagu ka mõnes liikmesriigis makstavast toetusest), kuna see maskeerib selliste kütuste tegelikke kulusid ühiskonnale ja keskkonnale, hoiab hinnad kunstlikult madalal ning takistab sellega innovatsiooni puhta energia valdkonnas;

35. toetab kavandatud õiguslike vahendite kasutamist vähese CO₂-heitega tehnoloogiate arendamise kiirendamiseks ja nende tõhusaks kasutamiseks. Üleminek vähese CO₂-heitega majandusele nõuab investeeringuid arukatesse kütte- ja jahutusenergia tootmise süsteemidesse ning energiatõhususe suurendamist tööstuses, ehituses ja transpordis, samuti taastuvenergia investeerimisprojektide kaasrahastamist;

36. rõhutab, et energialiidu juhtimine peab looma raamtingimused, et saavutada näiteks järgmised eesmärgid: lihtsam juurdepääs avaliku ja erasektori partnerlustele eesmärgiga kiirendada projektide rakendamist, vähendada bürokraatiat, tuvastada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võimalikud takistused ning tagada õiguskindlus ja prognoositavus investorite jaoks;

37. nõuab, et hankeid kasutatakse ettepanekus sätestatud viisil kui tõhusat vahendit vähese CO₂-heitega tehnoloogiate turu loomiseks;

Subsidiaarsus ja proportsionaalsus

38. on seisukohal, et kavandatud määrus ei tekita kahtlusi seoses selle vastavusega subsidiaarsuse põhimõttele. See tõstatab aga küsimusi seoses selle vastavusega proportsionaalsuse põhimõttele, kuna soovitatud juhtimissüsteemi võib pidada liiga keeruliseks, liiga üksikasjalikuks ja aruannete esitamise sagedus on liiga tihe. Komitee oleks eelistanud näha, et juhtimissüsteem kehtestatakse direktiiviga, mitte määrusega, mis võimaldaks liitriikide piirkondlike omavalitsuste nõuetekohast kaasamist.

Brüssel, 13. juuli 2017

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Energiatõhusus ja hooned“

(2017/C 342/14)

Raportöör:	Michiel Rijsberman (NL/ALDE), Flevolandi provintssivalitsuse liige
Viitedokument:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL energiatohususe kohta COM(2016) 761 final Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatohususe kohta COM(2016) 765 final

I. MUUDATUSETTEPANEKU SOOVITUSED

Muudatusettepanek 1

Energiatõhususe direktiiv, 4. põhjendus

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
[...] Et liit täidaks liidu tasandil oma energiatohususeesmärgid primaar- ja lõppenergia tarbimiseks, tuleks selgelt sõnastada liidu 2020. ja 2030. aasta energiatohususeesmärgid siduva kohustusena 30 % .	[...] Et liit täidaks liidu tasandil oma energiatohususeesmärgid primaar- ja lõppenergia tarbimiseks, tuleks selgelt sõnastada liidu 2020. ja 2030. aasta energiatohususeesmärgid siduva kohustusena 40 % .

Motivatsioon

40 % energiatohususeesmärk aitab saavutada suurema majanduskasvu, rohkem töökohti ja väiksema fossiilkütuste impordi kui 30 %-lise vähendamise eesmärk. See on kooskõlas Euroopa Parlamendi senise seisukohaga. Käesolev muudatusettepanek on seotud muudatusettepanekuga 2 ja poliitiliste soovitude punktiga 5.

Muudatusettepanek 2

Energiatõhususe direktiiv, 7. põhjendus

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Liikmesriigid peavad kohustusperioodil saavutama lõpptarbimises koguenergiasäästu, mis vastab nn uuele säästule 1,5 % aasta energiamüügist. Selle nõude täitmiseks võib võtta uusi poliitikameetmeid, mis kehtestatakse järgmisel kohustusperioodil 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2030, või uusi üksikmeetmeid, mis tulenevad poliitikameetmetest, mis on vastu võetud kas eelmisel perioodil või varem, kuid tingimusel, et neid üksikmeetmeid asutakse tegelikult täitma uuel kohustusperioodil.	Liikmesriigid peavad kohustusperioodil saavutama lõpptarbimises koguenergiasäästu, mis vastab nn uuele säästule 2 % aasta energiamüügist. Selle nõude täitmiseks võib võtta uusi poliitikameetmeid, mis kehtestatakse järgmisel kohustusperioodil 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2030, või uusi üksikmeetmeid, mis tulenevad poliitikameetmetest, mis on vastu võetud kas eelmisel perioodil või varem, kuid tingimusel, et neid üksikmeetmeid asutakse tegelikult täitma uuel kohustusperioodil.

Motivatsioon

See muudatusettepanek lähtub muudatusettepanekust 3 ja on seotud poliitiliste soovitude punktidega 5 ja 7. Selleks et saavutada soovitud 40 % eesmärk, peab aastane sääst olema vähemalt 2 %.

Muudatusettepanek 3

Energiaühenduse direktiivi artikli 1 lõige 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Käesoleva direktiiviga kehtestatakse Euroopa Liidus energiaühenduse suurendamise meetmete ühine raamistik, et tagada liidu 2020. aasta põhieesmärgi 20 % ja 2030. aasta energiaühenduse siduva peaesmärgi 30 % täitmine [...].	Käesoleva direktiiviga kehtestatakse Euroopa Liidus energiaühenduse suurendamise meetmete ühine raamistik, et tagada liidu 2020. aasta põhieesmärgi 20 % ja 2030. aasta energiaühenduse siduva peaesmärgi 40 % täitmine [...].

Motivatsioon

See muudatusettepanek lähtub muudatusettepanekust 1 ja poliitiliste soovitude punktist 5.

Muudatusettepanek 4

Energiaühenduse direktiivi artikli 7 lõige 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
igal aastal alates 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2030 uus energiasääst 1,5 % aastasesst energiamüügist lõpptarbijatele, arvestatuna 1. jaanuarile 2019 eelnenud viimase kolme aasta keskmisena.	igal aastal alates 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2030 uus energiasääst 2 % aastasesst energiamüügist lõpptarbijatele, arvestatuna 1. jaanuarile 2019 eelnenud viimase kolme aasta keskmisena.
Liikmesriigid peavad saavutama uue iga-aastase kokkuhoiu 1,5 % kümneaastastel ajavahemikel pärast 2030. aastat, välja arvatud juhul, kui läbivaatamisel komisjonis 2027. aastal ja seejärel iga kümne aasta tagant tehakse järeldus, et aastaks 2050 seatud liidu pikaajalisi energia- ja kliimaeesmärke ei ole vaja saavutada.	Liikmesriigid peavad saavutama uue iga-aastase kokkuhoiu 2 % kümneaastastel ajavahemikel pärast 2030. aastat, välja arvatud juhul, kui läbivaatamisel komisjonis 2027. aastal ja seejärel iga kümne aasta tagant tehakse järeldus, et aastaks 2050 seatud liidu pikaajalisi energia- ja kliimaeesmärke ei ole vaja saavutada.

Motivatsioon

See muudatusettepanek lähtub muudatusettepanekust 3 ja on seotud poliitiliste soovitude punktidega 5, 7 ja 8.

Muudatusettepanek 5

Energiaühenduse direktiivi artikkel 7

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Energiasäästukohustus	Energiasäästukohustus
1. Liikmesriigid peavad saavutama summaarse lõppenergiaaastu, mis on vähemalt võrdne järgmisega:	1. Liikmesriigid peavad saavutama summaarse lõppenergiaaastu, mis on vähemalt võrdne järgmisega:

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>a) igal aastal 1. jaanuarist 2014 kuni 31. detsembrini 2020 uus energiasääst 1,5 % aastasest energiamüügist lõpptarbijatele, arvestatuna 1. jaanuarile 2013 eelnenud viimase kolme aasta keskmisena;</p> <p>[...]</p> <p>Ilma et sellega piirataks lõigete 2 ja 3 kohaldamist, võivad liikmesriigid punkti b kohaldamisel arvesse võtta ainult seda energiasäästu, mis saadakse tänu uutele poliitikameetmetele, mida rakendatakse pärast 31. detsembrist 2020, või mis saadakse tänu ajavahemikul 1. jaanuarist 2014 kuni 31. detsembrini 2020 võetud meetmetele, kui on võimalik näidata, et tänu sellistele meetmetele saab pärast 31. detsembrist 2020 võtta säästu andvaid üksikmeetmeid.</p> <p>Sellistest arvutustest võib kas osaliselt või täielikult välja jätta transportimiseks kasutatava energia müügist.</p> <p>Liikmesriigid otsustavad, kuidas arvutatud uus sääst jaotada punktides a ja b osutatud ajavahemike vahel, kui nõutav kogusääst on saavutatud kummagi perioodi lõpuks.</p> <p>2. Ilma et sellega piirataks lõike 3 kohaldamist, võib iga liikmesriik:</p> <p>a) teha lõike 1 punkti a kohase arvutuse, kasutades väärtust 1 % 2014. ja 2015. aastal; väärtust 1,25 % aastatel 2016 ja 2017 ning väärtust 1,5 % 2018., 2019. ja 2020. aastal;</p> <p>b) jätta arvutusest täielikult või osaliselt välja selle energia müügist, mida kasutatakse direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud tööstusharudes;</p> <p>c) lubada arvata lõikes 1 nõutud energiasäästust maha energiasääst, mis tänu artikli 14 lõikes 4, artikli 14 lõike 5 punktis b, artikli 15 lõigetes 1–6 ning artikli 15 lõikes 9 sätestatud nõuete rakendamisele on saavutatud energia muundamise, jaotamise ja ülekande sektoris, sealhulgas töhusa kaugkütte ja -jahutuse taristus;</p> <p>d) arvata lõikes 1 osutatud energiasäästust maha energiasääst, mis tuleneb üksikmeetmetest, mida on rakendatud 31. detsembrist 2008 ning mis avaldavad jätkuvalt mõju 2020. aastal ja hiljemgi ning mida on võimalik mõõta ja kontrollida, ning</p> <p>e) lõikes 1 osutatud nõutud energiasäästu arvutamisel jätta välja tõendatult hoonete välispinnal ja hoonete sees oma tarbeks toodetud energia, mis on saadud tänu poliitikameetmetele, millega edendatakse uusi taastuvenergialahendusi.</p>	<p>a) igal aastal 1. jaanuarist 2014 kuni 31. detsembrini 2020 uus energiasääst 2,0 % aastasest energiamüügist lõpptarbijatele, arvestatuna 1. jaanuarile 2013 eelnenud viimase kolme aasta keskmisena;</p> <p>[...]</p> <p>Ilma et sellega piirataks lõigete 2 ja 3 kohaldamist, võivad liikmesriigid punkti b kohaldamisel arvesse võtta ainult seda energiasäästu, mis saadakse tänu uutele poliitikameetmetele, mida rakendatakse pärast 31. detsembrist 2020, või mis saadakse tänu ajavahemikul 1. jaanuarist 2014 kuni 31. detsembrini 2020 võetud meetmetele, kui on võimalik näidata, et tänu sellistele meetmetele saab pärast 31. detsembrist 2020 võtta säästu andvaid üksikmeetmeid.</p> <p>Liikmesriigid otsustavad, kuidas arvutatud uus sääst jaotada punktides a ja b osutatud ajavahemike vahel, kui nõutav kogusääst on saavutatud kummagi perioodi lõpuks.</p>

Motivatsioon

Oluline osa energiatõhususe suurenemisest tuleb saavutada energiasäästu kohustuste abil. Seepärast on oluline vältida liigseid erandeid, mis suurendab ka õigusakti selgust.

Muudatusettepanek 6

Energiatõhususe direktiivi artikkel 9a

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. Kortermajades ja mitmeotstarbelistes hoonetes, kus on keskküte või -jahutus või mida varustatakse kütte- ja -jahutusvõrgust, paigaldatakse individuaalsed arvestid, et mõõta kütte, jahutuse ja sooja vee tarbimist igas hooneüksuses.</p> <p>Kui individuaalsete arvestite kasutamine ei ole tehniliselt teostatav ega kulutõhus iga hooneüksuse tarbimise mõõtmiseks, kasutatakse igal radiaatoril soojatarbimise mõõtmiseks individuaalseid küttekulujaotureid, välja arvatud juhul, kui liikmesriik tõendab, et selliste küttekulujaoturite paigaldamine ei ole kulutõhus. Sellistel juhtudel võib kaaluda alternatiivseid kulutõhusaid soojatarbimise mõõtmise viise. Iga liikmesriik sõnastab selgelt tehnilise teostatavuse ja mittekulutasuvuse tingimused ning avaldab need.</p> <p>Individuaalsed arvestid tuleb paigaldada esimeses lõigus osutatud uutesse hoonetesse või põhjalikult renoveeritud hoonetesse, nagu on sätestatud direktiivis 2010/31/EL.</p> <p>[...]</p> <p>4. Käesoleva artikli kohaldamiseks paigaldatakse 1. jaanuarist 2020 üksnes kaugloetavaid arvesteid.</p> <p>Paigaldatud arvestid ja küttekulujaoturid, mis ei ole kaugloetavad, ehitatakse ümber kaugloetavaks või vahetatakse välja kaugloetavate arvestitega 1. jaanuariks 2027, välja arvatud juhul, kui kõnealune liikmesriik tõendab, et see ei ole kulutasuv;</p>	<p>2. Kortermajades ja mitmeotstarbelistes hoonetes, kus on keskküte või -jahutus või mida varustatakse kütte- ja -jahutusvõrgust, paigaldatakse individuaalsed arvestid, et mõõta kütte, jahutuse ja sooja vee tarbimist igas hooneüksuses, kui see on tehniliselt teostatav ja kulutõhus ning proportsionaalne hoonete energiatõhususe üldise suurendamisega, nagu on määratletud direktiivis 2010/31/EL.</p> <p>Kui individuaalsete arvestite kasutamine ei ole tehniliselt teostatav ega kulutõhus või proportsionaalne iga hooneüksuse tarbimise mõõtmiseks, kasutatakse igal radiaatoril soojatarbimise mõõtmiseks individuaalseid küttekulujaotureid, välja arvatud juhul, kui liikmesriik tõendab, et selliste küttekulujaoturite paigaldamine ei ole kulutõhus või proportsionaalne. Sellistel juhtudel võib kaaluda alternatiivseid kulutõhusaid soojatarbimise mõõtmise viise. Iga liikmesriik sõnastab selgelt tehnilise teostatavuse, kulutasuvuse ja proportsionaalsuse tingimused ning avaldab need.</p> <p>[...]</p> <p>4. Käesoleva artikli kohaldamiseks paigaldatakse 1. jaanuarist 2020 üksnes uusi kaugloetavaid arvesteid.</p>

Motivatsioon

Artikli 9a lõike 2 kohaselt oleks individuaalsete arvestite tingimusteta paigaldamisel uutesse hoonetesse või põhjalikult renoveeritud hoonetesse oluline negatiivne mõju mõnede liikmesriikide sotsiaal- ja energiatõhususe poliitikale.

Mõnes liikmesriigis, nagu Soome ja Rootsi, kasutatakse brutoüürisüsteemi, mille kohaselt on eluaseme omanik seadusega kohustatud tasuma üürniku kõik energiakulud. Sellise üüriseaduse eesmärk on kaitsta kodanikke kütteostuvõimetuse eest. Samuti on see väga positiivne energiatõhususe seisukohast, kuna brutoüürisüsteemis ei ole üürnikul stiimulit energiat säästa ning omanikupoolne renoveerimine energiatõhususe suurendamiseks on ainus viis vähendada üürniku energiatarbimist. Direktiiviga selle praegusel kujul kohustataks selliseid liikmesriike nagu Soome ja Rootsi, kas:

- nõudma individuaalsete arvestite paigaldamist ja säilitama brutoüürisüsteemi, mis tähendab, et arvestid paigaldataks suurte kuludega ja ilmaasjata;
- või nõudma individuaalsete arvestite paigaldamist ja pöörduma tagasi netoüürisüsteemi juurde, kus üürnik maksaks oma energiatarbimise eest ise.

Brutoüürisüsteemi kaotamise tulemusena väheneks märkimisväärselt kütteostuvõimetuse vastu pakutav sotsiaalkaitse, sest koguuüriaga tagatakse pidev optimaalne küte kütteostuvõimetuse ohus olevatele üürnikele.

Liikmesriikidel, kus ei ole brutoüürisüsteemi, kuid kus on pakiline vajadus arvukate elamispiindade renoveerimise järele, peaks olema vabadus pidada individuaalsete arvestite paigaldamise ees esmatahtsaks renoveerimist. Seda eriti juhul, kui arvestite tingimusteta paigaldamise kohustusega luuakse stiimul renoveerimiseks allpool 'põhjaliku renoveerimise' künnist, et vältida arvestite paigaldamise kohustust. Individuaalse küttekulu mõõtmist ja arvetel esitatavat teavet ei tohiks eraldada hoonete energiatõhususe parandamise üldist küsimust puudutavatest liikmesriikide otsustest.

Artikli 9a lõike 4 teine alalõike ei tähenda midagi vähemat kui kõigi juba paigaldatud või 2020. aastaks paigaldatavate (kuid mitte kaugloetavate) individuaalsete arvestite ja küttekulujaoturite asendamist või ümberkujundamist 1. jaanuariks 2027. See puudutab enamikku kütte, jahutuse ja sooja vee arvesteid. Arvestades juba tehtud ja tehtavat tohutut tööd ja rahalisi investeeringuid selliste individuaalsete arvestite paigaldamiseks suurtesse eluhoonetesse ja/või ärihoonetesse, ei tooda selgelt välja sellise meetme proportsionaalsust eeldatava piiratud lisaväärtusega – kaugloetavate ja mittekaugloetavate arvestite vahel. Seepärast on proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt võimalik kaugloetavaid seadmeid nõuda ainult arvesti või küttekulujaoturi asendamise korral. Seda nõutakse artikli 9a lõike 4 esimeses alalõigis juba alates 2020. aastast.

Muudatusettepanek 7

Hoonete energiatõhususe direktiiv, 9. põhjendus

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p><i>Et võimaldada kohandada käesolevat direktiivi tehnika arenguga, tuleks komisjonile anda Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 290 kohane õigus võtta vastu õigusakte, et täiendada käesolevat direktiivi arukusnäitaja määratlusega ja võimaldada selle näitaja kasutuselevõttu. Arukusnäitajat tuleks kasutada selleks, et mõõta hoone suutlikkust kasutada hoone töö optimeerimiseks ja elektrivõrguga suhtlemiseks info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat ja elektroonilisi süsteeme. Arukusnäitaja suurendab hoonete omanike ja kasutajate teadlikkust hoone tehnosüsteemide elektroonilise seire ja hooneautomaatika väärtusest ning annab hoone kasutajale kindluse seoses asjaomasest uuest tõhustatud funktsionaalsusest tuleneva tegeliku säästuga.</i></p>	

Motivatsioon

See säte on liigne ja tuleks välja jätta, sest arutelu selle üle, mida elu- või muu hoone nn arukus tähendab, on alles algusjärgus. Seda tüüpi vahendi kasutuselevõtul on hädavajalik erinevate sidusrühmade ulatuslik konsulteerimine. Selle sättega suurendatakse tarbetult ettevõtete ja majapidamiste halduskoormust. Seepärast tuleks näidata selle lisandväärtust ja kulutõhusust ning seda vahendit hinnata. Subsidiaarsuse põhimõtte järgmise kontrolli kohaselt on arukusnäitaja vastuolus subsidiaarsuse põhimõttega. Käesolev muudatusettepanek on seotud muudatusettepanekuga 6 ja poliitiliste soovitude punktiga 17.

Muudatusettepanek 8

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 1 lõige 2

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Artikli 2 järel lisatakse artikkel 2a „Pikaajaline renoveerimisstrateegia“ (kõnealune strateegia esitatakse kooskõlas määruse (EL) XX/20XX [energialiidu juhtimine] kohaste lõimitud riiklike energia- ja kliimakavadega):</p> <p>a) lõike 1 moodustab energiatõhusust käsitleva direktiivi 2012/27/EL artikli 4 tekst, millest on välja jäetud viimane lõik;</p> <p>b) lisatakse lõiked 2 ja 3:</p> <p>„2. Liikmesriigid koostavad lõikes 1 osutatud pikaajalise renoveerimisstrateegia raames selgete vaheeesmärkide ja meetmetega tegevuskava oma riigi hoonefondiga seotud CO₂ heitkoguste vähendamise pikaajalise, aastaks 2050 seatud eesmärgi saavutamiseks, püstitades seejuures konkreetsed vahe-eesmärgid aastaks 2030.</p> <p>Peale selle aitab kõnealune pikaajaline renoveerimisstrateegia leevendada energiaostuvõimetust.</p> <p>3. Lõike 1 punktis d osutatud investeerimisotsuste tegemise hõlbustamiseks kehtestavad liikmesriigid mehhanismid:</p> <p>a) projektide koondamiseks, et investoritel oleks lihtsam lõike 1 punktides b ja c osutatud renoveerimist rahastada;</p>	<p>Artikli 2 järel lisatakse artikkel 2a „Pikaajaline renoveerimisstrateegia tihedas koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega“ (kõnealune strateegia esitatakse kooskõlas määruse (EL) XX/20XX [energialiidu juhtimine] kohaste lõimitud riiklike energia- ja kliimakavadega):</p> <p>a) lõike 1 moodustab energiatõhusust käsitleva direktiivi 2012/27/EL artikli 4 tekst, millest on välja jäetud viimane lõik;</p> <p>b) lisatakse lõiked 2, 3 ja 4:</p> <p>„2. Liikmesriigid koostavad lõikes 1 osutatud pikaajalise renoveerimisstrateegia raames selgete vaheeesmärkide ja meetmetega tegevuskava oma riigi hoonefondiga seotud CO₂ heitkoguste vähendamise pikaajalise, aastaks 2050 seatud eesmärgi saavutamiseks, püstitades seejuures konkreetsed vahe-eesmärgid aastaks 2030.</p> <p>Peale selle aitab kõnealune pikaajaline renoveerimisstrateegia leevendada energiaostuvõimetust.</p> <p>Selliste riiklike strateegiate koostamis- ja järelevalveprotsessid peaksid hõlmama mitmetasandilise juhtimissüsteemi jaoks vajalikke mehhanisme, et tagada renoveerimismeetmete territoriaalne mõju.</p> <p>3. Lõike 1 punktis d osutatud investeerimisotsuste tegemise hõlbustamiseks kehtestavad liikmesriigid mehhanismid:</p> <p>a) projektide koondamiseks, et investoritel oleks lihtsam lõike 1 punktides b ja c osutatud renoveerimist rahastada;</p>

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>b) energiatõhususega seotud tegevuse riskide vähendamiseks investorite ja erasektori jaoks; ning</p> <p>c) avaliku sektori raha kasutamiseks erasektori investeeringute suurendamise või konkreetsete turutõrgete kõrvaldamise nimel.“</p>	<p>b) energiatõhususega seotud tegevuse riskide vähendamiseks investorite ja erasektori jaoks; ning</p> <p>c) avaliku sektori raha kasutamiseks erasektori investeeringute suurendamise või konkreetsete turutõrgete kõrvaldamise nimel.“</p> <p>4. Energiatõhusa renoveerimise edasiseks arendamiseks kehtestavad liikmesriigid mehhanismid, et:</p> <p>a) edendada VKEde koostööd rühmades ja konsortiumites, et need saaksid pakkuda potentsiaalsetele klientidele komplekteeritud pakette;</p> <p>b) pakkuda toetust uutele koolitus- ja kvalifikatsioonivormidele ning olemasoleva koolituse struktuurseks parandamiseks;</p> <p>c) suurendada informaalset õppe võimalusi;</p> <p>d) eraldada Euroopa Sotsiaalfondi vahendeid ehitussektori töötajate välja- ja täiendõppeks energiatõhususe küsimustes;</p> <p>e) <u>näha hoonete haldajatele ja kasutajatele ette teavitus- ja koolitusmeetmed hoonete renoveerimise vajaduse kohta.</u></p>

Motivatsioon

Pikaajaline renoveerimisstrateegia tuleb koostada tihedas koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, kuna see puudutab kõige enam just neid. Lisaks on ehitussektori töötajate teadmised ja oskused keskse tähtsusega hoonete energiatõhususe parandamise seisukohalt. Töövõtjate koostöö viib selleni, et potentsiaalsetele klientidele on võimalik pakkuda terviklikumat meetmepaketti. Lisaks tuleks ette näha eeskätt hoonete haldajatele ja kasutajatele mõeldud teavitus- ja koolitusmeetmed eesmärgiga suurendada nende teadlikkust hoonete renoveerimise otstarbekusest.

Muudatusettepanek 9

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 6

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Komisjonil on vastavalt artiklile 23 õigus võtta vastu käesolevat direktiivi täiendavaid delegeeritud õigusakte, et määratleda mõiste „arukusnäitaja“ ja kehtestada tingimused, millest lähtuvalt esitatakse see näitaja lisateabena võimalikule uuele üürnikule või ostjale.</p> <p>Arukusnäitaja hõlmab paindlikkust iseloomustavaid tegureid ning tõhustatud funktsionaalsust ja suutlikkust, mis tulenevad tavapärastesse hoone tehnosüsteemidesse sisse ehitatud ja omavahel paremini ühendatud arukatest seadmetest. Need omadused võimaldavad hoones viibijatel ja hoonel endal tõhusamalt reageerida mugavuse või tööga seotud vajadustele, osaleda nõudlusreageeringus ning aidata kaasa hoonega ühendatud eri energiasüsteemide ja piirkonna taristute optimaalsele, sujuvale ja ohutule toimimisele.</p>	

Motivatsioon

See säte on üleliigne ja see tuleks välja jätta. See muudatusettepanek lähtub muudatusettepanekust 7 ja on seotud poliitiliste soovitude subsidiaarsust käsitleva punktiga 17.

Muudatusettepanek 10

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikkel 10

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Artiklit 10 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) lõige 6 asendatakse järgmisega:</p> <p>„6. Liikmesriigid seovad finantsmeetmed, mis on ette nähtud renoveerimise teel hoonete energiatõhususe suurendamiseks, renoveerimisel saavutatava energiasäästuga. Sellise säästu kindlakstegemiseks võrreldakse enne ja pärast renoveerimist väljastatud energiamärke.“;</p> <p>(b) lisatakse lõiked 6a ja 6b:</p> <p>„6a. Liikmesriikide loodav andmebaas energiamärkide registreerimiseks peab võimaldama jälgida selles kajastatud hoonete tegelikku energiatarbimist hoone suurusest ja liigist olenemata. Kõnealune andmebaas peab sisaldama üle 250 m² suuruse kasuliku pinnaga sageli külastatavate üldkasutatavate hoonete tegeliku energiatarbimise andmeid, mida ajakohastatakse korrapäraselt.</p> <p>6b. ELi andmekaitseõuetele vastavad anonüümitud koondandmed tehakse nõudmisel vähemalt avaliku sektori asutustele statistilise analüüsi ja uuringute tegemise eesmärgil kättesaadavaks.“</p>	<p>Artiklit 10 muudetakse järgmiselt:</p> <p>a) lõige 6 asendatakse järgmisega:</p> <p>„6. Liikmesriigid seovad finantsmeetmed, mis on ette nähtud renoveerimise teel hoonete energiatõhususe suurendamiseks, renoveerimisel saavutatava energiasäästuga. Sellise säästu kindlakstegemiseks võrreldakse enne ja pärast renoveerimist väljastatud energiamärke.“;</p> <p>b) lisatakse lõiked 6a, 6b ja 7:</p> <p>„6a. Liikmesriikide loodav andmebaas energiamärkide registreerimiseks peab võimaldama jälgida selles kajastatud hoonete tegelikku energiatarbimist hoone suurusest ja liigist olenemata. Kõnealune andmebaas peab sisaldama üle 250 m² suuruse kasuliku pinnaga sageli külastatavate üldkasutatavate hoonete tegeliku energiatarbimise andmeid, mida ajakohastatakse korrapäraselt.</p> <p>6b. ELi andmekaitseõuetele vastavad anonüümitud koondandmed tehakse nõudmisel vähemalt avaliku sektori asutustele statistilise analüüsi ja uuringute tegemise eesmärgil kättesaadavaks.</p> <p>7. Komisjon tagab parimaid tavaid puudutavate teadmiste levitamise avaliku ja erasektori rahastamismehhanismide ja energiatõhususe parandamisele suunatud väikeste renoveerimisprojektide koondamise kohta. Samuti hoolitseb komisjon sellise teabe levitamise eest, mis puudutab renoveerimise rahalisi stiimuleid.“</p>

Motivatsioon

Vaja on jagada parimaid tavaid puudutavat teavet. Viimastel aastatel on piirkondades ja liikmesriikides arendatud erinevaid inspireerivaid näiteid.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE (RK)

Üldised soovitused

1. tunnustab visiooni piirkondade ja linnade rollist, mille Euroopa Komisjon esitab paketi „Puhas energia kõikidele eurooplastele“. Linnad ja piirkonnad on kohad, kus üleminek puhtale energiale tegelikult aset leiab. Euroopa Regioonide Komitee soovib seda visiooni arendada, tuues välja, mil viisil toetab Euroopa Komisjon piirkondi energiaalase ülemineku kontekstis;
2. toetab ja tunnustab Euroopa Komisjoni sõnastatud seadusandlikke ettepanekuid, et saavutada eesmärgid, millega tagatakse arukam ja puhtam energia kõigile, viia ellu Pariisi kokkuleppe eesmärgid, toetada majanduskasvu, edendada investeringuid ja tehnoloogilist juhtpositsiooni, luua uued tööõivevõimalused ning parandada elanike heaolu. Need ettepanekud puudutavad regionaalpoliitikat ning komitee arvates on nende rakendamisel oluline osa piirkondadel. Euroopa Regioonide Komitee kutsub liikmesriike üles kaasama kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade väljatöötamise;
3. toetab ja tunnustab komisjoni põhjendusi seada esmatähtsale kohale energiatõhusus. Kõige odavam on see energia, mida me ei kasuta. Energiatõhusust võib käsitleda omaette energiaallikana, mis on ammendamatu ja kõikjal kättesaadav. Energiatõhusus on keskse tähtsusega kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisel ja see on kõige kulutõhusam viis energialiidu eesmärkide saavutamiseks;
4. tuletab meelde, et kütteostuvõimetuse vastu võitlemine on Euroopa energiapoliitika väga oluline väljakutse, mis vajab mitmetasandilist vastust. Seepärast kutsub komitee üles töötama välja energiapoliitika ühise määratluse ja sihipärased poliitikameetmed selle käsitlemiseks. Siinkohal soovib komitee, et kindlaksmääratud osa (vähemalt 10 %) energiasäästukohustustest peaks tulema kõige haavatumatele tarbijatele suunatud meetmetest ja poliitikast ning et selleks, et võimaldada kõige haavatumate tarbijate osalemist energiatõhususe meetmetes ja neist kasusaamist, tuleks välja töötada spetsiaalsed rahastamisvahendid;
5. märgib, et vabades energiaallikate jaotuse valikul peidab endas ohtu, et ei ole võimalik saavutada 2030. aastaks seatud ja hilisemaid energiapoliitika eesmarke. Seetõttu tuleks direktiivid muuta siduvaks ELi tasandil ja ühendada nendega riikliku tasandi meetmed;

Energiatõhususe direktiivi puudutavad soovitused

6. märgib, et Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamine on Euroopa jaoks suur väljakutse. Nende eesmärkide täitmiseks peab Euroopa Liit seadma endale kaugemaleulatuva energiatõhususeesmärgi (40 % aastaks 2030). Praeguse, igal aastal 1,5 % energiasäästu andva mudeli jätkamine ei ole piisav. Energiasäästu eesmärgi tõstmine 2 %-le aastas toob kaasa suurema majanduskasvu, rohkem töökohti ja väiksema energiaimpordi. Sellega seoses on samuti vaja kohandada muudetud direktiivi V lisa tagamaks, et energiasäästu eesmärkides võetakse arvesse vaid neid energia säästmise meetmeid, millega ei kahjustata ELi kliimapoliitika teisi eesmarke (nagu CO₂ vähendamine), ning innustatakse pikaajalisi kestlikke lahendusi;
7. märgib, et mõningate piirkondade ja liikmesriikide jaoks on see ülesanne keerulisem kui teiste jaoks, ent energiasääst ja energiatõhusus loovad rohkem töökohti ja suurendavad majanduskasvu kõikjal;
8. mõistab, kui keeruline on Euroopa Komisjoni praegune olukord, ent toetab Euroopa Parlamendi aastaks 2030 sõnastatud 40 % eesmärki;

Kohustused

9. märgib, et energiatõhususkohustused on üks energiasäästu saavutamise põhivahend. Üha enam liikmesriike on selle süsteemi kasutusele võtnud. Viie aastaga on seda mehhanismi kasutatavate liikmesriikide arv tõusnud viielt 15-le. Seda kohaldavate liikmesriikide piirkonnad on vahendiga rahul. Euroopa Regioonide Komitee soovib ka ülejäänud liikmesriikidel selle vahendi kasutamisele üle minna;
10. soovib artikli 8 läbivaatamisel kriitiliselt vaadelda sätte kohaldamisalasse kuuluvate ettevõtete suurust, kuna ka väiksemate ettevõtete puhul on olemas märkimisväärne säästupotentsiaal;

Auditid

11. märgib, et artiklis 8 sätestatakse, et teatud ettevõtetes tuleb korraldada energiaauditid. Euroopa Komisjon ei muuda seda artiklit. Euroopa Regioonide Komitee soovib seda artiklit siiski muuta, nii et sama suured ettevõtted kuuluksid direktiivi kohaldamisalasse kõigis liikmesriikides. See tagab kõigile liikmesriikidele võrdsed tingimused ja ühtsed õigusaktid. Suurematelt ettevõtetelt energiaauditi tegemise nõudmisel peaks valikukriteeriumiks olema tarbitud energia kogus. Niisugune lähenemine on proportsionaalsem kui lähtumine vaid käibest ja töötajate arvust. Topeltreguleerimise vältimiseks tuleks artiklis 8 sätestada võimalus jätta auditi tegemisel välja energiatarbimine, mis on juba hõlmatud hoonete energiatõhususe direktiivi energiasertifikaadiga;

12. soovib siduda energiaauditiga kohustuse võtta kõik energiaalased meetmed, mis end viie aastaga ära tasuvad. Selline kohustus kehtib näiteks Madalmaades tööstusharupõhiste tunnustatud meetmepakettide vormis. See edendab meetmete rakendatavust.

Mõõtmine

13. tunneb heameelt Euroopa Komisjoni ettepanku üle, mille kohaselt selleks, et suurendada tarbijate mõjuvõimu energiaturul, tuleb parandada tarbijate teavitamist nende kütte- ja jahutusenergia tarbimisest ning suurendada tarbijate õigusi seoses soojusenergia mõõtmisega ja selle eest arve esitamisega; eelkõige peetakse silmas korterelamutes elavaid tarbijaid. Soojusenergia kasutajapõhist mõõtmist ja arvestamist saab nõuda vaid siis, kui see on kulutõhus ja tehniliselt teostatav. Arvestades lisaks juba tehtud tohutut tööd ja rahalisi investeeringuid individuaalsete arvestite paigaldamiseks, on kaugloetatavate arvestite kohustuse proportsionaalsus eeldatava piiratud lisaväärtusega küsitav. Teabe edastamise sageduse suurendamiseks kehtestatakse kohustus, et arvestid peavad olema kaugloetatavad. Seda kohustust võidakse tajuda eraelu puutumatusena. Euroopa Regioonide Komitee soovib liikmesriikidel võtta meetmeid eraelu puutumatusena ning isikuandmete asjakohase kaitse tagamiseks ning muuta kõnealuste arvestite paigaldus kohustusliku asemel vabatahtlikuks;

14. tunneb heameelt selliste meetmete sisseviimise üle tingimusel, et nende kulutõhusust ja tehnilist teostatavust kontrollitakse. See on oluline tagatis liikmesriikides kasutatavate erinevate üürisüsteemide seisukohalt;

Fondid

15. kutsub Euroopa Komisjoni üles eraldama ka pärast 2020. aastat vahendeid puhta energia tagamiseks kõigile eurooplastele mitte ainult struktuurifondide kaudu, vaid ka otse hallatavate fondide ja finantskorraldusvahendite abil. Euroopa Regioonide Komitee toetab komisjoni lubadust vähendada küttestuvõimetust ja soovib teha 2020. aasta järgselt kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele struktuurifondide kaudu (sotsiaalfond, regionaalarengu fond, ühtekuuluvusfond) kättesaadavaks vahendid küttestuvõimetuse probleemiga tegelemiseks;

16. kutsub Euroopa Komisjoni üles arendama asjakohaseid vahendeid ja meetmeid avaliku sektori rahastamisvahendite koondamiseks ja erasektori investeeringute ligimeelitamiseks energiatõhususe sektoris Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil;

Hoonete energiatõhususe direktiivi puudutavad soovitused

17. tervitab komisjoni ettepanekut parandada hoonete energiatõhusust. Umbes 75 % hoonetest ei ole energiatõhusad ja igal aastal renoveeritakse vaid 0,4–1,2 % hoonefondist. Hoonete energiatõhususe suurendamisel on märkimisväärne energiasäästupotentsiaal, eriti Kesk- ja Ida-Euroopas;

18. kutsub avaliku sektori asutusi ja turuosalisi üles andma majaomanikele paremini teavet hoonete energiatõhusamaks renoveerimise võimaluste kohta (mis, kus ja kuidas) näiteks hõlpsasti ligipääsetava veebilehe ja atraktiivsete pakkumiste kaudu. Lisaks soovib komitee, et sektori VKEsid ja töötajaid silmas pidades tuleks teadmised majade ja hoonete energiatõhusamaks renoveerimise kohta lisada kohustuslikuna ehitussektori töötajate õppekavasse;

Elektrisõidukite laadimispunktid mitteeluhoonetes

19. jagab Euroopa Komisjoni visiooni üleminekust säästvale transpordile (elektrisõidukite kasutamine). Komitee toetab ettepanekut paigaldada kõigisse uutesse mitteeluhoonetesse, olemasolevatesse (põhjalikult renoveeritavatesse) mitteeluhoonetesse ja uutesse suurtesse eluhoonetesse taristu elektritranspordi laadimiseks. Komitee soovib Euroopa Komisjonil töötada välja Euroopa elektrisõidukite laadimispunktide standard, et kiirendada seeläbi üleminekut säästvale transpordile (elektritransport);

20. loodab, et algatus „Arukate hoonete arukas rahastamine“ aitab vabastada ja meelitada ligi suuremas mahus erainvesteeringuid ning tervitab seda eeskirju toetavat algatust. Eeltingimus on siiski see, et süsteemi rahalisi aspekte ei kanta üle piirkondadele ja omavalitsusteksüstele. Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel võib olla aktiivne roll rahastamisaotluste koondamisel;

Üldkasutatavad hooned

21. toetab energiatõhususe direktiivi hoonete renoveerimist käsitleva artikli 4 ümberpaigutamist hoonete energiatõhususe direktiivi, ent peab kahetsusväärseks, et muudatuse käigus ei tehtud sama energiatõhususe direktiivi artikliga 5 avaliku sektori asutuste hoonete eeskju kohta. Euroopa Regioonide Komitee on seisukohal, et ka kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on eeskju andev roll energiatõhususe valdkonnas üldkasutatavate hoonete kasutamisel. Komitee kutsub kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles seda rolli täitma;

Pädevus, subsidiaarsus ja proportsionaalsus

22. peab asjakohaseks õiguslikku alust, millele Euroopa Komisjon ELi sellekohase pädevuse rajab. Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 194 võib liit võtta meetmeid muu hulgas energiatõhususe edendamiseks. Kütteostuvõimetust puudutavad meetmed peaksid tuginema ELi toimimise lepingu artiklile 151. Hinnang subsidiaarsuse põhimõtte järgimisele on osalt positiivne, osalt negatiivne. Euroopa Regioonide Komitee peab õigustatuks seada energiatõhususe vallas üleeuroopaline eesmärk ja seda järgida. Euroopa Regioonide Komitee on siiski vastu arukusnäitaja kasutuselevõtule delegeeritud õigusakti abil, kuna arukusnäitaja üle peetavad arutelud ei ole veel lõpule jõudnud. Hinnang proportsionaalsuse põhimõtte järgimisele on positiivne.

Brüssel, 13. juuli 2017

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

ISSN 1977-0898 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5171 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET